

ARANYGYAPJAS VITÉZEK

VAGY

APOLLONIUS RHODIUS

ARGONAUTICONJA.

FORDITÓTIA

SZABÓ JSTVÁN,

a m. t. Akadémia s a Kisfaludy-társaság tagja.

ÖTVENÉVES ÁLDOZÁRI

S ÖTVENÉVES IRÓI JUBILEUMA EM

KIADTA

A „HUNYADI MÁTYÁS“ IRODALMI INTÉZET.

BUDAPEST, 1877.

NYOMATOTT A „HUNYADI MÁTYÁS“ INTÉZETBEN.

NAGYSÁGOS
LONKAY ANTAL

LOVAG URNAK,

A JELES SZ.-SZILVESZTER-REND COMMENDATORÁNAK, A SZ.-
GERGELY-REND LOVAGJÁNAK,

A VILÁGEGYHÁZ LELKES VILÁGI HIVÉNEK,

MINDAKÉT MAGYAR ÁLLAM HŐSÉNEK,

A MAGYAR EGYHÁZ ÜGYATHLETÁJÁNAK,

A TUDOMÁNY ÉS MŰVÉSZET AVATOTTJÁNAK,

A MAGYAR „ARANYGYAPJAS VITÉZEK” KIADÓJÁNAK,

MINT SZÉP- ÉS NAGYLELKŰ MAECENÁSÁNAK,

ÖRÖKÖS BARÁTI ÉS HÁLAEMLÉKÜL

SZABÓ ISTVÁN.

*Argo vitézei, menjetek el hazaszerte, csodálván
 Nálatok ám kitünőbb jellemü L o n k a y m a t.
 Hisz ti szepegve hajóztok úgy ötvenen; a mi Leventénk
 Egy zajos óceanon egymaga bátran evez.
 Ti kikötöttetek a barbár Aja partjain; a mi
 Hős Lovagunk a kiesb Hunnia tájira küzd.
 Ha ti elaltatván a sárkányt csellel, a bukkról
 Megkerítettetek kolchisi gyapjatosokat;
 A mi felünk Hite kincseiért nyílt harcban egy éber
 Másfajú sárkánynak szeldesi hét fejert.
 S ha az aranygyapjat haza lopta vitézi erénytek,
 Ilyen erényt s gyapjat nem tür a büszke Magyar.
 Hogy tudnátok azért neki tetszeni? A nemes erkölcs
 Semmi dicsőségért sem liheg álutakon.
 Vajha pedig tetszhetnétek kissé neki, vajha
 Nagyban is és méltán hírneves érdemihez!
 Vajha olyan daliák volnátok, hogy szeretetre
 Gyulna felétek ahány szép honi Medea van!
 De hát menjetek, eddig az én háznépem, ezentul
 Bármilyenek vagytok, a Haza népeihez.
 Mindenesetre megélhet Iason a hitrege száján;
 Lonkaymék neve a Krónika révén örök.*

Szabó István.

K a z á r, március 28. 1876.

LONKAY ANTAL BARÁTJÁNAK

SZABÓ ISTVÁN ÜDVÖZLETÉT.

Apollonios, kinek általam magyarra fordított művét, az Argonautákat, saját költségeden ötvenéves áldozáságom alkalmából is, közrebocsátani jeles irodalmi intézetdből szinte oly szives mint kegyes vagy, alexandriai születés volt, és eléggé nevezetes időben élt. Kortársa és versenytársa is Kallimachosnak, akkor virágzott, midőn a híres Eratosthenes, Euphorion, Rhianos és talán Aristarchos is, szerepeltek. Látta ő Ptolemaios Philadelphost, Euergetest, Philopatort, Epiphanest, akiknek koránál alig volt termékenyebb időszak Alexandriában a költők, irodalom, görög nyelvészet bőségét illetőleg. E királyokhoz készült a bibliának is görög fordítása a hetven ember által, Demetrios Phalereus tanácsára. Apolloniosunk az alexandriai könyvtár őre.

Jelen művét még fiatal korában szerezte volna, de amint azt közrebocsátá, nagyon rosszul fogadtatott, s szegyenletében Rhodos szigetére vonult, ahol tanítóskodott, s egyszersmind munkáját újra dolgozta, s akkor az Alexandriába visszatért költő nagy tetszést aratott vele. Mondják, háromszor dolgozta volna azt át meg át, s hogy innen volnának ama különféle olvasások, melyek a legújabb és legjobb kiadásokban, milyen kivált Merkelé,¹⁾ láthatók.

¹⁾ Apollonii Argonautica. Emendavit, apparatus criticum et prolegomena adjecit R. Merkel. Scholia vetera e codice Laurentiano edidit Henricus Keil. Lipsiae, 1854.

Az alexandriai iskola már mythosokat nem termelt, hanem összeszedte a régi terméseket, amiért nagy há-lára s elismerésre tevé magát méltóvá. Azonban költőnk, mint Kallimachos is, nem érte be az egyszerű böngészet-tel, hanem jelen eposában oly sokféle mondát dolgozott fel, amit máshol fel nem találhatni. Egy magyar buvár e munkának, és a hozzácsatolt scholiastáknak nagy hasz-nát veheti még, mikor talán nemzetének egyik régiségét is nyomozásának tárgyává teszi. Te tudod, ezek írója azt már nem könnyen, de még nehezen is alig tehette, alig remélhette volna tehetni; mikor magával a mű egy-szerű fordításával is úgy sietett, amint dolgozatából tisz-tán látod. Engedd meg mégis, hogy már itt futtában mégis egyet-mást megpendíthessen, aminek tűzetes fej-tegetése legalább egy jókora félkönyvre terjedhetne.

Alapja az epos meséjének Athamas boldogtalan csa-ládja, melyről olyanokat mond a hitrege, hogy a biblia adatai mintegy erővel beletolakodnak tanulmányozásuk-nál elménkbe. Athamas görög személyiség ugyan a mytho-logiában, de mintha ama keleti elemek az ő jellemére, hogy úgy mondjam, rájegecedtek volna. Athamas nevét némelyek összevegyítik az őseemberével, és komoly tör-ténetét Ábrahámra és fiára viszik vissza. Mert hát Atha-masnak Nephele nejétől Phrixos és Helle gyermekei vol-tak. Athamas azonban Nephele helyett Inót, Kadmos leá-nyát vette Thebeből nőül. Ino minden áron el akará vesz-teni Nephele két magzatát, s mivel az neki nem akart sikerülni, a vetőmagot maga is megperkelé, s a többi nőekkel is azt téteté. Termés hát nem levén, követség ment Delphibe, de a jókérdőket Ino megvesztegeti, hogy jóslat szerint a terméketlenség meg nem fogna szünni, hacsak Phrixos az isteneknek az oltáron fel nem áldoz-tatik. Athamas kinosan beleegyezett; de a készülő ál-doizat percében Nephele egy aranygyapjas kost termesztett oda, melyen Phrixos és Helle eltűnt.¹⁾ Helle, a róla nevezett Hellespontosban a kosról lemaradt és oda-veszett, Phrixos pedig az állaton Kolchisba menekült, azt ott megáldozta s Ares ligetében aranygyapját egy fára felfüggesztette. Ajates, a kolchisi király, a szivesen

¹⁾ Hygin, fab. 2.

látott Phrixosnak Chalkiope leányát adta nőül, kitől a költeményben megnevezett négy fiu született.

Itt hát egynél több tekintet vezetné figyelmünket a bibliára. Hogy maga Athamas Ádammal és Ábrahámmal némi párhuzamot képez, azt már elmondták mások. Was Abrahams Handlung auf Moria, ist vom Standpunkt des hellenischen Heidenthums das Opfer des Athamas und Phrixos, und nicht ohne einen inneren Grund haben Ausleger bei dem Namen selbst an Adam und seinen Sohn Abel erinnert, der für sein Leben das des Lammes auf dem ersten Altare Gott zum angenehmen Opfer brachte.¹⁾ A fára felfüggesztett aranygyapju sem lesz megfejtetlen, ha kettőt figyelembe veszünk. A bibliai gyümölcsfa, melynek terméke „kedves a szemeknek,“ össze van kötve egy kigyóval, mint az aranygyapjat is egy temérdek sárkány őrzi. A görög *μῦθον* egyszersmind a l m á t és j u h o t jelent. Aztán a Hesperidák aranyalmái Heziodnál,²⁾ némelyek szerint csakugyan aranyalma voltak, mások szerint valami kitünő juhfaj.³⁾ Ares is, azaz Mars, kinek kertjében a gyapju fel vala függesztve, aligha nem az ösatyára vonatkozik, és pedig nevében is, akár görögül nézzük az Ares nevet, akár héberül. Mert hát Ádám neve zsidóban embert vagyis férfit jelent, mint tudva; de az Ares név meg hellenben tenne épen embert vagy férfit. Már a szótár mondja: Das *Ἄρης* mit *ἀνῆρ*, was *ἄρην*, verwandt, lehrt auch der Dichter Olen, welcher der Here zwey Kinder *Ἄρην τε καὶ Ἥβην*, Mannkraft und Jugend beilegt. Szerintünk bizonyos, mi másutt indokolva is van, hogy Hera és Hebe csak a Héva név másolata; s ekkor is könnyen rájövünk Ares és Ádám egységére. Különben is írják: Auch Mars steht dem Ares entgegen, und zwar in derselben Beziehung, wie sich Mars zu *ἄρην* verhält. Wie aber Ares neben Aphrodite (ez megint Éva mása) in Theben im pelasgischen Systeme ein grosses kosmogonisches Princip ist, so steht auch in Italien Mars dem Ackerbau vor, weshalb Cato zu ihm betet, und das Lied arvalischen Brüder ihn preiset.⁴⁾ Hancem még az Ádám név héberül földet is jelent; holott

¹⁾ Sepp. Das Heidenth. II. 375. — ²⁾ Theogon. 215. v. — ³⁾ Diodor IV 27. A Hesperidák aranyalmáit összekötik többen a paradicsomival, péld. Sepp. 493. 497. — ⁴⁾ Eckermann, Lehrbuch d. Mythol. II. 145.

A *res* neve meg szintugy héberül nem más, mint föld, ha az *erec v. eresz* = föld szó *status constructus*ban Mózesnél mindjárt az első versben így áll: *ha-arec* vagy *ha-aresz*, ami épen am. mint magyarul, a — föld.

De gyerünk mi is Kolchisba. E helynevet Horvát István a görög Chalkos réz vagy vas szóval köti össze, és az ottani népet e névnél fogvást is Vas-nemzetnek nézi sokszor, péld. Tud. Gyűjt. 1830. VIII. 16. De már Bocharttól fogva a Kolchis nevet Mózes (IV, 14.) *Kaslu-ch-im-ától* szokás származtatni.¹⁾ Kérdés azonban a Kasluch-im név jelentése is. Itt másfelől érdekes a kolchisi népnek, vagy legalább egy jó nagy részének Egyiptomból származása Herodot és Diodor²⁾ szerint. És még figyelemre méltóbb nálunk megint csak Horvát István buvárlata, mely őseinket Mózeskor Egyiptomban a Nemetek törzsatyjának találja egy kimerítőnek látszó cikkben, a Deutsch nemzetről Mózesről Tacitusig. És már a kolchisi Ajetes király Helios, azaz a Nap fia. Pedig Egyiptomban a legnagyobb istenség, Osiris, a görögöktől legalább, Heliosnak is, azaz Napnak nevezetik.³⁾ Ha ez nem érv, az lehet a következő tény. Egyiptomot Chamiták — lakták; a Cham név Ham hangot ad többek olvasása szerint. De a Ham középső betűje kamec-katuph, azaz rövid o is lehet; s akkor a Hom szó közel van a magyar hon-hoz, mely csakugyan földet is jelent. Ha ez is kevés, Plutarchnál Egyiptom Chemia nevet visel, ami szerinte annyi mint föld, hanem, egy kis módosítással, fekete föld, *μελάγγειος*. Tehát ismét csak föld. Neked azonban talán ezeknél fontosabbul tűnik fel némely nyelvészek számitása, kik az *Αἴγυπτος* országnevet *αια* és Koptos elemekből látják alkotottnak, s hogy *Αἴγυπτος* annyi volna magyarul, mint Koptus-föld, azaz Koptusok-földje, országa, hona, hazája.⁴⁾ S ezt akkor hiszem, hogy Kolchis-szal összefüggőnek hajlandó léssz gyanítani, ha költőnknél néhányszor látod, hogy Ajetes maga is Aja vagy *Αἴα*, azaz föld nevű városban lakik. Egyébaránt az Ajetes, *Αἴτης* név is *αια* föld szóból származhatik, és annyit tehetne, mint a Magyar név, mely hosszabb fej-

¹⁾ Knobel, Völkertafel d. Genes. 29I. Hitzig, Urgesch. d. Philistäer. 94. — ²⁾ Herodot II, 103. Diodor. I, 55. — ³⁾ Plutarch, Isis és Osir. 52. — ⁴⁾ Uhlemann, Philologus Aegyptiacus. 7.

tegetésünk szerint más helyeken, épen annyi volna, mint földfi. Az egyiptomi fekete föld egy fekete népre is emlékeztet, az Aethiopokra, kiket Kolchisban szintegy feltalálnak; ¹⁾ és mivel az aethiopok magyarul Szerencsének, azaz talán szerencsések, mire vezethetne még ez? Horvát István szerint először őseink egyik ága csakugyan Aethiops nevet kapott és viselt is; ²⁾ másodsor a görögök a régi Magyar nevet a görög *Μάγας*-ra értették volna, ³⁾ ami csakis boldogot és szerencsést jelent. Ajetes különben a Nap vagyis Helios fia lévén, kissé még annyiban feszíti figyelmünket, hogy Egyiptomban volt Heliopolis, azaz Napvár v. Napváros, sőt maga a Memphis városnév a látnokoknál egyszerűen többször *ἡ ἡ* Nap nevet visel, ⁴⁾ s Memphis szorosan összefügg Apisszal, Osiris jelvényével; ⁵⁾ s hogy Osiris épen maga a Helios, csak azimént láttuk.

Hanem ami Kolchisra, vagyis Georgiára nézve legkülönösb, azt Horvát István ezekben mondja: „Észre vehetitek ezekből, hogy én a Pártus-Szittyá nemzet maradékainak tartom a Magyarokat, s különösen Georgiából vezetem ki Árpádot . . . Azonban tudni szükséges, hogy Georgia (Magyarország) még maga az egész Pártus nemzetet ki nem meríti. Voltak Pártus-Kunok is, stb. Ezernyi köszönet a nagytudományu Klaprothnak buzgó fáradozásaiért.“ Rajzol. 91. §. Máshol is szól a georgiai Partusokról. Ez utóbbi nevet máskor bővebben tárgyaltuk, és a magyar Part szótól származtattuk hosszabb kirándulásokban. Absyrtos v. Apsyrtos, Ajetes fiának másik neve *Αιγυαλείς* Justinusnál XLII, 3. ami a szótár szerint oly ember v. nép, der sich am Ufer aufhält.

Ha még Egyiptomról egy szót megengedsz, ott egy monda vagy tény oda látszik világítani, ahol mi járunk. Költőnkél az aranygyapju a verbum regens. Hogy ez mi lehet, máig sem tudjuk. Hanem az egyiptomi Zeüsz v. Ammont v. Jupitert Herakles mindenáron akará színről színre látni. Az istenség végre hajolt a kíváncsi esdésére, s megmutatá neki magát, de csakis úgy, hogy a fejét Kosfejjel takarta be. Innen a Kosfejú Zeüsz, *Zeüs*

¹⁾ Cassel, Magyar. Alterthum. 251. Eckermann, Lehrbuch. I. 94. — ²⁾ Rajzol. 35. §. — ³⁾ Rajzol. 44. §. — ⁴⁾ Izsai 19, 13. Jer. 2, 16. Ezech. 30, 13, 16. — ⁵⁾ Diodor I, 81. Plutarch Isis. 20. 29. 43. V. ö. Hug. Untersuch. 32.

Κριοπρόσωπος, Herodotnál II, 42. Pausan. VIII, 32. Ez a juh, ez a kos megvan a bibliában is, és az ottani áldozatoknál. Tudjuk, hogy Mózes az egyiptomiak minden tudományába be volt avatva,¹⁾ valamint azt is, hogy a régészek a Jehova és Elohim két bibliai istennevet Egyiptomból származtatják. Pedig a Jehova istennévnek Ioh v. egyszerűn Ió alakja sokszor előfordul a szentiratban, s benne hangzik a Hallelu-Joh nagy szóban is. Vajjon a magyar Juh nem a magyar Jó-ból van-e véve? Ha igen, amit te alkalmasint megengedsz, akkor fontos syllogismusokat lehetne alkotni. A bibliában sokszor vagy mindig Jézusra értik Jehova v. Joh nevét a hermeneuták; holott Üdvözítőnk egyszer Agnus Dei, máskor ovis, quae ad occisionem ducitur. És már, ha Kolchisban a Phasis folyam partján csakugyan lakott Egyiptomból származott nép, nem lehetne a Phasis nevet igénybe venni az aranygyapjas juh értelmezésénél, mikor Phasis neve az arany-t jelentő héber szótól²⁾ származik, és mikor többen a Phasisból juhbőrrel kiszemélt aranyfélére viszik vissza az egész mondát?³⁾

Nem lesz talán megvetendő még ez sem. Valamint egyiptomi keletü volna bibliánkban a Jehova v. Joh és Elohim v. Él⁴⁾ istennév, ugy bizonyos Herodot II, 50. szerint, majd minden hellen istennevek v. istenségeknek egyiptomi eredete. *Σχεδὸν δὲ καὶ πάντα τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν ἐξ Αἰγύπτου ἑλήλυθε ἐς τὴν Ἑλλάδα*. S ekkor nem volna csoda Hellas hőseinek a Kolchisiaknál valami ilyes aranygyapjas keresete. Velünk látszik tartani egy igenis mély tudományu régész, ki eddig talán legalaposabban fejtegette az egyiptomi és göröghoni v. lás szoros testvérségét. Ez az argohajósokat, kolchisiakat és egyiptomiakat illetőleg olyanokat mond, hogy ha idegen beszél is, méltó kihallgatni.

Sollte die Nachricht, die uns Herodot von den Bewohnern von Kolchis mittheilt, nicht auch einiges Licht auf den Argonautenzug werfen? Wie konnten die griechischen Helden auf den Gedanken verfallen, eine Fahrt nach Kolchis zu verabreden? Ist vielleicht der Grund

¹⁾ Act. 7, 22. — ²⁾ Ophir és Uphaz = aranypart. Knobel, Völkertaf. 190. — ³⁾ Strabo XI, 2. a végén. — ⁴⁾ Ebből csinálta Helios istenségének a nevét és összes mondáját a görög világ!

davon in den neuen Anwohnern zu suchen, die sich mit Gelegenheit des asiatischen Zuges von Sesostris dort niedergelassen haben? Sie waren um mehrere Zeugungen später aus dem Lande ausgegangen, aus welchem die Vorfahren der Argonauten, und die Urheber der hellenischen Versittlichung nach Griechenland gekommen waren; aus Aegypten, und Aegyptischlibyen. Die Griechen hatten also da noch alte Landsleute ihrer Väter, und Stammgenossen zu besuchen, mit denen sie wünschten, eine Verbindung zu unterhalten, und denen sie manches nützliche zum Lebensgebrauche abzulernen hatten, was man seit dem wieder in Aegypten ersonnen und beobachtet hatte. In den Zeiten, wo ein Dämmerlicht die Geister zum Streben nach dem Bessern und Schöneren aufweckt, ist ein solches Unternehmen zur Erhöhung des gesellschaftlichen Wohlstandes wahr und natürlich; und was unter andern Umständen ein blindes Abentheuren gewesen wäre, ist in diesen Verhältnissen edler Thatendrang. Hug, Untersuchungen. 318.

A hely az Egyiptomból származott Kolchisiakat az argonauták rokonainak mondja, s ezeknek is egyiptomi eredetet tulajdonít. És tudjuk is, hogy Sesostris nemcsak Kolchisban, de előbb még Macedoniában és Trákhonban is folytatta hadjáratát,¹⁾ sőt Osiris egész a Duna forrásáig elhatott volt, amit másutt barátod bővebben tárgyalni el nem mulaszthatott.

Az egyiptomi vallást illetőleg, melyhez a föntebbiek szerint is Mózes vallásának némi köze lehetne, nem rozsat mond egy francia nagynevű bence, kinek sorait örömmel fogod, tudom, olvasni. *Aegyptiorum religio profanarum religionum omnium a plerisque mater existimatur; quibus vero principiis, quove potissimum tempore simulacrorum cultus in Aegypto coeperit, de eo nil certi definiri potest. Sunt, qui putant, idololatriam tempore Moysis in Aegypto nondum invaluisse . . . Haec autem quocunque modo sese habeant, et quantacunque visa fuerit Aegyptiorum superstitio, non tamen diffitendum est, varia verae religionis vestigia apud eosdem fuisse*

¹⁾ „A tengerre kelők a Feketetenger mellett szállának ki, s itten megtelepedének a thraciai vagyis geta földön az új hazában. Utóbb Sesostris,“ stb. Rajzol. 25. §.

deprehensa . . . Idem testatur Porphyrius apud Eusebium Praep. l. ult. dicens, Aegyptios olim unum tantum Deum coluisse, stb.¹⁾

Az argonauták jelen műben nem egyszer jönnek elő Minys név alatt, mely a fordításban Mínyák alakot ölt, mint a németek is die Minyer-t emlegetnek. Ezek a Mínyák alapították vagy csak lakták utóbb Afrikában Kyrenét, Cyrenét, de ahol egyszersmind magyar faj is lakott volna, ha jól beszél Horvát István, többek közt ezekben: „De a fenlevő Cyrenaicai pénzekre is dolmányos, pártussüveges és panyókásmentéjü vitézek vérének a későkor bámulására.“ Rajzol. 35. §. vö. 35. §. Máshol is írja forrásai után: „Volt Szikelia város Afrikában Cyrene körül is, melyben Cananaeusok, azaz Kunok laktak. E nevezetet annál inkább alkalmaztatni a Székelyekre,“ stb. Tud. Gyűjt. 1834. I. 120. Mig másol: „Ezekhez járul még, hogy a Cyreneiek a görög és római íróknál La-Kónok (Ló-Kónok) voltak, s hogy a legrégebb Cyrenei pénzekben mentés lovag látszik. Hogy Cyrene körül Szikelek is laktak, az más helyen mondatott . . . A Cyreneiek igen híres lótenyésztést űztek Afrikában,“ stb. Tud. Gyűjt. 1834. VIII. 96—7. A Minys nevet nincs időm a Ló-Kunokkal párvonalba hozni; az már megvolt máskor.²⁾ Azonban el nem hallgathatom, hogy a régészek igen-igen szorosán összekötik a Minys népet a lovagiassággal és a lótenyésztéssel, sőt nevöket az egyiptomi Men vagy Menes-szel, aki első kezdte Egyiptomot művelni s a Nilt szabályozni. Az egyik írja Mäon v. Maionról, kit Horvát István ösünknek³⁾ vall: Mäon, welcher offenbar identisch ist mit dem orchomenischen Minyas, dem Stammvater der thessalischen Minyer, angeblich des ältesten Volkes der Welt. Sepp Heidenth. I. 516. Ez nagy szó volt. A másik: Schon Erginos „der schönrossigen Orchomener“ König, soll die Thebäer durch seine Reitermacht überwunden haben . . . Eine solche Hervorhebung der Reiterei

¹⁾ Montfaucon Antiqu. 159. Itt megjegyzem az argonauták vallásosságáról és erkölcsiségéről, hogy azok, kivéven egy társat, igen mélyen vallásosak. S én a műben ezt legtöbbször néztem. De erkölcsiségök legalább kétszer igen megbukott. Azonban a bünöktől Kirke feloldozta őket áldozataival. Hanem azért libyai bujdosásaikban mégis eleget kellett tenniök. — ²⁾ Ezt bőven tette Horvát István sokszor. — ³⁾ Tud. Gyűjt. 1830. VIII. 31. köv.

deudet stets auf eine politische Bedeutung, stb. Müller; Orchomenos 78. 400. Az egész művet kell olvasni, hogy lássuk a lovag nemzet jellemét. A harmadik: Die Minyer. — Sowohl durch die eigenen Traditionen als durch das was wir sonst von ihnen wissen, werden sie als ein vorzüglich den Künsten Poseidons,¹⁾ sowohl den ritterlichen als denen kühner Seefarth ergebener und dabei sehr reicher und blühender Stamm charakterisirt. Diese Minyer sind auch die eigentlichen Argonauten, stb. Preller, Griech. Mythol. II. 309—310.

Ha mindezek kevésbé volnának nálunk épületes dolgok, elmondom röviden a nálunk mindenesetre még ma is legbotrányosabbat. A Rajzolatok írója ezelőtt ötvenegy évvel 1825-ben adta ki e művét, melyben röviden és szárazan, alkalmasint hosszabb tanulmányozásai után, azt mondja: „Az Argonauták története magyar háboru; de az valósággal az Iliás tárgya is, melyet Homerus a Jászok között készített.“ Rajzol. 51. §. Ő magában az Iason névben is Jász-t látott hosszabb helyein. Irja például: „A régi férfi és asszonyi nevek egyik nemzettől a másikhoz által szoktak költözni bevitel és elfogadás v. kölcsönözés által. Így jött az Iéson, máskép Jézus és Iason tulajdonnév keletbe Palaestinában is, ami annál könnyebben megtörtént, mennél valóbb, hogy Ionesek, azaz Iászok laktak egyenesen Palaestinában is. Flavius József írja Iésusról, kit Antiochus Epiphanes syriai király főpappá tett a zsidók közt: *Ὁ μὲν οὖν Ἰησοῦς Ἰάσωρα ἐαυτὸν μετανόμασεν.* Azaz: Iésus tehát magát Iásonnak nevezte át.“ Tud. Gyüjt. 1830. VIII. 36. Más helyen: „Kaprinai István 1771-ben följegyezte: Iasones, sive Philistaeos nostros Hunicae originis esse, et lingua et prisci mores, quorum sunt retinentissimi, admodum probant. Azaz: Hogy a mi Iazoneseink, vagyis Philistaeusaink.“ — Tud. Gyüjt. 1829. IX. 30—31. Alább: „Az oklevelekben, igaz, Iasones nevet viselnek a Jászok; de csak azért viselik az Iasones nevet, mivel a régi magyar helyesírás, amit ezer meg ezer oklevelek bizonyítanak, a mai *sz* hangot majd *z*, majd *sc*, majd *sz* hangokkal jelezte.“ Uo. 43.

¹⁾ Poseidonnak egyik jelzője a lovag szó, ἑπιπλος.

Azonban, ha argohajósaink, mint látjuk, Afrikában, még a Hesperidáknál is kalandoznak, nagynevű buvárunk Afrika nyugoti tájain is talál magyar népfajt; s ha nem említi is erészben az argonautákat, de tudományának keretében alkalmasint ez is benne rejlett.¹⁾ Sorait olvashatni, Tud. Gyűjt. 1834. IX. 116—120.

Ezeket akartam szives engedelmeddel röviden megpendíteni. Hasonló tapogatózások már ezeket megelőzték. Heziod művei, melyek az Akadémiánál vannak, több ide vágó jegyzettel kísérvék; valamint Orpheus magyarra fordított Argonautikonja is szintoly bővecskén commentálva, a budapesti philologiai Társaságnál van letéve. De még ezeknél több ujságot hozna egy kéziratban levő dolgozat, „Dentumager“ cím alatt. Csak az a baj, hogy barátodnak e téren sincs valami neve, és azért olvasója sem igen akad, aki csak mythologiko-historiai adatok párhuzamos összeállításából indul, holott ma az összehasonlító nyelvészet ügyekszik ugyanazon téreken foglaltsokat tenni. Legjobb mindakettőt együtt felkarolni, aki azt tehetni már most szerencsés.

Magát a fordítást, tudom, már megbíráltad, és gyöngéled is; magam is úgy érzek, és ohajtanám, ha Apollonius művét tőled, a te fordításodban olvashatnák. Te a legjobb költők, első hellenisták, nyelvészek, irodalmárok, philologok közt foglalván kitűnő helyet, a classicusnak más szint, méltó becsületet szerezhettél volna. De a te pályád nagyszerű, s ahol hivatásod szintoly eredményeket tüntetne fel, onnan az életbe oly igen bevágó fényes szerep elvonta, mondhatnám, páratlan tehetségeidet. Fogadd barátodnak olyan-milyen dolgozatát kedvesen, és kiadásaért buzgó háláját kegyesen. Neved ettől nem függ; bár oly munkát adhattam volna, hogy az kedves maecenásomhoz méltónak találtatnék. Azonban mégis szabad kívánnom, hogy kiadói jóakaratu szándékodért, akik munkámat gyarlónak tapasztalják is, Téged az összes hazafiakkal, soká boldognak lássanak és szeressenek.

¹⁾ Gyönyörű az, amit Vörösmarty megjegyzett, mint az akkori Tud. Gyűjt. szerkesztője, Horvát István egy értekezése végén, Tud. Gyűjt. 1829. IX. 60. 1.

Szabó István

áldozári s irói félszázados jubileumára vonatkozó néhány levél.

A „Magyar Állam—Idők Tanúja“ napilap 1875-i s 1876-i folyamaiban koszorus tudósunk kettős jubileumának ünneplésére számos cikk, okmány, üdvözlő vers és életrajzi adat jelent meg.

Itt, az „Aranygyapjas Vitézek“ kötetében, irodalomtörténeti adalékok gyanánt a következő leveleket is megörökíteni kívánta

a kiadó.

I.

Főtisztelendő Úr!

A magyar tudományos Akadémia, folyó október hó 4-én tartott összes ülésében, főtisztelendő Glosz Lajos rozsnyó-megyei áldozár úr szives tudósításából kellemesen értesült arról, hogy főtisztelendőséged, kinek főleg a hellen irodalom, s Homer teljes fordítása körüli érdemei maradandó nevet biztosítottak, folyó október hó 8-án éli meg irodalmi működésének ötvenéves fordulóját, mint a mely napon egy latin versezetével tüntette ki magát.

Az Akadémia méltó kegyelettel emlékezett meg régi jeles tagjáról, és jegyzőkönyvében ohajtását fejezte ki, hogy főtisztelendő urat az Isten még sokáig éltesse.

Mihez a magamét is csatolva, szives üdvözléssel maradtam

Budapest, 1875. okt. 7-én

Főtisztelendő Urnak

igaz tisztelője

Arany János,

főtítkár.

II.

Főtisztelendő úr!

Mélyen tisztelt irótárs!

Széptudományi intézetünk, a Kisfaludy-Társaság ugyan három évvel kevesebb ideje tiszteli Önt tagjai között mint a Magyar Akadémia, de — ha szabad e téren versenygeni — illetékesebben számítja magáénak, mert hiszen Ön mint a költők, a görög költők tolmácsa vívta ki legszebb koszorúit, sőt írói pályáját is, 1825-ben, költeménynyel nyitotta meg. Hogy a mi üdvözetünk mégis későbbben érkezik mint az Akademiáé, annak azon egy prózai oka van, hogy a Kisfaludy-Társaság csak e hó végén tartotta ülését, azt az ülést, melynek egyhangu határozata alapján ime legőszintébb szerencsekívánatainkkal járulunk Ön elé a dicsőségesen megfutott félszázados írói pálya határán, ohajtva, hogy az isteni gondviselés Önt a haza, s különösen a hazai irodalom díszére, folytonos testi-lelki épségben, még sokáig megtartsa!

Kelt Budapesten, a Kisfaludy-Társaságnak 1875. évi október 27-dikén tartott üléséből.

Toldy Ferenc,
elnök.

Greguss Ágost,
titkár.

III.

Főtisztelendő úr!

A m. t. Akadémia I-ső osztályának f. évi okt. 28-án tartott értekezleti ülésében elhatározottat, hogy a Főtisztelendő úr kéresek föl Hesiodus Theogoniája fordításának mielőbbi beküldésére. Az osztály már régebb elfogadta e fordítást oly feltétel alatt, hogy azon jegyzetek hagyassanak ki belőle, a melyek a szöveg felvilágosítására nem tartoznak. Ily feltétel alatt az osztály most is kész kiadni a már megbírált munkát.

Bátor vagyok tehát a Főtisztelendő urat a munka mielőbbi beküldésére felkérni, hogy a jövő évi költségvetésbe felvételthessék.

Egyszersmind írói pályájának ötvenedik évfordulóján fogadja az I-ső osztály üdvözlését is. A Főtisztelendő ur mint műfordító, mint a legnagyobb görög költő tolmácsolója, nagy érdemeket szerzett irodalmunkban s pályájának ötvenedik

évfordulóját örömmel ünnepelné az osztály a Theogonia kiadásával.

Maradtam mély tisztelettel

Budapest, nov. 18. 1875.

Főtisztelendő úrnak

alázatos szolgája

Gyulai Pál,

osztálytitkár.

IV.

Főtisztelendő úr!

Ki hazáját igazán szereti s érzi, mily fontos az irodalom a nemzet művelődésére nézve, lehetetlen hogy szive el ne teljék a legnagyobb kegyettel oly férfi iránt, ki egész életét a szellemi munkának szentelte, s Isten jó voltából jelenleg félszázados irói jubilaumát ünnepli.

E kegyelet indította a budapesti philologiai társaságot arra, hogy éljen az alkalommal, melyben Főtisztelendő úr iránti mély tiszteletét ünnepi hangon nyilváníthatja. Azért a Főtisztelendő ur jubilaumában való örömteljes részvétnak szentelte folyóhavi gyűlését, melynek a „Fővárosi Lapok”-ban közölt leírását ide mellékelni bátorkodom.

Remélve óhajtom, hogy a philologiai társaság e szívbéli nyilatkozata Főtisztelendő úrnak némi örömet szerezzen.

A szép, jó és igazért buzogni magában véve is boldogító érzés; de mennyivel boldogítóbb, ha hosszú fáradozásának tényleges sikerét s érdemeinek hálás elismerését is látja az ember. Engedje az Ég, hogy ezt az örömet még számos éven át élvezhesse.

Legmélyebb tisztelettel

Főtisztelendő úrnak

Budapest, 1875. dec. 6. Vár, úri-utca 39. sz.

alázatos szolgája

Ponori Thewrewk Emil,

a budaesti philologiai társaság
elnöke.

V.

Főtisztelendő úr!

Mélyen tisztelt Tudósunk!

Jaj a társadalomnak, mely a való érdemet méltányolni, tisztelni, kellőleg jutalmazni nem bírja vagy nem akarja. A történelem száz meg száz példában igazolja fönnebbi szavaimnak igazságát. Hogy csak a görögökre hivatkozzam, nincs ki kétségbe vonhatná, hogy a nemzeti nagyságukat aláásó romlás magva már akkor vetetett el, midőn nagy fiaikra: a Sokratesekre, a Demosthenesekre nemcsak nem hallgattak, de a sophisták felkarolásával őket méltatlan félreismerés, gyanusítás, gúny, bántalom tárgyává tevék, sőt ürömpohárra kárhoztatták.

E példán okulva, minden, hazáját szerető nevelő-tanító míg egyrészt maga is méltó tisztelettel, kegyelettel áldoz az érdemnek, akár a tudomány, akár a művészet, akár a gyakorlati élet terén jelenkezzék az; másrészt lankadatlan buzgalommal igyekszik tanítványai lelkébe is beültetni a magot, melyből az igaz, szép és jó örök eszméinek munkásai iránti tisztelet, kegyelet és szeretet nemes gyümölcsfája növekedjék fel.

E fának zsöngéje gyümölcsét ajánlják föl Főtisztelendőségednek az én kedves tanítványaim, midőn Főtisztelendőségednek kegyeletes visszaemlékezéssel nemes munkássággal megfuttott ötven éves irói pályájára a közelgő újév alkalmából velem együtt azt kívánják, hogy az ég Úra Főtisztelendőségedet hazánk jobbaitól oly lelki örömmel kísért tudományos tevékenységének útján buzdító példányképünkül, világító s irányadó vezérfáklyánkül még igen-igen sokáig éltesse!

Ki egyébként kiváló tisztelettel maradtam

Főtisztelendőségednek

Budapesten, dec. 30. 1875.

alázatos szolgája

Nagy Alajos,

k. r. tanár, a VII. osztály főnöke.

VI.

Üdvöt az olvasónak!

Mélyen tisztelt Lelkész úr!

Nagyrabecsült Tudósunk!

Engedje meg Főtisztelendőséged, hogy írói munkássága ötven éves jubilaumának s a közelgő 1876-ik év első napjának alkalmából mi is azokhoz csatlakozunk, kik hódolatteljes tisztelettel s meleg érzelmekkel sietnek Főtisztelendőségedet üdvözölni s áldást rebegni az ég Úrától drága életére. Zsenge korunknál fogva ugyan nem számíthatjuk magunkat régi tisztelői közé; de mióta műveit, a görög remekírók remek áttételeit, olvastuk és tanulmányoztuk; mióta Mentoraink által figyelmesekké tettünk: a szikra lángot vetett kebleinkben, s tisztán áll előttünk Főtisztelendőséged szelleme; tisztán, fényben, dicsőségben él közöttünk az eszmény, melyért Főtisztelendőséged félszázadon át törhetlen hűséggel fáradozott; ismerjük azon örökké mosolygó s örökké hervadatlan virágokat, melyeknek illata elandalítja az azt élvezőt s ama magasabb ideális világba ragadja, hol az igaz, szép és jó eszméi megvalósulvák s élő alakba öltöztetvék. Tisztán áll előttünk azon áldásos hatás, melyet Meleager virágai hazánk fogékony földébe ültetve gyakorolhatnak s Főtisztelendőséged munkás buzgalma által valóban tényleg gyakoroltak is; s világosan tűn elénk hazánk fiainak forró hazaszeretetre buzdulása, mit a görög hősök s egy trójai harc képe idézett elő minden igazra, szépre és jóra fogékony kebelökben. Igen, hatást, soha el nem muló hatást tettek ránk ama halhatatlan művek, s a legmélyebb tiszteletet, gyermeki bizalmat keltek fel bennünk azok szerzője iránt. Ne csupán üres phrasisoknak, ne csupán mesterkélt szavaknak vegye ezeket Főtisztelendőséged; de a szív azon legmélyéből fakadó érzelmforrás egyedüli természetes kifolyásának, mely, ha túlrad, leküzdí az akadályokat, kitör a test bilincseiből, s szavakban nyer kifejezést. Bennünk lelkesült óhajt ébresztettek Főtisztelendőséged művei azon halhatatlan remekeket eredeti, arany-nyelvökön olvashatni, bennünk is fölébredt a hellen „καλοκαγαθία“ megvalósításának eszméje a tudományban és művészetben úgy, mint a közéletben egyaránt s felébredt a vágy idővel ugyanazon pályán haladni, melyen Főtisztelendőséged fenkölt szelleme ragyogó meteorként világít.

Ne vegye szerénytelenségnek Főtisztelendőséged, ha ama, nemcsak Főtisztelendőségedre, de egész literaturánkra emlékeztet nap alkalmából s alkalmából egyszersmind a közelgő újév kezdetének annyiai szerencsekívánataiba s buzgó forhá-

szaiba mi is közbevegyülünk, s fiúi bizalommal kérjük az ég bölcs Alkotóját, tartsa meg Főtisztelendőséged drága életét még számos éven át egyházunk, hazánk s literaturánk javára, dicsőségére!

Kik is maradtunk Főtisztelendőségednek

hódoló tisztelettel

Budapesten, 1875. év december 27-én.

alázatos szolgálói

a budapesti kegyestanítórendi főgymnasium hetedosztályú tanulói.

APOLLONIUS RHODIUS

ARGONAUTICONJA.

I. ÉNEK.

- Rajtad kezdve, Apollon, a dalt, amaz ősi dicsőség
Hőseit énekelem, kik Pontos torkolatánál
S Kyaneák köve közt, Pelias¹⁾ fejedelmi parancsa
Révin, az Argo hajót az arany gyapjúhoz irányzák.
5. Mert Pelias olyatén jósmát veve, hogy neki gyászos
Véget ama honi férfi vetend jobbágyai közzül,
Akit egyetlen lábtuban elközelíteni látand.
Nem sok időre, ama jóslat folytában, Iason,
A nagyon áradozó vad Anauroson²⁾ átügyekezvén,
10. Lába egyik saruját a szivós iszaposba veszté
Utközben, s csak egyet hurcolt ki a partra magával.
Igy sietett Peliashoz ama lakomára, mely ettől
Volt ma Poseideon³⁾ atyjának szentelve, s a többi
Istennek, kifeledve magát a Pelasgosi Herát.⁴⁾
15. Látva imezt értette legott, és oly vitaterhes
Tengerutat hagyta meg neki, hogy veszszen vagy az ádáz
Hullámokban, avagy távolhoni férfiak által.
Már az Athena⁵⁾ sugalma szerint Argos keze által
Ácsolt jármű hajót az előttiek énekelék meg.
20. Én a nemét s a nevét éneklek el a daliáknak,
S tengeri hosszú kalandjaikat, mint a nehez és nagy
Tettek is: csak a Múzsáknak legyen ihlete bennem!
Orpheuson kezdem dalomat, kit a hajdani hirként
Kalliope, ama trák Öagrost ágyba fogadván,
25. Pimpla⁶⁾ magaslatinak közelében szüle világra.
Hirlik, ez a hegyorom törhetlen szirtjait, a nagy

¹⁾ Thessaliai király. — ²⁾ Patak. — ³⁾ Neptun. — ⁴⁾ Junót. — ⁵⁾ Mí-
nerva. — ⁶⁾ Pimpla, forrás és városka a macedoniai Pieria tartományban.

- Vizroham árjait is lebüvölte varázsdala által.
 A hegyi bükkök, egész lantjának hirnöki, máig
 A trák Zona körül szakadatlanul élve, sorában
30. Ott állnak huzamost, melyeket büvös éneke hajdan
 Pieria magas ormairól a síkra idézett.
 Ajsonides,¹⁾ Cheiron²⁾ jólelkü tanácsai folytán,
 Ily társat nyere meg deli kíséroihez ekkor
 Orpheusékban, a Bistoni³⁾ Pieriának urában.
35. És jött Asterion önkénytesen, aki Kometes
 Gyermeke volt, s született az enyelgő Apidanosnál
 Piresiában, igen közel a Phylleion hegyhez,
 Hol mind Apidanos mind a fenséges Enipeus⁴⁾
 Hosszu futásuk után testvéresen összevegyülnek.
40. Jött azután Elatosfi derék Polyphemos is, ottan
 Hagyva Larissa honát: ez előbb a vitéz Lapithák közt,
 Amikor a Lapithák a Kentaurokra⁵⁾ csatáztak,
 Ifjan harcola még; ma pedig, noha tagja kifáradt,
 Mégis a hajdani hős szellem vigan éle szívében.
45. Iphiklos sem időze soká Phylakében, Iason
 Anyja fivére: mivel Phylakéből vette nejéül
 Ajson is Alkimedét;⁶⁾ s most e közelebbi rokonság
 S érdekek ösztönözék bevegyülni az ifju seregbe.
 Admetos, ki Pheraj juhos országában uralgott,
50. Sem vesztegle soká Chalkodon bércinek alján.
 Még Alopéban sem tespedt Hermesnek ama dús
 S cselmester faja, Eurytos és a bajnok Echion.
 Kettőjükkel együtt rokonuk szállott ki, az ifju
 Ajthalides: Phthián, Amphrysos hajjai mellett
55. Szülte imezt a Myrmidon Eupolemeia leánya;
 Mig azokat Menetos szép gyermeke Antianeira.
 Jött, odahagyva honát Kajneusfi Koronos is, a jó
 Gyrtónból, tulerős, de az atyjánál nem erősebb.
 Mert a derék Kajneust⁷⁾ eleventen hirli a dalnok
60. A Kentaurok előtt eltűntnek, ahogy seregétől
 Elkülönödvé üzé azokat: s noha ellene fordult
 Mind, se nem üzte meg őt, sem nem sebhette meg ércök;

¹⁾ Iason. — ²⁾ A legnagyobb hősök nevelője. — ³⁾ Bistonia, trák tartomány. — ⁴⁾ Thessaliali folyók. — ⁵⁾ Lapithák és Centaurusok harcait, l. Ovid Metam. XII, 210. kk. — ⁶⁾ Iason szülői. — ⁷⁾ Virgil Aen. VI, 448. Ovid Metam. XII, 459.

- Ő rendületlen s leveretlenül úgy mene a föld
Színe alá, sűrűen döngetve a hosszú fenyővel.
65. Jött Titaresos örök folyamától Mopsos is, akit
Elseje bölcsesé tett a madárjósmban Apollon;
És Ktimenos fia Eurydamas, Ktimenében credve
A boldog Dolopis földön, Xynias tava mellett.
Ámde Menőtios is sürgetve lön érdemes Aktor
70. Ajjától a nemes daliákkal kelni ez utra.
Elköveté hős Eurytion s Eribotes is őket;
Egy Teleon, más Aktorides Iros fia; mérthogy
Hős Eribotesnek Teleon vala, Eurytionnak
Iros az atyja. S a harmadikúl el utánok Oileus,
75. Rettenetes fiatal, hátúl üldözni kegyetlen,
Ha egyszer meghajtották seregüstül az ellent.
Eubóából meg Kanthos mene, küldve Kanethos,
A nagy Abas fia által: örült elmenni, de többé
Kerinthos hona őt nem látta, mivel Libyában
80. A látnok Mopsossal ¹⁾ együtt a távoli földön
Eltévednie társaitól s oda vesznie kellett.
Annyira nem lehet embertől soha messze az átok,
Ha ezek is Libyán lelték temetőjüket akkor,
Oly nagy távolban Kolchistól, mennyire távol
85. Egymástól a napkelet és a napnyugat esnek.
Elsietett Klytios s vele Iphitos, Öchaliának
Birtokos ifjai, mint a szörnyeteg Eurytos ága;
Eurytosé, kinek ívet Apollon adott, de ki annak
Nem veheté hasznát, kihíván versenyre adóját.
90. Mentek az Ajakidák szintén, de azok nem egyűnnen
És egyszerre: mivel Phokos testvérök esetlen
Lett megölése miatt, Ajgina hazájokat ottan
Hagyva, kibujdostak; s Telamon Atthis szigetére, ²⁾
Peleus ellenben Phthiába helyezte lakását.
95. Kekropiából ment a harcfia Butes azokhoz,
Jó Teleon fia, és a dárda tudósa Phaleros.
Alkon, az atyja noszítá ezt: noha több fiugyermek
Nem vala házánál istápul az éltes öregnek;
Mégis egyetlen utómagvát is örömmel utalta
100. A daliák seregébe, hogy ott delisége kitünjék.

¹⁾ IV, 1485. kk. és 1502. kk. — ²⁾ Salamis, Attika szigete.

- Theseust ekkor, Erechtheusnek legjobb ivadékát,
Zordon rabkötelek fogták a Tajnari¹⁾ földön,
Pirithoossal együtt: pedig ők az utóbbi vitákat
Sokkal könnyebbé teheték a vállalat élén.
105. Agniades Tiphys pedig a Sipha nép közül indult
Thespiából, okos ember az ingerülésre közelgő
Tengereket megarányzni, s a nap s csillagok után
A viharok keltét s ut-idényt kitanulni előre.
Őt maga ösztönözé társulni Tritonis Athena
110. A daliákhöz; akik nagyon is megörülve fogadták.
Mert a hajót is az istennő gyártotta, kezére
Dolgozván neki Argos, Akestor gyermeke, bölcsen:
És lön az Argo hajó kitünőbb valamennyi azoknál,
Melyek a hullámozó tengerre kiszállani mertek.
115. Phlias csatlakozott hozzájuk Arethyreából,
Hol Dionysosnak, mint atyjának, kegye mellett
Boldogul országolt, az Asopos kútfeje táján.
Argosból Talaos meg Arejos szállt ki, Bias két
Gyermeke, és deli Leiodokos, valamennyen eredvén
120. Neleus lányától Perótól,²⁾ aki miatt bút
Láta Iphikles alomjainál Ajolosfi Melampus.³⁾
De maga Herakles nagyelkü levante hiával
Sem lehetett az utána sovár Ajsonfi hadánál.
Hallva hírét ez az összegyűlő daliáknak, azimént
125. Térve meg Arkadiában esett utjáról az Argos
Földre, a vadkant hurcolván, mely Lampea völgyén
Élődék, Erymanthosnak széles tava mellett:
Hátáról levetette Mykene terén az erősen
Összekötött eleven fenevadnak nagyszerű terhét:
130. És ment egyszeriben Eurystheusnek⁴⁾ hire nélkül
Önkényt. Véle Hylas hű kísérője, nevendék
Gyerkőc ment, nyilait s kezivét hordani folyvást.
Erre az istenies Danaos csemetéje is elment,
Nauplios: ő ugyanis Klytoneos Naubolidesnek
135. Gyermeke; Naubolos a Lernos fia volt; maga Lernos
Prótos Naupliades jó magzata. Nauplios immár
A Danaos-lánytól Amymonétól, ki Poseidont
Ágyba fogadta, eredt, okosabb valamennyi hajósnál.

¹⁾ Taenaron, lakoniai hegyfok. — ²⁾ Odys. XI, 287. — ³⁾ Hires jósló.
— ⁴⁾ Mycenei király, kinek Hercules 12 feladott mnnkáját robotban végezte.

- Idmon utolsó jött Argosnak egyéb lakozói
140. Közt; mivel értve is a madarakból élete végét,
Ment, nehogy a dicstől megfosztva boszontsa hazáját.
Nem vala ő igazán Abas édes gyermeke; mert őt
Önmaga nemzé Letoides, de az Ajolidáknak
Száma közé avatá; maga is vezeté be a jóslat
145. És madarak titkába, s az égő áldozatába.
Leda is Ajtoli hölgy, küldé az erős Polydeukest,
És Kastort, a szilaj ménnek nagyhírű lovagját,
Spartából; kiket ő egy terhkel Tyndareusnak
A teremében szült: bizodalma nagy is vala néki
150. Bennök, mert Zeüsz ágyáról méltányosan érzett. ¹⁾
Lynkeus és Idas, Aphareus magzatjai, szintén
Mentek Arenéből, mindketten erős karaikban
Bizva; közöttök Lynkeus még hihetetlenül éles
Szemmel is áldva, ha szent a monda felöle, hogy e hős
155. Férfiu még a földek alá is messze belátott.
Utnak eredt azután a fivérei közt legidősebb
Harcfi Periklymenos szintén, ki Phylében az aggott
Neleus gyermeke volt, de Poseideon által erővel
Végtelenül megajándékozva, hogy a csatatéren
160. Minden óhajataként sikerülne levonta szívének.
Mentenek Amphidamas és Kepheus Arkadiából,
Kik Tegeát lakták s az Apheidas birtokon ültek;
Mindkettő Aleos fia: harmadikul velök elment
Ankajos, kit azokkal együtt nemes atyja Lykurgos
165. Küldé, nagyobb testvére ama kettőnek. Ez otthon
Visszamaradt maga, a vénhedt Aleost kegyelettel
Ápolgatni, de öcscseivel küldötte az ifjat.
S ment ez, Majnali medvének bőrében, emelvén
A kétélű kemény fejszét, miután Aleos nagy
170. Atyja dugaszba tevé majorában fegyverit, ezzel
Vélve talán még elfoghatni az utrakeléstől.
Ment nemes Augias, ²⁾ kinek a rege a Napot adja
Atyjaul; ő Elis fiain hatalommal uralgott,
Sok javak embere; s ment, szemlélni felette óhajtván

¹⁾ Leto és Zeüsz fiai voltak. — ²⁾ Ennek tisztította ki istálóját Hercules. Ő Helios vagy a Nap fia és Elis királya volt. A Helios és Elis a bibliai Él istennév. E név rejlik az Olympia névben is. Az Elisben ünnepelt Olympiai játékok, pályázások innen lesznek érthetők.

175. Kolchist, és a Kolchisiak fejedelme Ajetest.
 Asterios s vele Amphion, Hyperesios édes
 Gyermekei; ők az achiv Pellenéből sietének,
 Amelyet ősatyjok Pelles raka egy magas ormon.
 Tajnaros Euphemost küldötte az ifju sereghez.
180. Aki Poseidonnak született az erős Tityos szép
 Lányától Európától, lábára olyan gyors,
 A sik tengernek tetején elfuthata, s meg nem
 Nedvesedett a légszinü viz hullámiban a hős
 Talpa, csak érinté futamásakor a sima tükröt.
185. Erre Poseidonnak más két fia szállt ki honából;
 És Erginos ugyancsak ama nagylelkü Miletos
 Várossát elhagyva; az Imbrasi Hera telepjét
 Partheniában a hős Ankajos: mindenik ismert
 Hirnevü révész férfiu, és egyszerre leventa.
190. Elment még azután Öneus fia is Kalydonból
 A lelkes Meleagros; együtt vele Laokoon ment:
 Laokoon Öneus testvére, de másik anyától,
 Némi cselédnőtől származva; s ma e korosabbat
 Állitá Öneus fia mellé gondnokul utján:
195. És a még síheder gyerkőce így álla be a hős
 Számba. Ez ifjúnak, kivevén egyedül a hatalmas
 Heraklest, nehezen vala mása, ha vagy csak egy évig
 Megmaradandott még Ajtolia népei földjén.
 S még a nagy utra imezt anyabátyja is, a kelevésszel
200. Messzire is közel is csodamódra csatázni gyakorlott
 Iphiklos, a jó Thestios egy deli magva követte.
 Méne Palajmonios, Lernosfi, kit Olenios szült:
 Ez Lernos vala névre, de Hephajstos¹⁾ faja másként:
 Épen azért lábára az is biccente; azonban
205. Férfiusága miatt ki se gáncsolhatta, s azért lön
 A seregekbe Iasonnak díszére bevallva.
 Phokisból Iphitos ment, Naubolos Ornytidesnek
 Gyermeke; aki előbb vendégül látta Iasont
 Házánál, mikor ez Pythóban jóslani járt volt
210. Tengeri utja iránt, ezidőtől házi barátja.
 Ment Zetes s Kalais, Boreas két gyermeke, akik
 Orithyiának, Erechtheus jó lányának erényes
 Magzati voltanak a trák végeken: ám oda vitte

¹⁾ Vulkán.

Ötet az elragadó Boreas szele Kekropiából,¹⁾

215. Amint Iissos patakánál táncola körben.
S messzire hozván őt, oda, hol Sarpedoniának²⁾
Szirtjai tornyoznak s Erginos hajjai csörgnek,
Ottan igazta meg azt, sűrűen beborítva ködökkel.
Mindenik ifjúnak lebegő két lábai szélén
220. Barnaszínű szárnyak csattogtak, kész csodalátvány,
Fényes arannyal pikkelyesek; hős vállaikon fent
Jobbra s balra fejök tetejéről kékszinű fürtök
Repdestek szanaszét a szellő kényei folytán.
De maga sem szeretett sehogy is Peliasnak Akastos
225. Gyermeke hátramaradni tekintetes atyja lakában,
Sem pedig Argos, Athena hajóremekének az ácsa;
Sőt ezek is szintén belevegyültek az ifju seregbe.
Ennyi segédei gyültek volt Ajsonfinak össze.
Mindezeket Minyák néven nevezik vala rendre
230. A szomszéd lakosok, miután legtöbbszörre mindez
Ifjak az agg Minyas³⁾ lányaitól hirlik eredtnek
A fajukat: valamint hogy Iason is Alkimédétől
Lett, akit Klymene, Minyas deli lánya tenyészett.
Ám hogy az apródok mindent beszereztenek, amit
235. Rendesen is beszerezni szokás a jármű hajóba,
Amikor embert a szükség tengerre parancsol:
Itt lesiettek a városon át oda, hol Pagasaj szép
Réve terül Magnesia partjain. Összefutának
A seregek tömegestül utánok a hős daliáknak:
240. Kik, mint csillag a felhők közt, ragyogának. Imigy szólt
Mindegyik, elnézván a fegyverkezve menőket:
„Zeüs atya, mit gondol Pelias, hova számüz ezuttal
Ekkora hős sereget vajjon Panachaja szivéből?
Aznap emészti meg a tűz ezek keze által Ajetes
245. Fényes egész házát, amelyen ki nem adta a gyapjat.
De kikerülhetlen nekik a veszedelmes ut immár!“
Szóltak a városban szanaszét. S im az asszonyi nemzet
Égnek emelt kézzel buzgón esedez vala, hogy mind
Hozza szerencsésen haza ismét őket az isten.
250. S könyhullatva egyik nő a másikhöz imigy szólt:

¹⁾ Attikából. — ²⁾ Előfok Trákhonban, Capo Greco. — ³⁾ Minyas leánya Klymene. Alkimédének, Iason anyjának anyja. Ezért neveztetnek itt többször Minyáknak az Argonauták.

- „Jaj neked Alkimedede, későn is megjöve a te Nagy bajod, és végig nem örültete téged az élet!
Hát még Ajson mily szörnyű boldogtalan: ennek Jobb lett volna előbb betakarva halotti lepellel
255. Rejleni a földben, mint e gyásznapra viradni!
Vajha előbb Phrixost, mikor elvesze Helle, magát is A viharos tenger benyelendte kosostul: azonban A csúf pára ihol még emberi szót ada, melynek Alkimedede lesz utóbajait maga megsiratandó!⁴
260. Így keseregtek a nők, míg azok lesiettek a révbe. Szolgák, szolgálók immár sokan összegyülnének. Anyja nyakába borult;¹⁾ mind éles fájdalom ölte A némbert: öreg atyja ²⁾ pedig, belebúva keserves Kórágába, szegény azon ájuldozva feszengett.
265. Iason ezenközben maga a szomorúkat ügyekvék Vigasztalni emitt, míg amott szolgálkkal az útra Fegyvereket rakatott, kik búsan szótfogadának. Anyja, miként elejente körülkulcsolta kezével, Úgy tartotta, sűrű zokogással sirva, miképen
270. Kedves öreg nődajkáját megölelve magányán Sir a lányka, kinek nincsen már gondnoka többé, De szomorú sorsát a mostoha tette súlyosbbá, Aki azimént is keserűn hurogatta le őtet: S annyira meg vagyon a búban szomorú szive törve,
275. Hogy nem tud nyavalyás amennyit ohajtana sirni. Ily keserűn siratá a fiát, megölelve kezével Alkimedede, s leverő fájdalmiban így panaszolván:
„Vajha legott aznap, mikor én Peliasnak először Hírül vettem ama kinos fejedelmi parancsát,
280. Életemet rögtön letehettem volna bajommal, Hogy te magad temetendettél kedves kezeiddel, Drága fiam: miután csakis ez vala hátra tetőled Még, akitől rég élvezem én a más neveléssdíjt! Most ihol én, ki csodáltja valék a széles Achaja ³⁾
285. Nőinek, itt ez üres háznál maradok magam árván, A teutánadi vágy által megepesztve, ki nékem Annyi dicsem s gyönyöröm voltál, ki miatt legelőször És legutolszor is oldtam övet; miután az anyának Több örömét nem adá már meg nekem Ilethya!⁴⁾

¹⁾ Iasonnak. — ²⁾ Aeson, Aison, Ajson. — ³⁾ Thessaliában. — ⁴⁾ Lucina.

290. Oh jaj, jaj nekem! Azt, de csak álmomban se reméltem
Volna, mikép Phrixos csak az én vesztetre menekszik!“
Igy siratott ez, az ott álló fejedelmi cselédnök
Folytonosan zokogó zaja közt. Hanem ötet Iason
Szende beszédeivel maga vígasztalta bujában:
295. „Édes anyám, ne kívánj nekem is gyötrelmet okozni
Bús könyeiddel; az én balsorsomat általok úgy sem
Orvosolod, hanem egy fájdalmat a másra tetézesz!
Váratlan bajokat mér földi nemünknek az isten,
Amelyeket magad is békével türj, noha mélyen
300. Fájnak azok; s bizzál legelőször Athena szavában,
S a szent jósmában, melyet önmaga Phöbos Apollon
Érdekeinkben adott; de meg e daliákban is aztán.
Ám légy itthon a szolgálók közepette nyugodtan,
És ne kívánj temagad baljóslata lenni hajónknak,
305. Melybe lekisérnek feleim s a némberek engem.“
— Szólt, s haladéktalanul ki is indult a palotából.
Mint megy az illatozó imolából¹⁾ Phöbos Apollon
Delosban, vagy Klaros, avagy hogy az isteni Pytho
Szent telekén, s Xanthos partján a teres Lykiában:
310. Úgy mene ő a néptömegben; riadoztak az egymást
Ösztönöző felek. Itt elejébe került neki a vén
Iphias, Artemis²⁾ istennő városbeli papja:
S megcsókolta jogát,³⁾ de beszélni nem tudá egy szót,
Bármi felette akart, a sereg rohanása miatt is.
315. Ez hát elmaradott, aggnő létére az ifjak
Által igen megelőzve; kivált megelőzte Iason.
Hogy pedig elhagyván a szép épületű várost
És Pagasaj kikötőbe leért, bajtársai ötet
Telkesen üdvözlék seregestül az Argo hajónál.
320. A leuton vala már, s amazok vele szembe siettek.
És im Akastossal⁴⁾ szemlélték e helyen Argost⁵⁾
A városból alásurranni; s csodálva fakadtak
A Pelias akarátja dacára kiszállni merőkön.
Argos Akestorides vállán diszlett bokaérő
325. Egy fekete bikabőr; a másikon egy gyönyörűen
Szótt kétnyüstü palást, Pelopeia hugától ajánlva.

¹⁾ Megrótta e szót ily értelemben egy nyelvész. Másutt e műben szentély és templom is imola helyett. — ²⁾ Diana. — ³⁾ Jobbkezét. — ⁴⁾ Pelias fia. — ⁵⁾ Az Argo hajó ácsa.

- Iason azonban most nem akart egyelőre azokkal Szóba eredni, hanem gyülekezni kívánta barátit.
S rögtön az összetűrött lobogókon s hosszasan elnyult
330. Árbocon ültek már sorjában az ifju vitézek.
S most fölemelve szavát mondá az eszélyes Iason :
„Ami hajóra való kellék szükséges, az immár Annyira rendben, akár nyomon indulhatni, barátim! Többet azért emiatt ne időznénk már elevezni
335. A tengerre, mihelyt a szél szolgálata kedvez.
Ámde köz a célunk, Hellasba evedzeni vissza Egykor, s mostan Ajetesnek házához utazni.
Mostan azért válaszokat elfogulatlanul immár Egy legjobb daliát, aki mindent gondoz ezentul,
340. És idegen néppel szemközt békét, hadat intéz !“
Szólt : s kiki a bátorlelkű Heraklesen állt meg A szemivel, ki középhelyen ült : egyhangulag erre Adták a szavokat; hanem ő felemelte azokhoz Jobbját ültéből, és így mondotta viszontag :
345. „Senki reám e dicset ne ruházza közületek; én azt Nem fogadom, sőt tiltakozom más ellen is : aki Összehívott bennünket, az is legyen a mi vezérünk !“
Szólt magas érzettel ; helyeselték rendre parancsát A daliák. Felkelt maga erre örömmel Iason :
350. És a nyilatkozatát szívesen várókhöz imigy szólt :
„Már ha eme tiszttel nekem adtok főnöki rangot, Hát az utat ne halaszszuk odább, mint tettük idáig. S most, ha előbb Phóbost szent áldozatokkal imádtuk, Egyszeriben lakomát rendezzünk : s míg ide jönnek
355. Ólaim őrei a szolgálák, kik dolga kiváló Tulkokat a göböllycsordából hajtani hozzánk ; Addig vontassuk tengerre hajónkat, az úti Fegyvereket rakjuk be, s padát kiki kapja ki sorssal. Addig eme parton rakjunk oltárt amaz Útvéd
360. Phóbos Apollonnak, ki nekem megígérte, hogy útát Fogna mutatni a tengereken, hahogy áldozatommal Kezdem el e harcot bevezetni a fejdelem ellen.“¹⁾
Szólt, s legelőre fogott a dologhoz ; utána sietve Felkele mind, és öltönyegét kiki egy sima téren

¹⁾ Tehát a legkiválóbb hősök áldozattal kezdcnek nagy feladatuk munkájához.

365. Összeraká, melyet a tenger hullámai többé
 Nem jártak, hanem a viharos hab mosta meg egykor.
 Argos terve szerint cselekedve, hajójokat izmos
 Nagy kötelekkel előbb mindkétfelül ottben erősen
 Összeköték, hogy ügyes szegeikkel tartsanak egybe
370. A bordák szorosán, s ki ne fogjon rajtok a hullám.
 Aztán szélesen ástak, amint tere hozta magával,
 A tengerre hajójok előtt, ahová kezeikkel
 Vonva, le volt szállítandó és vizre viendő.
 Mindig alább meg alább vájták ki előtte az öblös
375. Medret, melybe a hengereket lesorolni siettek.
 Most az előhengerre vonák nagy erővel az Argót,
 Hogy lesimuljon azok sorain fenekével előttök.
 Itt megfordítván evezőiket és fölemelvén,
 Jobbról és balról révészpadaikra szijazták;
380. Majd meg ezek közepett kétoldalt állva egyenkint,
 Mellöket és kezöket nekivették. Tiphys azonban
 Békele, célszerűen vontatni noszítani őket;
 És nagy üvöltéssel hevesen sürgölte: kik erre
 Egy szív s lélekkel kifeszíték régi helyéből
385. A fenekét; s kiki jól nekiterpeszkedve ügyekvék
 Utra gurítani azt. És könnyeden engede a nagy
 Pelion-ormi fenyő: kétoldalt nagy lön a hű-hó.¹⁾
 Roppant terhe alatt csikorogtanak a lerakásolt
 Hengerek, és zavaros kék füst tódolga ki súlyos
390. Talpa alól: s miután a tengerszinre legörgött,
 Visszavonák a kellettínél beljebbre szaladtat.
 Itt padaikra szegék evezőiket, árbocot üttek,
 Szép lobogót tettek, s berakák tömegestül a tápszert.
 És hogy mindeneket helyesen meghagytanak, ekkor
395. A révészpadokat sorsot rendezve kioszták,
 Két-két férfirra mindegyikét: közepére azonban
 Heraklest helyezék; s külön ültették le magát is
 Ankajost, Tegea város fejedelmi hatalmát.
 E kettőnek amúgy sors nélkül adattanak által
400. Közbenső padaik: hanem a kormányügyet összes
 Dicsérettel az egy Tiphys kezelésire bízták.
 Itt köveket hengergetvén a partfokon össze,
 Oltárt tettek az Utrakeiő és Parti Apollon

¹⁾ A hajót tengerre szállító hősök részéről.

- Cimmel az istennek; majd meg tüzelőül esennen
 405. Száraz olajfahasábokat is, rakdostanak arra.
 Im ez alatt a csordáról két tulkot inaltak
 Ajsonides szolgálai elő; melyeket fiatalka
 Társak az oltárhoz ragadának: ezekre legottan
 Kézviz és dara lón szolgálva. Iason azonban
 410. Imez imára fakadt, kérlelve az ősi Apollont:
 „Halljad, uram, Pagasaj s Ajsonis, az édes atyámról
 Élnevezett város fejedelme, ki Delphiben önkényt
 Igérted jóslásom idétt, hogy ez utnak ügyében
 S vége felől kitanítani fogsz, okozója¹⁾ is annak:
 415. Most magad intézd már te az Argo s barátaim összes
 Dolgait, innen el és onnan haza! És mi, ahányan
 Visszajövünk Hellasba, dicső oltárodon ismét
 Szent bikaáldozatot mutatunk be; magam pedig erre
 Még Pythóban s Ortygián fölősebbel imádlak.
 420. S most ez ajánlatokat kegyeidbe fogadjad, Apollon,
 Melyeket indulóul adunk legelőször az Argo
 Érdekiben: legyen az tengerre bocsátva hatalmas
 Gondviselésed alatt; hadd szolgáljon neki a szél
 Legjava, hogy csendes derűben kezdhesse meg útját!“
 425. Szólt, s imaközben az árpadarát odaszórta. Ezenben
 Anchajos s Herakles a két tulkoknak esének:
 És ez ugyan buzogányosan úgy homlokba ütötte
 Azt az egyet, hogy földre zuhant egyszerre az állat;
 Ankajos meg a mászt széles marjába találván
 430. Rézfejszékével, szétvágá rengeteg izmait;
 És lebukott mindkét szarvával a csorva homokban.
 Erre megölték a bajtársak, nyúzni siettek;
 Vágták, koncolták, szent combját rendre kiszelték:
 És miután ezeket beteríték tiszta kövérrel,
 435. Égették a hasábakon. Ajsonides maga édes
 Bort zsengeze fölül. Idmon felséges örömmel
 Nézte az áldozatok mindünnen szende sugárral
 Fejledező lángját, valamint egyetemben azoknak
 Kék gomolyokban felsiető jóvégzetű füstjét.
 440. És magyarázta meg egyszeriben Letófi²⁾ tanácsát:
 „Nektek az Isten örök végzése s tanácsai folytán

¹⁾ Pelias Delphiben Apollontól vette ama jóslatot, mely ez útát okozta. I, 5.
 — ²⁾ Leto, Latona fia, Apollon.

- Sors megjönnötök a gyapjúval; azonban ezernyi
 Küzdelmek várnak még mind oda mind haza rátok.
 Engemet ellenben szomorú kimulásra ítéltek
445. Végzetim Ázsia egy Hellastól messze vidékén.
 Bárha előre igen jól tudtam is a madarakból
 Sorsomat, eljöttem földemről, hogy bevegyüljek
 Argo vitézi közé, mi dicsőség lenne hazámnak!⁴
 Szólt: örülének ugyan valamennyien a hazatérés
450. Jó hírére, de Idmonnak sora megszorítá.
 Amint már azután közepéről elhajol a nap,
 S a meredek szirtok kezdik beborítani délest
 A sik rónamezőt leosontó árnyaik által:
 Akkor az ifjúság a fakó homokosra terített
455. Zsenge haraszt kényelme felett települt le soronkint
 A tengerparton. Tetemes sok ebéd vala rakva
 Étél-italban elő: s mig az édes bort meregetnék
 A kancsókbá pohárnokaik, kiki szóba vegyüle
 Társaival: valamint az ebéd és vig borozások
460. Kózt mulat a fiatal, haugyan nem sérül az illem.
 Csak maga volt egyedül, nagyon elmélyedve temérdek
 Sok gondjába, bus és szomorú közepettök Iason.
 Akit is eszmélvén szida meg teletorkulag Idas:
 „Ajsonides, mi felől törekedhetik annyira elméd?
465. Tárd ki elénk szivedet! Vagy ijeszt kebeledben olyasmi
 Félelem, amely igen csakis a gyáváknak ijesztő?
 E kelevész engem, melylyel kitünő vagyok én más
 Bárki felett is az ütközeten; miután nem is áld meg
 Engemet annyira Zeüsz, mint e szál fegyver: előtted
470. Semmi megoldatlan vita és tusa nem lehet, amíg
 Idast látod, akár maga álljon is ellen egy isten!
 Oly bajtársat adott melléd énbennem Arene!⁴¹)
 Szólt; s mindkét kezivel ragadá a bortele kelyhet,
 S felhajtá zamatos nedvét, hogy barna szakálát
475. S állait ellatyakolta. Hanem felzúdula rögtön
 A sokaság; Idmon pedig így mondotta ki nyíltan:
 „Jámbor, igen botorúl a magad vesztére beszélész!
 Úgy-e hogy a színbor heve lázította fel a te
 Kebledet annyira, hogy ne akard tisztelni az istent?
480. Van másféle beszéd, melylyel bajtársit az ember

⁴) I, 151.

- Megbiztatja, holott a tiéd végetlenül örült!
 Ily szavakat mertek régenten az istenek ellen
 Szórni Aloeus gyermeki is, kiknek te csak árnya
 Sem vagy erőre; de bár mindkettejök akkora roppant
485. Férfiu volt, mégis Letofi megölte nyilával!⁴
 Így szólt: felkacagott nyersen Aphareus fia Idas,
 S rápillogva gunyos szemmel hurogatta le őtet:
 „Rajta, jövendöld meg nekem isteni jóslataiddal,
 Ha nekem is szintoly veszedelmet arányoz az isten,
 490. Mint amilyenel apád¹⁾ fenyítette Aloeus ikrét.
 Ámde magadra vigyázz azután, hogy fogsz kezeimtől
 Megmenekedni, ha szent jóslásod szófia lenne!”
 Pattoga nagy boszusan: s a szóvita mind harapoznék,
 Ha perelőket az ifju sereg tiltásai s Iason
495. Önmaga nem sietett lecsititni. Különben is Orpheus
 Balkezivel lantját emelintve dalolni kísértett.
 Énekelé, a föld és ég és tenger, először
 Össze levén tömegülve saját egyenetlen alakban,
 Mint felekeztek szét félelmes harcaik útján;
500. És mint lettek örökre szilárd jelek a magas égbolt
 Mennyezetén ottfent a hold, a csillagok, a nap;
 A hegyek is hogy eredtenek, a zuhogó vizek áldott
 Nympháikkal együtt, s valamennyi csodálatos állat.
 Énekelé, hogyan ült az Ophion is Eurynomével,
505. Okeanos lányával. Olymp havas ormain egykor;
 És hogyan adta fel az Kronos ellenesének uralmát,
 Ez Rhea hölgyének, s hullottanak Okeanosba.
 Ám ezek a Titán örök istenségeken addig
 Országoltak, amig fiu volt Zeüsz, s gyermekül érzett,
510. Dikte²⁾ dicső barlangjában nevedekve: a földfi
 Kyklopsok nem adának erőt még néki dőrejjel,
 Mennyküvel és villámmal, amik Zeüsz isteni jelve.
 Szólt: és halhatlan dala megszűnt hangzani többé.
 A daliák zeneszünet után is együlegyig öltött
- 515 Fejjel is és hegyezett füllel feledék el az ének
 Bájain önmagokat; dala úgy megtette hatását.
 S nem sok időre utóbb zsenjét elegyítve, miképen
 Ősi szokás, az elégedgelő nyelvekre felönték
 Azt; s miután beköszönte az éj, nyugalomra feküdtek.

¹⁾ Idmon, Apollon fia. I, 145. — ²⁾ Dikte, hegy Kreta szigetén.

520. A fényes Hajnal hogy Pelion ormait egyszer
Tündöklő szemivel megpillantotta, s derűszél
Csendesen öblinté hullámzó vízzel a partot;
Egyszeriben fölkelte Tiphys, beparancsola rögtön,
És evezőiket elrendezni az Argo hajóban.
525. Rettenetest bődült Pagasaj kikötője, s az utra
Kelni magától is siető Pelion-hegyi jármű.
Mert bele volt egy szent fa szegezve, melyet maga Pallas
Szerkesztett a hajó fenekére Dodónai bükkből.
Itt padaikra kilépkedvén sietőleg egyenkint,
530. Mint azelőbb elsorsolták valamennyinek a helyt,
Fegyvereik mellé csinosan sorjába leültek.
Legközepén üle Ankajos, s az erőre temérdek
Herakles; mellette feküdt buzogánya emennek:
Horpadozott a lába alatt a hajófenek. A tarcs
535. Felvonaték, s borszenge lön a tengerre. Iason
Most könyező szemmel fordult el imádtá honától.
S ők valamint csak Phöbosnak Pytho terein, vagy
Ortygia szigetén, avagy Ismenos¹⁾ folyamánál
Lejdet rendezvén, sűrűen verik a zene mellett
540. Gyors lábaikkal az oltárok környékét az ifjak:
Orpheus elragadó lantjánál úgy teregették
A tenger vizeit. Kele már és zúg vala a hab;
Jobbról és balról feketés hullámok emelgtek
Fel ropogó zajjal, zaklatva az ifju erőtől.
545. A napban lobogó lángként tündökle hajójok
Sodrában hadi fegyverök; és hosszúra fehérlett
A repülő jármű nyoma, mint zöld réten az ösvény.
Mind nézték az egek Halhatlani e napon Argót,
S válogatott daliák seregét; kik ezuttal az első
550. Hősök eveztek együtt: a Pelion ormain élő
Nymphák álmétkodtak Itonis²⁾ Athena művének
Szemléltére, s midőn látták az erős daliákat
Ugy forgatni kemény kezeikkel az izmos evedzöt.
Phillyrides³⁾ Cheiron pedig a hegységi tetőről
555. Szállá le, s a tenger megtört özönébe meríté
Lábait ázni: nehéz kezével sokat inte feléjük,

¹⁾ Folyó Bóotiában. — ²⁾ Thessaliai város, hol Athena temploma van. —

³⁾ Philyra, Okeanos leánya, szülte a félemler, féllő Cheiront, Kronosszal ve-
gyülve. Erről alább.

- Boldog visszajövet eregetve az elsietőknek.
 A neje is vele volt, hozván Peleusfi Achillest
 Ölben; s azt szeretett atyjának felmutogatta.
560. Hogy pedig a kikötő kanyarú partját odahagyták
 Agniades Tiphys tudományos gondnoki tiszte
 Mellett, aki hajójoknak művészi kezekkel
 Tartá kormányát, hogy irányt adjon neki folyvást;
 Akkoron a magas árbocfát vackába emelték,
 565. És megerősíték mindkétfelől uj kötetekkel:
 Majd lebocsátották guzsalyáról a lobogó lent,
 Melybe legott belefűtt a szellő harsona füttye.
 S amint tarcsaikat leszoríták a padolathoz,
 Bizton eveztenek át Tisajon ¹⁾ hosszú fokánál.
570. Kellemes énekeket lantolt eközben azoknak
 Óagrosfi, Hajómentő és jóatyu áldott
 Artemis istenhez, mind tenger mind Iaolkos
 Nemtőjéhez: azonban imé az özön fenekéről
 Felszökődösve, halak nagy-a-apraja összevegyülten
575. Táncozták körül és követék a jármű futását.
 - Mint halad a pásztor nyomain, jóllakva eléggé
 Immár, a viruló rétről ólába fölösleg
 Számmal a juh, míg amaz szépen sipolja előtte
 Pallagi nótáját: akkép követék azok a gyors
580. Argo hajót; melyet egyre hevesb szél hajta előre.
 Csakhamar eltűnék a Pelasgok barna s kenyérdús
 Földje szemökből; elmaradoztak Pelion ösmert
 Szirtjai; elsülyedett a Sepias otthoni hegyfok:
 S feltűnt a vizeken Skiathos, fel messzire tőlök
585. Piresia s Magnesa, derús partszéle az ország
 Végeinek, valamint a Dolops temetője ²⁾ is. Este
 Hajtá őket az ellenszél ide bőszi viharával;
 És neki ³⁾ estennen juhokat koncoltanak égő
 Áldozatul, vihar éledvén a tengeren. Itten
590. Vesztegelének két nap; utóbb, harmadnapon utra
 Indíták a hajót, kifeszítvén nagyszerű leplét.
 A helyiség Argó-révnék lön azóta nevezve.
 Innen elindulván Melibóát ⁴⁾ messze kerülték,
 A szeles ottani part viharát felvéve szemökkel.

¹⁾ Thessaliában. — ²⁾ Dolops, Hermes fia; temetője Magnesiában. —
³⁾ Dolopsnak. — ⁴⁾ Parti város az Ossa hegy alatt.

595. Reggel amott látták közel a tengerre simuló
Szép Homolét;²⁾ honnan tovahajtván, nem sok időre
Általeveztek Amyr folyamának torkolatánál.
Itt elejökbe tűnnek nyomon Eurymene, nyomon Ossa,
És az Olymp vizenyős rónája: de még azon éjjel
600. A Palleni Kanastráját és síkjait ottlent
A fok alatt elmellőzék, jó széllel evezvén.
Reggeli utjokban felütődtek messzire a trák
Atho-hegyek, melyek is/Lemnost, amaz annyira fekvőt,
Mennyire délig az alkalmas készületű bárka
605. Úszhat, elárnyalják tetejökkel egész Myrináig.
Aznap egész estig nagyon ellenséges erővel
Fújt a szél, komolyan feszegetve hajójokon a lent.
Másnap az első napsugarakra legottan elállott
A vihar; és magok a darabos Lemnosba eveztek.
610. Itten a férfuság egy néemberi szörnyü merénynél
Fogva kegyetlenül elhullott az előbbeni évben.
Mert honi férfiak nejeikre reájok unának
Gyűlöletes szívvél, s csak ama rabnóket imádnak
Hő lánggal, kiket a feldúlták trákhoni földön
615. Elragadoztak: mert Aphrodite boszúja veré meg
A neki áldozatot nagy időtől megtagadókat.
Ah nyomorúk! oly igen telhetlenek a boszuvágygyal,
Nemcsak férjeiket gyilkolták ők le az ágyon
Kéjnejeikkel együtt, hanem a fumaasztatot is mind,
620. Vérbüeneiknek utóbb nehogy egy boszulója maradjon!
Hypsipyle maga volt, ki Thoast, szeretett öreg atyját
Meg nem ölette, az országnak jólelkü királyát:
Egy szekrénybe csuká s tengerre orozta ki őtet,
Ha menekülne; akit végtére halászok az egykor
625. Őnének, utóbb Sikinosról már Sikinosnak
Elnevezett szigeten tettek le: Thoasszal együtt ezt
A Najas Őőse szülé, szerelembe vegyülvén
Es e nőknek az ökrészlet, fegyverviselések,
A buzaföldeknek szántása nagyobb öröme
630. Szolgált Pallas Athenának valamennyi művénél,³⁾
Mikkel előbb foglalkoztak mindenha. De mégis
Vajmi gyakorta tekintettek félő szemeikkel

¹⁾ Ossa hegyének egy része. — ²⁾ Pallas Athena művei az asszonyi munkák.

- A széles tengerre, ha nem jön-e ellenök a trák.
 Most is azért, hogy az Argo hadát szigetökbe bejárni
635. Eszmélék, valamennyi rohanva futott ki Myrine
 Tárt kapuján a partra, ölö fegyverrel övezve,
 Mint ugyanannyi dühös Thyiasok,¹⁾ véelve, hogy a trák
 Jön: köztök maga Hypsipyle, Thoas érdemes atyja
 Fegyveriben szállott ki. Nehéz zavarukban elállott
640. A szavok: oly leverő nagy ijedtség lepte meg őket.
 A daliák ezalatt ihol a szárazra menesztik
 Hirnökül Ajthalidest, mint akire általok önkényt
 Bizva lön úgy üzenet, valamint Hermes kegyes atyja
 Vesseje, amely után emlékezetében örökhűn
645. Tarthata mindeneket: s hogy utóbb Acheronnak aláment
 Örvényébe, setét feledés nem környezi ott sem;
 Sőt neki végzetileg vagyon osztályrészeül adva,
 Máskor az allagiak seregében időznie, máskor
 A napalatti halandókkal. De hová nekem a hős
650. Ajthalides²⁾ mondáit ezuttal is elhüveleznem?
 És ez Hypsipylét rábirta szavával, a későn
 Jöttek a szigeten szállásra fogadni; azonban
 Tarcsot ezek Boreas mia még reggelre sem oldtak.
 Lemnos hölgyei most seregestül Hypsipylének
655. Rendeletére a városon át gyűlésbe siettek.
 És miután együvé voltak gyülekezve valóban,
 Az felemelve szavát éltette tanácsival őket:
 „Kedveseim, nosza e jövevény nemzetnek ajánljunk
 Olyanokat, miket a révész viszen útra hajóján,
660. Étkeket és zámatos borokat, hogy kívül időzzön
 A falakon folyvást; netalán szükségei végett
 A városba jöven kitanulja bajunkat az, és ros
 Hírünk terjedjen: mivel oly sulyos a mi merényünk,
 Ők sem örülnek azon, hahogy azt ismerni találják.
665. Ennyiből áll amit én nektek javasolni akartam.
 Ám haki jobbat tud tervezni közületek ennél,
 Keljen fel: mivel épen azért hívattalak össze!“
 Így szólott: azután atyjának kőjogodáján³⁾
 Ült le. Utána kegyes dajkája felállta Polyxó,

¹⁾ Bacchust követő dühöncnők, Maenadák. Pápainál, Bakkus apácái.
 — ²⁾ Később mint Euphorbos, még utóbb mint Pythagoras jelent meg az élők
 közt. — ³⁾ Trón, jogoda v. nyugoda.

670. Nagy vénsége miatt reszketvén lábai, botra
 Támaszkodva ; nagyon szívesen kívána beszélni.
 Négy hajadon lányzó ült volt közelében imennek,
 Mind szüzek eddigelő, beboritva fehér hajazattal.
 A gyűlés közepére kiállt, s fölemelve nagy ügygyel.
675. Bajjal aszott két válla közül az öreg fejet, így szólt :
 „Hypsipyleia tanácsa szerint, az ajándokot egyben
 Küldjük el a jövevényeknek, mivel adni helyesb lesz!
 Hát de ugyan nektek hova kell majd lennetek akkor,
 Hogyha maholnap rajtatok üt vagy a trák vagy egyéb nép
680. Táborá ? Mert ilyenek meg szoktak hirtelen esni,
 Mint ihol e sereg is váratlanul érkeze hozzánk.
 Vagy ha az istenek azt nem is engedik, úgy is ezer baj
 Vár fejetekre utóbb, nehezebb mindennemű hadnál.
 Mert mikor a korosabb nők eltűnedeztek egyenkint,
685. S a fiataljai magtalanúl szomorúan elaggtak,
 Hogy fogtok ti megélni, szegények ? Avagy magok önkénynt
 Fogják bé magokat s hasogatják majd a barázdát
 A haza parlagain szorgalmas ekével az ökrök ?
 És a buzakalászt idején megaratni ki fogja ?
690. Részemről, noha mostanaig rettegnek előttem
 Még a merész Mórak,¹⁾ hanem esztendőre aligha
 Földbe nem öltözöm, és el nem lesz a temetésem
 Illő rendje szerint, mielőtt meggyűlne a sok baj.
 De bizony a fiatalja nagyon szívelelje meg a szót !
695. Ime, szerencsétek tinnen kezetekben ezúttal,
 Ha házát, minden javait s az egész haza gondját
 Innentúl kiki a jövevény kezelésire hagyná !“
 Monda : legott tele lőn zúgással az asszonyi gyűlde,
 Mert tetszett az új indítvány. Mire felkele rögtön
700. Hypsipyle maga, és ekképen szóla közöttök :
 „Hogyha ez indítvány mindennek kedve szerint van,
 Én immár követet küldök le a révi hajóhoz.“
 Monda, s legott fordult, ki közel vala, Iphinoéhoz :
 „Menj ugyan Iphinoe, hidd meg nekem onnan az embert,
705. Aki ama jövevényeknek fejedelme, lakunkba,
 Hogy neki a haza tetszését kedves hírül adjam.
 A többit szintén meghíhatod erre, ha tetszik,
 Jóakarattal mellett bátran megszállani nálunk.“

¹⁾ Párkák.

- Szólott, s a gyűlést elereszté, és haza indult.
710. Iphinoe pedig a Minyákhoz tért le; kik őtet
Jötte felől szorgalmatosan kérdezni siettek.
Ő az egész népséghez imigy folytatta beszédét:
„Engem hozzátok Thoas édes lánya utalt le,
Hypsipyleia, hajótoknak meghíni vezérét,
715. Hogy neki a haza tetszésit kedves hirül adja.
És a többieket szintén, ha különben akarják,
Meghivatá, jószándékkal megszállani nálunk.“
Igy szólt: mindnyájan helyeselték hívogatóját.
Hirül esett nekik az, hogy Hypsipyleia, egyetlen
720. Lánya Thoasnak, az atyja után maga volna királyné
Lemnoson; és küldék Iasont, s készülnének ők is.
Ez vállára keriti legott a Tritonis Athena ¹⁾
Kétszövetű bibor öltönyegét, s becsatolta ez isten
Akkoron adta ruhát, mikorában először az Argót
725. Gyártani kezdte, s a bordáit mércelni tanítá.
Földi szemed hamarább el fogja viselni az égre
Serkent nap sugarát, mint e gunya készcsuda fényét.
A közepén ugyanis szemet elbájolva piroslott;
Csücske pedig biboros vala, és valamennyi szegélyén
730. Sok csodaművekkel himezett bűpásztá igézett.
Ottan ülének örök szakmáikon a Zeüsz égő
Mennyköveit koholó Kyklopsok: egy annyira volt már
Készen, az egy sugár vala méglen hátra; de azt is
Épen most kalapácsolták már pőrölyeikkel
735. A nagy ülön, az erős lánggal félelmesen égőt.
Ott vala Asopos ²⁾ lányának is, Antiopének
Két fia Amphion és Zethos; s a még falazatlan
Thebe közel, melynek minapában széles alapját
Már letevék. Zethos roppant vállával emelte
740. Egy nagy hegy tetejét, fáradtnak látszva felettébb;
Amphion ellenben, zengvén az aranyszavu lanton,
Megy vala, és kétakkora szirt hengerge utána.
Ezt követé a hosszuhajú Kythereia, ³⁾ kezében
Ares erős pajzsát emelintve; chitonja szegélye
745. Válláról bal karja felé bomlott ki fölülről
Lent emlője alá: szemközt a pajzslemez ércén

¹⁾ Remek művek ez istennőnek tulajdonítvák. — ²⁾ Folyó Bóotiában. —

³⁾ Venus.

Volt csodaszép orcájának kecsé visszatükrözve.

Volt egy ökörcsordák legelője, s a tulkok ügyében
Teleboák és Elektryon deli magzati vívtak;

750. Imezek oltalmazva, Taphos rablóí viszontag

Elhajszolni ügyekve: azok vérében elázott

A rétség, győzvé a sok lator a keves örön.

Volt egymással versenyző két pályaszeker is;

A megelőzve futót gyeplűfeszegette Pelops hős

755. Hajtá, a kocsiban vele ülven Hippodameia:

Ám az utána valón kocsizott maga Myrtilos, akit

Önomaos követett szekeren; ki, Pelopsot óhajtva

Hátba szegezni nyulánk dárdája hegyével, az izre

Porra törött tengely kerekénél földre hanyatlott.

760. Ott vala önmaga is nyilakat lödözve Apollon,

Még csak gyermekteg, a Tityosra; ki mennyei anyját

Pártáján fogvást ragadá, s ki előbb Elarától

Lett, de nevelte s megint másodsor szülte meg a Föld.

Ott vala Phrixos is, a Minyák faja; mintha fülelné

765. Ép a kos szavait, s ez mintha beszélene hozzá.

Őket látva elámulnál s áltatva lehetnél,

Némi eszélyes szót bizván meghallani tőlök:

Ám e reményben igen huzamost fogsz csüggeni rajtok.

Már a Tritonis Athena ajándoka rajta ilyen volt.

770. Jobbkeze messzevivő kelevészt kapa, mely neki egykor

Majnaliában volt vendégdijul adva az ötöt

Jól fogadó Atalantétól: ki ez utra esennen

Vágyakozott is ugyan, hanem eltiltotta Iason,

Attól tartva, hogy izgágát szülhetne szerelme.

775. S ment a város iránt, mint fényes csillag az égen,

Amelyet ujdonatuj teremőkbe bezárva szemügyre

Vettek előfeltüntekor a magas épületekben

Fönt az arák, szemöket gyönyörű ragyogása felettébb

Bájolván; de örül neki a külföldön időző

780. Ifju után epedő hajadon szüz keble is, akit

Gondosan annak ¹⁾ tartanak elkendözve szülői:

Igy sietett a városi út ösvényein a hős.

Hogy pedig a kapun át a szép városba jutottak, ²⁾

Sok gyülevész pórnök csapatoztanak össze utánok,

785. A jövevénynek örülve: de ő a földre leszegzett

¹⁾ Ifjunak. — ²⁾ Iason és Iphinoe.

- Szemmel odább haladott, míg Hypsipyleia királyi
 Háza elébe nem ért; kit sejtve az udvari körnök,
 Feltárák neki a kétszárnyú műremek ajtót.
 Iphinoe haladék nélkül bevezette a fényes
790. Vár teremébe, s legott diszszékre ülette az urnó
 Elleniben; ki lesütve szemét, szűz arcain el lőn
 Érkezetére pirulva nagyon: hanem így is ezekben
 Szóla feléje szemérmesen a kegyesajku királyné:
 „Vendég, mért huzamost veszteglenetek falainkon
295. Kivül? Eme várost nem lakják férfiak immár;
 Mert átköltöztvén Trákhonba, ezentul ama föld
 Dús telekét mivelik. Hanem én kijelentem egészen
 A mi bajunkat, hogy ti is értsétek meg ügyünket.
 Mig Thoas édes atyám e sziget népségin uralgott,
800. Addig az átellen lakozó trákföldiek almaid
 Dulta hajóikból kiszaguldó férfiainknak
 Tábora; s lányaikat sok mindenféle harácscsal
 Hurcolták ide át: így meglőn a menyeyi Kypris
 Végzete, aki haragjában bosszulta meg őket.
805. Mert feleségeiket megutálták, és lakaikból
 Mind kitudák embertelenül a törzsökös asszonyt;
 S a hadi zsákmányul ragadozták nőkkel aludtak,
 A nyomorúk! Mi soká túrénk, hahogy egyszer eszökre
 Térnének: de ihol, megkettőztetve lőn a mi
810. Régi bajunk, mivel a háznál valamennyi le kezdé
 Nézni valódi fiát, és fattyu családokat ágzott.¹⁾
 Akkoron a hajadon szüzek és azok anyjai özvegy
 És szomorú fővel bolygottak a városon által.
 Legkevesebbé sem gondolt lányával az atya,
815. Ádáz mostoha anyjától bármennyire látá
 Bántalmazva szegényt; de különben az édes anyákat
 Sem védék fiaik, mint hajdan, az ütlegezöttől;
 Nem sietett a nővérnek pártjára fivére.
 Csak maga volt a rabszolgáló kedves, ugy otthon,
820. Mint a lejdéken, gyűléseken és lakomákon.
 Végre az isten elég vérszemmel tölte be minket,
 Hogy haza tértök után ne fogadnók férfiainkat
 A városba; hogy így vagy okuljanak, avagy egyébhol
 Menjenek e földről megszállani rabnejeikkel.

¹⁾ A trák rabnőkkel.

825. Ők fiugyermekiket, kik utánok hátramaradtak
 Volt a városban, kikövetvén visszahajóztak
 A trákok havas országába, ahql ma is ülnek.
 Igy ti mulassatok el nálunk: s ha te helyben akarnál
 S kedved volna maradni, Thoas felséges atyámnak
830. Birhatnád jogait. Nem hinném, hogy telekinket
 Ócsárolni fogod, miután sokszorta kövérebb
 Minden az Ajgajon-tengerbeli¹⁾ más szigeteknél!
 Menj le hajóddhoz azért, vidd meg feleidnek ezennel
 A mi szavunkat; s ott ne maradj, de siess ide vissza.“
835. Szólt, de a férfiolés esetét elmosva homályos
 Színü beszédeivel. Felelé neki erre Iason:
 „Hypsipyle, nagyon is kedvesnek lenni találjuk,
 Mit szükségünkben te nekünk megajánlni kegyes vagy!
 Megviszem egyszeriben feleimnek, s visszajövöndek
840. A városba megint. Hanem a fejedelmi hatalmat
 És szigetet te magad birjad; nem mintha kegyelmed
 Megvetném, de reám nagy sor küzdelmei várnak!“
 Monda, s kezét illetve megint sietőleg aláment
 Társaihoz: körülötte leányok ezernyie csődült
845. Össze vig arcával, mikor a városkapu nyitján
 Áthaladott; akik is csapaton szekereztek utána
 A parthoz, sok ajándokokat szállítva le nékik.
 Hogy tudatá bajtársaival fejedelmi beszédét
 Hysipylének, amit neki ez meghíva jelentett,
850. Könnyeden elvezeték azokat lakaikba egyenkint
 Vendégül. Kypris tüzelé tudnillik az ifjak
 Keblét Hephajstos kedvéért; hogy legyen ismét
 Férfiak által lakva, miként azelőtt vala, Lemnos.²⁾
 Itt maga Hypsipyle fejedelmi lakába irányzá
855. Lépteit Ajsonides, egyebek pedig a hova történt:
 Heraklest kivévén, aki kívül az Argo hajónál
 Visszamaradt önkényt, s kevesen vele a derekából.
 Egyszeriben tele lón a város tánccal, ebédde,
 Áldozat illatozó füstjével; főleg azonban
860. Hera dicső fia Hephajstos vala s önmaga Kypris
 Engesztelve vig énekek és fölös áldozat által.
 Egy napról a másra lón elhalogatva hajójok
 Utja: s bizony huzamost cseppentek volna meg ottan,

¹⁾ Aegaeumi tenger. — ²⁾ Lemnos, Hephajstos, azaz Vulkán szigete.

- Ha külön a nőktől Herakles társait össze
 865. Gyűjtve, komoly szidalommal nem támadja meg őket:
 „Hát botorak, honi vérbűnök köteleznek-e minket¹⁾
 Vajjon? avagy lakzokra szorulva jövünk ide, otthon
 Mind megutálva az asszonyokat? Le akartok ugyancsak
 Lemnosban telepedni ti már, s hasogatni dülöt?
870. Ám, idegen nőknek közepette időzve sokáig,
 Nem lehetünk mi felette dicsők; de imánkra sem adja
 Meg hamar azt az arany gyapjat valamely kegyes isten.
 Térjünk vissza hazánkba megint, és hagyjuk ez embert²⁾
 Hypsipyle nyoszolyájában tespedni, míg egyszer
875. Lemnost gyermekkel telenemzi, s dicső neve támad!“
 Így korholta barátait: és ki se merte közülök
 A szemeit fölemelni előtte, sem ellene bárcsak
 Egy szót szólni; hanem nyomon a gyüleshelyen utra
 Készüle mind. Amit is kitanulva rohantanak a nők.
880. És valamint liliomszálak körül, onnan az odvas
 Szirt kaptarából kitolongó méhek ezrenként
 Donganak, és nevet a harmatdús rét, melyen ők most
 Im e virágra repülnek, most meg amarra: úgy esték
 Ők a férfiakat körül édesen és epedezve;
885. S kézzel is és szóval szomorún bucsuzának azoktól,
 Kérve az isteneket, hozzák haza boldogul őket.
 Hypsipyle szintigy sóhajta, kezébe tapadván
 S könyje kicsordulván, hogy elindula tőle Iason:
 „Menj, s feleiddel együtt séretlen hozzanak ismét
890. Vissza az istenek úgy, mint szíved ohajtja, királyod
 Vágya szerint az arany gyapjúval: atyám jogarának
 És e szigetnek uralma tiéd lehet akkoron is, ha
 Visszajössz, és azután kedved leszen élni minálunk.
 Könnyü leend idegen földről ide számtalan embert
895. Összeszerezned: amily szándékot azonban aligha
 Fogsz táplálni; előre tudom, nem sok leszen abból!
 Úgy is azonban, akár jössz akár nem, Hypsipyléről
 Emlékezzél meg; s hagyj egy szót, amit örömmel
 Megteszek én, ha szülést engednek az istenek egykor!“
900. Szólt neki Ajsonides szive indulatában ezekre:
 „Hypsipyle, mindezt igen úgy engedje az isten
 Szent akarátja; hanem te felőlem mindenesetre

¹⁾ Gyilkosság miatt bujdosunk-e? — ²⁾ Iasont.

- Jobban ítélj: miután, Pelias ha megengedi, s meghoz
Egykor az isten, elégelem én az előbbi hazámat!
905. De ha talán bajos útamról Hellasba jöhetnem
Nem végzet, s te figyermeknek leszesz egykor az anyja;
Küldd el a serdülőt a Pelasg Jolkosba, hogy ottan
Édes atyám és édes anyám örömére legyen, ha
Életben leli még azokat; s hogy benne helyettem
910. Jó fejedelmi urat tiszteljen az ottani köznép!“
Szólt: s legelől lépett be az Argo hajóba; utána
Rendre behágtanak a daliák, s evezőiket ismét
Megragadák, sorjába leülve: s hogy Argos eloldta
Tarcukat a szirttől, azután a hosszú fenyőkkel
915. Ott páholták már nagy erővel a légszinü tengert.
Estefelé Orpheus okos intelmére, betértek
Voltak Atlantis Elektrának szigetébe,¹⁾ hogy a szent
Titkoknak beavatkozván törvényibe, bizton
Járjanak enaptól az ijesztő tengeri pályán.
920. Én erről nem dallok odább; hanem a sziget és ott
Titkos tiszteletű minden kegyes isten örökké
Áldva legyen: miután tilos a titok énekelése!
Innen elindulván a Melas-tengernek²⁾ irányzák
Utjokat, egyfelől a trák földet, másfelől Imbrost
925. Hagyva el átellenben: a napnak eláldozatával
A kiszögelt Cheronesosnak közelébe jutottak.
Itt sebes alszél szolgálván, a lenge vitorlát
Néki eresztve, az ős Athamas lányának³⁾ özönlő
Vizire szálltak: így egy tengert elhagytak utánok
930. Reggel, egyet pedig éjszaka már Rhöteion irányán
Szeltenek, Idaját jobbról mellőzve az Argón.
Dardaniát azután kikerülve Abydosig értek,
Perkotét azután, azután a fenyéres Abarnis
Partjait is hagyták, valamint a szent Pityiát;
935. S mostan egész éjjel sürgetve hajójokat, a bős
Hellespontos öreg zaja közt szakadatlan eveztek.
Némi sziget vagyon a vizeken kiemelve Propontis
Sikja felett, a dús Phrygiának nem tova búzás
Földeitől, tengerre hajolva, miképen egy a nagy
940. Szárazról lefelé homoruló földszoros; ennek

¹⁾ Samothracia. — ²⁾ A mai Saros tengeréből. — ³⁾ Helle, kinek nevéből a Hellespontus.

- Két jó réve az Ajsepos folyam öblire fekszik:
 A szomszéd ajakán Medvék-hegye közneve annak.
 Földfiak és gonosz és vad népek törzsei lakják,
 A környékbeliek rettentő szörnyű csodái.
945. Mert kiki hat kézzel vagy on eltorzulva közöttök,
 Kettővel vaskos válláról, négygyel az izmos
 Oldalakon lefelé csüngőkkel hónaik alján.
 A szoroson s rónán pedig a Dolionok erényes
 Népe honol, kinek Ajneios fia Kyzikos állott
950. Élén, kit kegyes Eusoros fejedelmi leánya
 Ajnete szüle. Ám a Földfiak¹⁾ imezeket, bár
 Szörnyek, nem zavarák: úgy védte Poseideon e fajt,
 Mint kinek ágából ered a Dolion nevű nemzet.
 Hát ide szállt be az Argo hajó, a trák szelek által
955. Hajtva; helyes kikötő fogadá az erősen üzöttet.
 Itten a horgonytól egy eloldott kis követ a bölcs
 Tiphys ajánlataként egy kútnál hagytak utánok,
 Artakie forrásánál; másat pedig egy nagy
 Célszerűet vettek: s azt egykor Apollo szavára
960. A Neleus-faj Ionok utóbb az Iason-Athena
 Szent imolájában, mint ildomos, állani tették.
 Itt a Dolionok és szintén maga Kyzikos őket
 Mind szívesen fogadák, kitanulva előre családjaik
 S tengeri utjoknak céljára tekintve kifélék;
965. S hogy közelebb ügyekezzenek, és a városi révben
 Kössenek is ki, egész jószágosan azt követelték.
 A daliák itt a Kikötő-Phobosnak azonnal
 Oltárt raktanak a parton, s áldozni siettek.
 Önmaga bort szolgált a fejdelem és juhot a már
970. Arra szorultaknak: mert jóslata volt neki, hogyha
 Istenies hősök jönnek földére, szeretve
 Lássa, ne is támadja meg ellenségesen őket.
 Ennek, mint Iasonnak, most pelyhedze szakála.
 Eddigelő nem volt a férfi megáldva gyerekekkel,
975. De palotájában vajudást nem tudva virágzék
 Kleite szerelmes hölgye, Merops Perkotei felség
 Lánya: kit is nem rég vett el feleségül, ezernyi
 Nászi kelengyét adva, az ellenbáltali földről.
 Mégis így is jött, a teremét odahagyva s új ágyát,

¹⁾ Volt már emlegetve, hogy a Magyar név annyi mint Földfi.

980. Lakmározni, a félelmet számúzve szivéből.
S értekezésbe bocsátkozván, tudakolta nagy utjok
Céljait ez tőlők, s Pelias fejedelmi parancsát;
Ők pedig a tősvárosok¹⁾ és a hosszú Propontis
Mindenegy öble felől kérdezték őtet: azonban,
985. Bárhogy ohajtották, mindenre nem adhata választ.
Reggel azért meghágdosták a Dindymos ormot,
Önszemeikkel nézni ki a tengersíkot: addig
Mások előbbre vivék a révből gyorsan az Argót.
És azon út hivatik mai napság Iason Utána k.
990. Hátul ezenben a Földfia nép hada, felkerekedvén
A hegység tulján, a Gá-t-r-é-v szűk beutát lent
Sziklákkal betömék, mint ottani vadra lesendők.
De Herakles, ez ott maradott némely fiatalka
Társaival; s ime, ő horgas kézive nyilával
995. Földre teríte sokat: míg ama vadak ellene roppant
Nagy köveket kapdosva, sűrűn lödöztek amonnan.
Mert eme szörnyeket is Zeüsz isteni hölgye apolta
Hera, velők Heraklesnek sokasitni vitáját.
És a visszajövők²⁾ magok is vidalba vegyülvén,
1000. Még mielőtt a tetőre kikaptanak, e daliák is
Öldösték a Földfiakat, nyilaikkal azonkép
Mint kelevésszel enyészttve; míg a vesztökre töröket
Elteregették a földön, valamennyit eloltván.
Mint a kifent éles fejszével sorra levágott
1005. Szálas fákat az erdőlők leterítik a földre,
Hogy nyirkot kapván bevegység a természetes éket:
Úgy fekvének ezek sorjában az ősz kikötőnek
Széle felett, mások bemerülten a légszin özönbe
Mellel s fejjel alá, szárazra kinyujtva viszontag
1010. Lábaikat; mások pedig ellenben homokosba
Buktanak el fővel nyomorún, a lábaik ázván:
Mindenik a halak és madarak zsákmányaul esve.
A daliák, miután sikerült a győzelem, Argo
Tarcsait a felocsódott szél leblére megoldván,
1015. A tenger sima tükre felett eleveztenek onnét.
Argo vitorlafeszülve futott estiglen; azonban
Éjszaka nem szolgált a szél hűsége, de mérges
Förgeteg állt be helyette hamar, mely visszaterelte

¹⁾ Szomszéd városok. — ²⁾ Dindymosról visszatérő argonauták.

- A vendégszerető Dolion nép földire. Még az
 1020. Éjszaka szállottak ki: ma is szent még neve annak
 A kőnek, melyhez kötözék ezen úttal a tarcsot.
 Senki se vette pedig szemesen mindannyi között fel
 A szigetet; valamint magok a Dolionok is épen
 Nem sejték a visszajövő daliákat, alajtván
1025. Bennök a Makrieus¹⁾ konokelmű Pelasgosi törzset.
 És fegyverbe buván haladéktalan összerohantak.
 • Köröst és pajzsot szintoly keserűen emeltek
 Mindkét oldalról egymásra, miképen az égő
 Tűz, mely aszú avarosba kapott: hanem a Dolionok
1030. Harcosinak szomorú s iszonyító végzete támadt.
 Önmaga sem menekült a vitézlő fejdelem onnét
 Kedves arájának gyönyörű násztermibe vissza;
 Mérthogy Iason az őt egyenest keresőre rohanván,
 Ugy átdőfte középmellen, hogy csontja szakadt be
1035. A sima fegyver alatt; s lezuhanván a homokba,
 Bús sorsát befejezte, melyet kikerülni halandó
 Ember képtelen, oly roppant mindenfelől a gát!
 Így a magát az erős daliáktól mentnek itélő
 Férfit, azon szomorú éjjel velök összezsapása
1040. Közben ölette meg az. ²⁾ Sok egyéb is esett el azonban
 Harcfa védeiből; a Teleklest és Megabrontest
 Herakles ejté el, Sphodrist a levente Akastos;
 Peleus átdárdázta Zelyst s a büszke Gephyrost;
 Láncsatudós Telamon Basileust terítette a porba;
1045. Idas agyon sujtotta Promeust, Klytiost, Hyakinthost;
 A két Tyndaridák Megalossakeust, Phlogiosszal:
 Hős Ōneusfi megölte ama hirhedt Itymoneust
 S férfiak elseje Artakeust. A nemzet idáig
 Mindezeket szent hőseiként országul imádjá.
1050. Többi futásnak eredt azután, mint gyáva galambok
 Szoktak az ölyvek előtt elijedve futásnak eredni;
 S a kapukon betolongának: mire telve lőn egyben
 Városuk a csatavesztésnek nagyon árva jajával.
 Virradtára kegyetlen volt mindkétfelen a már
1055. Megtörtént hiba bús szemlélete: nagy kinok állták
 El kebelét a vitéz Minyáknak Kyzikos ádz

¹⁾ Eubóából származtak ide. Eubóa másik neve Makris, melyben a „Rajzolatok“ a Magyar nevet keresik és találják. — ²⁾ Sorsa.

- Sorsa felett, ki por- és vérben fetrenge előttök.
 Három egész napon át siraták, tépdesev utána
 Fürtjeiket magok és nyavalyás Dolionok. Azonnal
 1060. Háromszor kerülék körül érces fegyvereikben
 A sirt, melybe tevék ; s torversenyt tettek, annak
 Rendje szerint, a zöld rétségen : ahol ma is áll még
 A késő maradéktól is szemlélve az emlék.
 Férje halála után életben igaz neje Kleite
 1065. Sem maradott, hanem egy nagygyászt megtolda nagyobbbal,
 Hurkot vetve nyakára. Imezt elenyészte miatt még
 Önmaguk is keserűn siraták meg a berki Delinkék : ¹⁾
 És valahány könycsepp hullott a földre szemökből,
 Mindegyikét kútforrássá tettek vala, melynek
 1070. Kleite lön a neve a boldogtalan ara nevérol.
 Annyira volt cz a nap szomorúan kelve Zeüsztol
 A Dolionnók és férjek számára, sem étket
 Nem kívántanak ők izlelni, se bánataikban
 Nem gondoltak az örlésnek dolgára sokáig,
 1075. De valamennyre csak úgy tengődött sütelen étken.
 Innen egész maig is, mikor a Kyzikosban időző
 Ionok évfordulati áldozatot cselekesznek,
 Országszerte bodaklisztet megyen örleni a nép.
 Ettőlfogva tizenketted nap s éjszaka roppant
 1080. Szélvihar örvöngött huzamost, amely őket evezni
 Eltiltotta eme helyről. A most beköszöntő
 Éjszaka minden egyéb bajtársaik elnyomatának
 Végre az álomtól ; csak Akastos s Ampykos édes
 Gyermeke Mopsos volt azokat virrasztani talpon.
 1085. És ihol Ajsonides Iasonnak szöke fejénél
 Szálla el a gyors alkyonis, hangos szava kedves
 Szélszilapot jósolván : mit bölcs Mopsos elértett,
 Üdvneszeit hogy megfülelé a parti madárnak.
 S ezt ugyan ismét elforditá innen az isten,
 1090. És a hajó lobogója felett külön üllepedett meg ;
 Iasont ellenben, ki aludt még a puha irhán,
 Megmozgatva felébreszté, ²⁾ és mond vala hozzá :
 „Ajsonides, kell hogy te a Dindymos orma feletti
 Szent imolába bemenj, s a mindenegy istenek Anyját ³⁾
 1095. Engesztelni siess ; ugyanis csilapodni fog immár

¹⁾ Nymphák. — ²⁾ Mopsos. — ³⁾ Mater Deorum, Cybele, Magna Mater, Rhea.

- A viharos szélvész. Ilyetén jósszózatot érték
 Én azimént amaz alkyonis neszezéseiből, mely
 Mig te aludtál volt, azalatt elszálla feletted!
 Mert Rhea istennőtől függ tenger, vihar és föld
1100. Mindenszerte, miként havasával a székhely Olympos:
 Akinek, e hegység tetejéről mennybe ha felmegy,
 Mind maga Zeüsz enged, mind más valamennyi nagy isten
 Meghódolnak, alázatosan tisztelve hatalmát!⁴
 Szólt: örömet hallá e beszédet tőle Iason,
1105. S felkele megvidulva: hamar keltette szerelmes
 Társait: és a legott szorgalmasan összegyűlőkkel
 Sorra tudatta, mit Ampykides Mopsos szava tartott.
 Erre az ifjabbak, kiterelvén rögtön az ólból,
 Felhajták a tulkokat a hegységi tetőre.
1110. Többiek elbonták Hierának parti követől
 Tarcsukat, és a Trák kikötőbe eveztenek; aztán
 Mentek ezek szintén, keveset hagyván csak az Argón.
 A Makris-hegyek úgy, mint átellenben egészen
 Ott állottanak a Trákhon térségi előttök;
1115. Bosporos is ködös öbleivel, s a Mysia kéklő
 Halmai; oldalvást Ajsepos csörge folyója,
 S Nepe mező és város amott Adrastea földjén.
 Volt a rengetegen zömök és többől kiaszott egy
 Szőlőtőke; kivágták ezt, hogy lenne az áldott
1120. Istennőnek szent bálványa: belőle remekmű
 Készüle Argostól, melyet a bérc legtetéjére
 Vittek ama bükkfák sűrű és hüves árnyain állni,
 Melyek legmélyebb gyökerűek voltak az erdőn.
 Itt oltárt raktak kavicsokból, s cserfaharaszttal
1125. Megkoszorúzottan látának az áldozatokhoz,
 A Nagyanyát, a Dindymosit könyörögve le buzgón,
 Ki Phrygián örökös; s Kyllenost és Titiast, kik
 Egymagok ülnökök és fejedelmek az Ida hegyéről
 Elnevezett A nya környezetén a kretai-féle
1130. Idai Daktylosok seregéből: kiknek az anyjok
 Dikte setét barlangjában kegyes Anchiale volt,
 Mindakét kezivel Óaxis földibe topván.¹⁾
 Ajsonides sok imával esenge az áldozatoknál
 Zsengézése alatt, háritna el Argo utából

¹⁾ Így szülte őket.

1135. Minden fürgeteget; s Orpheus sürgelmire harci
Lejcséiket járák ezalatt a fegyveres ifjak,
Pajzsaikat karddal döngetve, hogy oszlana szerte
A levegőben ama baljóslatu zaj, melyet elhullt
Jó fejedelme után még folytata mindig a nemzet.
1140. Tárogató s dob azért szól még Phrygiába Rheának.
A kegyes istennő fogadá is az ájtatosan tett
Áldozatot; melyet üdvjósuló sűrű nagy csoda kísért.
A fa csak úgy döntötte gyümölcseit; a füvet önkényt
Zsendítette ki lábok alatt és környülök a föld:
1145. A vadak, ott hagyván rejtekjököt, odvukat ekkor,
Farkcsóválva siettek elő. De másnemű jelt is
Tett Rhea istennő: mert nem vala Dindymos ormain
Eddigelő soha viz, s most száraz bércin öröklő
Kútforrás fakadott; melyet attólfogva Iason
1150. Kútjának nevez a környékiek ajka maiglan.
Majd meg a Medvehegyen lakomát szerveztek az isten
Tiszteletére, Rheát énekben is áldva. De reggel,
A szélszünet után, eleveztek az árva szigetből.
Ekkoron a daliák tüzetes versenyre hívák ki
1155. Már egymást, ki birandja tovább: ¹⁾ mivel a derü végkép
Elcsilapítá a tengert, lesimitva dagályát.
És a szélcsendben bizakodva, hajójokat oly nagy
Sebbel iramtatták az özönben előre, Poseidon
Széllábú paripái sem értek volna ma ezzel.
1160. Mégis utóbb feltámadván az erős vihar ismét,
Amely ugy estefelé kiemelkedik a folyamokból,
Fáradtan szüneteltek azok: de az annyira elnyőtt
Ifjakat izmos karjaival vontatta szünetlen
Egymaga Herakles, döngetve keményen a bordát.
1165. Ámde hogy a Mínyák, már Mysia földre vágyva,
Rhyndakis öblös torkánál Ajgajon emeltes
Sirját látva, kicsit tuleveztek volt Phrygiától;
Itt ime ketté tört a hullámtornyokat ontó
Hős evezője közepen. Egyik, kétkézzel erősen
1170. Megmarkolt felivel lezuhant oldalt maga; a mást
Elragadá a dühös hullám. Hallgatva felült ő,
S kapkoda; mert kezinek nem volt tespedni szokása.
Hogyha kapás ember vagy szántó a mezejéről

¹⁾ Az evezést.

- Viskójába utóbb megtér, étkezni ohajtva ;
1175. Aki a pitvarban megfáradt térdeit aztán
Elveti porlepten, s feltört tenyerére szegezvén
A szemeit, sok szitkot szór potrohára magának :
Akkoron értenek ők a Kianis földre, Kiosnak
Torkolatához, az Arganthon hegysége tövében.¹⁾
1180. Mysia nemzete a békés jövevényeket oly nagy
Szívesen és vendégszerettel látta, hogy útra
Szükségökben elég juhot és bort adtak azoknak.
Itt már némelyeik rázsgyát²⁾ szedegettenek ; egy rész
Réti növényekből ágyalni harasztot arattak ;
1185. A más része tüzet csóvált ; a harmadik erre
Bort mért a kancsóba : s midőn besetétüle, vigan
Laktak s áldoztak, tisztelve a Révi Apollont.
Zeusz fia eközben, jó vendégséget ohajtva
Társainak, bevegyült a setét erdőbe, hogy onnan
1190. Uj evező fegyvert mielőbb szerzendne magának.
Addig járt fel-alá, egy fenyvre talála, mely épen
Nem volt ágbogas, és nem is épen hosszura nyúlt ki ;
De milyen a terepély nyárfának karcsu nevendék
Ága, olyan hosszú és oly vastag vala szemre.
1195. Egyszeriben letevé a földre nyilastul, ivestül
A tegezét ; leveté az orozlán nagyszerű bőrét.
Itt rezegett, buzogányával megsujtva tövében
A fiatal, mindkét kezivel megkapta derékon,
Hős erejében bízva ; s erős vállát nekivetvén
1200. Jól elterpeszkedve, habár gyöke mélyen elágzott,
Minden földestül kiszakítá a talajából.
Amily hirtelenül a hajóban az árbocot, amint
Tél idején letünik végkép a veszélyes Orion,
A fentről iszonyú erejével alárohanó szél
1205. Mind ékestül a vackából feszegetve kitépi :
Úgy szakította ki azt. S felemelvén a nyilat, ivet
És buzogányt s az orozlánbórt, nyomon indula vissza.
Hylas ezenközben rézkorsójával, az összes
Társakat otthagyván, egy szent forrásviz után volt,
1210. Hogy vacsorára italt merjen, s a visszajövőnek³⁾
Mindeneket neki gondosan elkészítsen előre.
Mert csakis ő nevelé ilyen erkölcsökben az első

1) Mysiában. — 2) Ágbog, tüzelni. — 3) Heraklesnek.

- Gyermeki kortól imezt, mikor a jó Theodamasnak
Házából kirabolta, s megölte a kis gyerek atyját¹⁾
1215. A Dryopoknál, hogy neki ellenzette az ökröt.
Theodamas ugyanis telekét hasogatta ekével
Búba merülve; de Herakles szigorún követelte
A szántó barmot, melyet az nem hagy vala néki:
Mert ürügyöt keresett²⁾ szándékosan a Dryopokkal
1220. Összetűzésre, mivel végkép igazatlanul éltek.
Mindez azonban igen tova fogna vezetni dalomtól.
Hylas elért hamar a kúthoz, melynek neve Csurgó
Volt a vidéken. Azonban most szervezetenek épen
Lejdet a Nymphák: mert minden ama gyönyörű fok
1225. Tájékán honoló Nympháknak kedves egélye,
Artemis istennőt éjente dalokkal imádni.
Némelyek a hegyek és barlangok szentjei voltak;
Mások a távolból jöttek, mint erdei nemtők:
Egy vízi Nympha pedig csak azímént tűnt fel az édes
1230. Forrás habjaiból. Ez látá a közelítő,
A gyönyörű arccal piruló és kellemes ifjat:
A telehold ugyanis rászolgált a magas égről
Teljes fényével. S úgy rendítette meg annak³⁾
Kypri az elméjét, hogy alig birhatna magával.
1235. Amint nyújtózvást lehajolván a fiu vödret
Vizbe merítné, s már kongó ércébe bugyogva
Ömlene a hig özön; körülölte hirtelenében
Balját a gyermekőce nyakán a Delinke, epedvén
Megcsókolni szelid ajakát: s jobbjaival erősen
1240. Megrántván könyökét, a víz fenekére sülleszté.
A daliák közül őt egyedül hallotta kiáltni
Eilatides Polyphemos, odább tévedve az utból,
Melyen a visszajövő Heraklest várni elindult.
És iramodva futott nyomon a forráshoz, akár egy
1245. Erdei bős fenevad, melyet a juhszózat ütött meg,
És megyen éhétől égetve; de juhra koránsem
Lelheté már, miután a pásztorok ólba terelték
Azt hamarább; mire ott nyöszörög, mignem belefáradt:
Igy epedez vala most Elatos fia, a helyiséget
1250. Búsan üvöltve körül; noha lármaütése hiú volt.
Erre kirántva dühös kardját, rohan, azt nyomozandó,

1) Theodamast. — 2) Herakles. — 3) A Nymphának.

- Nem vad orozta-e el, vagy hogy lest vetve magányos
 Bolygtában latrok kerítették kézre az ifjat.
 És ime Heraklesszel akadt hamar össze az úton,
 1255. Kardot villogtatva: reáismére, setétben
 Bár, a társaihoz siető daliára; s nehézkes
 Lélekezettel adá hírül neki a fene dolgot:
 „Hah boldogtalan, én vagyok első hirnöke búdnak;
 A forrásra kiment Hylas nem tért meg idáig!
 1260. Mert avagy a vele összeakadt rablók vizsik ötöt
 Fogva, vagy a fenevad bántotta. Kiáltani hallám!“
 Monda: halántékán e szóra amannak¹⁾ erősen
 Kezde kitörni az izzadság, és forrani vére.
 A fenyvet dühösen levetette a földre, s rohanva
 1265. Ment amely úton a rengetegen gyors lábai vitték.
 Mint rohan a bögöly által igen bántott bika, réten
 És posványokon átgázolvást, számba se véve
 Csordát és csordást; s megyen utján majd szakadatlan.
 Majd ki-kiálva, nyakát magasan felemelve s hatalmast
 1270. Bögvő, nagyon gyötrettetvén makacs ösztöne által:
 Ily rohamokban imez majd folyton inalta levante
 Térdeit a kin alatt; majd meg-meg is állva, temérdek
 Bújában iszonyú harsányan üvöltöze körben.
 Ám ez alatt feltűnt a hajnalcsillag az ormok
 1275. Csúcsa felett, s szellő állott be; hajóba parancsolt
 Tiphys azért iziben, s élvezni a lenge fuvalmat.
 Szót fogadának azok neki, és felszedve az Argo
 Horgonyait gyorsan, kötelét is rögtön eloldák.
 Megdagadott széltől közepén a vitorla, s Poseidon
 1280. Fokja²⁾ felé örömet evezének el a deli hősök.
 Csak mikor a hajnal gyönyörűn lesugárzik az égről
 Tulnan eredte után, s kiviláglík az utak iránya,
 S a harmatban uszó rónán ragyogó derű fekszik,
 Esmélték ama kettőnek gyügye hátrahagyását.
 1285. Rettenetes zúgás, iszonyú zavar állt be közöttök
 Egyszeriben, hogy az elseje hőst s főrangu leventét
 Cserben hagyva eveznek. Iason azonban, igen mély
 Búval a lelkében, sem egyet nem szól vala sem mást
 Közre; de a szívét megepesztő gondba merülten
 1290. Hallgatag ült. Hanem itt Telamon nekiförmede, s mondá:

¹⁾ Heraklesnek. — ²⁾ Bithyniában.

- „Ülhetsz már veszteg, miután elhagyni Heraklest
Érdekeidben esett! mert ám csakis a te tanácsod
Műve, nehogy dicsedet Hellasban is általa csorba
Érje, hahogy minket haza fogna segíni az isten!
1295. Hah, de mit érhet a szó? Igen, a bajtársidat én is
Itt hagyom, akik ez ármánynak közcinkosi véled!“
Szólt: és Agniades Tiphysre¹⁾ rohant, haragában
Két szeme, mint az emesztő tűz, félelmesen égvén.
És most Mysia partjaihoz térendtenek ismét
1300. Vissza, viaskodván tengerrel s a szakadatlan
Szélvésszel, Boreas két gyermeke hogyha ki nem kel
Ellene, és szigorú szóval le nem ülteti ötet:
Jámborok, egyszer ugyan megadák keserűen az árát,
Hogy ma nem engedték elvárni s keresni Heraklest.
1305. Mert ez a holt Pelias torjáról visszamenőket
A vizölelt Tenos szigetén öldösve le, rájok
Földet halmoza fel, kettős emléket emelvén;
Melyek egyik tömegét, a világnak örökre csodáját,
Meg-meginogtatják Boreas fúvalmai most is.
1310. Már ez úgyancsak is így vala egykor teljesülendő.
A daliáknak azonban ihol feltűnt vala Glaukos
Nereus árjaiból,²⁾ annak bölcs látnoka; s amint
Ágyékig kiemelte fejét nagy borzasan, és ki
A mellét, izmos kezével megkapta az Argo
1315. Párkányát, s az igen sietőkhöz hangosan így szólt:
„Hogy-hogy akarjátok ti Zeüsz végzése ellen
Vajjon Ajetesnek birodalmiba vinni Heraklest?
Őneki Argosban lesz előbb befejezni tizenkét
Dolgát sorsa, melyet feladott Eurystheus; aztán
1320. Menny örök isteni közt lakozik, ha kivívta előre
Még a kevés viadalt. Ti azért ne busuljatok érte.
És Polyphemosnak szintúgy végzése, Kios szent
Torka felett várost építnie Mysia földén,
S a Chalybek teres országán befejeznie napját.
1325. Ám a Hylast forró szeretettel az isteni Nympha
Férjül vette, kiért azok eltévedve maradtak.“
Így szólt, és lebukott ismét az özönbe az isten:
Környüle örvényben gyűrűzött a megzavarodva
Zajló viz, mely az Argó hajót is előre taszítja.

1) A kormányosra. — 2) Tengerből.

1330. Mind megörültenek a daliák ; Telamon pedig ekkor
Gyorsan futva Iasonhoz, s jobbába tapadván
Jobbjával, megölelte a hőst, és mond vala hozzá :
„Ajsonides, ne boszankodjál, ha tudatlanul és úgy
Mebántottalak én ; de igen nagy fájdalom unszolt
1335. Mondanom a szeles és kirívó szavat. Oh igen, a szél
Hordja el azt a hibát, s mi legyünk a régi barátok!“
Akinek így mondotta viszont komoly ajkkal Iason :
„Jaj bajtárs, nagyon is gonoszúl róttál te meg engem,
Mintha ezekkel együtt legjobb akarómat akarnám
1340. Bántani ! Mégis azért haragot táplálni, ha fájts is,
Nem fogok én ; miután nem is egy juhcsorda vagy egy s más
Jóság érdekében fakadál ilyesekre, de a jó
Bajtárs férfiuért. S hiszem, ennekutána kikelnél
Mellettem, haki még ilyenért gyanusítani fogna !“
1345. Monda, s kibékülvén az előbbi helyökre leültek.
S a két férfi közül, Zeusz bölcs akarátja szerint, nagy
Várost volt építendő Polyphemos ezentul
Mysia országán, a folyója nevére ; amaz¹⁾ meg
Eurystheus bajait hazatért folytatni. Dulással
1350. Rettenté pedig a népet, hahogy öneki Hylas
Éltéről vagy holtáról hirt adni feledne.
Ennek azért tuszaúl a hon legválogatottabb
Ifjait adták át ; meg is esküdtek neki arra,
Hogy nyomozásával soha fel nem hagynak odáig.
1355. Épen azért maig is keresik Kios emberi méglen
Theodamasfi Hylast ; és Trechinvárra kiváló
Gondjok van, hova mind elszállította lakókúl
A kezesül kiadott fiakat sorjába Herakles.
Argo hajót ezalatt viharos szél hordta egész nap
1360. S éjszaka szüntelenül ; hanem az viradatra kevéssé
Sem vala lengedező. S azok, egy tengerre szögeltett
Föld kies öblében rév tűnvén vizsga szemökbe,
Napkelet a révész munkáival abba eveztek.

¹⁾ Herakles.

II. ÉNEK.

- Itt voltak tulokalmái s udvara a kurucelmü
 Bebryxföldi király Amykosnak, akit szüle titkos
 Ágyba vegyülve Poseidonnal Bithynia partján
 A Melie¹⁾ nevü Nympha, felette erőszakos embert:
5. Aki oly illetlen törvényt ada minden utasnak,
 Senki se távoznék onnan, valamig vele meg nem
 Vívott; amely uton már sok környékbelit ölt meg.
 Most is alámenvén a hajóhoz, hogy kitanulja
 Járatukat s hogy kik legyenek, mellőzte kevélyen;
10. De valamennyi előtt szólt szemtől-szemben azokhoz:
 „Halljátok ti, kalandorok, amit tudnotok illik!
 Nem szabad ám innét eleveznie semmi vidéki
 Embernek, ki a Bebryxek földére vetődött,
 Mig kezeit kezem elleniben ki nem ölti csatára.
15. Mostan azért legerősbötöket kiszemelve, azonnal
 Állítsátok elő, megküzdeni vélem az öklöt.
 Hogyha ti megvetitek konokul törvényemet, akkor
 Mindenesetre buját fogjátok látni a tettnek!“
 Monda kevélyen. Az ezt hallók mind szörnyü haragra
20. Gerjedtek; hanem a kihívásra kivált Polydeukes:
 Aki barátjaiért ki is álla középre, s beszélett:
 „Szünj meg, akárki vagy is, minket fenyegetni kegyetlen
 Szóddal; mert mi, amint akarod, törvényedet álljuk.
 És ihol, én egyedül vállalkozom ellened immár!“
25. Szólt kereken. Ránéze amaz, forgatva szemét, mint
 Láncsával sebezett arszlán, melyet a hegyek élén
 Férfi sereg környez, hanem a körülötte tolongó
 Többire mitsem hajtva, csupán azon egyre mereszti
 A szemeit, ki meg is sebezé, de nem ölte meg azzal.
30. A deli Tyndarides levetette a széphimü finom
 Öltönyegét, melyet emlékül egy Lemmosi némben
 Mint vendégnek adott; amaz is kicsatolva, setétszim
 Kétnyüstü köpenyét, levetette a földre hatalmas

¹⁾ Melia, K óris fa. Hasta qui iris piscis est dicta Sabimis. Innen a Qui-rites.

- Bunkóját, vadolajfából vágottat az erdőn.
35. Itt közel alkalmas helyiséget nézve ki, rögtön
 A homokosra leültették bajtársaikat, két
 Sem termetre sem arcra sehogy se hasonlatos ember.
 Mert amaz úgy rémlett, miszerint vagy a szörnyü Typhoeus,
 Vagy pedig épen a Föld iszonyító gyermeke, akit
40. Zeüszre haragjában szült ez ;¹⁾ míg Tyndaros ága,
 Mint az egek szép csillaga, mely ragyogó sugarával
 Mindeneket megelőzőleg maga tündököl este:
 Ily vala Zeüsz fia, még csak most pelyhezve viruló
 Ajkain, és vidor a szemiben ; de merényre s erőre
45. Olyan, akár ama nagy fenevad. Hadonáza kezével,
 Kisérelve, ha mint ezelőtt, virgoncak-e mégis
 S nem viselé-e meg a dolog és szakadatlan evedzés.
 Ezt Amykos nem kísérté ; de amarra szegezvén
 A szeméit, vesztteg maradott : csak lüktete bátor
50. Szíve, az ellenek fenekedve kiontani véréit.
 És im előlépvén Amykos szolgálja Iykoréus,
 Lábok elébe rakott két megcserzetlen, aszúvá
 Száradt, vajmi keményre hagyott és szívós ökölszajt.²⁾
 Ekkor amaz dölfös hangon mondotta emennek :
55. „A kettő közül, amelyikét választani tetszik,
 Sors nélkül adom én, hogy utóbb ne okozzad az osztályt.
 Fűzd kezeidre, s tanulj, hogy majd másoknak is elmondod,
 Mennyire tulságos vagyok én a száraz ökörmét
 Szétmorzsolni, s az embernek megsérteni arcát !“
60. Így szólott : de amaz vele nem feleselgete többé ;
 Csak kicsit elmosolyodva, legott a lába előttit
 Kapta fel elfogulatlanul. Itt hozzája sietvén
 Kastor s a szálás Talaos, s az ökölszajjat egyben
 Felkötvé, hogy tartsa magát, buzgalmasan inték.
65. Annak Aretos s Ornytos adta fel ; ah eszelősök,
 Nem sejték, hogy most kötik azt vesztére utószor !
 Amint már külön állva ökölszajjazva valának,
 Itt haladék nélkül felemelvén arcaik ellen
 Jobbjaikat, kiki megkezdé kísérteni egymást.
70. Mostan a Bebryxek fejedelme, miképen az örült
 Tengeri hullám ront a jármű hajóra, de amely

¹⁾ A Föld. — ²⁾ *Κεστός*, cestus. kesztyű? Fábíán G. Argonauticon-jában, víkeztüü.

- A kormányos eszélye után kicsit enged, az árviz
Feltolakodni agyarkodván szakadatlanul abba:
Igy követé ez a Tyndaridát üldözve, nem adván
75. Öneki megpihenést. De amaz sebezetlenül állt ki
Okkal előle: s midőn komolyabbá látta fajulni
A viadalt, amint gyöngébb vagy erősb lön az ellen,
Akként alkalmazta kezét a kezéhez amannak.
- És valamint a hajóákat leszegezni ügyekvő
80. Ácsok egyet szünet nélkül a másra tetéznek,
Sujtolván kalapácsukkal, hogy egyik zuhaj a mást
Éri: azonképen csattogtanak ekkor azoknak
Arcai s állai kétoldalt: s noha szörnyü csikorgást
Hallattak fogaik, de az ütlegezéssel ugyan nem
85. Hagytak alább, valamig léleketök elfogya végkép.
S elválna kissé, letörülé homloka forró
Izzát mindenikök, nehezen lelkendve felettébb.
- Erre megütköztek nagy vérmesen újra, miképen
Két bika egy legelő tehenért a róna mezőben.
90. Itt immár Amykos, mint marhaölő mészáros,
Lába hegyére felágaskodva, kezének egész nagy
Terhével sujtott; de amaz rohamára megállott,
Elhajlítva fejét, s vállára fogadva kevéssé
A karját: hanem egyszersmind térdvetve, ugy agyba
95. Vágta fülön fölül azt, keze sujtására betörtek
Csontjai: s térdre kusadt fájdalmasan.¹⁾ A Mínyák hős
Népe kiáltva fakadt örömében. Az elhala rögtön.
A Bebryxek urok tetemét el nem hanyagolták,
De száraz buzogányokkal s szigonyokkal, az összes
100. Nemzet, erősen megrohanák daliás Polydeukest.
Ennek azonban társi kivont karddal sietének
Védelmére: s ezek seregében Kastor először
Egy rohanót úgy vága fején, az egyik fele annak
Jóbbvállára, a másik balvállára hasadt le.
105. Önmaga ellenben Mimas és Itymoneus ellen
Rontván, ennek erős mellére tapodva serényen
Lábaival, lerugá azt a henye porba; amazt, hogy
Ellene száguldott, jobbával balszemen éré,
S a leszakadt szemháj takaratlan hagyta golyóját.
110. Oreides pedig, a meghalt Amykos nagy apróda,

¹⁾ Amykos.

- Lágyékon sebezé Talaost, a Biantiades hőst ;
 Ámde nem ölte meg azt, csak a bórszínen ejte vasával
 Karcolatot, beleit séretlenül érve az övnél.
 Szintugy Aretos is, Eurytos ágazatát, a vitézlő
115. Iphitos ifjat sujtá meg buzogánya fejével,
 Még a halálra nem érettet; hanem a konok ember
 Csakhamar önmaga hullott el Klytios vasa által.
 És ihol Ankajos, Lykoorgos gyermeke, éles
 Fejszét villogtatva merész jobbujában, a medve
120. Barnaszínü bőrét fogván bala pajzsul, az összes
 Bebryxek középre ugrott ; vele szint oda csaptak
 A nemes Ajakidák, valamint a levente Iason.
 ~ Mint ólában ijeszti meg olykor a falka junyáját
 Tél idején a deres farkascsapat, a szagoló eb
125. S pásztorok által amúgy sejtetlen osontva be abba ;
 S azt cirkálja legott, melyikére rohanjon először,
 Végtelenet látván seregen, melyek összetolonga
 Egymásban gyámoltalanul esnek fel : azonkép
 Rémiték el a bőszbegyűket a deli hősök.
130. És valamint a méhészek vagy pásztorok által
 Sziklaodúikban füstölt tetemes rajok, ottben
 Egyideig csapaton döngnek, keveregve az öblös
 Kaptárban; hanem a fúlasztó és sűrű füstnek
 Végre is engedvén, kiszorulnak az erdei szirtből.
135. Ugy nem időztek azok huzamost, de a holt Amykosnak
 Gyász hírével együtt eloszoltak Bebrykiában ;
 Balgatagok, nem is álmodván a másik emésztő
 Bajt nyakokon. Mert dúlandó vala földjök ezentul
 Mind Lykosország mind Mariandynhon hada gyilkos
140. Fegyverivel, miután nem volt fejedelme a népnek :
 Mert a vastermő talajért ¹⁾ örökóta csatáztak.
 A daliák is az almokat, ólokat egyre üriték
 Már; s hogy a mindünnen bekerített barmokat össze-
 Vissza ölék, ilyesekre fakadt egy-egy ifju leventa :
145. „Láh, mi leendett e pór nemzet sorsa, ha köztünk
 Heraklest szintén ide hozza segélyül az isten!
 Azt hiszem és vallom, ha velünk ő, még az ökölbaj
 Sem történik imént; hanem amint közhirül adta
 Törvényét Amykos, hülye törvényével együtt nagy

¹⁾ A Chalybek földje. E népben Horvát Istv. a szlávok őseit látja.

150. Gögjét is kiverendő volt buzogánnyal eszéből.
 Oh, igenis botorul evezünk mi a tengeren, őt ott
 Hagyva a szárazon; és bizonyára töméntelen átkul
 Fogja megérzeni mindegyikünk a levente hiányát!⁴
 Szólt: pedig az mind Zeüsz akaratja szerinti eset volt.
155. Még azon éjszaka helytt maradának, a megsebesített
 Társakat ápolván; és a kegyes isteneket szent
 Áldozatokkal imádva frisen lakomáztanak: egyre
 Sem jöve álom az áldozatok tüze s borkupa mellett.
 Tengerparti borostyánnal, melyhez vala tarcsuk
160. Kötve, körülkoszorúzva fejét kiki, Orpheus édes
 Lantjától vezetett egy dallamot énekelének
 Hangosan: a szélcsendes özön partszéle belé csak
 Úgy nevetett. Dalolák a Zeüszfi Therapnai öklészt.¹⁾
 Hogy pedig a tulról fölserkent nap besugárzá
165. Már a harmatozó hegyeket, s keltette a pásztort;
 Ott a borostyán altövitől a tarcsot eloldva
 És a kerülhetlen zsákmányt betereelve, szerencsés
 Szellő sodrában hatolának Bosporos ellen.
 Itt hegyek ormaival versenyző tengeri hullám
170. Tornyozik ellened; és úgy látszik, rád szakad egyben,
 Mindig a fellegeken tul igyekve: nem is hiszesz innét
 Megszabadulni, olyan szörnyen fenyegetve szokása
 Csüggeni felhőmódra hajód tetejében. Egyébkint
 Enged az is, ha tanult kormányos férfira tesz szert.
175. S Tiphys eszélye után ezek is menekültek ezuttal,
 Séretlen csakugyan, de felette remegve. Viradtán
 Majd kikötötték volt Argót a Bithynia szélén.
 E partságon Agenorides Phineus laka fénylett,
 Aki nemében a legkinosabb nyomorokkal evődék
180. Jóstudománya miatt, melylyel Letofi Apollon
 Áldta meg őt, de nem átalá Kronidesnek örökszent
 Végzeteit nyiltan hirdetni az emberiségnek.
 És életfonalát az ugyan neki hosszura nyújtá,
 De szemefényétől hát megfosztotta; s ama sok
185. Tápnak örülnie sem lehetett, amelyet neki bölcsen
 Tett jóslásaiért a vidék népségei hordtak.
 Mert a fellegen át le-letermő gyorsrepülésű
 Harpya²⁾ szörnyetegek szájából és a kezéből

¹⁾ Polydenkest. Therapna spártai helység. — ²⁾ A Harpyák valamely rabló-

- Elragadák mind körmeikkel; hogy még maradékot
 190. Sem hagytak, vagy csak, hogy kínosan élje világát.
 Mert büzös illattal pocsolák be; nem is bira senki,
 Nem beletenni saját szájába, de távol is állni
 Tőle: olyan szagu volt az utánok felmaradott táp.
 Hallva neszét s a zaját most e hozzája jövőknek,
 195. Egyszeriben sejté azokat közelitni, kik által
 Zeüs az akarátja szerént ismét élvezhet ebédet.
 Fölkele ágyából, mint egy lényegtelen álom,
 S bot mellett dökögő két lába kiindula, a ház
 Kőfalait tapogatva: remegtek talpai ottlent
 200. A vénség és rokkantság mia; szenny üle száradt
 Testén, melynek a bőr tartá csak csontjait össze.
 Elnehezült térdén elvégre kijutva lakából,
 Csarnoka kőküszöbére leült: elfogta legottan
 A nagy szédülés; a földet vélte kerengni
 205. Véle: leroskada, s szóttalanul álomba merüle.
 Látván a daliák, mind összecsopotortosulának
 Környüle, s bámulták, Felidülvén végre az ember,
 Alsó melléből lélekzeni kezdve, jövendölt:
 „Halljátok Görögök legerősbjei, hogyha valóban
 210. Az vagytok, kiket egy sanyarú fejedelmi parancsból
 Iason az Argo hajón az arany gyapjúra vezérel:
 És bizony az vagytok; mert elmém jóslata ért még
 Tisztán mindeneket. Köszönet, Letofi Apollon,
 Tőlem még nyavalyás megesettséggemben is érte!
 215. A könyörű Zeüszért, ki nagyon szigorúan itéli
 A gonoszát, valamint az Apollon s Hera nevére
 Kérlek, akiknek igen szíven vagyon úttatok üdve:
 Jertek idős nyavalyájából kiragadni az embert,
 És vesztetre ne hagyjatok így, elevezve közömbös
 220. Szívvel! Mert ugyanis nemcsak hogy az én szemeimre
 Rátapodott az Erinnys, avagy hogy így üldöz a vénség;
 Még e gonoszhoz más iszonyúbb gonosz is kínoz engem.
 Harpyiák ragadozzák el számból az ebédet,
 Nem tudhatni milyen fene helyről törve le hozzám.
 225. S nincs kiséglő semmi tanács számomra; s valóban,
 Én ételközben hamarabb feledem magamat, mint

törzs lehettek. Horvát I. a régi palócokat rablóknak, haramiáknak tartotta; nevöket a Haram országúgnévvel hozta összefüggésbe.

- Őket: olyan sebesen szálldosnak el a levegőben.
 És ha netán olykor valamit meghagynak ebédre,
 Áporodott leszen az, hogy senki sem állja ki bűzét:
230. Nincs ember, ki avagy kissé is birja közletről,
 Bárha kemény vasból alakított volna kedélye.
 Engem azonban ihol türelemre bir a keserű éh
 Végingése, gonosz hasamat megtölteni azzal.
 Isteni jósma szerint Boreas jó magzati fogják
235. Őket elűzni. Nem is teszik ezt idegen fajul ők, ha
 Én vagyok a valaha oly igen hires-neves és dús
 Phineus látnok, atyám pedig a felséges Agenor;¹⁾
 És Kleopatra, ezek nővére, kelengye sokával
 Lőn feleségem, amig Trákhonnak még ura voltam!"
240. Így az Agenorides: mire nagy bu kapá meg az összes
 Bajnokokat, de kivált Boreas kék gyermeke szívét.
 Kik letörülvén könyeiket, közeledtek a gyászos
 Emberhez, s Zetes kezeit megfogva beszélett:
 „Jaj nyomorú, én nem hihetek boldogtalanabb egy
245. Lelket náladnál. De ugyan mért rajtad ez átok?
 Hah, biz az isteneket bántottad meg veszedelmes
 Jöslásiddal; azért haragudtanak ennyire meg rád!
 És mi, habár nagyon is készek, habozunk segedelmet
 Nyújtani; ha csakugyan ránk tudta valóban az isten
250. E hivatalt. Nagy az égbeliek bosszúja a földi
 Ember iránt. S mi előbb a Harpyiákat elűzni
 Nem fogjuk, noha nagy kedvünk cselekedni, mig esküt
 Nem tettél, hogy azért meg nem ver minket az isten!"
 Így szólott: az öreg felnyitván rája mereszté
255. Arra üres szemeit, s mondá neki erre viszontag:
 „Csitt, fiam; ilyeneket nem kell forgatnod eszedben!
 Esküszöm a Letofira, mint aki jóstudományyal
 Áldott meg; valamint szomorú sorsomra is, aztán
 Fénytelenül pangó szemeimre, az allagi minden
260. Istenségre: halálom után se kegyeljenek engem,
 Hogyha segíyetekért harag érne az égi karoktól!"
 A komoly eskü után amazok szabadítani tökélték.
 A fiatalb daliák lakomát hevenyezték az aggnak,
 Mint a Harpyiák legutolsó koncait. Ott állt

¹⁾ Agenor fia volt Kadmos is, aki Phoeniciából jött Helasba. E család még dolgot ad a magyar philologoknak, ha még ma nem is.

265. Kardosan a két hős, elugrasztani a betörőket.
 Ám, mihelyest az öreg hozzányult volna a táphoz,
 Imhol azok, mint forgószél vagy mennyei villám,
 Hirtelenül leteremtének a felhők közepéből
 Szörnyü visitással, lakomára chülve. Középen
270. Felriadának az ezt látó daliák. Csunya zajjal
 Minden ebédet felfalván, a tengeren¹⁾ ismét
 Elrohanának azok, megölő büzt hagyva utánok.
 Sarkon üzék ezeket Boreas deli gyermeki, kardot
 Villogtatva reájok. Erőt ada Zeüs nekik erre,
275. Fáradhatlan erőt: ugyanis Zeüs nélkül utol sem
 Érhetnék azokat, miután Zephyrost haladólag
 Szálltanak ők Phineus házára, s rohantak el onnan.
- Mint a vadászat alatt a hegység rengetegében
 Zergét vagy szarvast inaló betanult kutyacenek,
280. Mindig utóbb járnak, s noha kissé késnek utánok,
 Mégis hasztalanul kapnak fogaikkal azokhoz:
 Úgy Zetes s Kalais, noha mindig inokban, örökké
 Hasztalanul kapdostanak a kezeikkel ezekhez.
 Mégis, az istenek ellen is, el voltak veszitendők
285. A Plotaj szigeten utólérvén csakhamar őket;
 De szemesen megpillantá üldőiket Iris,²⁾
 S mennyből alászállván imígyen kezdette beszédét;
 „Nem helyes, oh Boreas magzatjai, kardosan üzni
 Harpyiákat, a Zeüs ebeit; ³⁾ s magam esküszöm arra,
290. Hogy soha is többé nem törnek Phineus ellen!“
 Szólt: és a Styx-vizre, mely a kegyes istenek első,
 Legszentebb és rettenetesb örök eske, megesküdt,
 Többet azok soha sem fognak közelíteni Phineus
 Házához; valamint a sors is hozta magával.
295. Engedvén azok a szent hitnek, visszavonultak
 Ujra hajójokhoz. Strophades szigeteknek azért lön
 Híva ezentul az emberek által az egykori Plotaj.
 Erre a Harpyiák s Iris szétmentenek; első
 Kreta setét barlangjaiban rejteztek el, Iris
300. Istennő pedig újra kiszállt a boldog Olympra.

¹⁾ Az Aegaenmi tengeren át a sicíliai tengerig üldözték őket Boreas fiait, a Strophadák szigeteiig, mely név fordulóót jelent. — ²⁾ Iris, mások szerint Hermes; mindkettő az istenek hírnöke, angelos. — ³⁾ A kúnokat kutyákna k nevezik néha a történelmi kulfók.

- A daliák ezalatt az öreg szennylepte siralmas
 Testbőrét megszentelték, kiszemelt juhaikból
 Áldozván, melyeket Amykostól hoztak az útra.
 Majd azután képes lakomát rendeztek a házban,
 305. Sorra leülve; közöttök evett nagy esennen ezuttal
 Phineus is már, mintha egy álom üditene lelkén.
 Annakutána, midőn töltöztenek étel-itallal,
 Éjhosszant Boreas fiait várák haza ébren.
 Önmaga a gócnál ülven közepettök az aggott
 310. Férfi, nagy útfok sorsa felől jósolva beszélett:
 „Most figyelem. Mindent igazán kitanulnotok, ennyit
 Nem szabad; amit az istenség enged ma, kimondom.
 Az vala bűnöm előbb szintén, hogy az istenek atyja
 Titkos végzeteit tudatám a világgal előre.
 315. Mert neki hézagosan törvénye az emberiséggel
 Közleni a jósmát, hogy időnként rája szoruljon.
 Tőlem elindulván, amodább egy tengeri zúgban
 A két Kyanca sziklákhöz ¹⁾ evezzeni fogtok.
 Már ezeken soha sem juta senki keresztül idáig.
 320. Mert sehol a fenekén nincs meggyökerezve alapjok,
 De igenis gyakran rettentőn összeütődnek
 Egymással, csupasz ormaikon forrongva dühöngvén
 A habok árjai, hogy beledörgenek a tova partok.
 Hát szivetekre vegyétek az én intelmemet, ifjak,
 325. Ha ti valóban eszélyesen és istennel akartok
 Jární a tengeruton; nehogy ott elveszszetek önkényt
 Oktalanul, vagy az ifjuság szele bajba keverjen.
 Jó lesz, előre galambkalaúzt kibocsátnokok Argo
 Jármü hajótokból, kíséretül; ez ha szerencsés
 330. Lészen a szirtokon át a sík tengerre repülni,
 Ugy ti se késsetek egyszeriben nekimenni evezve.
 Csak hogy erős kézzel tartván evezőtöket, azzal
 A szurdok vizeit szeljétek; mert nem imában
 Annyira itten az üdv, mint a kéz hős erejében.
 335. Mással azért felhagyva, tegyétek bátran az első
 Dolgot: azonban előbb nem tiltlak imádni az istent.
 Ha pedig arra felé kirepülve galambotok elvész,
 Visszavonuljatok; okszerűebb engedni az isten
 Végzetinek sokkal. Mert akkor nincs szabadulás

¹⁾ Van ilyenről szó Odys. XII, 37.

340. A két szikla közül, ha tömör vas volna is Argo.
 Lelkeim, e jóslást kordéra koránse vegyéték;
 Még ha ti háromszor, ha ti engem százszor is inkább
 Hisztek az istentől megutálnak, mint vagyok épen;
 Utra madár nélkül indulni ne merjen az Argo.
345. S már ugyan úgy lesz, ahogy lesz. Azonban a szirtok
 Szurdokin át ha betörtetek a Pontosba, szerencsét
 Téve, Bithyniahont jobbkézen hagyva evezzen
 Járművetek, tartván a parttól: míg az örökké
 Zúgó Rhebasnak folyamánál némi Melajna
350. Fokhoz elérkezvén, Thyne szigetére hatoltok.
 Innen odább azután nem messzire a Mariandyn
 Ellenbáltali nép földére jutandatok ismét.
 Ebben az országban Hadesbe¹⁾ vezet le egy ösvény,
 Hol magasan járó Acherusios orma tünik fel,
355. Amelyet alja körül Acheron örvényes özönje
 Áztat, nagyszerű mélységből ömlesztve ki habját.
 Innen odább a Paphlagonok sűrű dombjai fognak
 Elmaradozni: előbb Henetosfi Pelops vala a nép
 Országos fejedelme, kitől is eredni dicsekszik.
360. És lesz az éjszaki Medvével szemközt utatokban
 Egy meredek partfok, nevezetre Karambis, amelynek
 Bérce felett Boreas szele is megtördeli szárnyát;
 Annyira nyúlakodik ki a tengersíkon az égnek.
 Ezt azután kikerülve, nagyon hosszúra vonuló
365. Partok alatt mentek; de azoknak végezeténél
 Egy kitünő hegy alatt Halys árjai szörnyü zuhajjal
 Rontanak a tengerbe: ehez közelebb pedig Iris
 Kísszerüen haladó vize dönti fehérszínü habját.
 Innen előbbre hatolva, viszont a szárazon egy nagy
370. Fok könyököl kifelé; közelében Thermodon önti
 Hosszas uton vonuló mederének lomha tömegjét
 Torkolatán a Themiskyros viharatlan öbölbe.
 Itt vagyon a Dóas síkság; ennek közelében
 Három erős Amazon²⁾ város: folytatva találtak
375. A nyomorú Chalybek dologölt népségre, mely otthon
 Ülve, silány földén a vashányászatot űzi.
 Nem távol, Genetén, a Vendég-Zeüsz magasán túl
 A juhgazdag újabb Tibarenek népei laknak.

¹⁾ Alvilágba. — ²⁾ E névről nagy szót mond a Rajzolatok írója.

- Erre következik a Mossynók rengeteg erdős
380. És hegyes országán lakozók más nemzete, melynek
Ősi szokása gerendákból építeni házát.
Mindezeken tullevezve, kopár sziget élire juttok,
Onnan elüzendők mindenhogy az ormadaraknak
Bosszontó seregét, melyek ezrivel elszaporodvák
385. A sivatag szigeten: hol hajdan Aresnek Otrere
S Antiope, Amazonhon nőfejedemei, kőből
Szent imolát raktak, mikor ehelytt táborozának.
S itt kibeszélhetlen nagy előny merülend ki a zajló
Tengerből javatokra; hová szívélyesen intlek
390. Szállani benneteket. De miért kell vétenem ismét,
Jóslatim által mindeneket kijelölve egyenkint?
A szigeten tul az átellen lakföldet odábbá
A Philyrek birják; Philyrországon fölül élnek
A Makronok; ¹⁾ odébb az igen nagyszámu Bechirek,
395. Kiknek is a töviben Sapiország nemzete fekszik,
És az ezekkel szomszédos Byzerek: ezentul
Kolchis harcfa nemzete már. Ti evezve haladtok
Errefelé, valamíg az utótengerre nem értek.
Itt, Kyta szárazain s Amarasnak messze huzódó
400. Bérceitől lefelé, át a nagy Kirkei rónán,
Habjait a tenger kebelébe üriti ki Phasis.
Ennek torkolatába evezve hajótokon, egyben
Meglátjátok Ajetesnek fejedelmi lakását;
És Ares ²⁾ árnyékos ligetét, hol az iszonyu sárkány
405. A bükkfára tűzött gyapjat szakadatlanul ébren
Őrizi, erre s amarra vigyázva: nem is jön az édes
Álom sem nappal szeme pillájára, sem éjjel.“
Igy szólott. Azokat rémülés szállta meg erre;
És mind elnémult nagy ijedtségében. Iason
410. Sok habozási után így szóla sokára közöttök:
„Oh öreg, eddig utunk végcélját sorra jelezted
Már, valamint a jelt, mely után a szirtokon által
Kelletik érkeznünk a sik tengerre: de vajjon
E veszedelmek után Hellasba ha vissza jövünk-e,
415. Még ez egyet szívesen fognám meghallani tőled.
Mit tegyek? Ekkora tengerutat hogy vallhatok én meg,

¹⁾ Jerney Ján. e név alatt Magyar ősnövünket látja. Keleti út.
II. 205. l. — ²⁾ Mars.

- Járatlan magam e járatlan néppel? Egészen
 A föld s tenger utóvégén nekem e tova Kolchis!¹
 Így mondotta: felelt neki a vén ember ezekre:
420. „Gyermekekem, a sziklán mihelyest szüzen által evezteél,
 Semmi bajod többé: isten leszen Argo hajódnak
 Visszafelé vezetője Ajából, Ajába¹⁾ elég más.²⁾
 Hát de barátaimék, ne feledjétek ti a Kypris³⁾
 Csalfa segítségét; csakis általa lesz meg a nagy dics.
 425. Többet e dolgok iránt ne kívánjatok érteni tőlem!“
 Így végezte Agenorides: s ihol, a Boreas két
 Gyermeke a légből szállván le reméltelen, immár
 A háznak küszöbére tapodt lábával: az ifjak
 Mind felugrálának, szemlélve a visszajövőket.
430. Zetes az azt váróknak, igen sűrű mellpihegéssel
 Szólva, elősorolá nehezen, mily messzire úzték
 Vólt azokat, hogyan ellenzé megöletniek őket
 S tett hitet Iris azok mellett, nagy ijedve miképen
 Bujtanak el végkép Diktaja homályos ürébe.
435. A jó hirre nagyon megörült valamennyi levanta
 A háznál, s maga Phineus is; kihez ekkor Iason
 Hozzáfordulván, kitünő jólelküleg így szólt:
 „Mégis egy istenség az, Phineus, aki bajodban
 Anyyra gondvisel, és bennünket a messze hazából
 440. Elhoza, hogy Boreas két gyermeke tenne kinodról.
 Még ha világot is adna setét szemeidnek, oly édes
 Volna nekem, valamint az lenne hazámba jutásom!“
 Így szólt: az pedig elbúsulva felelelt neki erre:
 „Ajsonides, nincs már mód benne; nem orvosol engem
 445. Többé semmi, szememnek üregjei annyira dulvák.
 Bárcsak az istenség ehelyett ma haláloamat adná;
 Holtom után majd e gyönyör is megtérne utólag!“⁴⁾
 Mig ezek itt egymást ily szókkal váltogaták fel,
 Nem sok időre ihol feltetszett értekezésök
450. Közben az uj hajnal; s Phineus körül összesereglett
 A szomszéd sokaság, mely előbb is nála naponkint
 Híven megjelenék, hozván tömegestül az étket:
 És az öreg mindnyájának, ha szegényese jött is,
 Késszszívesen jósolt, és jóslásával igen sok

¹⁾ Aja, *Aia*=föld; Ajetes, mintegy Földi. — ²⁾ Phrixos fiai — ³⁾ Venus. — ⁴⁾ Erst im Tode ja wird mich Lichtglanz wider umgeben. O s i a n d e r.

455. Bajt hozza jóra: ezért kiki szívesen adta falatját.
 Köztök jött ma Parajbios is, ki előtte felettébb
 Kedves volt, s ki örült ott lelve a hős daliákat.
 Mert azelőtt Phineus neki megjósolta, hogy immár
 Hellasból a tengeren át elevedze Ajetes
460. Országába egy ifju sereg, ki Thynisbe kikötván
 A légből rohanó Harpyiák szörnyit elüzi.
 Most a többieket kívánt válaszszal ereszté
 Utnak az aggastyán; de Parajbios a deli hősök
 Közt vala tőle marasztva: el is küldötte az első
465. Rendü juhért, hogy hozza meg azt házába tulajdon
 Nyájából szaporán. Mihelyest a férfi elindult,
 Phineus a Mínyák seregéhez nyájasan így szolt:
 „Oh feleim, bizonyára nem oly rozszlelkü, nem is mind
 Háládatlan az ember; aminthogy imez maga sem volt
470. Ám olyan, aki sorát kitanulni köszönte be hozzám.
 Mert amikor legtöbb munkában fáradá estig,
 Akkoron ostorozá legerősben az árva szegénység
 Átka fejét; hogy egyik nap után a másik ijesztőbb
 Kelt házára, nem is lehetett idülése a bajban.
475. És pedig atyjának gonosz és badar élete folytán
 Szenvede így. Ugyanis, mikor az fát váгна az erdőn,
 Némi Delinke Hamadryas esdésit nem akarta
 Tudni, ki sírással könyörög vala néki, ne váгна
 A vele egykoru csert, amelyben oly édes örömmel
480. Éli világát már régóta; de balga eszével
 Az csak aládöntötte, követve az ifju negédét.
 Már azután a Nympha nagyon sűrű és balesettel
 Láttá meg őt s fiait. Hogy először megkeresett, már
 Tudtam házi baját; s a Thynisi Nympha nevére
485. Oltárt hagytam emelnie, és áldoznia szentül,
 Hogy ne legyen többé bántása rozsz atyja bünéért.
 Amint átkaitól menekült, soha többet azóta
 Nem feled engemet; és mindig nehezére van innen
 Eltávozta, mivel szívesen mulat a szomorúval.“
490. Szolt az öreg Phineus; s ime, az már két juhot itt hajt
 Gyapjas nyájából: mire fölkele rögtön Iason,
 Fel Boreas jó két fia is, kinevezve az aggtól.
 És hogy a Látnok-Apollon imáját elkönyörögték,
 Áldozatot tettek, beköszöntvén máris az alkony.

495. Erre izes vacsorát rendeztenek a fiatalság.
 Vig vacsorájok után közülök ki az ottani tarcsnál,
 Ki pedig a lakban, valamennyen aludni feküdtek.
 Reggel Etesia szél állott be, mely a tova földön
 Minden irányban ezért¹⁾ leng Zeüsz végzései révén.
500. Némi Kyrene szokott Peneios tólaga mellett
 Őrzeni hajdaniban juhokat, szeretője felettébb
 A szeplőtelenül szűz ágynak. Apollon azonban
 A folyam árjainál őrzőnőt Hajmoniából
 Messzire elragadá, s amaz isteni Nympa seregre
505. Bizta, akik Libyán Myrtosion ormain ülnek.
 Ottan szülte Aristajost Phósbosnak, az Agreus
 És Pásztor nevűt a buzagazdag Hajmoniaknál.
 Mert ama hölgyet az istenség kegye parlagi s hosszú
 Életü Nymphává rangozta, fiát pedig a böles
510. Cheiron barlangjába vivé ápolni s nevelni.
 Felserdültnek utóbb a Muzsák gondja menyekzött
 Szerze, s ehez gyógytant ada még és látnoki jóslást;
 S rábizták juhaik nyáját, amelyek nekik egykor
 Phthia mezőségén Athamas körül, Othrys²⁾ oromjain,
515. S Apidanos szent partja felett legelésztek előtte.
 Hogy pedig a Minois-szigetekre aszályosan égett
 Sirios,³⁾ és nem akadt a nép orvosra sokáig;
 Akkoron ezt hivaták, Hekatostól⁴⁾ kapva tanácsot,
 Éhgyógyászul. Azért, oda hagyván atyja szavára
520. Phthiát, megtelepült Keoson, s oda gyűjteni kezdé
 Azt a Parrhasios népet,⁵⁾ kinek őse Lykaon.⁶⁾
 Majd meg a Nedves-Zeüsz atya tiszteletére nagy oltárt
 Épített, és Sirios égbeli csillagot áldozatokkal
 Szentül imádtá; miként Zeüsz is, kinck a kegye által
525. Negyven egész napon át fűjják az Etesia szellők
 Hűvesen a talajat. S im, ezért áldoznak idáig
 A papság Keoson, mielőtt ered a Kutyacsillag.
 Már erről ez az ének. Azonban az ifju leventék
 Itt maradának kényszerűleg; s a Thynök egész nap
530. Jöttek-mentek Phineusnél kegyajándokaikkal.
 Most a tizenkét istennek hálául egy oltárt
 Raktanak a tengerparton, s kegyes áldozatot rá;

¹⁾ Azért, ami következik. — ²⁾ Thessaliai hegy. — ³⁾ Ébcsillag. —

⁴⁾ Apollon. — ⁵⁾ Farkas, Arkádia farkas népe. — ⁶⁾ Lykaon, λύκος farkas.

- Es besiettek mind a hajóba, koránse feledvén
 Útra galambot vinni: de a megijedve lehulltat
535. És lapulót keziben tartá és vitte levonta
 Euphemos; mialatt a kettes tarcsot eloldák.
 Nem lön Athena előtt titok indulásuk az útra;
 Mert egy könnyüszerű fellegre lehága Olympról
 Lábaival, mely ¹⁾ a súlyosat is megbirja viselni;
540. S a tengerre letünt, kegyes a révészi felekhez.
 Mint aki honjától tova bujdosik, amire sokszor
 Kényszerülünk, bajos emberek; és nincs messzire semmi
 Föld neki, és szemivel kiveszen minden gyalogútat,
 Sejti saját házát; elejébe tűnik valamennyi
545. Tengeri s szárazí ösvény, és ide és oda szegvén
 Cirkáló szemeit, mély gondolatokba mereng szét:
 Oly sebesen helyezé Zeüsz isteni lánya ma lábát
 A vendégtelenül heverő Thynishoni partra.
 Amint a facsaros szurdokhoz elértenek immár
550. Mindkét oldalról szirtokkal zárva levőhöz,
 S örvényes habok ostromlák alul utja sodrában
 Argo hajót, hogy azok rettegve nyomultak előre;
 Mérhogy az összecsapó sziklák dörgése szünetlen
 Zajjal üté fülöket, belezúgván a ropogó part:
555. Ekkor már, keziben fogván a gyáva galambot,
 Euphemos kinyomult a hajó orrára; s baráti,
 Agniades Tiphys sürgelmire készakarattal
 Küzdtek evezni, hogy a rettentő szirtokon által
 Önerejökkel törjenek. A sziklákat azimént
560. Látták kettényilva, körülcsavarodva az öblön;
 És leverettek igen. De galambját itt Euphemos
 Egyszeriben szárnyára bocsátá: a daliák mind
 Felkapták fejöket, s úgy néztek utána: ez átszállt
 A nyílt szurdokon; és a szirtok utána dörögve
565. Újolog összecsapódtanak. Am csunya forradalommal
 Hullámozott az özön, mint felleg; ijesztve dörbörgött
 A tenger, s iszonyun recsegett mindenfelől a lég.
 A kőszirtok alatti üres barlangok az örült
 Tenger habjaiban zuhogának; a legmagasabb part
570. Legtetejére fehér tajtékot ökrende ki a láz;
 S Argo hajót környülpödrötte. A farka utolját

¹⁾ Felleg.

- Csipte el a két szirt a madárnak hátul; egyébkint
 Átmenekült. A révészek mind felriadának,
 S Tiphys evezni kiáltoza: mert a szirtok ujonnan
575. Szétnylának. Azok rémulten eveztenek, amint
 A szirtok közepére sodorta hajójokat a nagy
 Visszadühöngő áradat. Itt vala már valamennyi
 Hős ijedelme fokán, mert most fejökön van a végvész.
 Már jobbról-balról a tenger egészen előtűnt,
580. És ime hirtelenül felötölt homorúan eléjük
 Egy roppant hullám, mint nagyszerű nagy hegy: azonban
 Ők leszegett fejjel kikerülték. Ugy vala, mintha
 Jármű hajójokat el készülné borítani végkép.
 Tiphys azonban imezt megelőzte, az izmos evedzést
585. Megcsilapítva; s imé, lezuhant az az Argo tatától
 Messze, az Argo hajót tova ellóditva faránál
 Fogva a szurdokból; és még fölül úsza sokáig.
 Ephemos riadozva hívá fel egész erejükből
 Látni lapátjokhoz bajtársait; akik üvöltve
590. Páholták az özönt: amennyire törtete Argo,
 A hullám kétannyira tágula. Horgas ivekként
 Hajladozott evezőjük, olyan nagy erőszakot érzett.
 Erre legott homorú egy hullám tornyoza ismét,
 S Argo, miként henger sergett az öreg habon által
595. A dagadott tenger tetején oda, hol közepette
 A két szirtnek irigy örvény kavarog vala: dörgtek
 Két felől a habütött sziklák: akadoz vala Argo.
 Ekkor Athena erős baljával a szikla falától
 Elrántván a hajót, jobbjával előre taszintá.
600. Nyilsebesen haladott magas utján a helyes ácsmú.
 Mégis a tatcsúpot lecsipék leghátul ugyancsak
 A hamar összezapott kőszirtok. Athena legottan
 Felsietett az egekbe, hogy átmenekültenek épen.
 Itten ama sziklák egymás közelében örökre
605. Meggyökereztek, ilyes lévén a mennyei végzet
 Rólok, amint egykor tulevezhete rajtok az útas.
 A daliák ijedelmökből fel kezdtek idülni;
 S egyszersmind leget is kapdostanak, és szemeikkel
 Mérték a tengert. Ugy tarták, mintha Aisból¹⁾
610. Jöttek volna ki. Tiphys most így kezdte meg a szót:

¹⁾ Alvilágból.

- „Ugy hiszem, Argo hajónk egyedül szabadita ki minket
E vérszöböl; nem egyéb oka ennek Athena kegyénél,
Mint aki isteneröt ihlett bele, még mikor Argos
Összeszegezte: azért lehetetlen jutnia tönkre.
615. És te oh Ajsonides, ne remegj nekem ennekutána
A fejedelmi parancs mia már, ha a szurdokon által
Ennyi szerencsével segített meg az isten! Ugy is mind
Könnyünek állitá Phineus az ezentuli munkát.“
Monda; s az Argo hajót be, Bithynia szélei mellett,
620. A tenger közepére löké. Kinek ekkor Iason
Nyájas ajakkal imigy szólott intelmire aztán:
„Tiphys, mért töled hozzám busulóhoz ez a szó?
Vajmi büns vagyok én, akit így utolértek az átkok!
Kell vala, hogy Pelias fejedelmi parancsinak e nagy
625. Vállalat érdekiben nyomon ellene mondtam ugy is, ha
Össze valék apritandó kegyeletlenül aznap.
S most ime rettenetes bu, kiállhatlan keserűség
Rágódik szivemen, félvén a tenger ijesztő
Utjaitól, s félvén a száraz földre teendő
630. Lépéstől: oly igen rossz mindenszerte az ember.
Én minden nap után sohajokban töltöm az éjet
Attólfogva, hogy érdekimért eljöttetek egyszer,
Mindeneket megfontolván. Könnyü neked, aki
Csak magadat szoktad gondozni, beszélened. Én nem
635. Búsulok önmagamon semmit; hanem ezt is, amazt is,
Téged is, és feleim valamennyét féltve vivódom,
Visszaviendlek-e még titeket Hellasba bumenten!“
Szólt, bajtársi eszét kémlelve: de akik ujongó
Zajjal válaszolának. Örült lelkében Iason
640. Búske nyilatkozatuknak; azért folytatta beszédét:
„Oh feleim; bizom én nagyon a ti erényeitekben!
Többet azért, hahogy útam Ais birodalmain által
Vinne se rettegnék, miután a félelem ellen
Ennyi szilárdság van szivetekben. Ugy is hiszem, immár
645. Nem lesz az összecsapó köszirtokon átmenekültek
Utjában gonoszabb mástól mit félni, ha Phineus
Utmutatása szerint evezünk mi valóban előre!“
Monda; s ilyen szóváltással felhagyva, serényen
Hozzáálltanak a révész munkáihoz: és most
650. Csakhamar a Rhebas folyamára s Kolona kövéhez

- Értenek, és nem igen sok időre Melajna fokához;
 Innen odább Phyllis torkához, ahol befogadta
 Dipsakos egykor utaztában szállásra kosával
 Phrixost, Orchomenos honjából elmenekült.
655. Azt egy réti Delinke szülé¹⁾, s nem volt soha kedve
 Fondorkodni, hanem kegyes atya patakjai mellett
 Élve az anyjával, juhok őrze az ottani parton.
 Ennek szentélyét, valamint a csörge pataknak
 Partjait, és a mezőt távolról látva be, s Kalpe
660. Mélymederü folyamát mellőzvé, éjszaka s nappal
 Csüggedelem nélkül evezének a széltelen úton.
 Mint a nyirkos ugart hasogatni fogott tulokökrök
 Dolgoznak, hogy erős izzadtság árja szakad le
 Oldaiaik s szegyeik tájékain, és az igának
665. Terhe alatt elkancsalodik szemök; és sose szünik
 Szájok aszú lihegése, míg a nagy telken egész nap
 Körmeiket belemélyesztvé, mindegyre bajolnak:
 Így ügyekeztek a tengeren át törtetni az ifjak.
 Még mikor áldott fény sem szolgál, éjszaka sincsen
670. Már, hanem a komor éjt immár vékonyka világos
 Váltja fel, a melynek neve pitymalat emberi nyelven;
 Itt behatoltanak a Thynios nevü pusztá szigetnek
 Révibe: és nagyon eltikkadva kiléptek a földre.
 És ime megjelenék nekik itten, amint I.ykiából
675. A nagyszámu Hyperbor nemzethez mene, Leto
 Gyermeke: ²⁾ a siető arcát mindkétfelől úszó
 Fényes arany fürtök ragyogák körül isteni diszszel:
 Balkeze drága ezüst kezivet forgata, hátán
 Nyiltele puzdra nyulék lefelé; lábának alatta
680. Megrengett az egész sziget, és viz osonta be abba.
 Mind elijedtek azok láttára, nem is mere senki
 A magas isten szép szemivel pillantani szemközt.
 Ott álltak, szemeit kiki földre szegezve: az eltűnt
 A tengerre legott a légben. Csak nagy időre
685. Szólala meg bajtársainak fejedelmihez Orpheus:
 „Rajta, ime szigetet hívjuksza K o r á n y i - A p o l l o n
 Szent szigetének azért, miután ő mindegyikünknek

¹⁾ Dipsakos, Phyllis folyónak fia egy Nymphától. — ²⁾ Apollon. A Hyperborok építették Delphiben Apollon jóstemplomát. A Hyperbor név aligha nem a Héber névből alakítva.

- Itt tünt fel reggel; s áldozunk tiszteletére
 Ami telik tőlünk, oltárt építve a parton:
690. És ha szerencsésen haza juttat Hajmoniába,
 Otthon utóbb szarvas kecskék cimerevel adózzunk.
 Most csak amúgy zsirral s zsengevel ajánlom az istent
 Kérni. Oh üdvöz légy te, ki megjelenél, kegyes isten!“
 Szólt: azok egyszeriben kavicsokból ájtatos oltárt
695. Raktañak egyrészről; másról pedig a szigeten szét
 Özet avagy zergét nyomozának, hogyha ilyesmit
 Lelhetnének, aminthogy elég van ily állat az erdőn.
 És Letofi vadászatukat meg is áldta, miből ők
 Kétrétűn betakart cimerekkal adóztak az oltár
700. Szent tűzein, megtisztelvén a Korányi-Apollont.
 Majd az elégónél nagy kart rendeztenek, a szép
 Phóbos Iepajannak, Iepajannak ¹⁾ imáit
 Zengve. Közöttök Óagrosnak bölcs gyermeke harsány
 Bistoni lantjával gyönyörűn énekleni kezdé,
705. Parnassos köves aljában hogyan ölte meg egykor
 A Delphyne csodás szörnyet kézive nyilával,
 Még gyermekcse mezitlenül, és üstökös immár.
 Irgalom, istenem; a te hajad mindenha nyiratlan,
 Sétetlen mindenha: ugy ildomos; azt maga Leto
710. Illetí csak kezivel, maga Kőos olympi leánya!
 És mint serkenték az Leios ige zájával
 Plistos lányai őt, a Korykos-ormi Delinkék.
 Innen credt immár Phóbosnak ama kegyes ének.
 Hogy megimádták volt e szép kardallal az istent,
715. Szent zsengek közben esküdtek, az áldozatokra
 Terjesztvén kezöket, hogy örökhiven állanak egymás
 Védelmére; s maig még folyvást ott vagyon a hú
 Régi Szövetségnek szentélye, mely akkoron épült
 Általok, a magas istennő honi tiszteletére.²⁾
720. Harmadnapra, hogy a kora hajnal virrada, most már
 A sivatag szigetét hagyták nagyerojú Zephyrrel.
 És ime Sangarios folyamának torkolatát is,
 S a Mariandynok viruló televényeit, úgy mint
 Lykosnak patakát, és Anthemios tava táját

¹⁾ A két első i e betű a bibliai יי jo vagy je; a Pajan a יי יי Je-
 h o v a: szóból van elrontva. Az utóbbit Πυλλi-nek is nézték és olvasták némely
 görög írók. — ²⁾ Sz ö v e t s é g tiszteletére.

725. Látva, tovább haladának, az izmosodó vihar által
 Mind köteleik mind útszereik nagy erőszakot állván.
 Reggel, amint éjjel megcsillapodott nekik a szél,
 A daliák örömet Acherusis öblébe futottak.
 Ez magas ormaival fölemelkedik a levegőbe,
730. A Bithyn tengerre lenézvén; alja tővében
 Nagy sima kősziklák meredeztenek, a körülöttök
 Hengergő hullámoktól döngetve: tetőjén
 Nagy platanok terebély s árnyékos szálai lengtek.
 A foktól befelé a szárazföldre harántos
735. Völgység tátong; itt Aidesnek¹⁾ rengeteg és szirt
 Által elárnyékolt barlangja, amelynek üreből
 Dermesztő hidegen párolgván a tetemes gőz
 Légje, fehér dérrrel lepi bé környöskörül a tájt,
 Melyet utóbb mindég elenyészt a déli verőfény.
740. Ám e szörnű fokon soha sem lehet otthonos a csend,
 Mint ahol a tenger hullámai nyögnek örökké,
 S a fa harasztjai közt szakadatlanul háborog a szél.
 Itt van odább Acheron folyamának torka, mely onnan
 A fokról ledühöng a tengeröblbe keletnek
745. Habjaival, mély völgyészen szaggatva keresztül.
 Ezt azután Révészmeneknek nevezék Megarának²⁾
 Nisai népei, kik megszállták gyarmatul egykor
 A Mariandynok földét: mivel ez menekíté
 Bennöket egy széltől, melynek sodrába kerültek.
750. És immár Acherusis eme fokjára jutottak
 A Mínyák, hogy megcsillapult a szélvihar ímént.
 Ám ide érkezetők nem lőn titok a Mariandyn
 Nép s Lykos országlojok előtt, hanem eddigelő már
 Hirül esett nekik is, hogy ez a had volt Amykosnak
755. Elvesztője; azért frigyét is szerzettenek azzal.
 Sőt Polydeukest a mindenfelől összetolongott
 Honfiak istenül üdvözölék, mivel eddig a Bebryx
 Néppel örök hadakat folytatnia kényszerülének.
 Enap egyig Lykos országos teremébe barátul
760. Gyűltenek a daliák bent a városban; ahol víg
 Vendégség és társalgás gyönyörében időztek.
 Iason amannak elébe raká daliái családját
 És neveit, valamint Pelias fejedelmi parancsát;

¹⁾ Aides, az alvilág ura. — ²⁾ Megarónak, Horvát Istvánnál, Magyar.

- Hogy fogadák azután a Lemnosi némberek őket,
 765. Kyzikoson hogy járták meg velök a Dolionok,
 Mysiahonba mikép tértek be, s Kiosba, hol oly bús
 Sorssal hagyták el Heraklest; Glaukos üditő
 Jóslatait, s Amykos vesztét, Bebryxek halálát:
 Elsorslá Phineus jóslásait és nyavalyáját,
 770. Kyanea sziklái között hogyan estenek által,
 A szigeten Phóbos hogy akadt elejökbe. Amaz nagy
 Vágygyal nyelte szavait; hanem elkomorúla Herakles
 Elmaradása felett, és mondá búsan ezekhez:
 „Jaj kedves, milyen embertől megfosztva eveztek
 775. Hát így Ajetesnek tova országába! Hisz én jól
 Ismerem őt; én Daskylos édes atyám teremében
 Akkoriban láttam, mikor Ázsia szárazin által
 Itten járt gyalog, és a harcias Hippolytének¹⁾
 Fényes övét ide hozta: csakis pelýhedze szakálam.
 780. A mi fivérünknek Priolaosnak torakor, kit
 Mysia népe megölt, és akit azóta hazánkknak
 Összes rendei gyászénekekkel sírva siratnak;
 Ekkoron ő Titiest, az erős és izmos ökölhöst,
 A valamennyi derék fiatal közt legderekabbat
 785. Arcra, legyőzvé, a fogait kiütötte a porba:
 Mysiahonnal együtt Phrygiát is atyámnak alája
 Hódította, amely tőszomszéd a mi hazánkkal;
 És a Bithyn földet szintűgy megigázta, egészen
 A Rhebas szakadásaig, és a Kolone kövéig:
 790. Sőt de Pelops Paphlagonjai is hódoltanak, akik
 Ott a barnavizű Billajos partjain ülnek.
 S most ihol a Bebryx nemzet s Amykos büne minket
 Herakles tovaléte miatt megfoszta sajátom
 Birtoktól, nagyon elnyirbálva határimat, amíg
 795. *Mesgyéjét Hypios folyamánál²⁾ tette le haddal.*
 Hát de lakoltak is általatok; s én nem hiszen isten
 Nélkül esettnek ama viadalt, melyen el vala vesztve
 Tyndarides bajnok keze által az éktelen ember!
 Mostan azért kitelő hálámat szives örömmel
 800. Megteszem és megadom. Csakis ez törvénye a gyengébb
 Embernek, ha úgyén az erősebb férfiú tágit.

¹⁾ Hippolyte amazon királyné övének elvétele, kilencedik feladata volt volna Heraklesnek. G y a l o g azaz szárazon. — ²⁾ Bithyniában.

- Én veletek küldöm fiamat kalaúzul az útra
 Házamból: ahová veletek megy Daskylos,¹⁾ a ti
 Tengeri pályátok mindig vendégszeretökhöz
 805. Tart, míg érkeztek Thermodon torkolatáig.
 De a Tyndaridák örök emlékére külön még
 Oly imolát rakok ott Acherusis bércein, amit
 Messzire látva is a révész kegyelettel imádjon;
 S kívül a város alatt, mint isteneimnek, az áldott
 810. Róna mezőségen szentséges telket ajánlok!“
 Ily szives értekezések közt lakomáztak egész nap.
 Reggel azonban alásietének az Argo hajóhoz;
 Köztök alá maga is Lykos, utra ezernyi ezer jót
 Adva, s velök küldvén kalaúzul az útra szülöttét.
 815. Itten azonban Abas fia Idmon, ama kikiáltott
 Bölcs jósló, vesztére talált; meg sem szabadítá
 Szent tudománya fejét, úgy hozván sorsa magával.
 Mert a nádnevelő folyam egy mocsarában időzött
 Fekve, hasát és lágyékát hivesíteni a sár közt,
 820. Egy iszonyú vadkan, melytől még a tavi Nymphák
 Önmagok is féltek, de halandó nem tudta semmit
 Róla: csupán maga tengődött a tócsa vidékén.
 Amint a posvány dombos tetejére kikapna
 Épen Abantiades, honnan honnan nem, a nádból
 825. A fenevad felugrott neki, és hőszín agyarával
 A combját kettéhasítá csontostul, inastul.
 Élesen eljajdulva rogyott le: baráti tömegben
 Viszhangoztanak a sebesültnek. Peleus egyben
 Lőtt, de hiú láncsát a fekvire visszaosontó
 830. Vadra; mely újra előtöre most: hanem Idas a szörnyet
 Úgy dárdázta meg, elbődülve rogyott le az érben.
 A leterült bestét ott hagyták fekve az ifjak,
 És a vivódó bajtársat szomorúan emelték
 Argo hajóra: holott kezeik közt adta ki lelkét.
 835. Nem lehetett azután innét elevezniök aznap,
 Mert bajtársuk igen gyászos temetése parancsolt.
 Három egész napon át siraták őt; a negyedik nap
 Nagyszerűn eltemeték: a nép, Lykos önmaga szintén
 Ott vala a végtiszteletén; s mint illik, az elhunyt
 840. Hulla felett tori áldozatul fölös állatot öltek.

¹⁾ Lykos király fia.

- A bölcs férfinak sirhalmat e földön emeltek,
 Melyre jelül az utókor előtt is örökhírü emlék,
 Egy vadolajfa cölöp:¹⁾ virul az kissé Acherusis
 Foktól távol az aljban még. S hahogy annak is enged
845. A Múzsák kegye hű megdallására hatalmat,
 Városvédül imezt jósolta imádni Apollon
 Nisa²⁾ s Bóotia népeinek kegyes áldozatokkal,
 És az olajfa cölöpje körül egy nagyszerü várost³⁾
 Rakni: azonban ezek maig is még a kegyes Idmon
850. Ajolides helyiben Agamestort tisztelik otthon.
 Hát de ki halt meg egyéb? Tudnillik az ifju levonták
 Más bajtársuknak szintott halmoztanak egy sirt.
 Mert két férfinak sirhalmi látszanak ott még.
 Hirlik, ez Agniades Tiphys: mert nem vala végzet
855. Innen odább is eveznie már. E férfit is akkor
 Vitte hazájától tova kis nyavalyája a földbe,
 Ahogy Abantiadest deli társai eltakaríták.
 Végtelenül vala szívök megszorodva halálán.
 Mert miután annak közelében imezt is örökre
860. Földbe tevék, a tengernél leveretve feküdtek,
 Némán elburkolva; nem is juta senki eszébe
 Étél-ital, de epedten epedt a lelkök, ezentul
 Semmi remény se levén megtérniök országukba.
 És bizonyára tovább is így el voltak busulandók,
865. Hogyha nagyobb lelket nem volt kegyes ihleni Hera
 Ankajosba, kit Imbrasios zöld partja felett szült
 Astypalaja Poseidontól: ki hajózni kitűnő
 Bölcs vala, s most Peleushez előtolakodva beszélett:
 „Ajakides, hogyan ildomos az, feledésnek eresztve
870. Azt a vitát, eltespednünk idegen helyen? Oh nem
 Annyira harcértőt visz a gyapjura Partheniából⁴⁾
 Bennem Iason, mint tudományos tengeri révész!
 Semmi nagy aggodalom híres Argo hajótok ügyében!
 Sőt van akárhány más tudományos férfiú köztünk,
875. Kiknek bármelyikét viszed a kormányra, egyik sem
 Lesz kárjára. Tehát ezt hozd feleidnek eszébe,
 S bátran idézd s emlékeztess a vitára fel őket!“
 Monda: komor lelkében amaz nekivídula rögtön;

¹⁾ Fejfa. — ²⁾ Megarai kikötő. — ³⁾ Heraklen; ennek piacán volt Idmon sirja utóbb is látható. — ⁴⁾ Samos szigete.

- S nem sok idővártatva beszélt bajtársi köréhez:
880. „Jámborok, e hiu gyászt hova lesz folytatni sokáig?
 Akinek itten végzete volt meghalnia, meghalt.
 Ám minekünk kormányosokul feleink seregében
 Még elegenden vannak. Ne halaszszuk többet az útát;
 Nem, de dologra legott, és félre az árva sirással!“
885. Ajsonides habozó elmével szólt neki erre:
 „Ajakides,¹⁾ hol az a sok ügyes kormányos az Argón?
 Mert hiszen akikben megbiztunk volna idáig,
 Nálamnál azok itt még sokkal csüggettegebbek!
 És ugyan a holtak sorsához mérem ügyünket,
890. Ha azután többé sem Ajeteshez nem evezhet
 Argo hajónk, sem ama szirtoktól nem menekülhet
 Az Hellasba velünk, hanem e földön seregestül
 Lep meg dicstelen elvénülteket iszonyu sorsunk!“
 Így szólott: hanem Ankajos neki bizton igéré.
895. Argo vezérlését, ihletve az istenek által.
 S most ihol Erginos, majd Nauplios és Euphemos
 Vállalkoztak irányzani azt. De a többit ezuttal
 Mellőzék, és a sokaság Ankajoson állt meg.
 Végre tizenketted napon újra beszálltak az első
900. Hajnallal, nagyon is szolgálván a Zephyros szél.
 És Acheront evezőikkel hamar hátramaraszták;
 S szélnek eresztvén a lobogót bizalommal, igen nagy
 Tért haladának elő a tiszta derűben alatta.
 És ime Kallichoros folyamának torkolatához
905. Értek, ahol hajdan Zeüsz Nisai gyermeke²⁾ által,
 Amint India népeitől Thebébe ügyekvék,
 Orgia s lejde lön a barlangnak előtte szerezve,
 Melyben ama komoly és szent éjeket éjjelezé át.
 Innen Kallichoros³⁾ neve lön a csörge folyónak,
910. Aulion⁴⁾ a barlangnak, az ottani emberek ajkán.
 Erre meg Aktorides Sthenelos temetője tűnék fel,
 Aki megérkezvén az Amazonok egykori véres
 Harcaiból, hova elköveté verekedni Heraklest,
 Holtra nyilazva eme partszéleken adta ki lelkét.
915. És nem eveztek ezuttal odább; mivel önmaga küldé
 Persephone⁵⁾ Sthenelos lelkét, az előtte könyörgött,

¹⁾ Ajakosí, Peleus. — ²⁾ Bacchus — ³⁾ Szépkör, vigarda. — ⁴⁾ Alom. —

⁵⁾ Az alvilág istennője.

- Hogy legalább kissé láthassa korácsait ehelytt.
 Sirja fölé állván ki legott, elnézte az Argót,
 Olyan alakban, mint azelőtt a csatára kiszáll'ott:
920. Szép sisakának kúpján négy bokréta biborlott.
 Aztán visszatünék ismét a homályba: elámult
 A hős nép, láttára. Kegyes jóslásával intett
 Ampykides Mopsos zsengezni a hősnek a parton.
 Itt hamar összevonák a lent, s a partra kihányván
925. Tarcsaikat, Sthenelos sirját környezni siettek,
 Szent zsenget öntözve reá, és barmokat ölve.
 Majd zsengejük után a Hajóvéd Phöbös Apollon
 Oltárát emelék, s juhok áldoztak neki; Orpheus
 Felszentelte lyráját itt, s Lyra a hely azóta.
930. Jó széltől sürgetve pedig besiettenek aztán
 Argo hajóba; vitorláját szabadítva, kifűzték
 Mindkét szárnyra: repülve haladt a tengeri útnak
 Ez, valamint sebesen repül a levegőben az ölyv, mely
 Szélnek eresztve feszült szárnyát, nem is adva magának
935. Tollaival rohamot s pályáján biztosan elszáll.
 Itt elmellőzék hamar a tengerbe vegyülő
 Parthenios folyamát, amelynek szende vizében
 Leto leánya,¹⁾ vadászat után az egekbe menendő,
 Istenies tetemét meg szokta üdíteni gyakran.
940. A beköszönt éjjel szakadatlan előre haladtak;
 Sesamos és a tetős Erythinos utómaradoztak,
 S Krobialos, Kromne, meg az erdőlepte Kytoros.
 Innen az első napfénynyel, fordulva Karambis
 Mellett, már ezután huzamost a part vonalánál
945. Mentek, egész napon és éjen kezeikkel evezvén.
 Itt hamar Assyriába²⁾ jutottak, amelybe Sinopét,
 Asopos lányát, behelyezte, szüz életet adva
 Zeusz neki egyszersmind, rászedve ígérete által.
 Mert megvágta szerelmét Zeusz, s elígérte a lánynak
950. Mindazokat, miket a hajadon követelni akarna.
 Itt a leány szüzességet kívána Zeüsztől.³⁾
 Épügy szedte reá Phöbost is, az övele szintén
 Összevegyülni sovárt; de Halys folyamát is azonkép:
 És egy férfi se volt őt meghódítani szerencsés.

¹⁾ Artemis, Diana. — ²⁾ Cappadocia. — ³⁾ Nem akarta bevenni a Zeüsz-vallást.

955. Ott a Trikkéből szakadott jó Deimachosnak
 Gyermekei, Deileon, Phlogios s deli Autolykos, hogy
 Heraklestől éltévedtek,¹⁾ laktanak ekkor:
 Akik hallva hírét a hős hadak érkezetének,
 Mentenek, és magokat kijelenték híven azoknak:
960. S nem vala kedvök odább meglakni, de kellemes esti
 Szellő keltével bevonultak az Argo hajóba.
 Mostan ezekkel együtt, sebesen fúvó szelek által
 Hajtva, hagyák Halys árjait, és az ehez közel Irist,
 S Assyria vizhordta honát: s az Amazoni öblöt
965. Túlhaladák aznap, bekerülvén messzire révét.
 Itten Ares lányát, az eléje akadt Melanippét,
 Kézre keríté Herakles hajdanta; de érte
 Hippolyte nővére, remekmű övét fejajánlá
 Vátságul neki: s ez hiba nélkül vissza is adta.
970. E fok egy öblében Thermodon torkolatához
 Szeltenek ők, miután a tenger zajlani kezdett.
 E folyam árjainak nincs mása, sem annyi mederben
 Annyi vizet nem ereszt kifelé a mezőkre magából.
 Négy hija volna csak a száznak, haki a patakot mind
975. Felvetné; s egy igaz forrása csak ennyi sok érnek,
 Mely meredek hegyről fakad a rétségre: a hegynek,
 Monda szerint, Amazon-hegyek a vezetékneve máig.
 Innen emeltebb tájéknak veszi rögtön irányát
 Medre; azért leszen utjában mindegyre csavargósb:
980. Egyszer emerre halad, másszor meg amarra fut, amint
 Rónább térre talál folytában; egyik közelebb jár,
 Távoliabb a más: soknak rejtélyes az útja,
 Hogy hova lesz; hanem önmaga némi kevéssel együlten
 A folyam, Axeinos Pontosba²⁾ özőnli ki habját.
985. Itt, ha időztenek ők hosszabban, majd Amazon had
 Törne ki, és bizonyára nem is vérnélküli, köztök.
 Mert Amazon népség nem igen szelid és jogimádó
 Nép vala, mely Dóas mezején tartotta lakását;
 Sőt fegyelem nélkül s harcokban is élte világát,
990. Mint Ares és ezzel Harmonia Nympa hatalmas
 Nemzete: mert e Delinkével vala³⁾ egykoron Alkon
 Bércei közt Ares e harcos lányoknak az atyja.
 Zeüsztól azonban előtermettek az alkonyi szellők

¹⁾ Az amazon-féle harcok. — ²⁾ Feketetenger. — ³⁾ Párosult.

- Ujra; s azok nyomon elhagyták a görbe fokot, hol
 995. Már a Themiskyri asszonyiség fegyverre kiáltott.
 Mert nem laktak ezek valamely közsároson együtt,
 De szanaszét tartózkodtak, kiki a maga fészken:
 Így külön éltek azok, kiknek fejedelmök ezuttal
 Hippolyte; külön ott a Lykastia-féle sereg volt;
 1000. És külön a dárdás Chadesiak. Estefelé már
 Másnapon a Chalybek földére jutottak a hősök.
 E népség¹⁾ nem ügyel szántó ökrökre, sem édes
 Izú gyümölcsöknek termesztésére; sem a rét
 Harmatos aljában nem szoktanak őrzeni nyáját;
 1005. Nem, hanem a zordon vastermő bérceket ásva,
 Úgy eszik a kenyeret csere utján. Így soha bútlan
 Egy hajnal se hasadhat ezek számára, de folyvást
 Rusnya korom s füstben telik el vigasztalan éltek.
 Ennekutána viszont a Nemzeti Zeüsz foka mellett
 1010. Fordulván, Tibarenhonnál hajtottak előre.
 Itt, mikor elhozták uraiknak a gyermekeket a nők,
 Férjeik ágyba szakadva magok nyögik a gyerekágyat,
 Fej-bekötözve feküdvén azt: ezalatt feleségeik
 Jól tartják őket, s szülő-fürdőket is adnak.
 1015. Majd egy szent földet s bérceket mellöztek el ismét,
 Ahol a Mossynok, fatoronylaku nép honol ottfent
 A hegyeken; s innen fakad a nemzet neve: melynek
 Vajmi különc törvényei s házi szokásai vannak.
 A miket a piacon nyilvánosan ildomos és jó
 1020. Máshol tenni, ezek suttonban végezik otthon;
 Mit pedig a háznál máskép cselekedni szokásunk,
 Azt uton-utfélen teszi arcpirulatlanul e nép.
 Még csak az utcai összekelés se gyalázat ezeknél,
 Sőt valamint a sertésnyáj, semmit sem ügyelvén
 1025. A nézőkre, csupasz földön keverednek a nőkkel.²⁾
 Fejedelmök, fölül egy fatoronynak legmagasabbján
 Ülven, ottan itél igazat polgárinak: és ha
 A jámbor netalán valahogy bírálva hibázott,
 Aznap itéleteért koplalni bezárja az ország.
 1030. Áthajtván ezeken, közelében Ares³⁾ szigetének

¹⁾ A Chalybek. J. Horvát Istv. A Szlavínokról. E helyet idézi 184—5 lap. — ²⁾ A Scholiasta szerint, kiki a maga nevével teszi ezt. — ³⁾ Aretias, most K e r e c s u n. sok ragadozó madár fészke. K e r e c s e n y ?

- Futtatták el az Argó hajót, evezővel ügyekvén
 Eznap előre; mivel viradatra leült nekik a szél.
 Máris Ares szigetén fent a levegőben, egy ottan
 Otthonos orvadarat láttak repkedni: ez eltárt
1035. Szárnyait megrázzván, a futó Argóra belőlök
 Egy hegyezett tollat hullajta, mely a nagy Oileus
 Balkarjába csapott: aki megsebesülve, lapátját
 A keziből elereszté. Mind bámultak a hősök
 A szárnyas nyilon: a mellette ülő Eribotes
1040. Karjából kivoná neki azt, és kardja leoldott
 Szíjával bekötötte sebét tudományosan. Erre
 Egy másik szállott az előbbi után: hanem ezt már
 Eurytides Klitios, ki korán idegezte fel íját,
 Úgy megirányzá a sebesen neki lőtt veszedelmes
1045. Nyíllal, az Argó hajó közelébe keringe le holtan.
 Itt Aleos fia Amphidamas bajtársihoz így szólt:
 „E sziget itt szemközt, ez Ares birodalma, miképen
 A madarakból önmagatok tudjátok. Azonban
 A nyíl aligha segít biztos kikötésre szerintem.
1050. Más terv kellene hát, ha kiszállni akartok, eszünkbe
 Juttatván legelőbb a Phineus adta tanácsot.
 Még maga Herakles, mikor Arkadiába vetődött,
 Sem vala képes a tóban uszó e Stymphalidáknak¹⁾
 Nyíllal elüzni a csordáját: én szemtanu voltam.
1055. De miután kezivel rézcsörgőt zörgete a nagy
 Hegységnek tetején, akkor megijedve osontak
 Szerte, visitozván iszonyú zavarukban ezrenkint.
 Most is ilyen tervről kell gondoskodni bizonynyal;
 És ha belékezdtem, ihol van tőlem egy ötlet.
1060. A tarajos sisakot tegye fel mindenki fejére;
 A felerész azután sietőleg evezzen, a másik
 Része pedig pajzsosal, dárdával védje az Argót.
 Erre viszont seregestül erős riadalra fakadjunk,
 Hogy megijeszze a lárma szokatlansága is őket,
1065. És tarajos sisakunk, s villongó dárda kezünkben.
 Ha pedig a szigetet csakugyan be is értük, azontul
 A pajzsok mellett rettentő zajjal üvölsünk.“
 Így szólott: valamennyi vitéz helyesette tanácsát.

¹⁾ Az Arkadiából, Herakles által elfűzött Stymphalida-féle madarak költöztek volna ide, a scholiasta szerint.

- Hát a fejére tevé kiki szörnyen tündöklő szép
 1070. Rézsisakát, melynek tetején ott lenge biborban
 A taraj; és míg egyik felerész sietőleg evedzett,
 Addig a más pajzszaal s kelevésszel fedte az Argót.
 Mint a ház eresztét mikoron becserepi az ember,
 Mind laka dísze lesz az, mind menhely a záporok ellen,
 1075. Egy cserep a falazat tetején a másikat érvén:
 Úgy fedezék ezek ércpajzsaikkal az Argo tetőjét.
 És amilyen riadalra szokott kifakadni a tenger
 Hadsereg akkoriban, mikor a csatatérre megindul;
 Akkora zaj hata most az egekre az Argo hajóról.
 1080. Egy madarat sem láttak már, de ahogy kikötöttek
 A szigeten, pajzsaik döngésire tizezerenkint
 Fölkerekedve azok, szanaszét ijedeztek előlük.
 Mint ha Zeüsz szakadó nagy jégzáporral esőzik
 A felhőkből egyes városra s lakóira, otthon
 1085. Biztosan ülnek az emberek, és a ház tetejében
 Lett kopogást nyugton hallgatják, jókor előre
 Fedve levén lakaik, s nem lepve meg a vihar által:
 Oly sűrűen szórák a tollat ezekre, fölöttébb
 Fent szállván a tengeren a földvégi hegyeknek.
 1090. Hát de mi volt Phineus esziben, hogy az itteni parton
 Hagyta kiszállani a deli hősokeket? És mi lön ebből
 Végre is utjokban kiki szíveszerinti előnye?
 Phrixos gyermeki Orchomenos városba eveztek
 Volna Ajetestől, Kytország híres urától,
 1095. Kolchisi jármű hajón, hogy az atyjok nagyszerű kincsét¹⁾
 Felvennék, valamint meghagyta halálakor atyjok.
 Már a szigethez igen közel is hajtottanak eznapi;
 Ámde Zeüsz Boreas szeleit fuvatá meg erősen,
 Nedves uton tüntetvén fel keltében az Ökrészt.²⁾
 1100. A szél nappal amott a rengeteg erdei fáknak
 Árnyas lombjai közt csörtet vala szende lehével:
 De mikor éjszaka lön, dühösen nekiesve, a tengert
 Bósz rohamával felzaklatta, hogy a magas égbolt
 Elfeketült: a felhőtől egy csillag alá nem
 1105. Pillantott, de setét terjengett minden irányban.
 A révész fiak átázottan, végveszedelmök
 Bús félelmei közt, hajtattanak a habok által.

¹⁾ Orchomenos gazdag kincseit emlegeti Hom. Ill. IX. — ²⁾ Csillagot.

- A vihar elragadá a vitorlát, és a hatalmas
Hullám közt a hajót kettészakította derékon.
1110. Itten a négy fiatal, miután úgy akarta az isten,
Egy tetemes szálfát ragadának meg, milyen ekkor
A töredékből elég uszkál, nagyon összeszegezve.
A kicsiben mult hogy nem holtakat e sziget élén
Dobta ki a hullám és szélvihar összegyálázva.
1115. Rémes esőszakadás állott be; temerdekül ázott
Tenger, ama sziget, és a Mossynhon műveletlen
Népeinek szemközt feküdő térségei tél-túl.
Phrixos gyermekeit roppant szálfájokon éjjel
Szörnyü setétségben hajtotta ki szintide a nagy
1120. Hullám mérge: viradta felé elvégre megállott
Zeüs nagy esője. Az Argo hajó daliáival ekkor
Összetalálkozván, legelőször is Argos imigy szólt:
„Kérünk a Figyelő Zeüs irgalmára,¹⁾ akárkik
Vagytok, ez inségben könyörüljete árva fejünkön!
1125. Mert az a tengeren őrzöngött vihar a mi selejtes
Nászadunknak egész gépét szédulta merőben,
Melyre ügyes-bajos érdekeink ültettenek otthon.
Esdünk nektek azért, ha lehet foganatja szavunknak,
Adjatok egy foszlányt testünkre felölteni, s némi
1130. Tápot, bús kortársitokat megszána ügyökben.
Tiszteljétek az esdőket s jövevényeket, a nagy
Esdő és Jövevény-Zeüsért: tudniillik övéi
A jövevény s esdő; és ő bizonyára ügyel ránk!“
Ajson erős fia most szemcsen tudakozta ki őket,
1135. Phineus jóslatinak ma remélve beteljesedését:
„Mindezeket nektek szivesen megajánljuk azonnal.²⁾
De jere, őszintén mondd meg, hol laktok; ez útra
Benneteket milyen érdek vonz ki hazátok öléből;
Szép nevetek mi legyen; mi családnak tagjai vagytok.“
1140. Szólt neki erre viszont zavarában a búskomor Argos:
„Gondolom, Ajolides Phrixos Hellasból Ajába
Jötte felől magatok szintén hallottatok eddig;
Aki hazájából régenten Ajetes urunkhoz
Egy koson általkelt, melyet egykor Hermes aranynyá

¹⁾ E vallásos beszéd itt, és mindenütt a classicusoknál, mégis figyelmeztet valamire másra is, és nemcsak az irány szépségére. — ²⁾ Mért nem hát a z o n n a l ? Bis dat, qui cito. De Iason előtt Phineus szava feledésbe hozta a sürgöst.

1145. Tett: ennek gyapját szemetek láthatja maiglan.
 A kost áldozatul, mint épen hagyta, magának
 Adta kizárólag kegyelettel a Men helyi-Zeüsznek.
 Itt befogadta Ajetes is őt, s odaadta leányát
 Chalkiopét neki, még nászdijt se követve az új vőn.
1150. E kettő csemetéi vagyunk mi. Hanem maga Phrixos,
 Megvénhedve Ajetesnek palotáiban, elhalt;
 Mi pedig, édes atyánk végrendeletére, az ősi
 Orchomenosba megyünk Athamasnak kincsei végett.
 És ha nevünk tudomása talán érdeklenni foghat,
1155. Ez Kytisoros imé, emez itten Phrontis előtted,
 Ez Melas; és azután a magam vezetékneve Argos.“
 Szóltott: a daliák megörültek ez összejövetnek,
 S elbámulva ölelgették azokat. Maga Iason
 Ujra, miként illet, ekkép folytatta beszédét:
1160. „Ám hisz kik atyáinkról rokonok folyamodtok ily úton
 Hozzánk jóakarókhöz eme boldogtalan ügyben.
 Mert Kretheus s Athamas ¹⁾ egymás testvérei voltak;
 Már pedig én Kretheus unokája, magából ügyekszem
 Hellasból fel Ajetesnek házához ezekkel.
1165. Mindez azonban utóbb leszen ismét tárgya, barátim,
 A mi beszédünknek; csak előbb öltözzetek: én úgy
 Gondolom, isten után hozza hozzám e súlyos inség!“
 Monda: s gunyákat adott nekik egyben az Argo hajóról.
 Majd seregestül Ares szentélye felé sietének,
1170. Barmaikat bemutatni: körülvették hamar a szent
 Oltárt mind, amely a fedeletlen templom előtt állt,
 Kőből ²⁾ emelve: belül egy imádott szikla feketlett,
 Melyet előbb, Amazon valahány vala, híven imádott.
 S nem szabadott nekik, ha vidékről imide jöttek
1175. Ökröket és juhokat szentelniük e kegyes oltár
 Szent tüzein, hanem arra nevelt paripákkal adóztak.
 Áldozatuk befejezte után, hogy meglakomáztak,
 Ekkoron Ajsonides szavait felemelve beszélt:
 „Zeüsz maga mindeneket szemmel tart, s nem titok e nagy
1180. Isten előtt, ha igazlelkű s vallásos az ember.
 Mert ahogy édes atyátokat ő a mostoha gyilkos
 Körme közül kivevé s igen is meggazdagította:
 Ugy tevé üdvözzé mostanság a vihar ádáz

¹⁾ Phrixos atyja. — ²⁾ Στεῖνον, inkább kavicsból.

- Mérgeitől titeket. S ma szabadságtokban, ámerre
 1185. Tetszik, evezni hajónkon; akár énvélem Ajába
 Mostan, akár pedig egykoron a dús Orchomenosba.
 Mert ez¹⁾ Athenának kezeműve, ki Pelion ormain
 Vágta le a fákat hozzá; s vele a remek Argos
 Épitette: holott a tiéteket a habok árja
 1190. Már is tönkre tevé, mielőtt ama szirtokat érné
 A tengerszoroson, mik egész napon összezuhannak.
 Jertek azért, az arany gyapjat Hellasba szerezni
 Vágytan vágyóknak legyetek segedel mire, s a nagy
 Út kalaúzai: mert Phrixost megyek áldozatommal,
 1195. Zeüsz haragától az Ajolidákra, kiengesztelni.²⁾
 Mond biztatva: azok borzadtak hallani a szót.
 Mert soha sem hitték, hogy Ajetes szívesen adja
 Át az arany gyapjat kívánságokra. Beszélt is
 Argos, az úti kaland szándékát helytelenítvén:
 1200. „Oh feleim, mi segélyünket soha, mennyire tőlünk
 Az kitelik, nem vonjuk meg, hahogy arra jön a sor.
 Hát de Ajetes szertelen és kegyeletlenül érző
 Férfi; azért én rettegek is hozzája evezni.
 Monda szerint a Nap³⁾ fia ő; körülötte temerdek
 1205. Kolchisi nép lakozik: ha szavát s erejét veszed, erre
 Nézve hasonlónak fogod ötet lenni Areshez.
 S még ha Ajetest nem veszed is, de a gyapjuhoz úgy sem
 Könnyű férni, olyan sárkány ügyel és figyel arra,
 Éber, halhatlan: maga a Föld szülte e szörnyet
 1210. Kaukasos oldalain, a Typhaoni szikla tövében;
 Hol Zeüsz mennykövítői hirlik Typhaont megöleltnek
 Hajdaniban, mikor ez kezeit fölemelte Zeüszre:
 Forró vér omlott ki fejéből. Így mene aztán
 A Nysei hegyekre s mezőkre; ahol ma is ott van
 1215. Még feke a Serbonisi⁴⁾ tó özönébe sülyedtnek.“
 Monda: sokuk képét halaványság lepte azonnal
 A vita értésére. Hanem nyomon átveszi a szót
 Ajkairól Peleus, és válaszoló neki bátran:
 „Még se ijedj meg azért oly igen, jó ember, ugyancsak!
 1220. Ám mi koránse vagyunk oly erőtelenek, hogy Ajetes

¹⁾ Az Argo hajó. — ²⁾ Phrixos miatt haragudtak az istenek az Ajolidákra. — ³⁾ Helios fia; mintha e Helios a bibliai ÉI volna. — ⁴⁾ Typhon más neve Taut, Thoyt Thoth. Serbonis Egyiptom szélén, Pelusion melletti tó.

- Fegyverivel ne merésznélénk kísérteni harcot.
 Sőt de hiszem, mi elég jól értve csatához ügyekszünk
 Arrafelé, jobbára együl-egyig isteni magvak.
 Mondom azért, hahogy a gyapjat ki nem adja kezéből
1225. Jószerivel, Kolchis hada nem használ neki semmit!¹
 Így váltottak szót egymással kölcsön ezek már ;
 Mig, azután majd megvacsorálva nyugodni feküdtek.
 A reggel felocsódtaknak szellők java kelvén,
 Erre kiterjeszték a vitorlát: megdagadott ez
1230. A szellőre, s Ares szigetét szaporán odahagyták.
 A követő éjjel Philyre szigetét kerülék ki:
 Hol Philyrével az Uranides Kronos, amig Olympon
 Titánok fejedelme, Zeusz meg a Kretai barlang
 S Idoi Kuretek nevelése alatt vala, Rheiát
1235. Rászedvén, közösült: hanem őket az ágy örömében
 Lepte az istennő. Kronos itt felugorva, serényes
 Ménnek alakjában kirohant nyomon a nyoszolyából;
 A kecses Okeanis Philyre pedig, ősi lakását
 Elhagyván szégyenletiben, a Pelasgok ama nagy
1240. Hegységére futott, hol Cheiront, félig egy istent,
 Félig ménalaku¹) szörnyet szüle a vegyes ágyból.
 Innen a Makronok s a Bechirek messzehúzódo
 Földjeinél, meg odább a garázda Sapirook, azontul
 A Byzerek előtt haladának el, egyre sietvén
1245. A nekik annyira jó szellő suhogásai mellett.
 Már szemeikbe tűnnek a Pontos távoli öble;
 S már fölemelkednek vala Kaukasos égretőrekvő
 Bércei, hol sivatag sziklához vaskötelekkel
 Hajdan erőszakosan lebilincseltetve, Prometheus
1250. Táplálá máján a mindig visszajövő sast.²)
 Ezt sebes elsuhanással az ég felhői körében
 Estefelé látták átszállni hajójokon: így is
 Megzaklatta nehéz szárnyával a lenge vitorlát.
 Mert nem is égi madár alakát viselé, hanem oly nagy
1255. Tollai³) voltak, akár a gyalúsimitotta evedző.
 Nem sok időre Prometheus egy jajszózata hallék,
 A májfaldokolás mia; fájdalmas sohájában
 Felnyöge a levegő: mig a torkos szárnyasat ismét
 Láták a hegyről elszállni előbbeni utján.

¹) Ló-kún? — ²) A mythologok találgatják e sas lényét. — ³) Egyes tollai.

1260. Argos okos tudománya után azon éjszaka Phasis
Torkolatán s Pontos legszélén voltak immár.
Argo vitorláját s rudait leszedék hamar, aztán
Rendesen a téhelybe tevék; de magát is egyuttal
A magas árbocfát leereszték, s gyors evezőkkel
1265. Törtettek befelé a nagy víz medribe; és bár
Zúgva, de engede az nekik. Itt balról vala tőlök
A nagy Kaukasos; és az Ajetes vára Kytajis;
Másfelől Ares telke terült, közepében az isten
Szent ligetével: ahol kigyó őrizte a gyapjat,
1270. Mely a cserfának vala felfüggesztve nagy ágain.
Itt maga Ajsonides a folyamba arany poharában
Tiszta vegyetlen bort zengézett a honi Földnek,
És a hon isteninek, ¹⁾ s valamennyi eme helyen elhunyt
Hősök lelkeinek; könnyörögve, kegyelmesen ónák
1275. Bennöket, és szívesen látnák tarcsával az Argót.
Most pedig Ankajos legelőbb így kezdte meg a szót:
„Kolchis földein állunk hát, s Phasis folyamának
Medrében; s most int az idő, kitalálni a módját,
Vajjon jószerivel kísértsük-e meg mi Ajetest,
1280. Vagy hogy egyéb uton sikerítsük vállalatunkat.“
Igy szólott. Argos szava folytán ekkor Iason
A magason horgonyra hagyá vettetni az Argót,
Némi sekélyen az árnyékban, mely igen közel állott
Hozzájok: hol aludni meg is telepedtek az éjjel.
1285. Nem sok időre kívánt napjoknak hajnala feltűnt.

~~~~~

III. ÉNEK.

- Most jövel, oh Erato, te segélj, s adj éneket arról,
Hogy szerevé az arany gyapjat Iolkosba Iason
Medea szive szerelmével. Mert tégedet illet
A szerep, a hajadon szüzeket Kypriis kegye által
5. Meghódítani: miért neved is vagyon a szerelemről. ²⁾
Igy rejlettenek a daliák sejtetlenül a nád
Sűrűiben: csak két istennő, Hera s Athena, ³⁾

---

¹⁾ Igy tett Nagy Sándor is Trójánál. — ²⁾ Erato, szerető; mint urget, sürget. — ³⁾ H e r a, mint nő, a bukott É v a; Athena, mint a még büntelen Éva. A t h e n a, lakoniasan A s a n a, Aristophanesnél.

- Tud vala rólok; akik most Zeüsz s a többi nagy isten
Hírei nélkül együtt teremőkbe vonulva tanácsot
10. Ültek. Hera kísérté meg legelőször Athenát:
„Te hallasdsza tanácsodat, oh Zeüsz lánya, először.
Mit van tenni? talán cseleket gondolva vihetnék
Ők a gyapjat Ajetestől Hellasba magokkal?
Vagy hogy amoly szép módjával kérlelve vehetnék
15. Őt le a lábáról: mert ám az igen konok ember!
Mégis mindenesetre ki kell ma csinálni az útját.“
Igy szólt: válaszolá neki rögtön ezekre Athena:
„Épen ilyesmi felől tünődöt kérdezesz engem,
Hera, olyan szívesen; de bizony mindekkorig egy terv
20. Sem jut eszembe, mely a daliákat kényes ügyökben
Célra vezesse: pedig komolyan vagyok épen utána.“
Szólt; s lábok előtt mindketten földre szegeztek
A szemöket, nagyon elmélyedve: mig önmaga Hera
Hirtelenül ihol egy ötletre akadva beszélt:
25. „Jer menjünk Aphroditéhez, vegyük ötet együtt rá,
Hadd utasítsa fiát, haugyan szót fogna fogadni
Néki, Ajetes szertudományos Medea lányát
Hódítná meg Iasonnak nyila által. Ugy ez majd
Annak eszével ama gyapjat Hellasba keritné.“
30. Szólt: az ügyes tervet maga is helyeselte Athena;
És rögtön felemelve szavát felelé neki szendén:
„Hera, tudatlanná tett engemet a nyil ügyében
Istenatyám, nem is értek ilyesmi szerelmi bűvekhez.
De ha neked tetszik csakugyan, ráállhatok én is
35. Arra; hanem te beszélj, azután, ha találkozol azzal.“¹⁾
Igy végeztök után felkelvén Kypriis emeltes
Háza felé mentek, melyet annak részire béna
Férje rakott, mikor őt feleségül kapta Zeüsztól.
A kereten behatolva megálltak az ágyterem ékes
40. Nyitja előtt, hol Hephajstos számára ez ágyalt.
De kora reggel imez²⁾ már a műhelybe ülőhöz
Ment a tömkeleges szigeten, hol nagy tüze mellett
Mindenféle remék művet alkota; az pedig otthon
A hintás jogodán üle, szemközt a szobanyittal:
45. Hószinü két vállára omolt hajfürtjeit épen
Rendbe szedé arany orsóval; már kezdte befogni

¹⁾ Aphrodítával, Vénussal. — ²⁾ Hephajstos, Vulkan. Hephajst=kovács?

- Hosszú fodrait: ám azokat meglátva előtte,
 Felhagya véle, s beszólitá; s felszökve helyéről
 Székre kínálta le mindenikét: maga szinte leülvén,
 50. Pongyola fürtözetét csombóba kötözte kezével.
 S kellemesen mosolyogva beszélt örömeiben azokhoz:
 „Gyöngyeim, oh mi dolog, milyen érdek is indita hozzám
 Benneteket sok idő mulvást? Mért jöttetek, eddig
 Oly gyérek nálunk, fő istennői az égnek!”
 55. Itt felemelve szavát mondá neki Hera viszontag:
 „Oh te gunyolsz minket, noha minket fájdalom aggaszt!
 Mert ihol Ajsonides s bajtársi a Phasion állnak
 Argo hajójokkal, melyen a gyapjúra eveztek.
 Mindezeket, miután közelít már a vita napja,
 60. Szörnyű nagyon féltjük, de magát kitünőleg Iasont.
 Őtet azonban: akár ha Aisba hajózna is, ottan
 Ixion¹⁾ lelkét szabadítani az érckötelekből,
 Megmentném, haugyan van még nekem annyi hatalmam:
 Hogy Pelias lakolás nélkül ne kacagjon utóbb is,
 65. Aki az áldozatot tőlem meg merte tagadni.²⁾
 Sőt Ajsonfi előbb is igen kedves vala nálam,
 Móta az emberség éltét kitanulni leszállttal
 Énvelem összeakadt az Anauros³⁾ messze kiáradt
 Medrénél, a vadászatról hazatérve. Fehérlett
 70. Hótól minden orom s hegységek bérce, melyekről
 Nagyzuhajú patakok hömpölygtének árvizeikkel.
 Engem, az agg nővé alakultat, ez annyira megszánt,
 A vállára vön és az özön sebes árjain átvitt.
 Kedvelem őtet azért mindenha: de bűne miatt meg
 75. Nem lakoland Pelias, ha te ezt haza nem viszed innét!”
 Így szólt. Kypris igen habozott egyelőre szívében;
 De áttalva előtte esengeni hagynia Herát,
 Nagy kegyelettel imily kedves választ ada néki:
 „Hera, nagy istennő, Kyprisnél volna-e vajjon
 80. Még gonoszabb egy lény, ha kívánalmadra szavakban
 Vagy tettekben olyast megvonnék, ami kitelhet
 Vékony erőmtől, s ezt a viszonzás kölcsöne nélkül!”
 Így szólt: válaszolá neki erre az isteni Hera:
 „Nem jöttünk kezeket vagy erőszakot esdeni hozzád.
 85. Csak te parancsold meg, hogy gyermeked³⁾ Ajsonidesnek

¹⁾ Ixion, Hera erőszakolója. — ²⁾ I, 14. — ³⁾ Eros, Amor.

- Gyujtsa heves szerelemre Ajetes szende leányát.
 Mert ha kezére lesz a daliának ez, ugy hiszem, akkor
 Könnyü leend annak Iolkosba keríteni rögtön
 Azt az arany gyapjat: mert hát nagymester az a lány!“
90. Szólt: mire mindkettőjökhez fordul vala Kypriis:
 „Hera s Athene, tinektek előbb fogad a fiu tán szót,
 Mint nekem is. Nektek, noha annyira szemtelen, egy kis
 Tiszteletet mégis tanusitna talán szeme: mig rám
 Szinte nem is hederit, de meg is vet, s visszafelelget.
95. S már boszuságonban kijelentettem neki nyiltan,
 Hogy roszhangu nyilat mind kézivistül azonnal
 Összezumom: hanem ám fenyegetve felelgete a bős,
 Ha kezemet meg nem fogom, amig epéje haragra
 Nem gerjed, vessek majd aztán érte magamra!“
100. Szólt: mosolyogtak az istennők, egymásra tekintve.
 Ő pedig erre viszont nagyon elkomolyodva beszélt:
 „Másoknak kacaj ám ez az én bajom: azt ki se kéne
 Mondani mások előtt; elegendő tudni magamnak!
 No de ha már ugy akarjátok mindketten, ügyekszem
105. Benne, kivenni szivét; tán nem lesz szófogadatlan.“
 Igy szólt. Hera pedig betapadva puhácska kezébe,
 Szende mosoly közben felelé neki erre viszontag:
 „Úgy Kythereia, miként mondod, cselekedd meg azonnal
 A dolgot; s ne boszonkodjál a fiadra, ne is szállj
110. Óvele perbe nagyon: majd ily engedni fog eztán!
 Igy szólván, székét elhagyta; követte Athena.
 Mindketten kisiettek ezek. Kythereia legottan
 Megfutosá az Olymp¹⁾ tetejét, hol akadna reája.
 Végre, reáakadott a Zeüs atya zöld mezejében.
115. Nem maga volt, Ganymedesszel vala; kit Zeüs egykor,
 Nagy szépsége miatt szeretetre hevülve, az égbe
 Vitt fel az isteni kör társául. Mint azolyan két
 Jó kis cimborá, épen arany kockával időztek.
 És immáron a²⁾ pajkos Eros teledes-tele tartá“)
120. Balmarkát szorosán hósínü csecsének alatta,
 Fentállván egyenest: gyönyörün festette ki arcát
 A piros élénk szín. Amaz ott térdelt közelében,
 Csendesen elbúsulva; mivel csak ketteje volt még:
 S ezt is amúgy odaszórta boszúsán az ott kacagónak.

¹⁾ Az eget. — ²⁾ Kockával.

125. Többi után ezeket szintűgy elvesztve, zavartan
Kuncsorgott el üres kézzel, közelíteni Kyprist
Sem sejdítve. Az istennő, hogy végre fiával
Szemközt állá, beszélt neki, megsimogatva az állát:
„Mit hahotázol ugyan, gonoszok fejedelme? talán hogy
130. Rászedted s ravaszul megnyerted a játszni egyűgyűt?
Jer nekem inkább, és tedd meg hamar, amire kérlek!
Ám ha te megteszed azt, odadom neked a csecse bábót,
Azt, melyet Adraste dajkája csinált vala a még
Ottan az Idai barlangban¹⁾ játszó kicsi Zeüsznek;
135. Azt a gömbölü kis labdát: Hephajstos ígézőbb
Semmi csecsét sem ajándékoz neked önmaga ennél!
Fényes arany cikkek képzik mindenfelől, és oly
Sujtások szegik át valamennyit rendibe kétrét,
Hogy varrása ki nem látszik: mert kékszin övecske
140. Futja körül azokat. Ha te azt feldobtad, utána
Csillagos útca sziporkázik neked a levegőben.
Ezt adom én, ha nyiladdal Ajetes szűzöví lányát
Meghódítod Iasonnak; no de semmi esetre
Sem halogatva: különben a tett csökkenne becsében!⁴
145. Így ez: amannak igen jól estenek anyja beszédei;
S bábjait elszórván, két kézzel kétfelől egyben
Megragadá nyürhén édes szűléje chitonját;
S kérte igen, szaporán adná. Hanem anyja lehajlott
Hozzá, orcáit végig cirogatta, örömmel
150. Átölelé, s megcsókolván mosolyogva beszélett:
„Esküszöm a te drága fejedre is, és magaméra,
Én az ajándékot megadom, nem is ejtlek el attól,
Ha te Ajetesnek meglótted szűzöví lányát!²⁾
Szóltott: a fiu kockáit nyomon összeszemelte,
155. És olvasva az anyjának hókeblibe rakta.
Majd a fatörzshez támasztott tegzet beletűzvé
A gyönyörű arany övbe, legott felkapta kezével
Horgas ívét, s ki Zeüsz tereméből a buja rónán.
Végre kiért fényes kapuján a boldog Olympnak.
160. Innen odább lefelé szolgál egy mennyei ösvény
Lejtje, hol égbeható bérceknek csúcsai tartják
A két égsarkat, mint földfejek: a felütődő

¹⁾ Némelyek a kretai, mások a trójai Ida-hegyet tartják Zeüsz nevelde-
jének. Mózes Istene nemcsak egyhelyen kezdett tiszteltetni. — ²⁾ Medeát.

- Nap legelőször is e tájról biborozza le fényét.
Lentről az életadó föld síkjai, emberek ékes
165. Városi, szent folyamok kanyarúlati, kékszinü bércek,
Tengerek árjai tüntek a légutazónak elője.
A daliák ezalatt a jármű padjain ültek
Phasis medrének tócsáján össze tanácsra.
Ajsonides maga szólalt meg legelőször; a társak
170. Sorban ülésezvén csendes figyelemmel ügyeltek:
„Oh feleim, mi nekem legjobbnak tetszik, ezennel
Megmondom; ti pedig, mint illik, itéljetez aztán.
Mert e közérdekben közös a szó mindegyikünkkel;
És aki elhallgat s meg akarja tagadni tanácsát,
175. Tudja meg, az maga lesz hazatérésünknek a gátja.
Többiek itt legyetek fegyverben nyugton az Argón,
Én pedig egyszeriben be fogok távozni Ajetes
Házához, Phrixos fiait s két társsal az útra¹⁾.
Megkísértem előbb szóval rákérni az embert,
180. Jószerivel ha kiadja-e hát a gyapjat, avagy sem,
És erejében bízva vajon nem néz-e le minket:
Igy a nehéz akadályt kitanulva előre magától,
Meglátjuk, fegyverrel avagy más célszerű módon
Kelljen-e harc nélkül sikeríteni vállalatunkat.
185. Mert ugy erőszakosan, mielőtt kísértve lón a szó,
El ne vegyük mi saját jószágát: sokkal eszélyesb
Ötet előlegesen megkérelmezni beszéddel.
Néha beszéd által, mit aligha vihetne ki bármily
Bajnok erő, könnyű eszközteni szende modorral.
190. És azután Phrixost szívesen fogadá,²⁾ mikor atyja
Áldozatát kikerülte s a mostoha szüle³⁾ fogásait:
Mert kiki mindenhol, ha különben szörnyeteg is bár,
Tiszteli s féli a Vendég-Zeüs törvényeit eddig.“
Igy szólt: s Ajsonides tervét valamennyi levonta
195. Meghelyeselte; nem is tuda ellene szólani senki.
Hát Phrixos fiait, valamint Telamont s Augeiast
Társaiul vévén, jobbja ragadta a Hermes
Szentséges jogarát; s a folyónak nádasin által
Argo hajójokról a mező dombjára kilépett.
200. A neve Kirke-mező a síknak; rajta felettébb
Számos szűzfa virult és sűrű fűzfa tenyészett,

¹⁾ Hetedmagammal. — ²⁾ Ajetes. — ³⁾ Ino.

- Amelyeken legfönt holtak hullái valának
 Felláncolva: mivel Kolchisban mostanig is bűn
 Férfiaik tetemeit tűzön elhamvasztani; földnek
205. Sem szabad adniok azt, s dombot halmozni föléje;
 De bika cserzetlen bőrébe gönyölve akasztják
 Fára halottjokat, a várostól messze. Az égalj
 Itten is a honnak jelzője: miérthogy az asszonyt
 Földbe temik: tudnillik az itt a nemzeti törvény.
210. A városba menőkre nagyon nagy gonddal ügyelvén
 Hera, setét köddel takará el bennöket, a sok
 Kolchisi pór hogy Ajeteshez bevonulni ne lássa:
 De ahogy a rétről s parlagról egyszer Ajetes
 Vára körül jártak, szétverte¹⁾ a nagy ködöt ismét.
215. Most az előcsarnokban, elálmélkodva megálltak
 A kereten, széles kapuk, a fejedelmi falaknál
 Tornyodzó oszlopsorokon: fölül a csoda várnak
 Kőpárkányát rézmű szegély tartotta szilárdul.
 A küszöböt halkal lépték át. Itt közelökben
220. Sűrű lombokkal viruló szőlőlugas állott,
 Nagy magasan kiemelkedvén, amelynek alatta
 Négy eleven forrás csörgött, melyeket maga ása
 Hephajstos remekül. Az egyikből tej buzogott fel,
 Másikból bor ömölt, illatkenet harmadikából,
225. A negyedikből víz fakadott, mely is a Plejadáknak²⁾
 Eltüntével igen langyán, keletével azoknak
 Jéghidegen forrásoza egy kőszikla szivéből.
 Ily csodaműveknek vala már Hephajstos Ajetes
 Termeiben tudományával nagy mestere hajdan.
230. Alkotta még rézből réztalpu bikákat is; érc volt
 A szájok, melyből lehül a tűz lángja csak úgy dült:
 Sőt kalapált számára kemény vasból eketalpat
 Szintén, hálaul a Nap iránt, ki a Phlegrai harcon³⁾
 Elfáradtat előbb örömezt szekereére fogadta.
235. Volt építve középfolyosó, melyen erre s amarra
 Sok szép szárnyajtó s paloták fénylettek eléjük:
 Jobbról és balról pompás nagy csarnokok; oldalt
 Kétfelől égetörő sok roppant nagyszerű felház.
 Ám egyikében ezeknek, az elsőrendü magasban,

¹⁾ Hera. — ²⁾ Fiastyúk esillagzat. — ³⁾ Trákhonban volt az istenek és Gigások harca a phlegrai mezőn.

240. Önmaga éle királyilag a nőjével Ajetes ;
 Másban Ajetesnek fia Absyrtos vala otthon,
 Akit Kaukasos egy Nymphája, az Asterodeia
 Szült neki, még mielőtt Eidyiát vette nejéül,
 Tethys s Okeanos korban legutóbbi leányát.
245. Ezt ¹⁾ a Kolchisiak Phaethonnak azért nevezék el,
 Mert kitünőbb vala Kolchis egyéb valamennyi fiánál.
 Többiben a szobanők meg Ajetes lányai laktak,
 Chalkiope és Medea. Ezt nővére lakába
 A maga terméből kimenőt látták meg a hősök.
250. Mert most Hera marasztá ²⁾ hon, hol időzni különben
 Nem szeretett, de egész napokon Hekate imolája
 Környül forga, miként amaz isten városi papja.
 Megpillantva a szűz ezeket közel, eljajdúla.
 Chalkiope hallotta nagyon; a házi cselédnök
255. Lábok elé hullajtva guzsalyt, fonalat, kifutottak
 Mind seregestül. Chalkiope, ott látva közöttök
 A fiait, magasan felemelte kezét örömeben:
 Úgy a gyermekek is kitörő szeretettel ölelték
 Anyjokat; aki siránkozván így szóla azokhoz:
260. „Oh hát még se mehettetek el s hagyhattatok árván
 Engemet itthon: imé, haza hajtott tikteket a sors!
 Jaj nekem, ily vágygyal mi szerencsétlen dolog ösztönz
 Benneteket Hellasba, s pedig még Phrixos atyátok
 Meghagyttára! Nagyon keserű vala végakarattja ³⁾”
265. A mi szegény szívünknek. Ugyan minek Orchomenosnak
 Országába hajózni, akárki ez Orchomenos bár,
 Hagyván a bús anyát, Athamas jószágai végett!“
 Így panaszolt. Legutóbb maga jött ki Ajetes utánok;
 S jött Eidyia, Ajetesnek felesége, hogy érté
270. Chalkiope szavait. Tele lön egyszerre az udvar
 Tája hűhóval. Az apródok jó része hatalmas
 Nagy bika mellett volt hamar elfoglalva; egyik rész
 Száraz fát hasított, az egyik fürdőt melegített:
 Senki se volt, ki királyának szolgálni ne sürgne,
275. S im ezalatt a híg levegőn Eros itt vala titkon
 Nagy szilajul, mint a fiatal csordára üt olykor
 A dühbogár, melynek böngöly a neve pásztori nyelven.
 S hogy felidegzé a küszöbön bús kézive húrját,

¹⁾ Absyrtost. — ²⁾ Medeát. — ³⁾ Phrixos végakarattja.

- Egy még el nem lőtt nyilat is vett a tegezéből.
280. Könnyed lábaival beosontván a küszöbön már Szempillogva, parányi magát meghúzta levante Iason alatt: nyilaját betevé az idegbe közepen, Azt mindkét kezével kifeszített horgas ivéről Medea szívközepébe lövé: ki legottan elájult.
285. Ő¹⁾ hahotázva suhant kifelé nyomon a palotának Nagyszerü terméből: hanem a nyíl mérgesen égett A szűz szíve alatt, valamint tűz lángja: szünetlen Ajsonidesre lopá szemeit; lázas kebeléből Fájdalmas sohajok szakadoztak elő: nem is eszmélt
290. Másra, de édes bú epedése kinozta kedélyét. Mint mikor a kézmives nő rázsgyát rak a tűzre, Akinek a háznál gyapjúgyártásra örökké Gondja, hogy éjhosszant virrasztván egyre dologhoz Láthasson; kicsiből indulva ki a lobogó láng,
295. Éget az, és szaporán elhamvad az ágbog alatta: Ennek is épen olyan ifélelmesen ég vala szíven A titkos szerelem; s majd elhalaványula gyöngéd Arca keservében, majd meg tüzelegve pirult ki. Végre, hogy a szolgák feladák az ebédet eléjek,
300. És a langyvizben tisztára mosódtak a hősök,²⁾ Hozzáláttak egész étvágygyal az étel-italhoz. Majd azután kezdé lányának gyermekit, e szót Intézvén hozzájuk utóbb, kérdezni Ajetes:
„Lányom s Phrixos gyermeki, kit fejedelmi lakomban
305. Minden egyéb idegen nemzetnél többre becsültem, Hogy jöttök ti megint így vissza Ajába? mily átok Állta el útatokat? Ti nekem nem akartatok akkor Hinni, midőn nektek szólottam a végtelen útról. Én azt megmértem, mikor a Nap-atyám szekerevel
310. Ott járnék, hova ő³⁾ a távol Hesperióban Szállítá Kirkét, nővéremet; és mi kihágtunk Tyrseniába, holott maig is még tartja lakását⁴⁾ Folyton, vajmi nagyon messzére a Kolchisi földtől. De minek a sok szó? Ti nekem számoljatok arról
315. Őszintén, mi akasztott meg, ki s mi emberek e ti Társaitok, hol szálltatok e partokra az utról?“

¹⁾ Eros. — ²⁾ Vendéglátási szertartás. — ³⁾ A Nap. — ⁴⁾ Heziod Theogon. 1011.

- Ily kérdésre jó tesvéri helyett maga szólott,
 Ildomosan megalázva magát, a köztök idősebb
 Argos, igen féltvén Iasont, s a többi leventát;
320. „A mi hajónkat, Ajetes, egy iszonyu szél darabokra
 Törte; mi bennünket pedig ekkor Ares szigetére
 Szórt ki setét éjjel viharos hulláma, gerendák
 Szálain: egy kegyes istenség szabadíthata minket.
 Mert ama pusztaszigetben előbb mindenha tanyázó
325. Aresféle madárfajt sem szemléltük ezuttal
 Már; miután azokat szétüzték onnan az épen
 Mult nap partra jutott e férfiak: akiket is Zeusz
 Szent irgalma vagy egy jobb sors rajtunk könyörülve
 Ott tartóztata; mert hamar öltönyt s tápot is adtak,
330. Phrixosnak meghallva nevét és drága tiédet
 Tőlünk: Ők ugyanis hozzád Kolchisba eveztek.
 Ám ha okát akarod megtudni, jelezhetem azt is.
 Ezt országából s vagyónától zsarnoka minden
 Áron elűzendő, mivel a nemes Ajolidák közt
335. Többi saját jobbágyainál sokszorta hatalmasb,
 Most ide kényszeríté; azon álnok ürügygyel, eladdig
 Hogy meg nem szűnik soha Zeusz bosszúja, sem ezzel
 Phrixosnak szomorú bünsulya az Ajolidákon,¹⁾
 Mig az arany gyapjú Hellasba nem érkezik innen.
340. Pallas Athena hajót maga gyárta ez útra, nem olyant,
 Mint milyenek nálunk a kolchisi férfiakéi,
 Melyekből minékünk egy igen hitvány juta; úgy hogy
 Viz s vihar azt rögtön szétrobbantotta: ezéké
 Ugy szerkesztve, akár minden vihar ellene ronthat.
345. Mindig egyenlőn fut, ha szelek kedveznek is annak,
 És ha serény kézzel magok a révészei hajtják.
 S most Panachájának beszemelve virágait ebbe,
 Ily daliákkal jön, sok városok és vizek árján
 Átbujdosva, ha azt²⁾ kegyesen számokra megafinád.
350. Amint tetszeni fog neked, ugy leszen; ő nem erővel
 Jött kicsikarni kezedből azt; szent szándoka inkább
 Híven meghálálni, alád hódítva kegyetlen
 Ellenidet, kiket éntőlem tud, a Sauromatákat.
 És ha családait s nevöket kitanulni lehetne
355. Kedved, hogy kik is Ők, megmondhatom azt is egyenkint

¹⁾ Hogy Phrixost el akarták veszteni. — ²⁾ Az arany gyapjat.

- Aki miatt Hellas nemesebb raja összesereglett,
 Ez Kretheusfi dicső Ajson fia, névleg Iason.
 S már ha valóban Kretheustól ered, akkoron épen
 A mi szoros rokonunk is lenne az édes atyákról.
360. Mert Kretheus s Athamas Ajolos magzatjai voltak;
 Már pedig a Phrixost Athamas, Ajolos fia, nemzé.
 És hahogy a Napnak hallottál volna fiáról,
 Imez az Augias; Telamon pedig imhol, ez ismét
 A kitünő Ajakos fia, míg Ajakos maga Zeüszé.¹⁾
365. Így valamennyi egyéb követő bajtársa, vagy isten
 Gyermekemind, vagy egyig legalább unokája csakannak.²⁾
 Argos imigy végezte szavát: hanem erre fokonkint
 Förmendezett, míg utóbb nagyon elbőszüle Ajetes.
 S monda haragjában, dühösen felforrva kiváltkép
370. Chalkiope fiain, végettök véelve a serget
 Jöttek; szörnnyü szemölde alatt szeme villoga nagyban:
 „Nem takarodtok színem elől, rozszlelkü csavargók,
 Vissza gonosz cseletekkel együtt a Kolchisi földről,
 Mig valakit valamely bal Phrixos s gyapju nem ér itt!
375. Nem, Görögországból ti koránsem gyapjura, inkább
 Országom s jogaram kikoholt veszedelmire jöttök.
 Mert ha ma asztalomat nem fogta megizleni szátok,³⁾
 Én ugyan elvágott kézzel s nyelvekkel utalnám
 Vissza csoportotokat, csak lábat hagyva az útra;
380. Hogy ne legyen többé soha kedvetek így csavarogni,
 Akik az istenek ellen is úgy hazudoztok előttem!“
 Szólt nagy mérgesen. Erre legott felpozsduła szíve
 A daliás Telamonnak, ohajta is ellene rögtön
 Megtorló feleletre fakadni; azonban Iason
385. Eltíltá, megelőzvéն őt maga nyájás ajakkal:
 „Kiméld meg magadat, jó fejdelem. A mi csoportunk
 Hozzád s házadhoz nem azért jött, mint te reméled,
 És nem is oly vágygyal. Ki akarna olyan vizek árján
 Átverekedni, talán más jószágára? A Nemtő
390. S egy rozszlelkü király fejedelmi parancsa hoz engem.
 Tedd meg ama kegyet, és én téged egész Görögországtól
 Népeinél halhatlanul eldicsérlek: eladdig

¹⁾ A Zeüsz-vallás híve volt Ajakos. — ²⁾ Az előbbi jegyzet értelmezi e helyet is. A keresztények is I s t e n f i a k. Ján. I, 12. — ³⁾ A vendég asztala szent volt.

- Háboruidban is azt meg fogjuk szíves örömmel
Itt hálálni; akár a Sauromatákat ohajtod
395. Meghódítani, akár más nép jogarára törekszel.“
Szóla, simán kérlelve beszédivel. Ámde amannak
Két nagy gondolaton habozott a lelke, ha rögtön
Ellenök indulván mind felkoncolja-e őket;
Vagy pedig a daliák erejét kémlelje ki. Végre
400. Okszerüebbnek ítélve imezt, felelé neki vissza:
„Oh idegen, mire még neked itt szaporítanod a szót?
Mert ha ti már igazán istenfaj vagytok, avagy nem
Vagytok nálamnál, más megrabolói, roszbabbak;
Én az arany gyapjat kiadom, hahogy épen ohajtod,
405. Némi kísérlet után. Mert azt nem irigyelem oly nagy
Férfutól, mint tőletek én a királytokat értem.¹⁾
A kísérlet erő és szellem dolga lesz immár,
Mely noha rettenetes, hanem én megbirkozom azzal.
Két rézlábu bikám legelészik kívül Aresnek
410. Zöld mezején; mindkettőnek lángot lehel orra.
Én ezeket befogom, s Ares egy négyholdnyi sikernyés
Telkén meghajtván, azt végig hasítom ekémmel;
S egyszerűen bevetem, nem Deo gyümölcseivel,²⁾ de
Sok kígyófoggal, melyek aztán átalakulva
415. Emberi tábornak kelnek ki: azonban az éles
Dárdával kezeimben egyig le is öldösöm őket.
A barmot reggel fogom, és délestekor immár
Megvan az én aratásom. Azért, ha te megbírod e bajt,
Aznap vidd az arany gyapjat fejedelmi uradnak:
420. De hamarább nem adom, ne is álmodd. Mert nem is illő,
Hogy megadóztasson tehetetlen férfi hatalmast!“
Szólt: amaz ott üle hallgatagúl, a lába elébe
Szegve szemét, akadékos ügyén tűnődve magában.
El vala gondolkodva nagyon; be sem is mere bátran
425. Vágni, felette igen terhesnek ítélve az alkut.
Végre amúgy szendén felelé neki arra viszontag:
„Megvallom, nagyon is jogosan bánsz vélem, Ajetes!
Mégis azért elvállalom a feladott, noha szörnyű
Bajt, ha beléveszek is. Mert hát bizonyára világon
430. Nincsen az embernek sanyarúbb a kényszerűségénél,

¹⁾ Iason roszielkűnek jellemző Peliast azimént; Ajetesnek épen az tetszik. — ²⁾ Demeter, azaz Ceres gabonájával.

- Mely ide zaklata engem is a fejedelmi parancscsal!“
 Szóla, habozva kegyetlen ügyén: mire válaszul ekkor
 Réműletes hangon mond a busulónak Ajetes:
 „Most felelődhez eredj, miután elvállalod a bajt;
 435. De hahogy a barmot járomba igazni szepegnél,
 Vagy pedig azt a veszett aratást megaratni haboznál;
 Akkor az én gondom fog lenni, hogy ennekutána
 Más is reszkessen jobb férfitra törni magánál!“
 Szólt szigorún. Iason felkelt nyomon a jogodáról,
 440. És vele Augias s Telamon; egyedül maga Argos
 Méne velők, miután helyt en maradásra jel által
 Intést tett a fivéreinek:¹) s így el a palotából.
 Ajson erős fia volt kitűnő valamennyi között szép
 S bájos alakjával: kire lopva szegezte merően
 445. Oldalvást szemeit gyönyörű fejfátyola közzül
 Medea, szívepedezve belől: esze, mint csak egy álom,
 Úgy követé nyomait repesőleg az eihaladónak.
 A daliák szomorún sietének el onnan ezuttal.
 Chalkiope pedig atyjának haragától ijedten
 450. Gyermekivel haladék nélkül teremébe vonúla.
 Elmene Médea is, sok olyat forgatva rajongó
 Keblében, milyet a szerelem vet az emberi szíve.
 Szüntelen ott lebegett még sorra szemének előtte,
 Mind maga milyen volt, mind milyenek öltönyi rajta,
 455. Mint szólott, hogyan ült jogodáján, és hogyan indult
 S ment kifelé. Azt hitte borult zavarában, ily ember
 Nincsen több: szava és mézizű beszéde, mely ajkán
 Elhangzott, még szüntelenül ott zenge fülében.
 És féltette nagyon, nehogy a bika, vagy hogy Ajetes
 460. Önmaga, tönkre tegyék: siratá is, mintha valóban
 Meghalt volna szegény máris: s fájdalomiban érte
 Sűrűen áztatták a könnyek szeplőtelen arcát.
 S halk siratásai közben imígy szaggatta beszédét:
 „Mért is epeszt engem nyavalyást e bánat? Akár egy
 465. Legderekabb hősnek kell vesznie benne, akár sem,
 Veszzen el. Oh, ha szerencsésen menekülne az ember!
 Úgy legyen, oh áldott Hekate,²) a férfiu sorsa!
 Érkezzék haza bajmenten: de ha vesznie végzet
 A tulok által, előbb azt tudnia kellene mégis,

¹) Három fivérének. — ²) Hekate papnője Medea, III, 252.

470. En nem örülöm az ő szomorú romlásra jutását!¹
 Szűz kebelében ilyen bu viselte az árva leányzót.
 A daliák ezalatt a népen s városon által
 Visszasiettek amely úton bevegyültenek abba.
 És ime utközben szólítja meg Argos Iasont:
475. „Ajsonides, te roszalni fogod, ha tanácsomat érted;
 De mi kísérlettől sem kellene fázni, ha baj van.
 Némi szűz itten, amint már említettem is egyszer,
 Nagy bűvész Hekate,¹⁾ Perseusnek lánya, hírével.
 Ezt ha mi megnyernők, azután már, gondolom, épen
480. Nem lesz mit félned többé a veszélytől; azonban
 Tartok tőle nagyon, hogy anyám²⁾ ellenzeni fogja.
 Mégis azért eziránt majd megkeresem magam ötet;
 Mert valamennyünkön közbűvész félelmei csüngnek!“
 Így szólt jóakarattal; amaz pedig erre viszontag:
485. „Oh bajtárs, ha te úgy akarod, nem bánom a tervet!
 Menj hamar, és okosan vedd rá esdő szavaiddal
 Szülődet: de bizony nagyon árva lesz a mi reményünk
 Úgy, ha csak asszonytól fog függni hazánkba jutásunk.“
 Monda; s legott a tavon voltak. Bajtársaik őket
490. Örvendezve kikérdék, hogy közelíteni látták.
 Válaszolá szomorú szívvvel nekik önmaga Iason:
 „Oh feleim, mireánk dühösen böszülve Ajetes
 Lelke; de annyira, hogy nekem azt kibeszéleni, s nektek
 Meghallgatni talán nem volna se vége se hossza!
495. Mondja, Ares mezején két rézlábú bika volna,
 S lángot okád mindakettő a parlagi téren;
 Ő meghagyta nekem, négy holdat szántani rajtok:
 S hogy sárkányfogakat fog vetni kiadni, melyekből
 Fegyveres órjások kelnek ki; s hogy e hadat aznap
500. Meg kell öldösnöm. Hanem én, mert semmi különbet
 Sem sikerült kitalálnom, el is vállaltam az alku!“
 Szólt: lehetetlennek tartá kiki a vita dolgát;
 S már huzamost némán és szótlantul ültenek, egymást
 Nézve tanácstalanul: míg utóbb nagy időre merészen
505. Szóra fakadt csakugyan Peleus, és monda közöttök:
 „Int az idő tanakodni, mihez fogjunk; de szerintem
 Itt az erős kéz több sikerű valamennyi tanácsnál.
 Ám ha valóban egész szándékos, Iason, Ajetes

¹⁾ Hekate, fekete, a Schwarzkunst nemtője, boszorkány. — ²⁾ Chalkiope.

- Vad barmát megigázni s kiszállani a viadalra ;
510. Ugy hát rajta, vitéz, s fogadalmadat emberül álld meg :
 Hogyha pedig nem volna elég bizodalma szivednek
 Tennen erődhöz, oh úgy se magad ne siess oda, sem mást
 Nem kell cirkálnod. Mert én eltűrni valóban
 Nem fogom azt, miután így veszni goromba gyalázat!¹⁴
515. Így végezte szavát : Telamon megbúsula erre,
 És gyorsan felugrott ; ezután a harmadik, Idas
 Kelt ki merészen ; s Tyndareos két magzata ¹⁾ hozzá :
 Erre meg Öneusnek már férfiuszámba beillő
 Gyermeke, bár állán ekkédig az ifju pehelynek
520. Hire se volt ; oly erőérettel lángola keble.
 Többiek engedtek nekik, és hallgatva megültek.
 A vitavágyókhoz szólt ismét ekkoron Argos :
 „Kedvesim, ez csak úgy a végére maradjon ; odáig,
 Azt hiszem, édes anyám valamit tehet érdeketekben.
525. Bárhogyan égtek azért, még kissé, mint ezidőig,
 Veszteg az Argo hajón : mert hát vesztegleni bölcsebb,
 Mint a veszélybe hanyathomlok beleölni magunkat.
 - Némi leány van Ajetesnek teremében, oly egy szűz,
 Kit maga oktata istennő Hekate sokezernyi
530. Szerre, mit a száraz lakföld és vízelem ápol :
 Ezzel az a lobogó tűznek lángját is eloltja,
 A rohanó patakok folyamát elakasztja, s az égi
 Hold és csillagok útait is megkötheti könnyen. ²⁾
 Erről visszafelé jöttünkkor szó vala köztünk
535. Már, ha szülénk, mint a hajadon nővére, imezt rá
 Tudná venni, vitáinkban kisegélteni minket.
 Ám, ha tinektek is úgy tetszik, haladéktalan ismét
 Visszamegyek, még a mai nap folytában Ajetes
 Termibe megkisérleni : tán csak megsegít isten!¹⁴
340. Monda : az istenek itt csodajelt küldöttek azoknak :
 Mert egy szende galamb, az erőszakos ölyvtől üzetve,
 Ez nagy ijedtében lecsapódott Iason ölébe ;
 És az ölyü lezuhant a hajó címére. Jövendőlt
 Erre legottan az isteni jóslatok embere Mopsos :
545. „Nektek adá e jelt, bajtársim, az isteni jószág.
 Senki se fogja nekünk azt tolmácsolni különben,

¹⁾ Kastor és Polydeukes. — ²⁾ Carmina de coelo possunt deducere Iltam.
 Carmen, bűbáj, igézet. PPápai.

- Mint hogy ama lányzót ügyekezünk nyerni kezünkre
 Jószerivel. Nehezen fog is ő vonakodni, ha Phineus
 Helyre beszélt azzal, hogy csak maga Kypris az isten,
 550. Aki mibennünket haza juttat: ihol pedig ennek ¹⁾
 Szárnyasa lelt nálunk menedéket. Oh vajha, miképen
 Én e madárból arányozom, úgy is lenne valóban.
 De, feleim, Kythereiához könyörögve segélyért,
 Adjatok annak helyt, amit Argos terve javaslott!"
 555. Monda: dicsérték a daliák valamennyen, eszökbe
 Jutván most Phineus szava. Csak maga mérgesen állt fel
 Idas Aphareios, hangos szidalomra fakadván:
 „No, bizony asszonyokat követünk mi valóban ez úton,
 Akik még Kyprist bátrak könyörögni segélyül,
 560. És nem Aresnek ²⁾ erős erejét, s ha ti gyáva galambra
 És ölyvekre kacsintva kerülitek a csata dolgát.
 Menjetek, és ne legyen soha gondotok a csata többé,
 De puha szűzek előtt esedeztetek álnok imával!"
 Így szólott tüzesen: bajtársai többnyire mordan
 565. Hallgattak; hanem ellene fel nem zúdula senki:
 Végre leült boszusan. Most felbuzdúlva Iason
 Nagy lelkében, imígy folytatta barátihoz a szót:
 „Argos, mert csakis úgy tetszik valamennyinek, immár
 Induljon; mi pedig nyilván kössük ki hajónkat
 570. A folyam árjairól: mert hát bizonyára nem illik
 Csak bujkálni, talán rettegve akármi csatától!"
 Így szólott; azután Argost elküldte sietve
 A városba megint. Ezalatt bajtársai gyorsan
 Felszedték a horgonyokat, s mint hagyta Iason,
 575. A tóból kifelé a száraz parthoz eveztek.
 Otthon azonközben, Kolchis népével Ajetes
 Gyűlést tartva királyi lakán kívül, ahol előbb is
 Ülni szokott, iszonyú vést tervezte mindezek ellen.
 Mond fenekedve, mihelyt a két bika semmire tette
 580. Azt a merész embert, aki elvállalta a harcot;
 Feldulván a berket amott a halmon, azonnal
 Mind népestül elégeti cifra hajójokat, ily gaz
 Szándoku ármányhoz hogy kedvét szegje azoknak.
 Mert hiszen ő biz az arra szorult Phrixost se fogadta

---

¹⁾ A galamb Aphrodite madara, mint buja természetű, *διὰ τὸ λέγρον*.

— ²⁾ Mars.

585. Volna lakában előbb szállásra, habár valamennyi
Vendégnél kitünőbb istenfélő s szelid embert,¹⁾
Hogyha Zeüsz hozzá mennyből nem küldi le Hermest
Hírnökül, a jövevényt hogy igen jól lássa magánál.
S most ez az országába betört latrok hada sem fog
590. Lenni soká lakolatlan, mint amelynek egyébre
Sincsen gondja, hanem más jószágára emelni
A kezeit, titkos cseleket forralni, s a csordás
Férfiak almának vesztére szaguldani haddal.
És különösben is ő meg fogja boszúlni magát majd
595. Phrixos gyermekein, kik ama roszelekü csavargók
Arra való kalaúzaiul szolgáltnak, ötet
Tiszteletétől is és jogarától elejteni: amint
Egykor az atyjától, a Naptól, jóslatot értett,
A maga gyermeke ármányát, fortélyait és sok
600. Házi szerencsétlen bajait hogy előre kerülné:
S éppen azért örömet is ereszté őket Achaja
Messze vidékire, mint apjuk meghagyta. Bizonynyal
Lányaitól niucsen mit félnie, s drága fiától
Absyrtostól, akik fejöket veszedelmire törnék;
605. S hogy csak Chalkiope faja szervezi e bünös ármányt.
Végre haragjában rettentő rendeletet tön
Népe között, szigorún meghagyva, hajóra s hajósra
Úgy felügyelni, hogy egy lélek se kerülje ki vesztét.
Argos ezenközben beosonván titkon Ajetes
610. Termibe, anyja előtt²⁾ minden hogyan esdeni nem szünt,
Nyerné meg nekik a szüzet kérelmivel: amit
Ez már önmaga is szándékla; de félt igen attól,
Hátha hiú leszen a zordon nemzője haragját
Számbavevő hölgynél³⁾ közbenjáró szava; s hátha
615. Az beegyezne ugyan, de utóbb kifakadna merényök.
Medea már ezalatt bújában az ágyra borulván,
Mély alvásba merült. Hanem a szomorúnak azonnal
Összekuszálták ámitó látásai álmát.
Úgy tetszett neki, a jövevény vállalta a küzdést,
620. Nem hogy a kosnak arany gyapját részére kivivja,
És nem is éppen azért jött volna valóban Ajetes
Országába, hanem csakis őt elvinni honába

¹⁾ Tehát a vadnak jellemzett Ajetes adott valamit a vallásra. — ²⁾ Chal-
kiope előtt. — ³⁾ Medeanál.

- Élete párjául. Úgy látszék, önmaga gyorsan
 Bánt el a barmokkal; s miután a munka felettébb
25. Könnyen esett meg, ígéretöket szülői nem állták:
 Minthogy a tulkoknak befogását tőle,¹⁾ s koránsem
 Lányuktól követék. Ebből azután atya s vendég
 Közt vita támadván, mindketten rája kívánták
 Hagyni, hogy úgy legyen amint ő választani fogja.
30. Ő pedig a jövevényt választá rögtön, atyáit
 Elmellőzve: azok nagyon elbúsultanak, és bőszt
 Zajra fakadtak azért; mire őt elhagyta az álom.
 Szívdobogással ijedt fel a zajra; körültafogatta
 Terme falait: csak nagynehezen tért vissza előbbi
35. Hű eszmélete, és fakadott ki keservesen ajka:
 „Hah, boldogtalan én, de leverték ez éktelen álmok!
 Tartok tőle, felette gonosz lesz utóbb is e hősök
 Járata. És maga e vendég mily igen gyötör engem!
 Ám hősjön Achájában nőt messze magának;
40. Mert mi szüzek maradunk s az atyánk házában öröklünk.
 Mégis félre rögeszmémmel; kitanulni szeretném
 A nene szándékát,²⁾ nem kér-e meg engemet ő is
 Gyermekei érdekiben, hogy azoknak némi segélylyel
 Szolgáljak bajaikban. Oh, tán ez üdítene búmon!“
45. Szólt; s egyenest felszökve legott kinyitotta az ajtót
 Pongyola mesztéláb;³⁾ és nővéréhez akarna
 Futni: szobájának küszöbét átlépte valóban.
 A szobacsarnok előtt állonga sokáig, utában
 Szégyentől gátolva: viszont megfordula, s ismét
50. Visszarohant; majd újra kitört, meg visszafanyalgott
 A teremébe. Imigy habozott ide és oda folyvást.
 Mert ha kimenni akart, otthon kötözé le szemérme;
 És ha szemérme köté, a szerelme merényei hajták.
 Háromszor futa, háromszor hátrála; negyedszer
55. Visszaborult szomorú ágyába keservesen ismét.
 Mint ara a nyoszolyán meg szokta siratni szerelmes
 Mátkáját, akihez jó atyja s fivérei adták;
 S nem minden szobanőjével vegyül össze, szemérme
 És esze tiltván ezt, hanem árván vesztegel ott a
60. Sutban⁴⁾ azért, kit előbb elvitt egy gyászos enyészet,

¹⁾ Iasontól. — ²⁾ Nene vagy néne. — ³⁾ Fogarasi szótárában. —
⁴⁾ Sut, Sutt, Sutt. in argo. Pápai.

- Mint egymásnak örülhettek; csak epedve veszékel,
Halkal sirva, busan nézvén el az özvegyi ágyat,
Hogy ki ne gúnyolja keserű fájdalmait a nők:
Igy sira Medea is szomorúságában. Egy ifjú
665. Szolgáló, aki rendesen öt udvarlani szokta,
Meglepvén véletlenül és sajditva sirását,
Chalkiopének hírül adá nyomon: aki együtt ült
Gyermekivel, tanakodva, hogyan nyerhesse meg őtet.
S nem vala rest, de mihelyt értette az ifju cselédnö
670. Váratlan szavait, megdöbbsent szive felettébb
Rajta; s futott is a termeken által, egészen odáig,
Hol megepedve feküdt vala Medea, tépve szűz arcát.
S látva könyekbe borult szemeit, mondá neki sűgva:
„Oh jaj, Medea, mért ugyan e könyek árja szemedben?
675. Szólj, mi bajod? honnan szíved fájdalma? mi lelt hát?
Nem valamely nyavalyát küldött le fejedre az isten?
Vagy hogy igen gonoszat hallottál édes atyánktól
Rám s fiaimra? Oh bár soha látni ne kellene többé
Nékem atyám házát s e hazát, de a földnek utolsó
680. Végén lakhatnám, hol Kolchisnak hire sincsen!“
Igy szólt: Medea arcai elpirulának; ügyekvék
Szólni, de szűzi szemérme soká lekötötte a nyelvét.
A felelet majd nyelve hegyén lebegett neki, majd meg
Hallgatag ajkairól szive örvényébe leszállott.
685. Sokszor akarta szerelmetes ajka röpiteni a szót,
Ámde a hang nem birt indulni. Azonban idővel,
A szerelemtől bántva nagyon, mondotta fogárdul:
„Chalkiope, fiaid sora bánt fájdalmasan engem,
A jött vendéggel¹⁾ hogy atyánk dühe meg ne ölesse!
690. Némi rövid szenderbe merülve ilyen szomorúkat
Álmodtam csak imént: mit az isten vajha ne adjon,
És neked a fiaid végett bankódni ne kelljen!“
Monda, kísértve a nővérét, nem fordul-e vajjon
Az hozzája előbb, hogy megszabadítsa szülötteit.
695. Annak egész lelkét hihetetlen fájdalom állta
Volt el ijedtében testvére szavára, s beszélett:
„Épen ilyent jövök én magam is forgatva tehozzád,
Ha valamely segedelmet ajánlani s nyujtani tudnál.

¹⁾ Vendéggel együtt.

- De esküdj meg az Égre s Földre,¹⁾ hogy amit ezennel
 700. Mondok, odább nem adod, hanem énvelem összecselekszel.
 Kérlek az istenek, önmagad és szüleinkre, ne lássák
 Veszni szerencsétlen sorssal szemeim soha kedves
 Gyermekeimet; vagy ugyan neked én e magzataimmal
 Holtom után is Erinnysedül²⁾ legyek a bus Aisban!⁴
705. Így mondotta: s legott sűrű köny borította el arcát:
 És körülölte a kezeit két térdein annak,³⁾
 S szűz kebelébe vetette fejét. Itt nagy siralomra
 Jajdula mindkettő, hogy mély és halk sikogással
 Teltek el a paloták fájdalmas bánataikban.
710. A bús Medea szólalt meg legelőször is aztán:
 „Kedves, ugyan mi segínyt nyújthatnék én neked, aki
 Oly kegyeletlen Erinnyseket s komoly átkokat ígérsz?
 Vajha csupán rajtunk állhatna szülőtteid üdve!
 Ime, a Kolchisiak legszentebb eske, az Ég fönt,
 715. És a Föld idelelt s a nagy istenek Anyja, melyekre
 Esküdtetni akarsz, tanuim, hogy amennyire tőlem
 Telhetik, én el nem hagylak válságos ügyedben!⁴
 Így szólt; Chalkiope mondá neki erre viszontag:
 „Hát ugyan a jövevény részére, ki annyira rá van
 720. Arra szorulva, vitájánál nem ohajtasz-e vajjon
 Gyermekeim érdekiben valamit gondolni? Csak épen
 Úgy jött a fiam Argos is; az⁴⁾ küldötte, hogy erre
 Kérjelek. Őt otthon hagytam, teremembe sietvén.“
 Szólott; Medea szive csak úgy repesett örömében:
 725. Egyszersmind gyönyörű képét pír futta be, s vidult
 Lelke homályba sülyedt: azután mondotta viszontag:
 „Chalkiope, valamint nektek fog tetszeni, mától
 Úgy teszek én. Ugyanis többé szemeimbe ne süssön
 A hajnal, s engem ne tapasztalj élni tovább, ha
 730. Én a te éltednél és kedves magzataidnál
 Drágábbat tudok a földön, kik rendre fivéreim,
 És édes rokonim, kortársaim! Így vagyok épen
 Én neked egyszersmind nővéred s lányod is, úgymint
 Akit ezekkel egyenlően csecsemői koromban
 735. Emlőidre szedél, mint mindig hallom anyámtól.
 Menj el azért; de ígéretemet titkold, hogy atyáink

¹⁾ A kolchisiak esküje; de néha a magyar ember is, égre s földre esküszik. — ²⁾ Fúriád legyek. — ³⁾ Medeának. — ⁴⁾ Iason.

- Azt ne gyanithassák: majd holnap reggel azonnal
Elmegyek én Hekate szentegyházába, tulokszert
Hozni a vendégnek, ki miatt is ez a vita támadt.“
740. Erre kiindult az¹⁾ tereméből, és hírül adta
Gyermekeinek nővére szavát. Ezt újra szemérem
Fogta el, és leverő félés környezte magányán,
Titkon az atyjától hogy ilyest mer a férfiu mellett.
Már az egekre homályt ömlesztte az éjszaka; némely
745. Révész már a Kaszást és Medvét leste szemével
Jármű hajójáról; már némely utas s kapus édes
Álom után vágyott; egynémely holt fiu anyját
Hosszu sirása után meglepte ugyancsak az álom:
A városban egy eb se csaholt, és semmi nesz immár
750. Semmi felé; mindenhol igen komor éjjeli csend volt.
Csak maga Medea nem tudta még álomba merülni.
Mert nagyon aggasztá kebelét Ajsonfi szerelme,
Kit féltett a dühös tulkoktól, mint melyek által
El vala majdan Ares telekén az örökre veszendő.
755. Szíve olyan sűrűen libegett epedő kebelében,
Mint a napnak a ház teremében visszalövellő
Súgára a vízben, melyet imént üstbe kiöntött
Vagy dézsába²⁾ egy emberi kéz; amely erre s amarra
Ott hullámoz, ugráltatván mindegyre gyűrűit:
760. Úgy hánykódek Medea bús kebelében is a sziv.
Szánakozó könyeket hullajtott két szeme: folyton
Gyötrelmes kínok perzselték belseit, és gyér
Rostjait és ereit lefelé, elhatva fejaljig;
Hol leg is érzékenyeb a fájdalom éle, ha egyszer
765. A szerelem dühe a lelket mérgével elállta.
Néha erős szándéka lön a titkoknak igéző
Szert készíteni, néha nem; és hogy veszni fog ő is:
Néha, hogy el sem vész, sem gyógyszert nyujtani nem fog,
De közönyös szívvel viselendi el a maga sorsát.
70. Erre felült azután, és töprenkedve beszélett:
„Jaj hova, jaj mitevő legyek, én boldogtalan, immár?
Mindünnen felakadva zavart eszem; a nyavalyában
Semmi segély: csak úgy ég ittben szakadatlanul. Oh bár

¹⁾ Chalkiope. — ²⁾ Γαλλός; a scholiasta vödör, veder szóval is értelmezi. Ἐν γαλλῷ ἐν κάδῳ, ὃ καλεῖται βεδούριον.

- Artemis istennő nyila ölt is volna meg inkább¹⁾
775. Engem előbb, mint őt láttam, mint Chalkiopének
Gyermeki elmentek Hellasba: kiket ma egy isten,
Tán egy Erinnys²⁾ ihol vesztünkre hozott ide vissza!
Veszsen el a harcon, ha ugyancsak vesznie végzet
Néki Ares mezején. Hogyan is titkolhatom a szer
780. Készítésit atyáim előtt? mit mondok azoknak?
Mily csel avagy milyen álnok ürügy lehet a mi kezünkre?
Társaitói külön és egyedül közelíték-e hozzá?
Árva fejem; hahogy ő odaveszne is, úgy se találhat
Enyhet az én szívem: ah, igazán csakis akkor esik meg
785. Még nekem, amikor ő meghalt! Hah félre, szemérem,
Félre az illemmel; legyen ő énáltalam egyszer
Megszabadítva, s hová azután fog tetszeni, menjen:
Én pedig, amely nap befejezte dicsően a harcot,
Haljak meg, magamat felakasztva e térmi gerendán,
790. Vagy pedig életölő mérget szörbőlve magamba.
Igy meg igaz, majd holtom után ezerannyi gyalázat
Éri szegény nevemet; távolban mindenegy ország
Viszhangozza az én soromat; de a Kolchisi hőlgyek
Nyelve, oh ez hurcol majd még meg idestova engem:
795. Aki is egy idegen férfit nagyon is nagyon óva
Mult ki; ki a házat és atyjait úgy legyalázta,
Hódolván buja szenvedneinek. S mi marad ki csufomból?
Jaj nekem átkom alatt! Ah, már bizonyára ezerszer
Jobb is volna nekem meghalnom ez éjszaka rögtön
800. Termemben, kikerülve gyalázatom annyi kudarcát,
Mint ezen iszonyuan szégyenletes ügybe vegyülnöm!
Szólt; s egy szökrényért mene, melyben rejtve igen sok
Üdvös s egyszersmind veszedelmes szer vala titkon:
Ezt dérdére vevén szomorún siránkoza. Folyvást
805. Ázott keble a záporként hulló könnyözöntől,
Amelylyel sorsát siratá. Nagyon el vala szánva,
Életölő mérget választani s venni magába.
A katulyának imé szét is bontotta kötéseit
Már a szerencsétlen, kikeresni belőle;³⁾ de. Hades
810. Kettentes félelme lépé meg hirtelen ötet.
Elfásulva időze soká, s kebelében az élet

---

¹⁾ Aretemis, a hirtelen halál istennője. — ²⁾ Fúria. — ³⁾ Egy beveendő mérget.

- Minden irányban igen nagyon érezte varázsát.
 Minden eszébe jutott, mit az élet kincse gyönyörben
 Nyújthat; eszébe jutt lánytársai vig köre tisztán:
815. És ime kellemesebb lön azonnal, hogy sem idáig,
 Látni a nap sugarát, miután elgondola mindent.
 Ujra letette azért térdéről, Hera¹⁾ sugalmi
 Folytán, a szökrényt; nem is üzte szívében ezentul
 A habozást: inkább óhajtá, vajha hasadna
820. A hajnal mielőbb, hogy amint ígérete tartá,
 Szert adjon neki,²⁾ és vele íziben összejöhessen.
 Ajtaja závarát sűrűen nyitogatta, esennen
 Nézve ki a pitymallat elé: elvégre örömmel
 Láta a fénysugarat; már kezdett pezsgeni a tér.
825. Argos azonban a testvérít maradásra utalta,
 A városban a lány elméjét tartani szemmel;
 Ő pedig elválván tőlök, le az Argo hajóhoz.
 Medea ellenben, mihelyest szemlélte az első
 Hajnalfényt, szög hajzatait rendezni ügyekvék,
830. Amelyek ott hullámozottak neki pongyola fűrtben,
 S megtörülé szirtos képét; nektár kenetekkel
 Kellemesíté szép tetemeit: majd egy gyönyörűn szőtt
 Fátylat vön fel, igen takaros kapcsolokra szedettet;
 S istenies főjére fehér pártát teve tündér
835. Fénynyel. Imigy sétált azután fel-alá teremének
 Sik talaján, feledésnek eresztve a lába alatti
 Gyászokat, és az utóbb sereggestül rája nővöket.
 Erre parancsola egyszeriben szobahölgyeinek, kik
 Illatozó lakterme előtt udvarlani szoktak;
840. Számra tizenkettő, mind egykoru övele, kik még
 Ágygyal férfiunak soha sem szolgáltak; az öszvért
 Fogják, mely Hekate pompás szentélyibe vinné.
 Mig szobahölgyei a szekeret sürgölve szerelnék,
 Addig az öblös szekrényből a lányka kivette
845. Azt a szert, melynek híres elnevezése Prometheus.
 Ezzel, akárki legyen, hahogy éjjeli áldozatokkal
 Tisztelvén amaz egyszült Lányt,³⁾ megnedvezi testét,
 Sem vas ütéseinek nem fogta megérzeni súlyát,
 Sem pedig a tűz erőt nem venne az emberen; inkább
850. Mind erejére különb mind lelkesb férfiú lenne.

¹⁾ Hír. — ²⁾ Iasonnak. — ³⁾ Hekatét, vagy inkább Persephonét.

- Zsengefü a vérből, mely a sziklás Kaukaszus alján
 A kegyeletlen saskeselyű vagdalta Prometheus
 Kinosan elgyötrött tetemeiből előre¹⁾ lecseppent.
 A fű virága fölül tetejében, mintegy ökölnyi
855. Hosszu, olyan színű volt mint a Korykosi sáfrány,²⁾
 Két szárral kelvén; ellenben olyan vala ottlent
 A gyöke a földben, valamint csak az ujszeletű hús.
 Ennek, mint a vadon bükkjének barna viricsét,
 Kaspiai kagylóval szüretelte levét szerül a lány,
860. Hétszer fürdve egy élő viz folyamában³⁾ előre,
 Hétszer imádva segélyeiért a fúszüle Brimót,⁴⁾
 Brimót, allagi fejedelmöt, aki éjszaka kószál,
 A komor éji homály közepében gyászmezet öltve.
 Felbödült és reszkete lent fájdalomiban a föld
865. A Titáni⁵⁾ gyök elszeltére; keserves ajakkal
 Felnyöge Iapetos fia, s gyötrelmében elájult.
 Most ezt vette ki, s ambrosiás mitrája redői
 Közt rejté el, amely kebelén vala a sietőnek.
 Erre kiment hamar és rohamos szekerére felillant;
870. Kétfelül egyszeriben két-két szobahölgye kapott fel.
 Önmaga fogta meg a gyeplőt, s jobbájában az ékes
 Ostorrai kifelé hajtott a városon: a más
 Hölgyei leghátúl a kasba fogózva futottak
 A széies szekerúton utána, finom chitonát mind
875. Hószinű térdeikig felakasztolkodva sietvén.
 Mint a Parthenios⁶⁾ langyos folyamának erében,
 Vagy pedig Annisos⁷⁾ patakában megfürödött nagy
 Artemis istennő, ha dicső aranyos szekerében
 Gyorsinu dämvadakon kocsikázik el a hegyek élén,
880. Illatozó hekatombéját⁸⁾ élvezni sietve;
 Nyomdokin a Nymphák követik seregestül, akár kik
 Annisos partján vele csatlakozának, akár más
 Forrásos ligeten vagy szirtfokon; és körülötte
 Félénken nyüzszög utjában mindenfelől a vad:
885. Így sietének ezek kifelé; míg a városi pórság
 Tágula, s óvakodék a leány fejedelmi szemétől.
 Végre, hogy a város szereit tova hagyta mögötte,

¹⁾ Először. — ²⁾ Korykion híres sáfrányu hely Ciliciában. — ³⁾ Hét külön vízben. — ⁴⁾ Persephone, vagy Hekate. — ⁵⁾ Prometheus, a Titán Iapetos fia. — ⁶⁾ Paphlagoniai patak. — ⁷⁾ Kretában. — ⁸⁾ Áldozatát.

- És a róna mezőn már a szentélyhez clértek ;
Itt azután pergő szekeréről gyorsan alászállt,
890. És szobahölgyeihez szavait felemelve beszélett:
„Kedveseim, de nagyot vétettem, hogy csak eszembe
Sem juta, a jövevényekhez ne vegyitni magunkat,
Kik földünkre vetődtek. Imé, a város egészen
Felfordulva; s azért ma egyetlen sem jön azon sok
895. Nő közül, akik imitt mindennapon összegyülöngtek.
De ha mi megjöttünk és senki sem érkezik immár,
Jersze, kedélyünk hadd töltözzék vígan az ének
Élyeivel; szedjük meg e rétség ily gyönyörű szép
Tarka virágit: utóbb majd ismét visszakocsizzunk.
900. És bizonyomra, nagyon sok előnnyel tértek is innen
Majd haza, hogyha az én szavaimra hajolni akartok.
Argos igen nagyon ostromol engemet, és vele szintúgy
Chalkiope: hanem ám aztán titok is legyen, amit
Hallotok, és be ne menjem atyám fejedelmi fülébe!
905. Sürgetik, a jövevényt, ki megalkudt a bikaharcra,
Gazdag ajándokiért kisegélnem a szörnyü vitából.
Én fogadám az ajánlatot, és kikötöttem, az ember
Egymaga, minden egyéb tanu nélkül jöjön előmbé;
Hogy mi elosztozunk ehelytt, ha valóban ajándék
910. Lesz vele, és hogy azért neki némi gonoszka szerekkal
Szolgáljunk. Ha tehát ide jönne, ti félrevonultok!“
Monda: nagyon tetszett valamennyinek a fura szándék.
Argos ezenközben kihuzá bajtársi köréből
Ajsonidest, az időre, hogy a lányt vérei reggel
915. Elmentnek tudaták vele a szentélybe: s vezette
Őt a hosszú mezőn. Egyetemben kelt velök útra
Ampykides Mopsos, jeles a repülő madarakból
Jóslani, és okos egyszersmind éltetni tanácscsal.
S eddigelő soha sem vala férfit, bárha magától
920. Tán Zeüsztől eredett, ha talán más bármelyik áldott
Isten véréből születődött volna, olyan hős,
Mint amilyenné Zeüsz neje¹⁾ aznap tette Iasont
Szemre s főre, s hahogy szót kellene váltani mással.
Átmétkodva tekintgették bajtársai sorral
925. Elragadó deli szépségét; s örvende az úton
Ampykides, már mindeneket sajdítva előre.

---

¹⁾ Hera.

- Áll a mezőn, közel a szentélyhez ama gyalogutnál
 Sűrű harasztokkal koronázott nagyszerű egy hárs,
 Melyre leülni szokott a varjak serge gyakorta.
930. Mostan egyik, miután szárnyát verdeste az ágak
 Árnyaiban, tudatá istennő Hera¹⁾ tanácsát:
 „Oh de szegény jósló, ki csak azt sem tudja, mit a kis
 Gyermekek is tudnak széltében, hogy bizony a lány
 Vagy csak egyetlen jó és nyájas szót sem igen fog
935. Váltani oly fiatallal, akit még cimbora kísér.
 El veled, oh kontár látnok: no de téged ugyancsak
 Sem Kypriis, sem Eros bájos sűgalma nem ihlet!“
 Szólt gunyolódva: mosolyga pedig Mopsos, hogy az égi
 Szárnyas jósszavait hallá; s mond Ajsonidesnek:
940. „Iason, eredj te az istennő szentélyibe; a lányt
 Ott leled, és Aphrodite kegyelméből igen is jó
 Szívvel lát téged, ki vitádba pártodon állni
 Kész lesz, Agenorides Phineus mondása szerint is.
 Mi pedig én s Argos, teutánad várakozunk, itt
945. Hátáramaradva: csak őt azután megnyerni ügyednek
 Minden eszélyes uton-módon sehogya el ne mulaszszad.“
 Monda tudákosan, és amazok fogadák a tanácsot.
 Medea lelke pedig nem térhete éneke közben
 Sem más gondolatokra; de bármelyikébe²⁾ fogott is
950. Ajka, soká örömet csakugyan nem lelheté abban.
 Szórakozottan el-elhagyogatta; s koránse szegezte
 A szeméit nyugton szobanőire, sőt szakadatlan
 A tova sik gyalogutja felé forgatta el arcát.
 Vajmi nagyot rezzent szűz keble, ha kósza szelecskét
955. Vagy lábok dobaját vélt hallani képzeletében.
 Nem sok időre ihol feltűnt ez az úgy cpodőnek,
 Oly magasán, valamint a Sirios Okeanosból;
 Amely ugyan gyönyörű s igenis felséges alakban
 Tűnik alá, hanem a juhnyájnak vesztire mindég:
960. Oly kecsesen jelenék meg előtte Iason, azonban
 Annyi vihart keltvén fel a hölgyben megjelenése.
 Melléből kiesett dobogó szíve; két szemé rögtön
 Sűrű homályba borult: forró pir futta be arcát.
 Térdeivel sem elő nem birt mozdulni, se hátra,
965. De helyben merevedt meg lába alatta. A hölgyek

¹⁾ Hera ihlette a madarat. — ²⁾ Bármelyik énekbe.

- Erre legott tőlök valamennyien eltakarodtak.
 Ők pedig egymással szemközt úgy álltanak ottan
 Némán szótalánul, mint a cser s karcsu fenyőszál,
 Amelyek a hegyeken szélcsendkor csendesen állnak
970. Egymásnál; de utóbb a fergeteges szelek által
 Váva, határtalanul zajlonganak: így lön ezeknek
 A szava majdan Eros sűgalmira mind szaporábbá.
 Sejtve Iason az istenileg ¹⁾ meglátogatottnak
 Szívbeli nagy zavarát, így kezdé beszéleni szendén:
975. „Mért félsz tőlem, oh szűz, ki magányosan állok előtted?
 Nem vagyok én olyatén, mint némely dicstelen ember
 Volna talán: olyan én addig sem voltam, ameddig
 Otthon laktam. Azért, oh hölgy, tőlem ne habozzál
 Annýira, kérdeni vagy kijelenteni, amit ohajtasz!
980. Sőt, miután ezen áhitatos szenthelyre mi egymás
 Jóakarói jövünk, ahol is vétkezni tilalmas;
 Szólj igazán vagy kérdj: ne is áltass engemet édes
 Ámitásokkal, haugyan nővéred előtt már
 A csoda büszereket számomra megadni fogadtad.
985. És én mind Hekatéra könyörgők, ²⁾ mind szűleidre,
 S a nagy Zeüsre, ki a jövevényt s esdenceket őrzi;
 Mert ime mindkettő, jövevény s esdenc vagyok én is,
 Kénytelen oltalomért folyamodni, miérthogy ügyemben
 Nincs mód benne tinélkületek diadalra hatolnom.
990. És segedelmed meg fogom én hálálni, amint az
 Illik két idegen földnek polgárira nézvest,
 Hiredet és nevedet ragyogóbbá téve: hasonlón
 Áld Hellasba jutása után valamennyi levanta,
 És a levonták anyjai és feleségei: kik tán
995. Márig is a tengerparton szivedeznek utánunk,
 Kiknek epedt szívét egyedül felüditni te fognád.
 Hajdan is így mentette ki már a derék Ariadne
 Theseust vészeiből, Minosnak szűzöví lánya,
 Kit neki Pasiphae, a Nap ³⁾ lánygyermeké, szült volt.
1000. S ez, miután Minos haragát szűntette, hajóra
 Kelt azzal, s odahagyta honát; szereték is a boldog
 Istenek őt, s ma jelenségül fönt a magas égen
 Egy csillagkoszorú, a szűz Ariadne nevével

¹⁾ Istentől. — ²⁾ Könyörgők előtted; könyörögtek. — ³⁾ Pasiphae, Helios, azaz a Nap lánya, Kreta szigetén.

- Ott forog éjhosszant a többi világos alak közt.
1005. Téged is így áldnak meg az istenek érte, ha üdvöt
Szeresz annyi nemes nemzetnek. S már te valóban
Arcod után is ítélve szelid s kegyesérzetű hölgy vagy!⁴
Igy szólott, kidicsérve: amaz lesütötte szemét rá,
S kedvesen elmosolyodta magát; szive áradozóvá
1010. Lőn a dicséret alatt: azután felnéze reája,
És nem tudta milyen szóval felváltani ötet:
De mindent ki akart egyszersmind tární előtte.
Mindenelőtt kivevé a jószagu mitraredőből
A szert, s átnyujtá: nagy örömmel vette kezéhez
1015. Ajsonides; kinek ő lelkét is szívesen adná,
Kebőléből kiszakítva, örülve a rája szorulton:
Annyira kellemetes lángot villámla Iason
Szőke fejről Eros, oly erőszakosan ragadá el
A lánynak ragyogó szemefényét: olvadozott is
1020. Lelkében befelé, valamint a rózsalevélen
Olvadoz a harmat, ha melengeti reggel a napfény.
Néha pirulva süték szemöket mindketten a földre,
Néha viszont azokat mindjárt egymásra vetették,
Szende szemöldjök alatt vigan és gyönyörűn mosolyogván.
1025. Medea nagynehezen szóhoz jöve végre, s beszélett:
„Vedd fel ugyan, hogy **h**ajtalak én kiségelemi téged!
Majd mikor édes atyám kezeidbe adandja lakában
Egyszer ama sárkányfogakat, hogy magvakul elvesd;
Akkor az éj közepét jól megvívgyázva, s előre
1030. Megfürdvén az örökfolyamú vízérben, ahol csak
Egymagad és feketén öltözve jelensz te meg, áss egy
Gömbölü sirgödröt; s azután egy jerkefiókot¹⁾
Ölj bele, s nyers husait rakd rá osztatlanul egyben
A máglyára, melyet majd szépen a sirra helyeztél.
1035. Ekkor az egyszült²⁾ Perseis Hekatéhez imádkozz
Irgalomért, mézöntvénynyel zsengezve kupádból.
A kegyes istennőt ha megengeszteltesd, azonnal
Hátrálj visszafelé máglyádtól; ámde vigyázz rá,
Hogy vagy lábdobogás megfordulásra ne birjon,
1050. Vagy pedig a besték ugatásai: mert odalenne
A siker, és te se térhetnél jól vissza hajódra.

¹⁾ A g n a, nőstény bárány. Jerke bárány, agna. P. Pápai. — ²⁾ Fön-
tebb 843. v.

- Reggel ereszd föl a szert, azután kend meg vele írul
 Meztelen a tested: meglásd, oly erő leszen abban,
 Akkora szívósság, nem akarnád hinni halandó
1045. Embernek magadat, hanem inkább isteni lénynek.
 A dárdád is azonban, a pajzsod, a kardod is ázva
 S kenve legyen vele. Így a Földfiak érce világerő
 Sem fog rajtad, mint a dühönc tulkoknak ijesztő
 Lángja se.. Bárha soká nem fogsz is ily állapotodban
1050. Lenni, hanem csakis aznap tart; de azért te koránse
 Hátrálj a baj elől. Ehez én még azt is ajánlom.
 Mert a bikát mihelyest befogod, s a parlagot izmos
 Két kezed és nagy erőd végig hasogatta ekével;
 S erre barázdánkint a Gigások ¹⁾ népe kizsendül
1055. A sárkányfogak elszórtad magvából: amint majd
 Eszreveszed sűrű elszaporodtukat, a közepökbe
 Titkon dobj egy öreg követ; és amíg ők azon egymást,
 Mint az irigy ebek a koncon veszekedve, halálra
 Öldösik; addig eredj te legott befejezni tusádat
1060. Lelkesen. A gyapjat csakis így sikerülhet Ajából
 Majd elvinned ama távol Hellasba. Különben
 Menj, hova tetszeni fog, hova kedved tartani fogja!“
 Monda, s szemét némán leszegezvén lába elébe,
 Sűrű könyekkel igen keserűn áztatta meg arcát,
1065. Sirva, hogy a nagy tengeren át oly messzire fogna
 Tőle szakadni. Azért ismét folytatta keserves
 Szózatait hozzá, szomorún megfogva kezével
 A jobbját, miután immár elhagyta szemérme:
 „Jusson eszedbe, ha majd haza érkezel egykor utadról,
1070. Medea bús neve; mint én e távolban eszembe
 Juttatom a tiedet! De beszélj meg jóakarattal,
 Hol vagyon a te lakod, hova tartasz a tengeren innét;
 Nem szándékozol-e Kolchisból Orchomenosba,
 Avagy Ajaja ²⁾ sziget kebelébe? Beszélj nekem a most
1075. Általad emlegetett deli szüvről, Pasiphaének
 Lányáról: az az édes atyám nővére ³⁾ különben.“
 Szóla: s magát a leventát is szerelemre gyulusztá
 Medea bús könyezése; s felelt neki arra viszontag:
 „Ugy vagyon, azt hiszem én, sem nappal sem pedig éjjel

¹⁾ Többször *γηγενηίς* Földfiak azok, kik itt Gigások. — ²⁾ Lásd majd alább. — ³⁾ Pasiphae is Helios, a Nap leánya, mint Ajetes is Helios fia.

1080. Nem leszesz énnálam feledésben, hogyha szerencsém
Engem Achája kies földére segélne, s Ajetes
Még valamely gonoszabb küzdést nem mérne hadunkra.
Ám ha hazámat van kedved meghallani, én azt
Elmondom; maga a szívem is nagyon ösztönöz arra.
1085. Van, magasabb hegységektől környezve, mezőkkel
És juhnyájakkal dús egy föld: benne Prometheus, ¹⁾
Iapetos fia, volt ama Deukalionnak az atyja,
A ki legelsőben raka várost, és imolákat
Menny őiök isteninek; s maga volt legelőre király is:
1090. Hajmonie neven ismerik a környékiek e hont.
Ebben az én lakom is, Iolkos; s kívülötte sok oly más
Népes város, ahol hírét sem hallani annak
A mondottad Ajaja szigetnek: s innen ²⁾ eredvén
Ajolides Minyas, hiszik, ez vala Orchomenosnak
1095. Építője a Kadmosiak szomszédi hátárán. ³⁾
De hova mindezeket ma eléd hüvelezni egyenkint,
Házamat, és a messzehírű Ariadne személyét,
Amint Minos ama kikiáltott báju leánya
Hivatik, aki felől tetszett megkérdened engem?
1100. Vajha, miként az iránt Theseusszal meg tudá Minos
Akkor egyezni, atyád is olyan jó lenne ma hozzánk! ⁴⁾
Igy mondotta, szelid szóval nyugtatva meg a lányt.
De annak leverő kin emészté keble világát;
1105. S válaszoló fájdalmában nagyon elkeseredvén:
„Maglehet az, Hellasban tán az ily alku helyén van;
Ámde Ajetes, az édes atyám nem oly ember, amint te
Minost, Pasiphae férjét, jellemzed; aminthogy
Én se, minő Ariadne: s ne szólj vendégszeretetről!
1110. Csak juttass engem, ha utóbb Iolkosba mehettél,
Olykor eszedbe; terólad ugyan még drága szülőim
Ellen is emlékezni fogok! Ha feledni találnál,
Vajha hírét venném, ha madár is szállana hozzám;
Vagy pedig egy viharos szélvész felkapva, hazából
1115. A nagy tengeren át Iolkosba ragadna el engem:
Hogy szemtől-szemben juttassam eszedbe kegyemből
Történt hálátlan menekültedet. Oh, ha lakodba
Én egyszerre betünhetnék váratlanul akkor! ⁴⁾
Szólt, kecses arcairól szánandó zápora hullván

¹⁾ Prometheus és Pandóra. — ²⁾ Hajmoniából. — ³⁾ Böötia határán.

1120. A könynek : mire válaszolá neki újra Iason :
 „Kedvesem, a viharos szeleket hagyd fújni világba,
 S hagyd el a hirmadarat, miután hiu a te beszéded.
 De haugyan Hellas földére s vidékire juthatsz,
 Férfiu s asszonyi nem tisztelni becsülni egyenlön
1125. Fog téged ; valamint istennőt áldani fognak
 Mind, kiknek fiaik haza jöttek üdvözen innét
 A te tanácsid után, vagy kedves férjeik, avagy
 Testvérök s rokonuk, menekülvén annyi veszélyből.
 És minékünk azután a háznál majd nyoszolyánk hű
1130. Társa leszesz ; s többé nem fogja szakítani félbe
 Semmi szerelmünket, mint sorsvégezte halálunk!“
 Szólt: mire a szűznek szive lágy kebelében elolvadt.
 Bár nagyon irtózék e merényre szivében akár csak
 Ugy távolról is gondolni ; sokáig azonban
1135. Nem habozott attól, Hellasban lakni. Miérthogy
 Hera ¹⁾ akarta, mikép Pelias vesztére Ajából
 Hadd költözzön el, és hadd lagná Medea Iolkost.
 A körhölgyek amott kissé már, kandi szemekkel
 Leskődvén, aggódtanak ; és az idő maga szintén
1140. Anyjához csakugyan haza hitta szokásosan a lányt.
 Ennek azonban eszében sem vala a hazatérés
 Még, úgy megbüvölé az alak s ajak annyi varázsa,
 Ajsonides hahogy óvatosan nem szólana hozzá :
 „Int az idő szétválni, netán itt leljen az alkony
1145. Minket együtt, s valamely idegennek tudtaul essék
 Mindez : utóbb majd összejövünk e szent helyen ismét!“
 Ily lekötő szókkal kísérlek már ezek egymást
 Nyájaskodva ma ; mig azután szétmentek. Örömmel
 Tért le az Argóhoz s bajtársihoz onnan Iason,
 S Medea hölgyeihez : kik együl-egyig összegyülnének
1150. Környüle, akiket ő most észre se vett közelében ;
 Mert a lelke az ég magasán fellegeze néki.
 Gépszerűleg hágott fel gyors szekerére ; s balába
 Kapván a gyepelöt, jobbába viszontag az ékes
 Ostort, meghajtá öszvéreit : a fogat aztán
1155. Elrobogott haza a városba. Beszélni kezdett
 Chalkiope vele, a fiain aggódvá felettébb ;
 De amaz ábrándos zavarában sem szavait nem

¹⁾ Hera, az Iasont Pelias rovására pártoló Zeüsznö.

- Hallá, sem nem akart a kérdésekre felelni.
 Egy alacsony zsámolyra leült kerevetje legalján ;
1160. Balkezivel megtámasztván úgy félszegen állát :
 Nedvesen úszának szeminek pillái ama gyász
 Gondolatokra, magát mi gonosz tervekbe avatta.
 Ajsonides, miután utitársihoz ére, hol őket
 Annakelőtte magokra hagyá, elválva közülök ;
1165. Most indult velök a daliák seregébe, az úton
 Mindeneket kijelentve nekik, míg együtt oda értek.
 Látva barátai őt, megölelték s rendre kikérdék.
 Iason eléjük adá a lány szándékait ; aztán
 Megmutatá iszonyú szereit. Külön ül vala Idas,¹⁾
1170. Rágvá magát mérges haragában ; míg egyebek mind
 Vigan jártanak el, míg az éj szünetelni parancsolt,
 A magokat néző dolgokban. Majd kora reggel
 Rögtön Ajeteshez küldöttek már be vetőmag
 Végett két daliát, a csatás Telamont kitünőleg,
1175. És vele bajtársul Hermesfia Ajthalidest még.
 Mentek azok ; s nem hasztalanul : mert nókik Ajetes
 Fejedelem egyszeriben kiadá amaz Aoni²⁾ sárkány
 Rettenetes fogait, mely az Ogygi³⁾ Thebe határán
 Kadmostól, hogy ez Európát nyomozá, öletett meg,
1180. Hü őrzője Ares kútforrásának ; ahol vett
 Végre lakást is,⁴⁾ ama tehenecske után, melyet imént
 Jósłatakor kijelölt annak kalaúzul Apollon.
 E fogakat kiszedé Tritonis Athena a hulla
 Állából, s ugy Ajetesnek s Kadmosnak elosztá.
1185. Már ez Agenorides Kadmos, mikor Aoniában
 Földbe vetette övét, a Földfia⁵⁾ fajt alapítá
 A népből, melyet Ares harcaratása hagyott meg ;
 Ímezeket pedig akkor Ajetes örömmel adá ki
 Argo hajósainak, nem vélve hogy önekik e nagy
1190. Baj sikerülne, habár a tulok befogása valósul.
 A Nap az Ajthiopok szélső hegysegein immár
 A föld esti homályában sugarával alászállt ;
 S a komor Éj lovait felszerszámozta ; az Argo
 Népe pedig feket ágyalt a tarcsak körül. Ámde

¹⁾ Az egészben talán Idas van legélesebben jellemezve. — ²⁾ Aonia, Bóotia. — ³⁾ Ogygos, agg vagy együgyü, mint milyeneknek a bötöták tartattak. — ⁴⁾ Kadmos. — ⁵⁾ Ma=föld, Gyer=gyerek. Ma-gyar=Földfi.

1195. Iason, amint Helike¹⁾ fényes medvéje az égen
 Megfordult, és a levegő szép csendesen állott;
 A sivatagba kiment titkon, mint éjjeli tolvaj,
 Minden kellékkal, melyeket még nappal előre
 Összeteremte; tejet s jerkét hozza a juhakolból
1200. Argos; a többi kitelt neki bőven az Argo hajóból.
 És miután helyiségre jutott, mely az emberi járdán
 Kívül esett, a róna mező vizmetszte lapályán:
 Itt legelőre kecses tetemit megmosta az élő
 Szent folyam árjaiban; azután felvette az öltönyt,
1205. Egy feketét, melyet emlékül nyoszolyáira multkor
 A szép Hypsipyle, Lemnos fejedelme, ajánlott.
 Erre könyöknyi gödört ásván a földbe, hasábfát
 Máglyázott fölül arra; s midőn megmetszte a bárány
 Torkát, ráhelyezé ügyesen: tüzet adva alája
1210. Meggyújtotta a fát; s mielőtt zsengezte az öntvényt,
 A Brimo Hekate kegyeért esdekle bajában.
 Szives imája után maga félrevonúla: s im a nagy
 Istenség üreges barlangja setét fenekéről
 Megjelenék a hős kegyes áldozatára, körözve
1215. Cserfa harasztjaival koszorúzott szörnyü kigyóktól:
 Iszonyuan lobogott a fáklyák lángja; körében
 Rémes üvöltéssel vonítottak az allagi cenkek.
 Reszkete nyomdokiban a vizes telek: és magok a tó
 Szüz Nymphái sikoltoztak, melyek ott Amarantos²⁾
1220. Phasisa forrásos környékéin éldegelének.
 A nemes Ajsonides maga is szepegett ugyan; ámde
 Így se tekintett vissza, hanem sietett, míg az Argón
 Társainak tömegébe vegyült. S ime a kora Hajnal
 Már a havasfejú Kaukazuson vala fényugarával.
1225. Itt azután mellére szegé sietőleg Ajetes
 Azt a szilárd vértet, melyet Ares adott neki, amint
 Megdöntötte Mimast³⁾ ez az isten, a Phlegrai⁴⁾ harcost:
 Négykúpú sisakát feltette fejére, mely akként
 Tündöklött, valamint a napnak tündököl akkor
1230. Gömbje, midőn épen felvillanik Okeanosból.
 S a sokrétegű pajzst felkapta, s utána hatalmas
 Nagyszerű dárdáját ragadá, melyet egy deli bajnok

¹⁾ Göncöl. — ²⁾ Az Amarant nép vad volt, mely Kolchis felett lakott; itt eredt a Phasis folyó. — ³⁾ Gigast. — ⁴⁾ Trákhonban.

- Sem birt volna kiállni csatán, amióta Heraklest
Elhagyták, ki csak egymaga is megküzdheté azzal.
1235. Gyorsfogatú fényes szekeret tartott neki készen
A derekas Phaethon ¹⁾ kikocsizni; felült maga is rá,
S rögtön megragadá a gyeplőt. Erre kirozott
A városból a széles uton, hogy a küzdelem élén
Állana: elköveté jobbágyinak ezre meg ezre.
1240. Mint kocsikáz Isthmos versenytérére Poseidon
Isteni diszszekerén, vagy Tajnár s Lerna vizének
Zöld partjára, s Hyantios ²⁾ Onchestos³⁾ ligetébe,
Vagy ha Kalaurea tája felé rohanó paripáin,
S Hajmonión Petrába, s Gerajtos ⁴⁾ rengetegébe:
1245. Úgy tünt szembe a Kolchisiak fejedelme Ajetes.
Medea terve szerint ezalatt a bajnok Iason,
A büszert feleresztve, behinté nagyszerű pajzsát,
Izmos dárdáját s kardját vele: társai váltig
Kisérlék a fegyvereket, de a dárdanyelet nem
1250. Birták kissé sem meghajtani; hős kezeikben
Megmerevedve kitartott az mindegyre szilárdul.
A huzamost bosszús Aphareios Idas azonban
Vaskos pallossal csapa pengéjére; de kardja
Visszaugrott neki, mint az ülő kalapácsa: örömmel
1255. Zajga fel a daliák zaja e diadalmi reményben.
Erre magát hintette meg azzal:⁵⁾ s ime temerdek,
Mondhatlan, rettenhetlen vérmes leve; duzzadt
Két keze a nyilván belezúdult titkos erőtől.
Mint a harcszerető hadi mén ugrálva, nyerítve
1260. Szokta kapálni a sik homokot, míg büszke nyakával
Úgy rátartja magát, füleit felemelve magasra:
Ily vig erőérzet ragadá meg ezuttal Iasont.
Sokszerűen hányá a lábait erre meg arra,
A rézpajzst s kelevészt felvillogtatva kezével.
1265. Hinnéd, a viharos levegőn át menyküscapások
Lángja cikáz lefelé ragyogó fényével a terhes
Fellegből, melyeket sűrű záporok éjjele kísér.
Már azután nem voltak ők a vitára sokáig
Késendők, hanem egyszeriben padaikra leülvén,

¹⁾ Absyrtos. — ²⁾ A Hyas, 'Yás' nép Yász, Jász lehetett. Horvát Istv. (cikkeit I. Tud. Gyűjt. 1829. 1830.) szerint Hellasban és Böötiában Jászok laktak. — ³⁾ Böötiában. — ⁴⁾ Eubóában. — ⁵⁾ Iason.

1270. Csakhamar elsietének Ares mezejére seregben.
A várostól átellenben ez annyira terjedt,
Mennyire indótól a pályafutó kocsik által
Meghaladandó cél, mikor a meghalt fejedelmet
Népe gyalog s szekeres pályával tiszteli otthon.
1275. Ott lelték immár a királyt s a Kolchisi népet;
Ezt ugyan, amint fent állott a Kaukazus ormain,
Azt pedig a folyam¹⁾ árjainál a parton időzve.
Ajsonides, miután kikötöttek társai, rögtön
Pajzsosan és kelevészesen a viadalra kitermett
1280. Jármű hajójából; egyszersmiud vitte magával
A sok agyarral telt tündöklő rézsisakot, s hős
Vállain a kardot, maga meztelen, egyszer Aresnek,
Mászor aranykardú Phöbosnak látszva tetemben.
Szétnézett; s ihol a tulkok rézjárma, s a zordon
1285. Vasból pörlyözött eke tünt egyszerre szemébe.
Elközelite felé, leütötte tusával az éles
Dárdát; a sisakot jól megtámasztva lehelyzé.
Ment azután pajzsával előre, nyomozva serényen
A szilaj állatokat: s ime a barom a televény sík
1290. Félre zugából, amely nekik mindenha tolongó
Füst környezte setét alomul szolgál vala, egyszer
Csak szemközt jöve, mindkettő tűzokádva ijesztőn.
Szemléltére nagyon megijedt a többi leventa.
Ő pedig emberesen neki állva bevárta, miképen
1295. A vihar által feldühitett hullámokat a szirt.
Szemközt szegte nekik pajzsát; a két bika, szörnyet
Bögve, dühös szarvval rontott öklelni: de a hőst
Legkevesébbé sem birták meglepni helyében.
Mint valamely szelelő kohból a rézmű-kovácsok
1300. Bőrfúvói meleg lángfényt villantanak egyszer,
Rettentő tüzet élesztvén; máskor pedig ismét
Elnémulva, veszett morajok bömbölnek alulról
Fölfele: úgy bomlottak²⁾ ezek, csunya lángot ömölve
Szájokból, mely mint villám csapdosta tűzével
1305. Mindenszerte körül a hőst; de a lány³⁾ szere védé.
S most im a jobbik ökör szarvát megkapva hegyénél,
Húzta egész erejével imezt, míg a rézmű igába
Törvén, a talajon térdére kuszasztja le, lábat

¹⁾ Phasis partján. — ²⁾ Dühöngtek. — ³⁾ Medea.

- Adva serényen a réztalpúnak. Az ellene rontó
1310. Másikat itt egy ütésével buktatta le térdre.
Most eldobta remek pajzsát, s ide és oda, jobbra
S balra körülfutván a szörnyeket, őket az első
Térdeiken lecsepülve fogá, beboritva tűzöktől.
Bámulá a vitéz erejét iszonyúan Ajetes.
1315. A deli Tyndaridák, egy előleges alku fejében,
A vasigát feladák neki, hogy belefogja az ökröt.
Ő nyakaikra köté okosan; s felemelve közepen
Erre a rézrudat, ezt hozzája csatolta gyűrűvel
A járomhoz. Azok ¹⁾ levonultak az Argo hajóhoz
1320. A tüzből. Hanem ő, felkapván a hadi pajzsot,
Visszaszegé hátára megint; majd kézbe ragadta
A fogtelt sisakot, s dárdát, és ezzel azonkép,
Mint a Pelasg földműves ²⁾ nép teszen, ösztökeformán
Szúrá véknyaikat: mialatt mindegyre szilárdul
1325. Tudta irányzani a gyémánt ekeszarvat utánok.
Ám ideiglen azok hihetetlen módra dühöngtek,
Rettenetes lángot lehelegve; hogy akkora szél fűtt,
Mint a vitorlagyűrő vihar, amelytől megijedvén
A révész, tetemes lobogóját félve bevonja.
1330. Nem sok idő mulvást a dárdabökésre azonban
Már csak inaltak azok; s a parlag megtöre hátul,
Metszetvén az erős bika s büszke paraszt keze által.
Rémitőn ropogott a barázdák mentiben a nagy
És embernyi göröngy hasadása: kísérte, keményen
1335. Nyomva csorosláját lábával, Iason; utána
Mindig szórogatá a szántott földbe vetésül
A fogakat, meg-megfordulva, ha nem lepi-e meg
Hirtelenül a Földfi hadak termése. Azonban
A rézkörmű bikák szakadatlan előre haladtak.
1340. Hogy pedig a napnak hajnaltól fogva csupádon
Harmada volt még hátra, midőn a munkatörődött
Szántó már szívesen kívánja kifogni az ökrét;
Akkor a munkástól már megvala szántva a parlag,
Bár négyholdnyi telek: kiereszté erre a barmot,
1345. És a róna mező legelőire visszariasztá.
Önmaga ellenben le az Argó hajóra, miérthogy

---

¹⁾ A Tyndaridák. — ²⁾ A Pelasgok földművelők, (parasztok) voltak, mint maig is a magyarok. L. Horvát Istv. Rajzolatok.

- Még a barázdákból nem keltek a Földfiak. Itt őt
 Társai sok szóval buzdíták. Ez, sisakában
 A folyam árjaiból mert vízzel eloltva busító
1350. Szomját, meghajtá a térdeit; és deli lelkét
 Izmos erővel szedte meg, uj viadalra lihegvén,
 Mint fene vadkan, amely fogait köszörűli vadászai
 Ellen, sűrű habot túrván mérgében a földre.
 S im ezalatt a Földfiak ott az egész teleken már
1355. Felzsendültenek: irtózott az erős paizsokban,
 Kétélű kelevészekben, ragyogó sisakokban
 Ares egész dülője: egész az Olympi¹⁾ tetőkig
 Villámlott fel a kék legen át hadi fegyverök érce.
 Mint, ha havak sokasága esett a földre, de a tél
1360. Terhes fellegeit szétűzi az éjszaka mérges
 Szélvesze, sorban előtünedeznek azonnal az égbolt
 Fényes csillagi: úgy ragyogának fel seregestül
 A földből kikelő daliák. De levante Iason
 Ráeszmélt rögtön a Medea adta tanácsra;
1365. S felkapván egy öreg szirtgömböt, a vérmes Aresnek
 Harci tekéjét, a földről; négy ifju leventa
 Sem volt volna imezt képes mozditni helyéről:
 Ezt jobbja ragadva, közéjük dobta ugorvást
 Messzéről: maga pajzsa alá behuzódva titokban,
1370. Ott üle meg bátran. Kolchisnak nemzete erre
 Felharsant, mint egy tenger, ha sziklába ütődik.
 És meglepte magát a néma bubánat Ajetest
 A teke bongására. S azok,¹⁾ mint fürge kutyák, mind
 Összerohantanak egymással verekedni: kik aztán
1375. Öndárdáik alatt Földanyjok keblibe hulltak
 Vissza, miként fenyű s tölgy, melyet a szelek ostroma dönt le.
 És valamint a pirholagos csillag fut az égen,
 Útvonalát kiderítve, csodául az emberi szemnek,
 Mely őt a komor éjben előtündöklenni látja:
1380. Így rohaná meg a Földfiakat tömegükben Iason.
 Vitte kirántott hős kardját, s szélteben aratva
 Ott kiaszabolt, egy részt, amint hasig és övezésig
 A levegőre kitermett már féliglen; egyet még
 Térdig; egyet csak imént állottat lábra; amott egy
1385. Másikat, amint már a csatát megkezdeni készült.

¹⁾ Égig. — ²⁾ A Földfiak.

- Mint ha határ végett kerekedvén háboru, telkét
 Féltve a földművelő, nehogy azt letapossa az ellen,
 Görbe kifent sarlót ragad a markába, s kalásztát
 Nyersen aratja igen sietőleg, az égi napoknak
 1390. Meg sem hagyva meleg sugarától rendesen érni:
 Úgy aratá az a Földfi-kalászt; a hosszú barázdák
 Vizforrás ereként vérrel dagadoztak utána.
 Elhullottak, ezek homlok, fogaikkal a zordon
 Rögbe harapva; hanyatt amazok; ki könyökre, ki oldalt
 1395. Dölve, oly alkatuak, valamint a tengeri cethal.
 Sok, megvágva előbb, hogysen kiemelte a lábát,
 Mennyire felhaladott már a levegőre, viszontag
 Annyira szegte csuromba fejét be a porhanyu földbe.
 A csak iménti növény, ha Zeüsz felhőszakadása
 1400. Ront le reája, ilyen szomorún konyul el, gyökerében
 Megroncsolva, a kertészek szorgalma; s bubánat
 Gyötri a kertek urát, ki növényeit akkora gonddal
 Ápolgatta saját telekén: oly fájdalom által
 Volt megtörve kemény fejedelmi szívében Ajetes.
 1405. És a Kolchisiak tömegében visszavonulván
 A városba, azon vala, hogy ronthassa meg őket.
 A nap elalkonyodott; a hős befejezte vitáját.

IV. ÉNEK.

- Most már, istennő, Zeüsz gyermeke, Musa, te mondd el
 Medea szándokait, epedését. Mert elakadva
 Bennem azon habozik mindegyre az elme, ha vajjon
 A szomorú szerelem kinos átkát zengjem-e inkább,
 5. Vagy pedig országból nem széphírü futását.
 Már maga, népei közt a legjobb Kolchisiakkal
 Gyülesezve, azon tünődék mélyen Ajetes
 Teljes egész éjjel, roppant haragában az átvitt
 Vállalaton, hogyan és mily uton buktassa meg őket.
 10. Nem hiheté a vitát sikerültnek lányai nélkül.

- S Hera bus aggálylyal töltötte be Medea szivét.¹⁾
 Megrebbent, valamint megrebbent az őz, melyet a mély
 Cserje között felijeszt véletlen az eb csaholása.
 Mert úgy vélekedék, igazán, hogy az atya segélyét
15. Sajditotta, s legott minden rosztat elkövet érte.
 Félt avatott körhölgyeitől; telegyült szeme égő
 Tűzzel; rettenetes fülzúgás álla be rögtön.
 Gyakran kapdosa torkához; gyakran lekuszálván
 A feje fürtjeit, örültként ordita kinában.
20. És tán sorsa előtt mérget kóstolva veszendett
 A hajadon, s hiusítandá még Hera tanácsát,²⁾
 Hogyha ez istennő sűgalma szökésre nem inti
 Phrixos gyermekivel. Felidült egyszerre keblében
 A repeső lélek: hamar egy más gondolat, és im
25. A mérget mind visszalöké szere nyilt doboszába.
 S megcsókolva az ágyát s két ajtófelet, aztán
 A falakat tapogatta körül; s kiszakitva hajának
 Egy hosszú fürtjét, anyjának hagyni lakában
 Szűzies emlénnyül, keserű siralomra fakadt ki:
30. „Ezt a hosszú hajat hagyván számodra, bucsúzom
 Tőled, anyám: ah örülj te, mig én elbujdosom; örvendj,
 Chalkiope, magad is; s te királyi lak! Oh de miért nem
 Nyelt el a tenger előbb, idegen, semmint ide jöttél!“
 Így szólott, sűrű könnyzáport hullajtva szeméből.
35. Mint gazdag házból kiszakitott s titkon elorzott
 Rabnő, akit imént kiragadt balsorsa honából,
 Aki előbb sose tudta, mi a leverő nyomorúság,
 S mostan szolgálai munkákhoz nem szokva, egy ádáz
 Urnőnek szomorú szivvel juta durva kezébe:
40. Így szakadott ki a kedves lány fejedelmi lakából.
 Önkényt tárultak fel az ajtók zárai, rögtön
 Felpattogván a reteszek büdalára előtte.
 A szűk utca között futa gyorsalkodva meztláb,
 Baljával fátylát felfogva szemöldje s halánték
45. És kecses arca körül; jobbával szép rokolyája
 Legszelét emelé fel gondosan a hamar úton.
 Már is a városnak keretéből némi homályos
 Ósvényhez juta, rettegvén: de nem ismere rája
 Senki, nem is sejték őtet mentében az örök.

¹⁾ Hera, a hír. — ²⁾ Hogy Pelias lakoljon.

50. Innen alágondolt a szent imolába: az útát
 Jól ismerte, holott oly sokszor járt is idáig
 A holtak s gyökerek végett, afféle bűbájós
 Nők módjára: hanem remegett dobogó szíve ottben.
 Ezt, a határszélről azimént érkeve, kíváncsi
55. Jó kedvvel látá Titenis, az istenies Hold, ¹⁾
 Így bujdosni; s beszélt és így mondotta magában:
 „Hát Latmos ²⁾ barglangja körül ácsorgani nemcsak
 Én tudok; a szép Endymion ³⁾ nemcsak nekem oly kín!
 Ah hiszen a te hamis bűdalokra is, e szerelemről
60. Emlékezve, gyakorta jövék, hogy az éjjeli csendben
 Oly szereket kuruzsolj, melyek épen tetszeni fognak.
 S most im az ő sora is szintoly keserűre fajult már:
 Mert ihol a sanyarú isten ⁴⁾ neked is kinul adta
 Ajsonidest, jó lány. De eredj, és türni tanuljad,
65. Bármi okos vagy is, a szomorú fájdalom igáját!“
 Így szól: a sietőt ⁵⁾ elvitték lábai gyorsan.
 Széles örömmel lépett már a partra, szemébe
 Tünnén ellenbát a tűz, amely a diadalmas
 Hőseknél az egész komor éjjel örömjelül égett.
70. Éles üvöltéssel nevezé egyszerre az éjnek
 Sűrű homályában Phrontist, a Phrixos utóbbik
 Magvát: aki legott maga és testvérei, s szintén
 Iason, övének arányozták a szózatot. Argo
 Népe elámula csendesesen, ezt hallván: az övé volt.
75. Három üvöltését Phrontis háromszor üvöltve
 Viszonozá amazok sürgelmire: akik is immár
 Gyorsan eveztek az Argo hajón a hangra feléje.
 Még a jármű alatságát a partra se dobták
 Volt, mikor imhol már egy könnyü szökéssel Iason
80. A fedezetről a szárazon állt; Phrixos fia Phrontis
 És Argos szintén kiugortanak: ekkoron a szűz,
 Térdeiket kezivel busan átkulcsolva, könyörgött:
 „Kedveseim, boldogtalanat szabadítsatok engem,
 És mielőbb, magatokkal együtt: mert tudva van immár
85. Minden Ajetes előtt; és nincs más mód, de hajóra
 Egyszeriben, mielőtt lovait befogassa s felüljön!
 Én az arany gyapjat kiadom, szereimmel az éber

¹⁾ Hyperion és Theia Titánok gyermekei a Nap és Hold. Heziod Theogon. 371. — ²⁾ Kariában. — ³⁾ Csillagász. — ⁴⁾ Eros. — ⁵⁾ Medeát.

- Sárkányt mélyen elaltatván: hanem ám te, oh vendég,
Társid előtt szavaid tanujául az isteneket hídd,¹⁾
90. Hogy valamint fogadád, engem távolba menekvőt
El nem hagysz, s gyámoltalanat legyalázni nem engedsz!⁴
Monda kesergve. Nagyon megörült e szóra Iason
Lelke; s hamar felemelte tehát a térdihez estet
Nyájasan: és megölelvén őt, biztatva beszélett:
95. „Lelkem, im esküszöm én az Olympi Zeüszre, s nejére
Én a Menyegzős Herára, hogy otthon azonnal
Törvényes nőmmé szívem szent szándoka téged
Tenni s venni, mihelyt Hellasba vezérel az isten!⁴
Szólt; és egyszeriben jobbját beletette amannak
100. A jobbjába:²⁾ ki mindjárást a szent liget ellen
Hagyta evezni az ifju hadat, hogy még ezen éjjel
Utra vigyék az arany gyapjat, s ki ne tudja Ajetes.
A sietőknek olyan vala a szó mint maga a tény.
Mert bevevén a leányt, nyomon elhajtottanak ismét
105. A parttól: nagy lón nesze a révészi lapáttal
Munkás népnek. Azonban ez, uj habozásba merülten,
Honja felé terjesztve kezét epedezve kesergett
Vissza: de megbiztatta s le is tartotta Iason.
Amire álmaikat szemeikből elverik önkényt
110. Már a vadászok, akik bizván ebeikbe, koránsem
Alszanak el váltig, hanem ők megelőzik a hajnal
Pitymalatát jóval, nehogy eltörleszsze sugára
A vad nyomdokait s elenyészsze szagát is azoknak:
Ekkor lépe ki Ajsonides maga és vele a lány
115. A fűves térségre, melyet Kos-alom neven ismer
Minda világ; mivel az³⁾ legelőször térdeit ehelytt
Hajtá meg, hátán hordozva egész ide Phrixost.
Itt közel egy füstös szent oltár romjai álltak
Még, melyet egykor a Megmentő-Zeüsznek raka Phrixos,
120. Azt az arany csodalényt bemutatni felette, miképen
Hermes hagyta, találkozván kegyesen vele. Őket⁴⁾
Útnak eresztették⁵⁾ azután Argos szava folytán.
Erre egy ösvényen haladának a szent ligetiglen,
A roppant bükkfát vigyázva s keresve, melyen volt
125. A gyapjú, valamint felhő, mely a nap keletével

¹⁾ Medea csak a vallásos eskün akar megnyugodni. — ²⁾ Kézfogás? —

³⁾ A kos. — ⁴⁾ Medeát és Iasont. — ⁵⁾ Az argohajósok.

- Tündöklő lángpirban uszik, ha sugára reásüt.
 És ihol a sárkány, szemközt nyujtózva temerdek
 Hosszu nyakával, az álmatlan szemet a sietőkre
 Szegvén, rettenetest füttyente, hogy a huzamos part
130. Szélei s rengetegek magas ormai felriadoztak.
 Meghallák, valakik tova a Titanis Ajának
 Kolchisi országán laktak Lykos árjai mellett, ¹⁾
 Amely Araxesnek folyamából elszakad, aztán
 Phasis medribe döntvén szent hullámit, együtt fut
135. Azzal a Kaukasios tengernek széles ölebe.
 A gyerekágyasok is felijedtenek; és karaik közt
 Alvó magzataikra veték rémült öleléssel
 A kezöket, melyek is felocsódtak az iszonyu füttyre.
 Mint a tűzbe borult erdőség háta felett nagy
140. Füstgomolyok kavarnak ezer rétegben az égre,
 Mindig újabb meg újabb tolakodván, és egyik a más
 Kergetvén örvényszerűleg kerekedve az aljból:
 Úgy ez a szörnyeteg ott ezerannyi tekercseken által
 Hányta magát, aszu pikkelylyel megrakva irombán.
145. Míg az imigy tekeregne, közelgete Medea hozzá,
 Édes igékkal idézve segélyül az Álmot, a legfőbb
 Istent, búvölné meg a rémet; s a kegyes Urnót,
 Védni kiáltá azt, a földi s az égi királynét. ²⁾
 Medea nyomdokait rettegve követte Iason.
150. A csoda ³⁾ már a búdalra ihol földszülte tekercsei
 Hosszú gerincét elbontá, s az ezernyi gyűrűket
 Szétnyujtotta, miként a tengerháton elomló
 Hullám néma, dühös feketélő habja: de így is
 Szörnyü fejét felemelve magasra esennen ügyekvék
155. Mindkettőt iszonyu szájába keríteni folyvást.
 De a leányka boróka imént metszett, s keveréke
 Tiszta szerétől átázott ágával, igézö
 Búdalt zengve, szemét meghinté; ⁴⁾ s a szerek által
 És beható szaga által oly álmot idéze reája,
160. Földre sülyeszté állait, és a hosszú tekercsek
 Végig nyultak egészen utána a rengeteg erdőn.
 Itt az arany gypjat leragadta sietve Iason
 Fájáról a leány sürgelmire; aki azonban

¹⁾ Különös, hogy Ajetes városában nem hallották. — ²⁾ Hekatét. — ³⁾ A sárkány. — ⁴⁾ A sárkánynak.

- A fene beste fejét huzamost dörzsölte szerével :
165. Mig maga nem sürgölte le ötét az Argo hajóhoz
 Ajsonides : ki Ares ligetét odahagyta setétben.
 Mint szűz a telehold szép fényét szokta fogadni,
 Amint az lelövell az egekről fölteremébe,
 Finom lepleiben ; s valamint örül a szive ottben
170. A gyönyörűn ragyogó láttára : Iason is így volt
 Boldog ezuttal ama nagy arany gyapjúra kezében.
 A hős férfi szög arcai s homloka lángszerű fényes
 Pirban uszának a roppant kincs tündéri diszétől.
 Milyen az esztendő s bornyú, vagy ama hegyi szarvas
175. Böre, amelyet a gáncsatlan néven tud az erdész,
 Akkora volt az arany gyapjúnak széle s a hossza ;
 És nehéz egyszersmind. Az előhaladónak ügyekvő
 Lába előtt a talaj mindegyre ragyog vala tőle.¹⁾
 Úgy sietett, majd balvállára felöltve viselvén
180. A nyaktól talpig lefolyót, majd összetűrte azt,
 Megtapogatva gyakran : mert attól tartá, vagy ember
 Vagy pedig istenség nehogy elvegye tőle az úton.
 A hajnal kipirult a földre, s azok bevegyültek
 Már a seregbe : elámultak valamennyen az égi
185. Zeűsz villáma gyanánt tündöklő gyapjura ; és mind
 Sürgött vagy felfogni, vagy azt érinteni kézzel.
 Iason azonban tiltakozott, és rája egy ujdón
 Öltönyeget vetvén behelyezte a tatra, s bevitte
 Mellé a szüzet : és azután bajtársihoz így szólt :
190. „A hazatérésről ne tündödjék senki, barátim!
 Ám az a nagyszérű baj, mely minket ez annyira vészes
 Útra parancsolt, már az ezernyi viszályok után is
 Oly könnyen sikerült a lányka tanácsai mellett.
 S én ezen önkénytest törvényes nőmül Achaja²⁾
195. Országába viszem ; ti pedig, mint Hellas egyetlen
 Jóakarójának, valamint magatoknak is üdvét,
 Mentsétek meg : mert én azt hiszem, itt jön Ajetes
 Népeivel, meggátolni a tengerre hajózást.³⁾
 Így ti az Argo hajón, a férfiu férfiu mellé
200. Ülve, egyik feleték révész legyen ; egy pedig, őrpajzst
 Fogva az ellenség gyorsreptű lövései ellen,
 A hazatérésért harcoljatok. Ám kezeinkben

¹⁾ Az arany gyapjutól. — ²⁾ Thessalia egyik neve. — ³⁾ Phasis folyóról.

- Gyermekeink, szeretett földünk és drága szülöink
 Sorsa ma ; rajtunk áll, Hellasra gyalázat-e vajjon,
 205. Vajjon nagyszerű dics háruljon-e vállalatunkból!¹
 Szólt; s hadi fegyvereit felövezte: az ifju leventék
 Felriadának egyig nekilelkesegetten; Iason,
 Kardot rántva legott elvágta az Argo hajónak
 Tarcsait, és a leány közelébe rohanva, megállott
 210. A taton, Ankajos kormányosa oldala mellett.
 Phasisről sietett nagyon a tengerre a révész.
 Már a hatalmas Ajetesnek s jobbágyinak is mind
 Hírül esett ezalatt a Medea csinja s szerelme;
 Hát gyűlésbe futott kiki fegyveresen. Valamint nagy
 215. Téli vihartól ostorozott tengerben a hullám,
 Vagy pedig a lombot lezíláló hónapon ahány
 Őszi levél foly alá a földre; ki vesse fel a nagy
 Számokat? annyi futott a folyó partjára ma Kolchis
 Népeiből, dühösen hurtozva. Közöttök Ajetes
 220. Szépfogatú lovain, melyeket neki a Nap adott volt,
 És szellő fúvalma gyanánt szállottanak, indult;
 Baljával kerek nagy pajzsot tartva merően,
 Jobbjában hosszú fenyűfáklyát:¹) oldala mellett
 Rettenetes rézdárda nyulonga magasra. A gyeplőt
 225. Absyrtos kezelé. De az Argo hajó ezalatt hős
 Népei és az erős folyamárnak sodrai által
 Hajtva, kívül szeldeste az ősz tengersíkot immár.
 Itt a király iszonyú bújában, az égnek emelve
 Zeüszhez s a Naphoz kezeit, kik a végtelenül rosz
 230. Munka tanúi, nagy átkot szórt a Kolchisi fajra,
 Ha neki a lányát vagy száraz földön elérve,
 Vagy pedig a tenger színén elfogva, hajóstul
 Kézre nem adja előbb vagy utóbb, hogy rajta kitöltse
 Lelke egész boszuját: s mindezt várhatja fejére
 235. Összesen átkainak folytán a Kolchisi nemzet.
 Így végezte Ajetes. Azok²) még eznapi azonnal
 A tengerre hajót vontattak, ezekre vitorlát
 Tűztenek, és aznap kieveztek. Aligha hihetnél
 Annyi hajóserget, de hogy inkább a madaraknak
 240. Rémitő hada szállongál a tengeri nedven.
 Hera tanácsainál fogvást a legjava széllel,

¹) A hajót felgynjítani. — ²) A kolchisiak.

- Hogy Pelias házának örök veszedelmire mennél
 Gyorsabban jusson Hellasba a Kolchisi lányzó,
 Harmadnapra korán immár a Paphlagonoknak
 245. Országába s Halys folyamához eveztek a hősök.
 Mert Imez ¹⁾ javasolta, kiszállani és Hekaténak
 Engesztőt áldozni: habár a Medea által
 Rögtönzött ezen áldozatot titkában egy ember
 Lelke se tudja, s nekem sincs az megzengeni kedvem:
 250. Félek az énektől. Igaz, a daliák keze által
 Akkor ez istennő²⁾ számára rakott telep a part
 Széle felett maig áll, láthatva az emberi szemtől.
 Itten eszébe jutott Iasonnak, eszébe vitézlő
 Társinak is Phineus, ki Ajából visszafelé más
 255. Útat ajánlt, de melyet valamennyi levente között sem
 Ismere senki. Talányukat így fejtette meg Argos:
 „Orchomenosba megyünk, melyről az igazszavu jósló³⁾
 Értesített, mikor őt aziránt megkérdeni fogtuk.
 Mert van egyéb út is, melyről szólottak az Isten
 260. Jósai hajdaniban, a Tritonis Thebe⁴⁾ szülöttei.
 Még nem volt minden csillagnak híre az égen,
 Még maga a Danaok szent nemzete sem vala névről
 Ismeretes; csak az Apidanosbeli Arkasok éltek,
 Arkasok, akik a monda szerint a Holdat előzték
 265. Meg,⁵⁾ hegyeikben makkot evén: az utóbbi Pelasgis
 Sem vala méglen a Deukalidák birodalma, mikor már
 A televény és barna Egyiptom, az ősfiaik első
 Anyja gyanánt vala ismeretes mindenhol a földön,
 És a szépfolyamú Triton⁶⁾ vize, mely ama boldog
 270. Földet nedvezi: mert Zeüsztól sose permetez arra
 Semmi eső, de az árviz után termései dúsak.
 Innen, a monda szerint, valaha egy férfi⁷⁾ bejárta
 Európát s Asiát, bizakodva saját s hadinépe
 Bátorsága s vitéz erejében; nagyszerű számos
 275. Városokat raka és telepíte meg: állnak-e maig
 Vagy sem azok, sok idő haladott el azóta felettünk.
 Ám Aja mostan is áll, s ivadéka virágzik idáig
 A törzsnek, melyet akkor Aján hada gyarmatosított.⁸⁾

¹⁾ Medea. — ²⁾ Hekate. — ³⁾ Phineus. — ⁴⁾ Egyiptomi Thebe. — ⁵⁾ A holdjárást csak később észlelték és tanulmányozták, mint Endymion. — ⁶⁾ Nil.
 — ⁷⁾ Sesostris. — ⁸⁾ A Rajzolatok Egyiptomból jött Magyarjai?

- És ezek atyjaik ős beírott oszlopjait őrzik
280. Mindmaig, amelyeken valamennyi határvonal és út
Szárazon és vizen is kijelölve az útrakelőknek.
Van pedig egy folyam, Okeanos végszarva, olyan mély
És széles, megbirja magát a málhahajót is:
Isternek nevezik távolban az ottani népek.
285. Ez maga szeldesi egy darabiglan ama hihetetlen
Hosszu mezőt; mert kútfeje a távol Boreasnak
Téli szelén is túl, a Rhipe-hegyekbe buzog fel:
De miután a Trák és Szittyia határokat éré,
Itt két ága egyét az Iontengerbe meneszti
290. Messzire; a mását pedig a Trinakria¹⁾ széles
Öblibe dönti alá, mely is a ti hazátokat éri
Legközelebbi határképen: ha az ős Acheloos
A ti tulajdon földeteken serkedne valóban!⁴
Monda: s az istennő²⁾ nekiök haladéktalan oly jó
295. És csodajelt tüntet vala fel, láttára ez útát
Választá kiki hangosan. Ám egy hosszú barázda
Tünt fel az égbolton, kijelölve az útnak irányát.
Hát itt hagyva Lykos magzatját,³⁾ szélnek ereszték
Argo vitorláit, s vig kedvvel eveztek el onnan,
300. A Paphlagon-hegyeket szemlélve; Karambis előfok
Elmaradott fordulóstul: mert szép derü s jó szél
Kedveze, míg Istros széles folyamához elértek.
Kolchis népeinek felerésze, hiába nyomozván,
Pontosról a Kyaneák szorosán evezett ki;
305. Másfele meg, melyet Absyrtos vezetett vala, megjött
Istros elé, hanem annak Szép ágán futa végig.
Igy a földnyakon áthajtván, megelőzte az Ion
Tengernek legutó öblében az Argo hajóseit.
Peuke nevű szigetet keblez tudnillik az Istros,
310. Mely háromszegü, és a szélese éri a tengert;
Keskénye feltart a folyamágy ellen: körülötte
Kettéválík a víz, s az egyik folyamág neve Narex
A másé lentebb Szép torkolat. Ebbe hatolt már
Absyrtos sebesen be az üldő Kolchisiakkal;
315. Míg a vitézek amott legfönt ügyekeztek elérni
Messzebb a szigetélre. S ihöl, legelőikén a sok
Marhát elhagyták a pásztorok; úgy megjídedtek

¹⁾ Adriai tenger. — ²⁾ Hera. — ³⁾ Daskylos, II, 803.

- A tengerről jött cetnek vélt jármü hajóktól:
Mert a tengeren úszni hajót sose láttak idáig
320. A Trákokkal elegy Szittyák, se amott a Sigynek,
És a Graukenios népség, vagy a Lauria széles
Térségű földön tengődő pusztai Sindok.
Ennekutána az Anguros hegyet, ennekutána
A magas Anguros hegységtől messzire fekvő
325. Kauliakos szirtjét, melynél kettéhasad Istros
A tengerre, haladták meg, s a Lauria rónát.
Már a Kolchisi nép a Kronostengerre ¹⁾ hatolván,
Hogy ne osonjanak el, mindenfelől útjokat állták;
De ezek ott a folyó megül úsztak el, Artemis áldott
330. Istennő Brygeis kettes szigetére ügyekvén.
E kettő egyikében szent templom vala, másban
Absyrtos hadi népének tömegét kikerülve
Megszálltak: mert félt Kolchis népsége Zeüsznek
Lányától, ²⁾ és e kettőt úgy hagyta; a többi
335. Hemzsege a tengert cirkálók számtalanával.
Más szigeteken is ott hagyták a töméntelen embert
Hátra Salankon vízfolyamig, s a Nestisi földig.
Ekkor a számra kevesb Mínyák bizonyára rosziúl is
Jártak volna, olyan sokkal verekedve; de a bajt
340. Bölcsen előzék meg, velök okszerü alkura lépven.
Ám az arany gyapjat, mivel átengedte Ajetes
Önmaga is, hahogy a nagy szakmát megteszik, ettől
Fogva igaz joggal birhassák, bár cseles úton,
Bárha erőszakosan történt is jutniok ahhoz:
345. Medea ellenben, miután csakis ez vala latban,
Leto leányánál ³⁾ legyen a néptől külön addig,
Mig valamely fejedelmi birö elítéli közöttök,
Visszakerüljön-e az vajon atyja királyi lakába,
Vagy pedig a Mínyák seregét Hellasba kövesse.
350. Itt a leány, miután mindent elgondola, kínos
Gyötrelmek tépték szagatták a szive táját
Újra; s azért haladék nélkül kivezette Iasont
Többi baráti közül: s ahogy egyszer messze valának
Tőlök, igen szomorúan imigy kezdette meg a szót:
355. „Ajsonides, mi tanács volt az megtartva felölem

¹⁾ Adria, Kronos-tenger, mert ott lakott volna Kronos, azaz Saturnus.

— ²⁾ Artemistől. — ³⁾ Artemisnél, annak templomában.

- Általatok? de ugyan feledésbe sülyeszti szerencsés
 Léted, eszedbe se jut többé, amit egykor az inség
 Napjaiban fogadál? Hol az Esdó-Zeüs hite vajjon
 Nálad? avagy hova lett az az egykori biztos ígérget?
360. A melyekért nem díszesen, ah de szemetlenül inkább,
 Elhagytam honomat s fejedelmi lakásomat, édes
 Szüleimet, melyek olyanigen drágák nekem: és im,
 Most temiattad bujdosom én a tengeren a bús
 Halkyonokkal együtt, hogy megmentettelek a vad
365. Tulkok elől, s diadalmas lól a Földfiak ellen!
 És az arany gyapjat, mely egyetlen célja utadnak,
 Azt is az én bűnöm adta neked; s ezzel legyaláztam
 Iszonyuan nememet. Hát halljad, mint hugod és nőd
 És lányod megyek én Hellasba tevéled az Argon!
370. Fogjad azért igazán a pártomat, el se szakaszson
 Tőled ama fejedelmek ítélete, akik után jársz.
 Egyszerűn, őrizz meg; s az igazság és jog előtted
 Szent legyen, amint kölcsönösen kikötöttük: avagy hát
 Vágd el ihol nyakamat kardoddal izében, Iason,
375. Hogy csunya tettemért méltó fizetéssel adózzam!
 Hah boldogtalan én, hahogy Absyrtosnak ítélend
 Engemet a bíró, kit ilyen válságban a két fél
 Majd választani fog, hogy menjek atyámnak elébe?
 Nemde dicső jelenet! Mi kinost, mi világi kudarcot
380. Nem fogok én szenvedni ama gonoszért, amit eddig
 Tettem? Oh, úgy hazatérése ne legyen soha boldog;
 Azt a mindenek Asszonya, Zeüs neje, ¹⁾ akiben oly nagy
 A te hited, ne szivelje. Utóbb, ha bajod leszen ismét,
 Akkor jussak eszedbe. Arany gyapjad, valamint az
385. Álom, veszzen el a poklokba. Hazád kebeléből
 Üzön el a mi Erinnyseink ²⁾ dühe, mint bűnöd engem
 Fészemből kiüzött. A földre sikertelen ennek
 Nem szabad esnie: mert irtózatossal esküszegéssel
 Vétettél. Ha ti itt örömet kigunyoltok is engem
390. Most, de soká titeket sem igen hagy örülni a vásár!⁴
 Monda, boszús haragát forralva: tőkéletes elszánt
 Szándoka volt, a hajót felgyújtani, rontani mindent,³⁾
 És a falánk lángok közepére beugrani. Kissé
 Meghökkenve, beszélt hozzá szeretettel Iason:

¹⁾ Hera. — ²⁾ Fúria. — ³⁾ Virgil Aen. IV, 383. 604.

395. „Hagyd el, kedves; ellőttem is oly kelletlen az épen;
De mi a háborútól akarunk menekülni ezuttal,
Oly nagy fellege áll temiattad az ellenségnek
Szemközt itt mivelünk. Mert e föld népei szálíg
Absyrtos mellett fognak, hogy tégedet ismét,
400. Mint elrablottat, haza származtasson atyádhoz,
És mi, ha harcba ereszkednénk, mindannyian itten
Vesznénk el; mi neked keserűbb fájdalmat okozna
Még, ha rabúl hagynánk kezeikre a Kolchisiaknak.
Sőt ez az alku kelepce csupán, hogy az által ez embert
405. Tönkre tegyük. Hiszen a föld népe sem állana Kolchis
Népeinek pártjára velünk szemközt fejedelme
Nélkül, aki neked rokonod pedig és szabadítód:
S én se kerülném a harcot megküzdeni akkor
E haddal, hahogy ők nekem egymagok útamat állnák.“
410. Mond hizelegve; felelt amaz erre kegyetlenül aztán:
„Lásdsza tehát. Hisz egyéb iszonyú dolgokhoz ilyesre
Szinte reákerül a sor utóbb, mikor egyszer az első
Bűn megesett, mire engem az isteni sors vetemített!
A komoly ütközetet te kövesd a Kolchisiakkal:
415. Én pedig őt¹⁾ himezett szókkal kezeidbe ügyekszem
Játszani; kit nagy ajándokaid kenyeressenek is le:
Haugyan őtet előbb sikerülne a hírnökök által
Rávennem, közelíteni és szót váltani vélem.
Már azután, ha neked tetszik, nem bánom, Iason,
420. Öld meg; s úgy azután támadd meg a Kolchisi népet!“
Igy megegyezve temérdek cselet koholának az ifjú
Absyrtosra, s igen sok ajándokot adtanak össze,
Többi között egy szent és bíbor fátylat is, amely
Hypsipylétől volt. Ezt a Charisok remekelték
425. Dia²⁾ kies szigetén Dionysosnak, ki Thoasnak
Drága fiának adá, ki viszontag Hypsipylének
Hagyta: míg ez sok egyéb kítűnő közt a gyönyörű szép
Művet Iasonnak vendégdíjúl adta lakában.
Nem győznéd tapogatni, szemed nem telne be azzal.
430. Ambrosiás illat vala benne azóta, hogy a nagy
Nysai istenség³⁾ nyugodott nektár- s borelázva
Egykor benne, ama Minos szüz lánya⁴⁾ gyönyördús
Mellét érintvén, kit Theseus elhagya Dia

¹⁾ Absyrtost. — ²⁾ Naxos szigetén. — ³⁾ Dionysos. Bacchus. — ⁴⁾ Ariadne.

- Szent szigetén, a Knossosból¹⁾ vele útnak eredtet.
475. Itt rávette a hirnököket²⁾ szándékira a lány,
 Hogy, ha az istennő szentélyibe érkezik egyszer
 Alku szerint maga, és beköszöntnek az éji homályok ;
 Jöjjen el a cselről tanakodni, hogyan vegye kézhez
 A nagy arany gypjat majd Medea, s térjen Ajetes
440. Atyjához vele vissza : hiszen csak erőszakos úton
 Adták őt Phrixos csemetéi ki a jövevénynek.
 Ily egyezések után büszert hintez vala szerte
 A levegőbe s szelekbe, mely a hegyek ormain élő
 Legbestébb vadat is leidézné a sima térre.
445. Álnok Eros, te nagy átka s gyűlölte az emberiségnek,
 Mennyi kegyetlen visszavonás, sohaj és epedések
 Érzetinek nem vagy fájdalmas mestere már te!
 Elleneim fiait zaklassad úgy, oh szilaj isten,
 Amint Medea elméjét bűnös útra vezetted.
480. Mert hogyan ölte meg a botorúl hozzá közelítő
 Absyrtost, már erre került éneklestem a sor.
 Amint alku szerint őt³⁾ Artemis e szigetében
 Hátrahagyák, egyebek megválva hajóikon egyben
 Szétmentek ; hanem Ajsonides maga lesbe vonúla,
455. Absyrtosra s utána egyéb bajtársira várván.
 Ez, rászédve az oly tetemes nagy ígéretek által,
 Késedelem nélkül áthajtván éjjel a tenger
 Habjain, Artemis istennő szigetére kilépett.
 És közelítve magán, kísérteni kezdte a nővért,
460. Mint valamely együgyű gyerek a télente megáradt
 Hópatakot, melyen át a legény se mehetne, ha vajjon
 Argo hajósainak cselt készül-e vetni valóban.
 Mig ezek egymással mindenkép jóbamaradtak,
 A sűrű lesből előtermett egyszerre Iason,
465. Villogtatva kivont kardját : mire Medea rögtön
 Hátra szegé szemeit, betakarva bűvös lepelével,
 Hogy rokonát és testvérét megöletni ne lássa.
 Akit amaz, mint kukták a szarubüszke bikákat,
 Kandin agyonvágott a szentélyhez közel, amely
470. A tuli Bryg néptől lön az istennőnek emelve.
 Összerogyott a csarnok alatt két térdire a hős
 Ifju ; hanem végső lihegésekor a sebe barna

¹⁾ Kreta városa. — ²⁾ Kolchisi hirnököket. — ³⁾ Medeát.

- Vérét felfogván, vele megfecskenkte kezéből
 Elfordult huga pártáját és hószinü leplét.
475. Ám éles kancsal szemmel szemlélte az örült
 Büntényt a mindenboszuló kegyeletlen Erinnys.¹⁾
 Ajsonides darabot vágván le a holt teteméből,
 Háromszor nyala vért, háromszor köpte ki rogját,
 Mint orgyilkosnak megtisztitkoznia törvényt.
480. Véres hulláját a földbe temette, holott még
 Most is az Absyrtos-törzsnél a csontjai folyvást.
 A daliák hogy meglátták a fáklyavilágót,
 Melyet a szűz felemelt nekik indulóul, azonnal
 Kolchis jármű hajói felé tartottak a híres
485. Argóval, s ölték a Kolchisi harcfiakat, mint
 Ölyv a gyáva galamboknak falkáit, avagy mint
 Vérmes oroszlánok széltében az óbeli gyapjast.
 Nem menekült a haláltól egy is²⁾, de akár az emésztő
 Tűz, dulták azokat. Későn közelíte Iason
490. Hozzájok, de segélyül azok nem voltanak épen
 Arra szorulva: előbb aggódtak volna magáról.
 Erre gyűléseztek, s immár az odább evezésről
 Törvénykeztek együtt szemesen: mire Medea lépett
 Hozzájok be; s legott Peleus kezdette meg a szót:
495. „Azt hiszem üdvösnek, ha mi még ezen éjszaka folytán
 Átvezünk a vizen, hol az ellenség hada foglalt
 Állást: tudnillik reggel, ha megértik a dolgot,
 Egy lélek sem ajánlja nekik, hogy minket odább is
 Üldjenek; azt a szót be se vennék. Így fejevesztve,
500. Visszavonásaiban szétoszlik egész hadok önkényt.
 Elleneink szétveszte után könnyű lesz azontul
 Minden egyéb akadék nélkül megtérni hazánkba.“
 Így szólt; a daliák helyeselték Peleus elvét.
 Itt felhágva, legott nekidőltek a fenyvevezőnek
505. Lelkesen: amíg egyéb szigetek közt a legutolsó
 Elektrisbe nem értenek, Eridanos³⁾ folyamánál.
 Kolchis népe pedig, fejedelme halála hírére
 Elvégezte, az Argo hajó s Minyák nyomozását
 A Kronos összes tengereit át folytatni: de Hera
510. Rettenetes villámlással tiltotta le őket.

¹⁾ Fúria. — ²⁾ Talán az Absyrtos hajóján levőkről van szó. — ³⁾ Po vagy Izonzo.

- Vége Kytajis földétől idegen leve a had
 Szíve, Ajetes bős haragától féltiben; és egy
 Itt, a másik amott települt le örökre lakóul.
 Némelyek a szigetekre, hol a daliák kikötöttek,
 515. Szállottak be, az Absyrtos név törzsei maig;
 Mások az Illyrikos folyamának mély vize mellett,
 Harmonia s Kadmos sirjánál,¹⁾ várat emeltek,
 A közel Enchelysek szomszédságában; egyéb rész
 A hegyen állott meg, mely névre Keraunios²⁾ attól
 420. Fogva, midőn régente Kronosfi Zeüsznek ijesztő
 Menyköve a szembes szigetekre zavarta le őket.
 A daliák, miután haza már biztos vala útjok,
 Rögtön elindulván Hyllis³⁾ partjára köték ki
 Tarcsaikat: mert egy sűrű s hosszú szigetsor ötölt volt
 525. A szemekbe, melyek közepén áthajtani vészes.
 És a Hyllisiek sem látták ellenül őket,
 Mint multkor, de utat még ők jelölének eléjük,
 Mért hogy Apollon nagy hárombja lön a díjuk érte.
 Mert két hárambot hagyva vinni magával Apollon
 530. Iasonnak feladott útjára, hogy egykor előtte
 Megjelenék a javas Pythóban, tőle tanácsot
 Kérni kalandja iránt: s jóslat vala, hol leteendik
 Azt, azon országot soha sem pusztítja az ellen.
 Most is azért e nemzetség földében elásva
 535. Rejlik mélyen a szép Hyllis város körül a szent
 Háromb, hogy szemivel sose lássa világi halandó.
 De Hyllost, a királyt, nem lelték a daliák már
 Ekkoron életben, kit előbb Herakles alatt szült
 Phajakián a kecses Melite. Mert Nausithooshoz
 540. Ment Makrisba,⁴⁾ Dionysos nevelési honába,
 Gyermeke vérbűneit lemosandó; s itt Melitébe,
 Ajgajos folyán, egy Najas lányába szerelmes,
 Meghódítá azt: ki is őneki Phajakiában
 A deli Hyllost szülte. A kiskoru gyermek előre
 545. Nausithoosnál élt, azután odahagyta szigetjét;
 Mert felserdültnek már nem vala nékie többé

¹⁾ Thebéből költöztek ide. Apollodor III, 4. — ²⁾ Mintegy Mennye-
 köves; Epirus és Illyria közt; most Monte della chimera. — ³⁾ Dalmatiában. —
⁴⁾ Makris, Phajakia másik neve; ma Corfu. Különbön Euböa is viselte a
 Makris nevet; s ezt a Rajzolatok Magyar-nak nézik.

- A fejedelmi szemöldök alatt meglaknia kedve.
 Így a Kronostengerre¹⁾ vonult, sokat összeszemelvén
 A Phajak népből: utját maga szinte segéle
550. Nausithoos. Le is ült ottan; de megölte a Mentor
 Nemzet²⁾ utóbb, mikor a legelőn védette az ökröt.
 De kegyes istennők,³⁾ kívül e nagy tengeren, aztán
 Ausonián, a Libys-szigetekben, ama Stöchadáknak
 Elnevezettekben, milyetén hire van fen idáig
555. A jeles Argo hajónak? avagy mi határtalan inség
 És bajok üzték azt oda? mely szél vitte ez útra?
 Absyrts megölése miatt bizonyára felettéb
 Megharagudt rájok Zeüsz, istenek égi királya;
 És tudatá, miszerint az Ajajában honoló bölcs
560. Kirke tanácsa szerint, csak a vérbűn meglakolása
 És tenger baj után jutnak haza. Ezt ki sem érté
 Még, de megindulván futnak vala messzire Hyllis
 Földjeitől, kikerülve a Kolchisi gyarmatok által
 Megszállott szigetek seregét a Libyria táján,
565. Issát,⁴⁾ Dyskeládost, s az igen kedves Pityeiat.
 Kerkyrát⁵⁾ hagyták ezután mellesleg utánok,
 Melyre Poseidon Asoposnak Kerkyre leányát
 Tette lakóul, messze Phlius kedvelte honától,
 Amint elragadá szerelemből: azt feketélni
570. Szemlélvén a hajós a homályos rengetegektől,
 Kerkyrát emiatt Feketének⁶⁾ szokta nevezni.
 Még azután Melitét, alkalmas széllel evezve,
 S a magasormu Kerosost, és a még magasabbra
 Nyúló Nymphaját, hol uralga Kalypso, az Atlas
575. Isteni lánya, hagyák tova: úgy tetszett, a Keraunos
 Kék hegyeket látják. Itt vette csak észre Zeüsznek
 Nagyszerű nagy haragát és szörnyü tanácsit irántok
 Hera: s szíven fekvén útjoknak célja, szelet vert
 Fel szemközt, melytől megkapva vitetenenek ismét
580. Elektris sivatag szigetébe. Mig így vitetének,
 Ime reméltelenül felzúgott emberi szóval
 A fa csodálatosan, melyet a Dodonai bükkből
 Állított fel az Argo derék közepében Athena.

¹⁾ Adriai. — ²⁾ Liburniai nép, Pliniusnál. — ³⁾ Musák. — ⁴⁾ A mai
 Lissa. — ⁵⁾ Ez nem Corfu, hanem Kurzola szigete. Az itt következő hely-
 neveket ma nem igen tudják hol keresni. — ⁶⁾ Montenegro?

- A daliákat erős rémület szállta meg a szó
585. S Zeüsz haragának ujjabb e jelenségére. Ama szó
Az vala, nem kerülük ki a hosszú tengeri szenvedet
És viharok düheit, ha előbb nem mosta le rólok
Kirke az Absyrtos vérbűneit: és követelte,
Kérje az isteneket Kastor s Polydeukes azonnal,
590. Nyissanak Ansoniába utat, hol Kirke lakását
Meglelik, aki a Nap s Persének széphaju lánya.
Igy zúgott estende az Argo hajó. Felugráltak
Erre a Tyndaridák, és kézfelemelve imádká
A kegyes isteneket minderre. Kemény leverettségg
595. Kapta meg a Minyák szívét. A jármüt azonban
Messzevivék lobogói; s betörtének Eridanosnak
Szélső öblibe, hol mellében mennykücsapottan
Hult Phaethon a Nap szekeréről félig eléggve
A mélységes tó sédébe: mely ekkorig ömli
600. Még amaz égő test szomorú és kékszinü füstjét;
Át se repülhet az égi madár soha könnyü feszített
Szárnyain e vizeken, hanem a szakadatlanul izzó
Láng közepébe suvad le. Körötte pedig magok a Nap
Lányai,¹⁾ nagy sudaras jegenyékbe feszülve, keserves
605. Jajszóval sirnak vesztén; s a földre szemökből
Elektron csepeit hullajtnak alá, melyek a nap
Fénye alatt megszikkadnak hamar a homokosban:
S a feketés tónak ha kiáradt a szelek által
Ostorozott vize a partokra, csoportosan úszva
610. Hajtatik az lefelé mind a sebes Eridanosba
A hullámoktól. Hanem a Kelták hite tartja,
Hogy Letofi Apollonnak könye úszik ezekben
A mélységbe alá, melyeket bőven sira, amint
Ő a Hyperborok áldott és szent népeinél járt,
615. Elhagyván az eget Zeüsz atyja szidalmi végett
Jó fiaért²⁾ haragudva, akit Lakereia vidékén
Szült Amyros partján neki a széparcu Koronis.
S e hir ugyancsak így él amaz emberek ajkain eddig.
Argo hajósainak sem ital nem kelle, sem étel,
620. Sem vigalomra szivök nem húza; de nappal örökké

¹⁾ Heliadák. — ²⁾ Asklepios, Aeskuláp, ki nagy orvos lévén a halálra váltakat nem hagyta meghalni, azért Zeüsz kyklopsai villámával lesujtotta, Apollon pedig a Kyklopsot ölte meg.

- Bágyasztá őket seregestül szörnyü büzével
 A nagy szag, melyet a füstölgő holt Phaethonból
 Eridanos szenvedhetlen hulláma kigőzölt:
 Éjszaka ellenben hallák a Heliadáknak
625. Élénk sírását; kiknek könye, mint az olajcsepp,
 Ugy úszkált lefelé a viznek szőke tetőjén.
 Innen a mély Rhodanos folyamára jutottanak aztán,
 Amely az Eridanosba ¹⁾ szakad; hol az összezapó víz
 Bógve zug által a szurdokon. Eridanos maga, ahol
630. A komor Éjszaka lakhelye és kapuzárai vannak,
 Onnan eredvén, majd a végtelen Okeanosba
 Ömlik alá, majd itt az Iontengerbe vetődik,
 Majd meg amott a Sardonios tengerbe ökrendi
 A vizeit két torkolaton. S ime most azok erről
635. Némi tavakra eveztenek át, melyek ott viharoznak
 A Kelták földjén, iszonyú szélesre kihatva:
 És csak alig vallották meg; mivel Okeanosba
 Szolgálván egyik ág, ha tudatlanul erre vetődtek,
 Onnan ugyan meg nem szabadultak volna bumenten.
640. De ime Herkynis ²⁾ szirtjáról Hera kiáltott,
 Mennyből alászállván: megrettent a fiatalság
 Égi szavára, olyant harsant bele a levegő ég.
 És megtértek az istennő hangjára, s legottan
 Felfedezék az utat, melyen országukba mehettek.
645. Későn értek el a tenger szélére, ugyancsak
 Hera tanácsa szerint, amugy isméretlen utazván
 A Kelták s Ligurok támentalan ezrin, egész nap
 Sűrű homálylyal fedvén el Zeüsz asszonya őket.
 Így az öböl közepén hajtván be az Argo hajóval,
650. A Stöchadák ³⁾ szigetére jutottanak üdvözen, a nagy
 Zeüszfiak ⁴⁾ érdemiért, kiket oltár s templom is illet
 Mindig azóta: nem is csak ezen nehez útnak okáért,
 De valamennyi hajót ezután is azokra bizott Zeüsz.
 A Stöchadák közül Ajthalia ⁵⁾ szigetére kelének
655. Át; itt fáradtan kavicsokkal törölögeték le
 Izzadt tagjaikat, melyek olyan színben idáig
 Látszanak a parton. S itt fegyver s a teke tőlök

¹⁾ Különös geographiai nézet mindenütt a vizeknél. — ²⁾ A scholiasta szerint hegy a Keltáknál. — ³⁾ Massilia, Marseille alatti öt apró sziget. — ⁴⁾ Tyndaridák. — ⁵⁾ Elba.

Fenvannak maig, és egy rév is az Argo nevéről ¹⁾.

Innen az Ausoni ²⁾ tengernek hullámin azonnal

660. Útnak eredtek, nézve közel Tyrsenia partjait;
 És megjöttek Ajaja híres révébe, s hajójok
 Tarcsait a sziget egy közelebbi fokához akaszták.
 Itt lelték Kirkét, ki fejét mosogatta ezennel
 A tengerben; ez éjszaka oly nehéz álmai voltak.
665. Termei és az egész házkörnyék lepve valának,
 Úgy tetszett, vérrel; szereit csunya lángok emészték,
 Mikkel az útasokat vala megbüvölni szokása:
 A tüzet ő kezivel meritett vér által esennen
 Oltogató: mire nagy félelme ijeszteni megszűnt.
670. Igy kora hajnalban, mihelyest álmából ocsódék,
 Öltönyeit s hajait tisztázta a tengeri nedvben.
 Állatok is, sem nem fenevadnak másai, sem nem
 Emberképü teremtések, hanem összevegyített
 Mindenféle alak, sereggestül jöttek az ólból
675. Övele, pásztorukat követő nagy falka juhokként.
 Igy alakított lágý sárból legelőszőr is a Föld
 Mindenféle vegyes tetemű és mozgatag élőt,
 Nem lévén szomjas levegőtől összetömődve
 Még nagyon, és a heves naptól nem nyerve odáig
- 680 Kellő nedvet: azonban utóbb elrendeze mindent
 A nagy idő. Igy jártak ezek torzképpel utána.
 A daliák nagyon elbámultanak erre: különben
 Kirke tekintetit és alakát szemlélve, Ajetes
 Nővérét szaporán sikerült észlelniök abban.
685. Ez, hogy az éjjeli álomnak kifürödté ijesztő
 Rémeit, ízibe visszavonult; s fortélyosan őket
 Érintéseivel készttette bemenni utána.
 Ám a többi levante, miként meghagyta Iason,
 Helytt maradott; de a Kolchisi lányt elvitte magával.
690. Mindketten követék nyomon ötet, míg bejutottak
 Kirke lakába: kiket lekinált teremében ez a szép
 És fényes jogodákra, tünődve, mi hozta meg őket.
 A kócikra ezek némán és szótalan ültek
 Fel gyorsan, valamint teszen a boldogtalan esdenc:
695. Medea két keziben rejté el szüzies arcát;
 Iason markolatos kardját a földbe leszúrta,

¹⁾ Porto Ferrajo. — ²⁾ Italia.

- Melylyel is Absyrtost minap orgyilkolta. Egyik sem
Mert egyenest pillái közül felnézni reája.¹⁾
Kirke legott sejté a vérbűnt s gyászut irányát;
700. Félve azért ez az Esdő-Zeüsztörvényeit, aki
Szintolyan irgalmas mint bosszus az emberölökhöz,
Áldozatot rendelt, mely megtisztítsa az esdő
Gyilkosokat, miután azok a tűzhelyre felültek.
És legelőször a gyilkosság teljes bucsujául
705. Oly eme kis malacát, melynek csecse duzzada méglen,
Terjesztvén ki az oltáron, kezeit vele bőven
Megvérezte, leszelve nyakát; azután pedig újabb
Öntvényekkel is engesztelt, könyörögve Zeüszhöz,
Mint kit a vérbűnökért járó szent áldozat illet.
710. Mindezen engesztő szereket, melyeket magok adtak
A kezihez neki, hű Najas szobanői kihordák.
Kirke viszont bodakot s engesztelményeket ottben
Égete bójtfogadalmak közt, azok által a mérges,
Bosszus Erinnyseket²⁾ kérlelni; s hogy önmaga Zeüszt is
715. Mindahoz egyszersmind irgalmas lenne s kegyelmes,
Aki akár idegen vérrel fertőzve kezében
Vétkes, akár lelkét rokonának terheli veszte.³⁾
Amint elkövetett mindent velök, ekkor azonnal
Fölkeltvén őket, fényes jogodákra helyezte,
720. És közelötkbe leült szemközt maga; s rendre kikérdé
Járatuk és szükségük iránt szorgalmasan immár,
S hogy honnan jönnek, mért ültek volt le lakában
A tűzhelyre. Mivel rémületes álmái ujra
Elméjében igen kezdék aggasztani szívét;
725. Aztán hallani óhajtá a lány honi nyelvét
Szinte, hogy a földről azt felpillantani látá.
Mert hiszen a nap egész s valamennyi családja szemére
Nézve igen kitünő, miután mindannyi felettébb
Messzire szórja szemöldi alól az aranyszínü sűgárt.
730. Az neki híven eléje sorolt kérdésre mindent,
Kolchisi hangokat ejtve, a rosszszándéku Ajetes
Lánya; hogy a daliák milyetén tervekkel utaznak,
Mennyi nehéz vita volt huzamos pályájokon eddig;
Hogy maga mint vétett nővére⁴⁾ tanácsai mellett;

¹⁾ Kirkére. — ²⁾ Fúriákat. — ³⁾ Apollonioskor már ismerték Alexandriában Mózes törvényeit. — ⁴⁾ Chalkiope.

735. Atyjától, ki felette igen fenyegette, miképen
 Illott el Phrixos maradékival: ámde kerülé
 Absyrtos vesztét említeni. Tudta igen jól
 Kirke, de a sírót megszánya, beszélt oda néki:
 „Oh nyavalyás, milyen illetlen s gonosz a te szökésed!
740. Nem hiszem én, hogy messze vigyed vele így is atyádnak
 Bús haragát: tudom, ő mielőbb Hellasba tör, édes
 Gyermekéért boszut állni; oly iszonyon a te merényed.
 De ha tehát hozzám folyamodtál, s mert rokon is vagy,
 Semmi gonoszt se fogok forralni fejedre lakomban;
745. Csak távozz utitársaddal dolgodra körömből,
 Bárki legyen, kit atyád ellen kedvedbe fogadtál.
 Tűzhelyemen ne is esdélj; mert én helyeselni
 Nem fogom a te tanácsodat, és a csúnya kalandot!“
 Szólt: mire azt leverő bú kapta meg; és lepelével
750. A szemeit betakarva könyekbe borúla: mig a hős
 Kézenfogva kivitte utóbb a félelem által
 Összetöröttet. Imigy hagyták oda Kirke lakását.
 Nem vala Hera előtt mindez titok; ezt neki rögtön
 Hírül adá Iris,¹⁾ látván a kijötteket onnan.
755. Mert maga hagyta vigyázni, ha majd távoznak a híres
 Argo hajóra; s azért sürgetve parancsola rája:
 „Kedveském, Iris, szavamat ha fogadtad idáig,
 Nossza, siess most szárnyaidon le Thetishez ²⁾ az égből,
 És mondd meg neki, a tengerből jönne ma hozzám;
760. Mert igenis szükségem rá. Azután nyomon elmégy
 A partokra, holott Hephajstos vaskos ülöt
 Pörölyözik szakadatlanul a koholó kalapácsok;
 S mondd neki, fúvóit szüntesse, mig átlesz az Argo
 Népe ama parton. Ne meg ám Ajoloshoz is elmenj
765. Hát; Ajoloshoz, a légtermett szélvésznek urához:
 Ennek is elmondjadsza nevemben, hogy valamennyi
 Szélt szüntessen meg, ne is őrzöngtesse a tengert
 Semmi hevesb fuvalom; s hogy csak Zephyros maga lengjen,
 Mig a Phajak földön megjötenek³⁾ Alkinooshoz.“
770. Így szólt: Iris Olymposról haladéktalan elszállt,
 Héjázta sebes könnyűded szárnyait: és szállt
 Ajgajosba,⁴⁾ holott a Nereus tartja lakását.

¹⁾ Iris, hír. — ²⁾ Nereis, Nereus lánya, Peleus neje. — ³⁾ Iasonék. —

⁴⁾ Aegaeumi tengere.

- Itt legelőre Thetist keresé meg, s Hera nevével
Szorgalmazta, sietve legott hozzája az égbe.
775. Majd azután Hephajstoshoz mene; s pörölyözését
Csakhamar elhagyatá: máris szüneteltenek ottben
A kormos fűvók bűgásai. Most Ajoloshoz
Röppene, Hippotes ágához.¹⁾ Mig azonban imezzel
Jóbamaradván, tiszte után kipihenteti térdét,
780. Ime Thetis, Nereus atyját s nővéreit ottan
Hagyva a tengerben, Heránál terme Olympon;
Aki leültetvén közelében szól vala hozzá:
„Halljad csak, Thetis, egy mondásom volna tehozzád!
Jól tudod azt, mily igen kitűnő becsületben előttem
785. Ajsonides maga, és valahány bajtársai vannak;
Mint szabadítottam meg ama tévszirtokon őket
Általeveztökkor, hol tűzvihar iszonya rémit,
S a sima szikla falát hullámok nyelvei nyalják.
Most meg a Skylla magas köve és a szörnyü Charybdis
790. Ökrendése felé viszen útjok. Ugyan te, kit úgy is
Én csecsemőköröd óta neveltelek, és oly igen hön
Kedvelek a tenger más istenségi felett, mint
Aki sosem vágytál, az ilyest megvágyni gyakorta
Kész Zeüszszel, keveredni: no mert földolga, halandó
795. Nőhöz avagy halhatlanhoz közelitnie mindég.
Hát de te, engem félve is és tisztelve, kerülted
Lelkesen azt; hanem aztán ő komoly esküvel esküdt,
Hogy te egy istennek sem fogsz neje lenni az égben.
Még se szünék soha is pillogni szemével utánod,
800. Mignem a tiszteletes Themis²⁾ elmondott neki mindent,
Hogy végzet, nemes atyjánál jobbat s nemesebbet
Szülnöd: azért noha vágya reád, csak felhagyja mégis
Végre, azon félvén, netalántán nála hatalmasb
Isten uralkodjék, hanem ő birhassa Olympot.
805. Én pedig a legerősb embert szántam neked akkor
Férjül, hogy boldog legyen és örvendetes a te
Nászod is, és anyaságod is; én hittam meg az égnek
Isteneit lakadalmadhoz sereggestül; a fáklyát
Én emelém fel örömjelül a lakadalmi teremben.
810. Jersze tehát, hadd mondjak csak még némit ezekhez.

¹⁾ Fiához. — ²⁾ Ez a Themis, mint törvény, Mózes Thorájával,
Mózes törvényével függne össze.

- Majd mikor Elysion mezejére jut a fiad egyszer,
 Akit a Kentauros Cheiron házában apolnak
 Mostan a Najasok, ¹⁾ ki csak a te tejedre sovárog;
 Kell hogy Ajetes lánya legyen neki a neje ottan,
 815. Medea. Hát menyeden, mint annak anyósa, s magán is
 Peleusen, ma segélj. Hova is haragudnod örökké?
 Vétkes. Az istenek önmagok is megbotlanak olykor.
 És szavaimra bizony Hephajstos ²⁾ is, úgy hiszem, immár
 Nem fujtatja tüzét; azután maga Hippotades ³⁾ sem
 820. Engedi más viharos szeleit keveregni, kivéven
 Azt a szelid Zephyrost, mignem behatoltanak egyszer
 Phajakiába: hová biztossá tedd te az útát.
 A sziklák egyedül félelmesek, és a hab örült
 Árja; de nővériddel együtt meggyőzheted ezt is.
 825. Hát se Charybdisnek ⁴⁾ veszedelmibe bé ne bocsássad
 A járatlanokat, nehogy elsűlyedjenek abban;
 Úgy meg az Ausoni Skyllához ⁵⁾ se ereszszed az Argót,
 Ausoni Skyllához, fene szörnyhöz, kit Hekate szült
 Phorkosnak, ki nevére Kytajis az emberi nyelven:
 830. Hogy dühös ajkaival ne rohanja meg a deli népet,
 S kárt ne tegyen bennök valahogy. Hát arra irányozd
 Majd a hajót, amerre szűken kihatolnak a vészből.
 Így szólt Hera; Thetis pedig így mondotta viszontag:
 „Oh, ha valósággal szünetelni fog a szelek és tűz
 835. Mérge, no úgy én már akkor bizodalmasan adnám
 A szavamat, hogy a hullámtól megmentem az arra
 Átevező Argót, Zephyros szolgálata mellett.
 De ihol, int az idő elmennem a végtelen útra,
 Hol majd fölkeresem szeretett nővérimet, a jó
 840. És hü segédeimet; valamint fel az Argo hajónak
 Népeit a révben, hogy jókor evezzenek onnan.“
 Monda: s legott leszökelve keresztül a légen, alászállt
 A kék tengernek fenekére; s kihitta segélyül
 A vele testvéres szép Nereidákat. Azok mind
 845. Összefutottak az ő felhívására; s kirakván
 Hera hírét nekik, Ausonia hullámira küldé.

¹⁾ Chariklo, Cheiron neje, és Philyra, Cheiron anyja. Ezek nevelték Achillest. — ²⁾ Vulkán, Lipara szigetén. — ³⁾ Ajolos hét sziget ura, köztök Lipora. — ⁴⁾ Sicília partjai alatt Italiával szemközt. — ⁵⁾ Italia oldalán, Siciliával átellenben.

- Önmaga meg, sebesebben mint villám, avagy a nap
 Súgara, hogy kilövell a föld legszélein első
 Keltekor, útnak eredt a tengeren; amig Ajaja
 850. Országnak partjára jutott Tyrsenia földjén.
 Őket¹⁾ időzve lelé, egyszerre tekézve s nyilazva
 Épen együtt; és érintvén kézhegygyel a bajnok
 Peleust, mint ki az istennő szeretett ura férje
 Volt, akin kívül egy hős sem láthatta, s csak ezzel
 855. Szemléltette magát; ezt felszólítva beszélett:
 „Semmi multságot többé Tyrsenia partján!
 Virradtára legott oldjátok a tarcsakat innét,
 Amint Hera segélőtök meghagyta. Szavára
 A szüz Nereidák seregestül összesietnek,
 860. Átszabadítani az úgynevezett Tévszírtokon a ti
 Argo hajótokat, arra levén neki végzetes útja.
 De te személyemet a daliáknak föl ne fedezed,
 Majd ha a többi között meglátsz. Ezt tartsd meg eszedben,
 Hogy még inkább meg ne boszonts, mint teted a multkor!⁴
 865. Monda, s azonnal alátünt a tengerbe szeméből.
 Azt pedig éles bú ragadá meg, mérthogy azóta
 Sem láthatta, midőn teremét legutóbb odahagyta
 Volt, a kisdéd Achilleusért förmedve reája.
 Mert éjfélenten körülégetgette halandó
 870. Testét lánggal az istennő, nappal pedig üdvös
 Ambrosiával kente meg azt, hogy lenne a gyermek
 Halhatlan, s az öregségnek menekülve bajától.²⁾
 Peleus, ágyából felugorva, hogy a tűzön egyszer
 Meglátá vergődni fiát, felüvölte temerdek
 875. Hangosan a látványra, az esztelen. Itt Thetis, a zajt
 Hallva, kapá a sirót s földhöz sujtotta tűzéről;
 És valamint szellő, valamint csak az éjjeli álom,
 Hirtelen eltűnék a tereméből: és bemerülvén
 A tengerbe, sosem tért onnan vissza azóta.
 880. Ez bántotta tehát Peleust: ki azonban imígy is
 Csak tudatá deli társaival meghagyta parancsát.
 Társai erre legott felhagytak versenyeikkel,
 És vacsorát hevenyeztének és ágyalni siettek;
 S meglakomázva, miként azelőtt, nyugalomra feküdtek.

¹⁾ Az argohajósokat. — ²⁾ Már előbb több gyermek elveszett a tűz-próba alatt, mond a Scholiasta.

885. Ám a fényvezető Hajnal hogy az égre tetőzött,
Itt a lengedező Zephyros keltére beszálltak
A földről padaikra hamar; s felvonva örömmel
Tengerből a horgonyokat, rendezni sűrögtek
Mindent kelletileg; s fölemelvén a lobogó lent,
890. Rája feszítették a rúdszárnyakra szijakkal.
Már a hajót csendes szél vitte. De im szemeikbe
Tünt a virulmányos gyönyörű sziget,¹⁾ ahol a hangos
Sirenek már, mint Acheloos lányai, mindazt
Tönkre tevék, ki bűvös dalaikra kiköt vala nálok.
895. A szép Terpsichore, Musáknak egyik disze, szülte
Őket előbb, Achelooshoz közeledve: kik egykor
Deo kecses hajadon lányát²⁾ a kellemes ének
Által üditgették; ekkor pedig átalakulva
Mind madaraknak s szűzeknek látszottnak immár.
900. Már sokat elfogtak dalaikkal drága honától,
Mindig a révfokról lesekedve eléjek, utánok;
És elsorvaszták csábjaikkal. Most is ezeknek
Bűvösen énekelék a varázsdalt; s Argo vitézlő
Nemzete már készült a szigetre kikötni, de Orpheus,
905. A trák Óagros fia, rögtön kézbe ragadván
És felhangolván köreikben Bistoni lantját,
Oly magasan harsogtatták okos ajkai a dal
Bájszavait, hogy csenge belé a levante seregnek
Két füle: túljajlá a szűzies éneket a lant.
910. Mig a hajót Zephyros s a mögötte zugó habok árja
Hordta előre, azok dala élvezhetlenül elszállt.
És mégis Teleon deli magzata Butes, a többi
Társa közül kiszakaszkodván, révérszi padáról
Vizbe szökött, a Sirenek dala által ígézve;
915. S úsztan uszott a magas habokon, hogy elérje a partot.
Balgatag: Ám azok őt elfogták volna honától;
Kypris azonban, Eryx³⁾ kegyes istennője, az örvény
Közt őt megragadá, s könyörülvén rajta kitette
A Lilybajoni fokra, hogy ott tarthassa lakását.
920. Társai bánatosan menekültek ezuttal, ezerszer
Rémületesb szurdokba, hajótöretőbe jutandók.

¹⁾ Odys. XII, 39. 167. szerint Italia táján, talán a Capri sziget. — ²⁾ A még hajadon Persephonét; Deo, azaz Demeter vagy Ceres leányát. Négyen voltak. — ³⁾ Sicilia nyugoti partján.

- Innen a Skyllának sima kősziklája merengett,
 Onnan örök zajjal bömbölt mindegyre Charybdis;
 Mig meg amott iszonyú hullámok alatt döbörögtek
25. A Tévszirtok, ahol régenten is a tüzokádó
 Szirt ama sziklatetőre dühöngve ökrendte ki lángját.
 A levegőt füstnek komor éje borítja: világért
 Sem látnál egy napsugarat. Hephajstos azimént
 Szünt dolgozni, de még forrón sustorga fel a víz.
30. Itten a Nereidák raja jobbra s balra köröttek
 Terme; Thetis maga a kormány leghátuli szárnyát
 Érintette, hogy a Tévszirt szorosába vezesse.
 Mint szoktak derüfény mellett a jármű hajónak
 Környüle falkástul csapatozni a delfinek, egyszer
35. A haladó elején seregelvén, máskor utána,
 Néha meg oldalvást, hogy örül lelkében a révész:
 Úgy futosának az Argo körül enyelegve cikában
 A szép Nereidák, az irányt Thetis önmaga tartván.
 S hogy be valának a Tévszirtok közepére menendők,
40. Itt valamennyi, fehér térdig felakasztva uszályát,
 Fönt a szirtokon és hullámi töréseken állást
 Foglala, s jobbról és balról futosának egyenként.
 Argo hajót magasan csapdosták a habok; a bős
 Hullám környüle a sziklát mindegyre pofozta.
45. Némelyeik¹⁾ meredek módjára szegültek az égnek,
 Máskor az ősz tenger benső fenekére suvadtak
 Voltak, ahol magasabban járt tajtékosan a hab.
 Némelyeik, valamint homokos partszéleken olykor
 Gömbölyü labdával, kétrét felövezve csipőig,
50. Játszadózó szűzek, melyek azt felváltva fogadják
 Egymástól, magasan feldobván újra meg újra
 A levegőbe, hogy az sose hull a földre kezökből:
 Úgy adogatták ők egymásnak a lassadan úszó
 Argót kézről kézre magas jártában, a rémes
55. Szirttól távol tartva: zugott körülöttek az árvíz.
 A kőszál meredek tetejéről nézte szemével
 Mindezeket, súlyos vállát kalapácsa nyelére
 Nyugtatóván, Hephajstos; az ég fényes magasáról
 Nézte Zeüsz neje, Hera: de átkulcsolta kezével
60. Pallas Athenát, oly félenkség szállta meg őtet.

¹⁾ A Nereidák némelyei.

- Amily hosszú szokott a napköz lenni tavasszal,
Addig bajlakodának ezek, kitöretve az ádáz
Szikla közül a hajót: s most Argo vitézei kellő
Széllal odább evezének már, mellezve serényen
965. Thrinakie¹⁾ mezejét, hol a Napnak tulkai élnek.
Ekkor a Nereidák is alámerülének a mélybe,
Mint a buvármadarak, befejezve a Hera parancsait.
A daliák füleit vegyesen juhok és tulokökrök
Nagy bögése ütötte meg a rezgő levegőn át.
970. A juhokat harmatnedves rétségeken őrzé
A Nap²⁾ legfiatalb Phaethusa leánya, nyugodtan
Rákönyökölve ezüst pásztorbotjára utánok:
Lampetie is aranyrész³⁾ pálcát tartva követte
Zöld mezején a tehéncordát. Ezeket nagyon is jól
975. Láták a daliák a róna mező folyamának
Mentiben, és a rét tava mellett: köztök egyetlen
Sem vala barnaszínű, de fehér tetemére hasonló
Mind a tejhez, arany szarvval diszelegve a páston.
Még ezeken nappal haladának el; éjszaka vídám
980. Kedvvel eveztenek át egy nagyszerű tengeri sikot,
Mig a hajnal aláfénylett utjokra az égről.
Némi sziget van az Ioni part közelében, akarhol
Bémehető, televény, a Keraunia-tenger ölében,
Amely alatt, rege, hogy Sarló van rejtve: bocsánat,
985. Musa, a régi regét bánom: melylyel Kronos egykor
Atyja szemérmét elmetszette. Van, aki különben
A Deo⁴⁾ arató sarlóját ismeri benne:
Mert e földön előbb Deo tartotta lakását,
S a Titánokat a búzát megaratni tanítá,
990. Mint Makris szeretője. Azért leve a neve Sarló
A Phajakok eme szent dajkájának: aminthogy
A Phajak népség is az Ég⁵⁾ csemetéje s családja.
Mostan a Thrinák-tengerről jó széllal e földre
Jött meg az Argo hajó. Nagyon örvendezve fogadták
995. Mind maga Alkinoos mind népei, s áldozatokkal
Kedveskedtek: olyan nagy öröme fakadt ez az ország,
Azt hinnéd, fiaik megjötte örülteti őket.
A daliák magok is vigadoztanak a sokasággal,

¹⁾ Sicilia. — ²⁾ Helios. — ³⁾ Inkább sárgaréz, *δρείχαλκος*. — ⁴⁾ De-meter, Ceres. — ⁵⁾ Uranos.

- Mintha csak a szép Hajmonia közepébe jutottak
 1000. Volna; ¹⁾ de készek azért felfegyverkezni is egyben:
 Oly közel és oly sok hada tünt szemeikbe az üldő
 Kolchisi népnek, akik Pontos tengersizorosánál
 És a Kyanea-szirtokon átszáguldtak utánok.
 Ők kereken, vagy Ajetesnek kiadatni kívánák
 1005. Medea lányát, vagy rettentő nagy haragukban
 Szörnyű háboruval fenyegették a daliákát,
 Mind most, mind ha utóbb maga száll ki hadával Ajetes.
 Ámde a harclihegők ²⁾ sietését Alkinoos bölcs
 Fejedelem eltiltá: tudnillik a két felet inkább
 1010. Volt neki kedve csaták nélkül hozhatnia jóra.
 Medea itten erős félelmében könyörögve
 Sűrűn esengett a daliáknak; sűrűn Arete
 Alkinoosnőnek, térdeit érintve kezével:
 „Asszonyom, esdeklek, légy oly kegyes, és ki ne engedj
 1015. Kolchis népének, hogy atyámhoz megvigyen engem:
 Haugyan a te családod is emberi, mely hamar eshet
 Gyarlósága miatt könnyelműleg ily nyomorokba!
 Így tévedt meg az én eszem is, noha semmi kacérság
 Sem birt erre. Tanúm a Napnak mennyei fénye
 1020. Ottfent, és tanuim Hekate szentségei ittlent;
 Én idegen néppel nem jöttem volna hazából
 E távolba, hanem rémitő félelem unszolt
 Elbujdosni bukásom után: csakis ez, s nem egyéb ok
 Birhata erre. Maig megvan még, mint az atyámnál
 1025. Volt, szeplőtelenül szűz övem. ³⁾ Hanem oh könyörülj meg,
 Asszonyom, és uradat lágyítsd kegyelemre; hogy isten
 Áldjon meg hosszú élettel, örömmel, az ország
 Győzhetlen jólétével, nagylelkű fiakkal! ⁴⁾
 Így esdekle Arete előtt a lányka könyezve.
 1030. A hős népek ⁴⁾ előtt pedig így folytatta az esdést:
 „Oh daliák legerősbeji, csak timiattatok, és csak
 A ti vitáitokért vagyok én megverve, ki által
 A bikapárt megigáztátok, s a Földi-vetésnek
 Megtehetétek erős aratását: általam értek
 1035. Ti az arany gyapjúval ihol haza Hajmoniába;
 Általam, aki hazám, házam, szülőim, ezernyi
 Boldogságaim élvezetét játszottam el, ezzel

¹⁾ Mintha baza . . . — ²⁾ Kolchisiak. — ³⁾ Mitra. — ⁴⁾ Argonauták előtt.

- Mindegyiteknek drága hazát és házakat adván
Lakni, s atyáitokat meglátnotok édes örömmel:
1040. Mig jaj az én minden gyönyörűségemnek a balsors
Végire járt, hogy idestova így megutálva bolyongok!
Tiszteljétek az eskükötést, féljétek Eriunyst¹⁾
És a megboszuló istent, ha ugyancsak Ajetes
Engemet összezúzó haragos kezügyébe kerülnék.
1045. Nem szentélyre,²⁾ nem is szabadító várra, vagy ilyen
Más menedékre hagyom magamat, de csakis tireátok.
Irgalmatlanok és kegyeletlenek, akik előtt nem
Szégyen dolga, midőn idegen országi királyné
Térdeihez láttok folyamodni; kik egykor az összes
1050. Kolchisi nemzettel kész voltatok állani szembe
Gyapjatókért, s egy Ajetesszel feltenni: s ma késtek
Mégmérközni velők, mikor elszigetelve maradtak!⁴⁾
Igy könyörög vala; s aki előtt esedezve könyörgött,
Az mind bátoritá, s tiltotta kesergeni a lányt.
1055. Villogtatta hegyes kelevészét és hüvelyéből
Vont kardját kiki; s hogy neki pártját fogni koránsem
Késendnek, ha balúl ítélne ügyében a bíró.
Mig így időztenek ők egyetemben, a munkaszünő éj
Megjőve, mely nyugodalmat adott széltében az összes
1060. Földnek: azonban imezt kissé se bővölte az álom,
Sőt szomorú kebelét iszonyún szaggatta az aggály.
Mint a munkatevő némben, ki az éjjeli orsót
Ottan pörgeti árva szülötteinek zokogása
Közben, férje hián³⁾ szemiből záporkönyet ömleszt
1065. Gyászos sorsa alatt, amely oly nagyon érte el őtet:
Úgy ázott ennek szomorú orcája, mig ottben
Gyenge szívét leverő búnak gyötrelmei kinzák.
Alkinoos pedig, és tisztos felesége Arete,
A kegyes asszonyság, fejedelmi szokott teremőkben,
1070. A komor éjjelnek folytán komolyan tanakodtak
Medea sorsáról nyoszolyájokon. Ám a szelid nő
Férjéhez fölemelve szavát mondotta szívéből:
„Úgy vagyon, édesem; és a leányt a Kolchisiaktól
Oltalmazd nekem, és tégy oly jót a Minyákkal.
1075. Argos igen közel, és szomszédunk Hajmoniának

¹⁾ Fúria. — ²⁾ Nem mehetek én most templomba, hogy ott kérjem az isteneket. — ³⁾ Özvegyen.

- Népe, holott távol van Ajetes; sőt mi Ajetest
 Még nem is ösmerjük, csak hírét halljuk. Az a lány,
 Oh mily igen szivemen fekszik nekem e szomorú lány;
 Őtet az atyjához, kérlek, haza vinni ne engedd!
1080. Első vétke után, hogy a vad tulok ellen igéző
 Szert ada, mint igenis gyakran történik az élet
 Gondjai közt mivelünk, másikkal akarta döhöngő
 Atyja elől szabadítani fejét. S mint hallom, Iason
 Szinte komoly hittel kötelezte magát, hogy azonnal
1085. Elveszi őt nőül, mihelyest haza térhet az útról.
 Hát kedves, ne tegyed sem Iasont esküszegővé
 Részedről; se ne szenvedd azt, amennyiben épen
 Rajtad is áll, hogy a lány boszus atyja kezébe kerüljön.
 Vajmi nagyon sanyarúk az atyák lányaikhoz olyankor!
1090. A szép Antiopével imé mit nem teve Nykteus;*)
 És a tengerben miket is nem szenvedte örült
 Atyja miatt Danae. Minap is, tudod, itt közelünkben
 Oh az a csúf Echetos lányának vasszegeket vert
 Szemfényébe; ki most nyomorúan sinyli világát
1095. Némi setét zugban, hova az rezet őrleni zárát!
 Így szólott kérlelve. Urát megvette az asszony
 Lágy szava; s Alkinoos felelé neki arra viszontag;
 „Én, oh Arete, a Kolchisi fajt az oly árva leányért
 És daliák végett fegyverrel is egyben elűzném;
1100. Félek azonban véteni Zeüsz törvényei ellen. 2)
 Sőt de Ajetest sem könnyű megvetni, miként te
 Véled; mérthogy Ajetesnél hatalomra külömb sincs,
 Aki hadat hozhat, noha messze is, a Görögökre.
 Nékem azért akként szükséges itélnem, amint az
1105. Legméltányosb lesz; mit is el nem rejtek előtted.
 Hogyha szüz a lány még, atyjához visszavitetni
 Rendelem őt: ha pedig már férfival ágyat is osztott,
 Én el nem szakítom férjétől; és hahogy immár
 Szíve alatt netalán valakit visel, azt sem adom ki.“
1110. Így mondá, s szemeit megszőkte legottan az álom.
 Bölcs szavait neje jól fölvette; s kikelve az ágyból
 Elsietett a termeken át. Körülötte teremtek
 A neki híven felszolgáló némberek egyben.

1) Antiope, Nyktens, Danae, Echetos regéjét l. a mythológiában. — 2) Medea ellen Medea oly bünt követett el.

- És a csendben előhivatott hirnökre parancsolt,
 1115. Menne nevében Iasonhoz; sürgesse, vegyüljön
 A lánynyal; de ne is folyamodjék Alkinooshoz
 Kérelmével: az úgy fog itélni a Kolchisiaknak,
 A netalán még szűz hajadon hogy visszavitessék
 Atyjához; ha pedig már férfival ágyat is osztott,
 1120. Férjétől ugyan el nem hagyja szakítani többé.
 Így szólott: amaz¹⁾ elsietett hamar a palotából,
 Hogy hirül adja Iasonnak mielőbb úgy Arete
 Mint kegyes Alkinoos szavait s nagylelkű tanácsát.
 A daliákat fegyveresen virrasztva találá
 1125. Hyllos révében, közel a városhoz. Amint ott
 Elsorolá hireit, megörült valamennyi leventa
 Szíve; olyan kedves vala mindnyájoknak az ujság.
 Isteni tiszteletül kupabort vegyítettek azonnal,
 Mint cselekedni szokás; s ellátva juhokkal az oltárt,
 1130. Még azon éjszaka násznyoszolyát hevenyeztek a lánynak
 A szent barlangban, hol előbb tartotta lakását
 Makris, Aristajos méhésznek lánya, ki egykor
 A méhészet, olajsatolás titkára vezérelt.
 Ez²⁾ fogadá legelőre Zeüszfi dicső Dionysost³⁾
 1135. Eubóában, Abas szigetén, az ölébe; s legottan
 Megnedvezte aszú ajakát szinmézzel, amint azt
 A tüzből Hermes kiragadta; de Hera boszúsan
 Észrevevé. s az egész földről haragában elűzte.
 Így a Phajak nemzet szent barlangjába honából
 1140. Elbujdosva, nagyon dúsitá uj hona népét.
 Itt lön a menyekzős magas ágy megvetve; reája
 Felterítették volt az arany gyapjat, hogy az által
 Tiszteletes legyen és hires a nász. Zsenge virágok
 Bokkrétáit igen sok Nymphea fehér öleikben
 1145. Hoztak: mindegyikét mintegy tűz fénye körözte;
 Úgy ragyogák az arany gyapjúsugarak körül őket.
 És szemöket nagy vágy heve gyúlasztotta; de bármint
 Vágytak is, azt illetni sehogy sem hagyta szemérmök.⁴⁾
 Némelyek Ajgajos folyamának lányai voltak,
 1150. Némelyek a Meliteus hegység lokozói, viszontag
 Némelyek a ligetes rétek nemtői. Zeüsznö

¹⁾ A hirnök. — ²⁾ Makris. — ³⁾ Bacchust. — ⁴⁾ A scholiasta szerint, szégyenkeztek a nászra szánt ágyneműhez nyulni.

- Hera, Iasonnak tisztelgeni küldte ki őket.
 Am ama szent helynek maig is még Medea-barlang
 A neve, melyben azok kettőjüket összevezették,¹⁾
1155. Illatozó leplet teregetve. A társak ezenben
 Mind fegyvert villogtattak, nehogy a konok ellen
 Rajtok ezenközben véletlenül ütni találjon;
 És fejüket szép lombokkal koszorúzva meg, Orpheus
 Bájosan ömledező lantjának zengzete mellett
1160. A beuton gyönyörű nászdallamot énekelének.
 Iasonnak lakodalmát bár eltartani nem volt
 Szándoka Alkinoos földjén, de ha atyja lakába
 Térhet utóbb, Iolkosban, amint vele Medea szintén
 Ebbe maradt; hanem a szükség törvénye parancsolt.
1165. Jaj de az emberiség nyavalyás neme semmi örömré
 Sem léphet fel egész lábbal, hanem a gyönyörökhez
 Mindig akad valamely keserűség érzete gátul!
 Így ez igen boldog szerelem kérébe merültek
 Félték igen, vajon Alkinoos döntvénye megáll-e.
1170. Mennyei fényeivel feltűnván, a komor éjett
 A légből kiüzé a hajnal aránya: nevettek
 A sziget élénk partjai, és a messzecsavargó
 Harmatos ösvények: már nesz lön az utcai néptől,
 Pezsgett a városbeli lét, s Makris²⁾ szigetének
1175. Távoli széleinél a Kolchisi fegyveres ellen.
 S im fogadása szerint jöve Alkinoos megítélni
 Medea érdekeit, felemelt jobbában aranyból
 Egy bírói jogarral, amint jogügyekben az összes
 Népnek igazságot szolgáltatata máskor is otthon.
1180. A fejedelmet a Phajakok legjobbjai szintén
 Nagy tömegben nyomban fölfegyverkezve követték.
 A daliákat az asszonyiság bámulni csoportban
 Folyt ki a városból; tódult a parlagi nép is,
 Hogy hiröket hallá: tudnillik Hera³⁾ előre
1185. Hirt ada rólok. Egyik birkái javából a legszebb
 Bárányt hozta, a más eddiglen igátlan ünöcskét;
 Mások ezek mellé szinbort elegyíteni kancsót
 Raktak: az áldozatok kék füstjei messze kiténtek.
 A nők széphimü fátyolokat hoztak vala, mint nők,
1190. És arany és sok egyéb olyféle ajándokot, amik

¹⁾ A Nymphák. — ²⁾ Phajakia sziget neve. — ³⁾ Hera, hír.

- A legujabbi menyasszonynak nászdiszül ajánlvák:
 S álmélkodva csodálták volt a természetes ifjak
 Arcait és alakát; köztök kitünőleg azonban
 Orpheust, aki jeles lantjánál s éneke közben
1195. A fényes saruval nagyokat dobbanta koronként.
 A Nymphák ezalatt, mikor az nászt mond vala lantján,
 Összevegyülve kecses Hymenajost zengtek; egyébkor
 Körben egyenként is vigadót táncolva daloltak,
 Herának tetszelgve: miérthogy Arete szívébe
1200. Tette a szót, amely Alkinoost szándékira bírá.
 S ez, valamint igazán ítelt egyelőre, s amint már
 Híre futott a menyegzőnek, mely az éjszaka elvult,
 Rendületlenül állt mellette; s Ajetes ijesztő
 Bosszuja ingadozást nem birt fejedelmi szívében
1205. Kelteni, oly állandóan tartotta meg eskét.
 Kolchis népe azért hiuságnak ítélve a harcot,
 S általa ¹⁾ vagy nyomon a kiadott törvényre utalva,
 Vagy pedig a révből elevezni hajóikon: ekkor,
 Félve boszús fejedelmök ama fenyegetve kimondott
1210. Szitkaitól, kérék, ha lakást engedne. Sokáig
 Éltek már ezután a Phajak nemzettel e földön:
 Mígnem a Bakchiadák, Ephyrának ²⁾ régi lakói,
 Költöztek be, s ezek ³⁾ túl szállottak ki előlük
 Egy szigeten; honnét a Keraunios ormon, Abantok
1215. Földjén, s Orikos ⁴⁾ és Nestis tájára vetődtek.
 Mindez azonban hosszú idő jártával esett meg.
 Ott pedig a Mórak ⁵⁾ és Nymphák áldozatit még
 Pásztor Apollon szent oltárai egyre fogadják
 Évenként, melyeket maga Medea állata. S mostan
1120. Alkinoos meg Arete nagyon sok ajándokot adtak
 A bucsuzó daliáknak: ezenkül Arete tizenkét
 Belhoni körhölgyet tereméből Medea mellé.
 Hét nap után hagyták Drepanét ⁶⁾ oda: reggel igen jó
 Szellő kedveze Zeüs keziből, mely alatt sietőleg
1125. Elhaladának az Argo hajón. De a sors nem akarta
 Még, hogy Achivország partjára kilépjenek, amíg
 Meg nem szenvedtek Libyában ⁷⁾ is a nemes ifjak.
 Már elhagyták nyílt lobogóval az Ambrakioták

¹⁾ Alkinoos által. — ²⁾ Korinth. — ³⁾ Kolchisiak. — ⁴⁾ Epirusban, Illyria határán. — ⁵⁾ Párkák. — ⁶⁾ Phajakia szigete. — ⁷⁾ Afrikában.

- Törzséről nevezett öblöt; valamint el a Kures
1230. Nép földjét, azután az Echinasféle szigetség
Hosszu sorát: ime, már a Pelops hona tűnt szemeikbe.¹⁾
Hát egyszerre a zord Boreas szele iszonyu dühhel
Kapta fel, és a Libys-tengerre sodorta, kilenc nap
És szintannyi setét éjjel ragadozva: mig egyszer
1235. Csak beteretle amott a Syrtis-öbölbe, ahonnan
Nincs menedéke hajónak, amely beletévede abba.
Mindenszerte sekély, és mindenszerte hináros
A mélység, melyen a süket ár tájtékai úsznak;
Környüle szörnű homoksivatag, melyen élve egy állat
1240. Avagy egy árva madár ingyen se mutatkozik. Őket
Már az özön, mely a száraztól majd eltakarodni,
Majd ismét hullámaival szakadatlanul arra
Visszaseregni szokott, ide úgy hajtotta be, Argo
Aljának kicsi része maradt csak az ottani vízben.
1245. Erre hajójokból kiugrálván, búba merültek
Mind, csak eget látván és földet, s a levegőhöz
Szinte hasonlatos egy hegyhátat messzire: semmi
Ösvény és itató, vagy akár egy pásztori kised
Kunyhó sincs, de halálcsend pangott minden irányban.
1250. És szomorú szívvel faggatták széltiben egymást:
„Mily ország lehet ez? hova hajtottak ki az ádáz
Szélviharok minket? Bárcsak megvetve a végvész
Félelmét, ama kőszirtok²⁾ közepére törettünk
Volna be: ugy, Zeüsnek végzései ellen utazván,
1255. Még legalább szebben veszhettünk volna hajónkon!
Most immár mit van mit tenni, ha a szelek itten
Zárnak bennünket bármily kis időre, hol oly nagy
Pusztán tűnik elénk az egész élettelen ország!“
Igy szólt; és maga Ankajos kormányos is imígy
1260. Fordula búslakodó bajtársihoz a kinos ügyben:
„Elvesztünk nyomorú sorssal; lehetetlen ez átkos
Helyzetből menekülni: oh mily irtózatos a mi
Állapotunk e vadon pusztán, hahogy a szelek onnan
Fújnak a szárazról! Mereven sárfészkes iszapnak
1265. Látom e tengert messze: ni, mily dühös áradozással
Ütközik itt e dagály a fakó homokosba szünetlen!
S a szent Argo hajó már rég csuful összetörtve

¹⁾ Már közelgettek haza felé. — ²⁾ Kyaneák.

- Volna, hahogy magok utjáról szárazra nem úzték
 Őtet az elbőszült özönök daganatai jókor!
1270. S most ezek a tengerre rohanván vissza, parányi
 Viz lepi a talajat, melyen átverekedni lehetlen.
 Ah, én részemről minden révész reménytől
 És hazatéréstől elbúcsuzom: aki tudósabb,
 Rajta, mutassa meg azt; ihol, a kormányra felülhet,
1275. Aki evezni merész. De bizony Zeüsz a hazatérés
 Kellemetes napját minékünk nem akarja megadni!“
 Így mondotta könyezve; buját osztotta egyiglen
 Minden okos révész: valamennyinek a szive meg lőn
 Fagyva beszédire, és halaványság futta el arcát.
1280. Mint lézengnek a városban kísértetes arccal
 A lakosok, valamely vérengző harcnak, avagy nagy
 Mirigynek várván a végét, vagy pedig annak
 A zápornak, amely az ökörnek tette kidöntő
 Dolgát tönkre; avagy ha talán vért izzadoz a szent
1285. Képszobor, és a szentélyben bőgés szava hallik;
 Vagy fényes délben komor éjet ereszt le az égről
 A nap, s feltünedeznek az ég csillagai rendre:
 Ily szomorú képpel fanyalogtanak a huzamos part
 Szélein a daliák. Beköszönte setéten azonban
1290. Egyszer az este; s ezek szomorúan ölelve meg egymást,
 Sírva bucsuztanak el, hogy szerteoszolva egyenkint
 Lelkét mindegyikök külön adja ki a homok ágyán.
 S elfelekeztenek egymástól kiki messze, feküdni;
 És ott öltönyeikbe beburkolván fejöket, mind
1295. Éhen-szomjan egész éjjel-nappal feküvének,
 Szörnyü halálra kitéve. Külön keseregtek Ajetes
 Lánya körül seregestül igen fájdalmasan a nők.
 Amilyen élénkül pipeg a barlangi vacokból
 Még tollatlanul elszórodott árva madárfi;
1300. Vagy pedig a gyönyörűn lejtő Paktolos¹⁾ erénél
 Amilyen éneket indít a hattyúsereg, úgy hogy
 Zengnek a róna mezők s a szép folyam árjai benne:
 Oly szomorún húzták ezek, a homokosra lehajtván
 Szög hajokat, valamennyen egész kinos éjjel a jajszót.
1305. S éltöket itt voltak leteendők mindenesetre
 Névtelenül, nem is emlegetetten az emberek által

¹⁾ Lydia folyója; különben Chrysorrhoas, A r a n y o s.

- A legerősb daliák, a vitát nem küzdve ki végig;
 De megesett az igen leveretten csüggedezőkön
 A helyi Nemtők szíve, akik Libyában Athenét,
1310. Amint épen elővillant magas atyja fejből,
 Triton ¹⁾ nedveiben hajdan fürdőre vezették.
 Dél vala, és Libyát a nap sugárai leghőbb
 Hévvvel perzselték; s ezek Ajsonides közelébe
 Állva, fejről a takarót szeliden leleplezték.
1315. A deli férfi szemét elfordította, remegvén
 A kegyes istennők láttára; de akik azonban
 Szívesen így szólottanak a busan ott feküdőhöz:
 „Mért, oh szerencsétlen, neked ennyire buba merülnöd?
 Tudjuk, aranygyapjú vala célotok; oh, mi egyenkint
1320. Tudjuk, azon bajokat, melyeket ti maiglan ezuttal
 Szárazon és vizeken bujdosván egyre viseltek.
 Itt e puszta vidék rideg istennői vagyunk mi,
 Nemtők, és Libya szüzlányai, heroinái.
 De nosza fel, sa bunak magadat legyalázni ne engedd;
1325. Keltsd föl a társidat is. S mikor Amphitrite ²⁾ Poseidon
 Gyors szekerét ismét kiereszteni fogja, ti híven
 Adjátok meg anyátoknak közadótokat a nagy
 Fájdalomért, melyet az titeket hordozva kiállott.
 Így azután az Achivország kebelébe mehettek.“
1330. Így szólottak ezek, s azon állóhelyről azonnal
 Eltűntek, szavaikkal együtt. Ajsonfi szemével
 Környülnézve felült, és így mondotta magában:
 „Irgalom, istennők, puszták tündérei: mégis
 A hazatérésről nem eléggé értelek! Egyben
1335. Összehívom bajtársaimat, s elmondom előttek,
 Ha vele célt érnénk. A soknak jobb a tanácsa!“
 Szólt, s felugort porosan; és hangosan összeüvölté
 A feleit, valamint himoroszlán, mely vadon erdőn
 Át nősténye után ordítva barangol alá s fel:
1340. Bósz hangjára vadul riadoz fel a hegymői völgség.
 Hogy megborzad ijedtében a parlagok ökre,
 És a parlagi ökrész nép. De azoknak ³⁾ ijesztő
 Nem vala Ajsonides hangos riadalma ezúttal:
 Jöttek alácsüngő fővel. Mire bajnok Iason,

¹⁾ Három Tritonról szól a hitrege; egyik Bóotiában, másik Thessaliában, a harmadik Afrikában. Schol. 2, 109. alatt. — ²⁾ Poseidon neje. — ³⁾ Iason társainak.

1345. A kikötő szélén lehelyezvén a szomorúkat
 A hölgyekkel együtt, ekként magyaráza kí mindent ;
 „Halljátok, feleim ; három kegyes isteni Nemtő,
 Kecskék bőrével leplezve egészen a nyaktól
 Ágyékig lefelé, mint lányok, fõm közelében
1350. Termettek váratlanul ; és takarómat a fejrõl
 Könnyû kézzel felhajtván, hogy keljek azonnal
 Önmagam, azt hagyták, s titeket szólítsalak össze.
 És azután, hogy a hálaadót adjuk meg anyánknak,
 A nagy fájdalomért, amelylyel hordoza minket,
1355. Amint majd Amphitrite kiereszti Poseidon ¹⁾
 Gyors szekerét. Én részemrõl ezen isteni titkot
 Nem bírom érteni. Úgy adták magokat ki elõttem,
 Mint Nemtõk, s Libya szüzlányai, heroinái ;
 És hogy ama bajokat mind tudják, melyeket eddig
1360. Szárazon és vizen is bujdosva viseltetek. Aztán
 Többé nem láttam már õket, mert valamely kôd,
 Avagy némi homály végkép elfogta szememtõl.“
 Szólt: s azok a mondottakat elbámulva fülelték.
 A legnagyobbcsoda lôn most a Minyáknak.
1365. A tengerbõl elõszökkent a földre temerdek
 Egy tátos, mely büszke nyakán aranyozva világolt
 Hosszu serényeivel ; s egyszerre lerázva magáról
 A ráült habokat, mint szellõ nyargala. Peleus
 Erre barátaihoz nagy örömmel kezdte beszédét :
1370. „Azt hiszem én, épen mostanság fogta Poseidon
 Gyors szekerét kiereszteni hû felesége kezével!
 És ugy arányzom, anyánk sem igen fog lenni hajónknál
 Semmi egyéb, mely utunk folytán méhében idáig
 Hordoza bennünket, mimiattunk váltig epedvén.
1375. Mostan azért vegyük azt fel megtörhetlen erõvel
 Férfiasan vállunkra s vigyük be ama homokosnak
 Tája felé, hova elnyargalt a tátos ezimént.
 Az ²⁾ nem súlyced a földbe, hanem, mint én hiszem, útat
 Fog kijelõlni a nyomdokival egy tengerõbõlhöz.“
1380. Így mondotta ; s szavát kiki alkalmasnak itélé.
 A Musák mondája ez : és, a Pieri Musák
 Hive, amit szentül hallottam, elõadom én is,
 Oh fejedelmeknek legjobb ivadékai, hogy ti

---

¹⁾ Neptun. — ²⁾ A tátos.

- Hajdan erővel, erényteekkel Libyának ama vad
 1385. Pusztáin, fölemelve hajót s podgyászait, izmos
 Vállotokon hordoztátok mindössze tizenkét
 Éjszaka és napon át. Ki regélheti vajjon el a bajt
 S hosszú vitát, melyet ők ezalatt szivedezve kitürtek?
 Nyilván isteni vérből eredt valamennyi, hogy oly nagy
 1390. Munkatehert megvallhattak. De hogy egyszer az Argót
 Szívesen elvitték roppant messzére a Triton¹⁾
 Tóra, letették ezt vállokról, és beleszálltak.
 Erre veszett ebként szanaszét futosának az ifjak,
 Vizforrást kémlelve : mivel fájo nyomorukhoz
 1395. Még aszaló szomj is kinozá.²⁾ Nem lön sikertelen
 A kutatás : egy szent tájékra botoltak, ahol tán
 Tegnap ama Ladon földkígyó még arany almát
 Őrize Atlas szép mezejében : környüle Nymphák,
 A deli Hesperidák, gyönyörű dalolásban időztek.
 1400. De ekkorra Heraklestől megöletve feküdt már
 Ladon az almafatón ; a halottnak farka vonaglott
 Még egyedül, de fejétől egészen iromba gerincig
 Életfosztva hevert immár : a lernai Hydra
 Mérgét vérében hagyván a hős nyila,³⁾ folyvást
 1405. Rothadozó sebiben száradtak el a legyek annak.
 Hesperidák körülötte fehér kezöket fejekre
 Kulcsolván, szomorún epedeztek. Amint oda termett
 A daliák hada hirtelenül, jöttökre azok mind
 Földdé lettenek és porrá egyszerre. Megérti
 1410. Orpheus egyben az isteni tényt, és kérleli őket :
 „Oh kegyes és gyönyörű Nemtök, könyörüljeteK úgy is,
 Ha ti a boldog egek szent istenségei vagytok,
 És ha ti földiek is, vagy eme sivatagban öröklő
 Nymphák ! Oh Nymphák, szent nemzete Okeanosnak,
 1415. Jertek, utaljatok a veletek bús összejövöknek
 Vagy valamely szírtnak forrását, vagy pedig a föld
 Méhéből fakadó egy erecskét, melylyel epesztő
 Szomjunkat csilapithassuk. S bizonyára, ha egyszer
 Még az Achivország tájékira visszaeveztüNK,
 1420. Nektek az első istennök közepette felettébb

¹⁾ A Nil folyó. Schol. IV, 269. alatt. — ²⁾ Ez csoda, ha már a Nil folyónál vannak, melynek vize jó és igen tápláló ital, Plutarch szerint. — ³⁾ Herakles nyila.

- Számos ajándokot és zsenget s lakomákat ajánlunk !
 Így esdekle siró hangon. Megesett könyörülő
 Szivők a szánandók inségén : s mindenelőtt zöld
 Fű zsendüle ki a földből, majd karcsu növények
 1425. Szárai a fűből, a növénytársból terebélyes
 Ágak ereszkedtek, magasan törekedve az égnek.
 Hespera¹⁾ nyárfává, Erytheis szilfa-derékká,
 Ajgale pedig szent fűzfává leve : de ama fákban
 Szintén oly alakok lettek, mint annakelőtte
 1430. Voltak ; bámitó csoda. Itt a szívedezőkhöz
 Ajgale kegyelmesen a szavait fölemelve beszélett :
 „A ti saját igenis kitünő javatokra vetődötti
 Volt ide egy szörnyű bajos ember is, aki megölvén
 Itten az örökgyót, elvitte magával az áldott
 1435. Istennők arany almáit, bút hagyva minékünk.
 Mert jött tegnap ez alkata és erejére temérdek
 Férfi :²⁾ bozontos homlok alatt fénylett szeme ; zordon
 Volt a lelke, oroszlánnak nyers bőre takarta
 Öltönyül ; izmos olajfának viselé botul ágát,
 1440. És nyilakat, melyekkel agyonlódózta e szörnyet.
 Ő is szinte gyalog bujdosván, ily elepedve
 Jött ide szomjában ; s noha e tájékat alá s fel
 Béfutosá viz után, soha sem vala arra lelendő ;
 De közel az Triton tónál vagyon e meredék szirt,
 1445. Melyre reáismert-e, avagy hogy az istennek ihlék :
 Ezt sarkával alul megrúgta, s viz ömle ki bőven.
 Itt a két kezével mellén a földre terülvén,
 Addig ivott a szirthatadékból, marhaszerűen
 Esve mohón neki, míg feneketlen potroha megtelt.“
 1450. Szóla : s amerre nekik kimutatta kegyelmesen Ajgale
 A vizet, arra futott kiki lelkendezve, míg ott lőn.
 Mint pezseg a hangyák iparos sokasága csoporton
 A szük üreg körül, és valamint sereg a legyek éhes
 Ezre falat méznek megohajtott élvezetéhez
 1455. Hozzáférti : olyan hallatlan vágygyal ügyekvék
 A daliák hada most tolakodni a szikla vizéhez.
 És felüdvél beszélt egynémely nedves ajakkal :
 „Hah feleim, még elkülönödvé is életet öntött
 Herakles szomjas bajtársiba ! Vajha nyomába

¹⁾ A Hesperidák egyike. — ²⁾ Herakles.

1460. Juthatnánk e kietlen pusztán révedezőnek!¹

Monda: szavát osztván, valamennyen szerteoszoltak

Rögtön az arravalók, őt mindenszerte nyomozni.

De az utas nyomait mind eltörlötte szelével

A homokosban az éj. Boreas két gyermeke első

1462. Indula, szárnyaikban bizakodva, derék Euphemos

Lábaiban, Lynkeus pedig a maga két szeme éles

Látásában: ezekkel együtt ötödik mene Kanthos.

Ezt csak az isteni végzetek és deli férfusága

Ösztönözék el az útra, Heraklestől tudakolni,

1470. Eilatides Polyphemost hogy hol hagyta, felettébb

A szívén fekvén fele sorsát érteni tőle.

De az Mysiaországban egy nagynevű város

Építése után, honvágytól hajtva megindult

Felhajhászni az Argo hajót; mig utóbb Chalybország

1475. Partrévébe jutott, ahol őt meglepte halála: ¹)

Egy sűgár jegenye árnyékán áll maig ennek

Sirja, a tengertől kissé tova. Csak maga Lynkeus

Vélte Heraklest rémitő messzére belátni

A sivatagban, amint ujságkor látjuk-e, vagy csak

1480. Véljük felhőben burkoltan látni a holdat.

Visszasietve legott elmondta barátnak, a hőst

Senki sem érheti bé. Megjött azután Euphemos

A gyořslábu vitéz; meg utóbb Boreasnak is a két

Magzata, mindnyájan sikeretlen fáradalommal.

1485. Téged, Kanthos a balvégzet lepe meg Libyában!

Mert legelésző nyájra bukál, melyet egy majoros künt

Őrize: az téged, mikor a juhót annyira szűkös

Társidhoz vinnéd, azt védelmezve, lesujtott

Egy hajított kövel. Mert nem vala nálad alantabb

1490. Hős a Lykoreus²) Phöbos erős unokája Kaphauros,

És a szelid Akakallis gyermeke. Minos e lányát,

Mint amaz istentől viselőst, Libyába helyezte

Által; ahol Phöbosnak igen nagyhírű fiat szült,

Akit is Amphithemis s Garamas³) neven ismer az ember.

1495. Amphithemis pedig összevegyült s a Tritoni Nympha:

És ettől sületett Nasamon s a büszke Kaphauros,

Aki juháért Kanthost meggyilkolta kövével.

¹) I. 1321. alatt a Schol. — ²) Lykorea helység a Parnassuson, Delphihez közel. — ³) Amphithemis és Garamas egyazon személy neve.

- De az sem menekült a hősök nagy boszujától,
Amint megtudták tettét. Azután kikutatták
1500. A hullát, és elvitték, és földbe temették
Sirva; de a juhokat szintén el az Argo hajóhoz.
Ampykides Mopsost is imitt környezte kegyetlen
Sorsa, nem is mentette meg őt attól tudományos
Jóslata: mérthogy nincs a halál ellen sehol orvos.
1505. Déli verőfénytől menekülve homokba feküdt ki
Egy iszonyu kígyó, tunya bántani sértelen¹⁾ önkényt,
S a fektében előle futóknak utána rohanni.
De amely élő lénybe befülánkozza setétszin
Mérgét, amilyen állatokat csak a föld színe táplál,
1510. Annak már Aidesbe arasznyira sincs rövid útja,
Jóllehet azt Pajan,²⁾ ha szabad nekem egyszer a nyílt szó,
Önmaga gyógyitná, ha az érintette fogával.
Mert amidőn Libyán átszállott a deli Perseus
Eurymedon,³⁾ ahogy őtet az anyja nevezni szeretete,
1515. Gorgo fejét vívén lenyakazva királyi urának;
Ahány barnaszínű vércsepp elhulla belőle,
E kígyó gyilkos faja támada mindegyikéből.
Ennek hátagerince fölé tapodott vala Mopsos
Útközben balsarkával; s ime, az neki lába
1220. Szárát s ikráit mardosta meg, arra hatalmas
Fájdalmában rátekeredve. Ha Medea s többi
Némberek elszörnyedtek is, ő hanyagul tapogotta
A sebhelyt, miután azt nem fájlalta felettébb:
A nyavalyás, mikor a tetemét mély álom enyészttő
1525. Méрге futotta be már, s örök éjszaka ült le szemére.
Elnehezült testtel lerogyott a homokba, legottan
Megmeredve; vitéz bajtársai nagy szomorúan
Gyűltenek össze körötte, s Iason is, eliszonyodva.
A nap alatt kevesig sem volt maradása ezentul
1530. Mopsos testének; mert bent a hus egyben elindult
A fene méreg alatt rothadni, s lehullani szőre.
Igy haladék nélkül mély sírt ástak neki helyben
Rézmű kapáikkal; szétoszták fűrtjeit egymás
Közt a levanták és hölgyek, keseregve az elhunyt
1535. Gyászéseten: s hármát fordulván fegyvereikben
Sírja körül, azután puha földet hánytanak arra.

¹⁾ Ha nem bántották. — ²⁾ Apollo. — ³⁾ Perseus, másként Eurymedon.

- Amint ekkor az Argo hajóba bekelték, erős szél
 Porkolván délről a tengeren, és kiutat nem
 Leltenek a Triton tóról: itt semmi tanácsuk
1440. Sem vala már huzamost, de csak úgy fanyalogtak egész nap.
 Ők, valamint a kigyó rézsut tekerőzik utában,
 Hogyha fölötte heves sugarakkal lődözi a nap;
 Sziszegvést veti-hányja fejét ide és oda, izzó
 Tűz szikrája gyanánt villog szeme a haragában
1545. Dermedezőnek, amíg valamely hasadékba besurrant:
 Úgy ácsorga sokáig ezekkel is Argo hajójok,
 A tónak kiutat kémlelve. Ajánlta is Orpheus
 Végre, Apollon öreg¹⁾ hárombját tenni ki a föld
 Isteninek, hazatérésért esedezve azoknak.
1550. Partra kelének azért, s kitevék az Apolloni kincset.
 És imé ifju alakjában jelenék meg előttök
 A tehetős Triton; s fölemelvén egy röget, ímezt
 A daliáknak adá vendégdíjul, és azután szólt:
 „Kedveseim, netek ez; mert én vendégdíjul ennél
1555. Látogatóimnak jobbat ma nem adhatok ehelytt.
 Ám ha ti a tenger pályáját érteni vágytok,
 Aminthogy sokszorta szorúl idegenben az útas
 Erre, jelezni fogom; mert tudnom is adta Poseidon
 Édes atyám nekem a vizeket; s hatalommal uralgok
1560. A tengerszélén, haugyan hire Euryppylosnak²⁾
 Nálatok, aki az állatdús Libyában eredtem!“
 Így szólott: örömet nyujtotta kezét Euphemos
 A rög után, és egyszersmind mondotta viszontag:
 „Apia és a Minos-tenger ha valóban előtted
1565. Ismeretes, kérünk, őszintén mondd el, oh Heros!
 Mert ide nem jöttünk önkénynt mi, de rettenetes szél
 Által üzetvén e homokos partokra, hajónkat
 Úgy hurcoltuk egész e tó széléig, alatta
 Vajmi nagyon megszenvedvén. S most senki sem érti
1570. Köztünk, merre Pelops³⁾ földének a tengeren utja!“
 Szóla: kinyujtva kezét az,⁴⁾ megmutatá nekik a tó
 Mély torkát, valamint a tengert messze, kiáltván:
 „Arrafelé visz az út majd a tengerre, hol a viz
 Legfeketébb s mozdulatlan; két oldalon a jobb
 És balkézre fehér partok tornyoznak: ezek közt

1) Nagy. — 2) Triton neve. — 3) Peloponnesus. — 4) Triton.

- Jár kifelé egy igen keskeny nyílt útatok innét.
 Ott pedig a fekete vizeken kiemelkedik aztán
 Kreta felett a Pelopsország szent földje: azért csak
 Jobbnak tartsz, mikor a tóból tengerre jutottál;
 1580. S míg nem szélesedik, folyvást a száraz alatt vidd
 A kormányt. Ha utóbb aztán kétrészre fog a part
 Széttágulni, azontul elég biztos leszen immár
 A meredek foktól eleveznetek a sima úton.
 Most induljatok el vigan, és ne kövesse továbbá
 1585. Semmi baj útatokat, mely epeszsze az ifju kedélyét.“
 Monda szívélyesen. Itt besiettek az Argo hajóba
 A daliák, s kiügyekvének nagy iparral a tóról.
 Már haladának előre azok. Mialatt ime Triton
 A nagy hárombot¹⁾ felvéve magára, be látszott.
 1590. Tünni a tóörvénybe: odább őt senki se bírta
 Látni, ugy eltűnt volt a szent hárombal. A hősök
 Szive örömmre derült, hogy ily istenségre találtak.
 S ösztönözék hamar Ajsonidest, áldozna egy első
 Rendü juhot neki, s ájtatosan tegye közben imáját.
 1595. Az haladék nélkül választja, s az Argo farára
 Vitte fel, és miután ottan megmetszte, könyörgött:
 „Isten, akárki vagy is, ki minékünk megjelenél itt,
 Triton, a tengereken lakozó csoda, vagy hogy a Phorkys,
 Vagy ha talán Nereusnek hínak a tengeri lányok,
 1600. Üdvöz légy, s engedd meg, örömmel látni hazánkat!“
 Mond: s az imák közben már megmetszettet²⁾ az ég szín
 Vizbe sülyeszté a tatról: mire Triton eltűnt
 A magas örvényből, kimutatva valódi alakját.
 Mint viszi a széles pályára serény paripáját
 1605. A hős férfi, belékapván a magát megadóan
 Büszke serényibe; s ez nyakemelve utána kevélyen
 Elrohog, és a tajtékos zabolát harapó mén
 Szájában mindkét oldalt csikorog, csörög a vas;
 Ekkép kapta meg ez³⁾ most Argo hajónak utólját,
 1610. És vezeté be a sik tengerre. Fejétől a föltest,
 S hátától, s az egész ágyéktól fogva hasiglan,
 Épen olyan vala mint magok a Halhatlanok e lény:
 De lágyékon alul kettévált cetfarok ágzott
 Hosszasan erre is arra is; és a vizet körülötte

¹⁾ Tripus. — ²⁾ Juhot. — ³⁾ Trison.

1615. Ugy csapkodta nyulánk szálkáival, amelyek alsó
Csücskei a holdnak hajlott szarvára verének.
És addig vezeté, míg alájuttatta egészen
A tengerre; s legott bebukott az özönbe. Zajongtak
A daliák, a szörnyü csodán fenakadva szemökkel.
1620. Itt van az Argo-rév, és egy jel az Argo hajóról
Hátra, s Poseidonnak, valamint Tritonnak egy-egy szent
Oltár: mert ma ehelytt maradának. Reggel azonban
Hajnal előtt lobogójok alatt, Zephyros szele mellett,
A sivatag szárazt jobbról mellözve, futottak.
1625. Virradtára belátták volt egyszerre az öblöt,
És az öbölfoktól elnyúló tengeri síkot.
Most Zephyros fúvalma megállt, s beköszönte a délszél
Sodra helyette, mely a daliákat öröme fakasztá.
Hogy pedig a nap elalkonyodott, s feltűne az almok
1630. Csillaga, mely kipihenteti végre a parlagi szántót;
Ekkor, elülvén a szelek a komor éjszaka folytán,
A lobogókat eloldva, s a természetes árbocot oldalt
Hajtva, gyalult evezőiknek nekidőltek egész egy
Éjszaka és nap, amint az ezen nap utáni homályos
1635. Éjszaka is. Fogadá pedig őket ezentúl a zordon
Karpáthos:¹⁾ innen alá voltak Kretába menendők
A Mínyák; mely legkitünőbb valamennyi sziget közt.
S íme Talos, a rézember, szirtról lerepesztett
Nagy köveket hajgálva, imigy tiltotta kikötni
1640. Bennöket, amint ők a Diktei révbe siettek.
Ezt, a rézgyökü emberiség körisfa²⁾ nemétől
Még egyedülit, ama félisteni férfi utódot,
Europának adá Zeüsz a sziget öreül, aki
Kretát rézlábán háromszor fussa be egynap.
1645. Ennek egyéb izmos tetemét, mert réz vala, semmi
Sem sebesíthetné; de inának alatta bokáján
Rejlett egy vérér, melynek vékonyka, igen lágy
Egy hárttyája halál s élet két végletit őrzé.
A daliák nagyon elbúsulva, hajójokat onnan
1650. Visszanyomák evezőkkel, féltvén igen Argót.

¹⁾ A Sporadák egyike, Kos szigetéhez közel; Rhodus és Creta közt; ma Skarpanto. — ²⁾ A K u r e s, Kuretes, Quiris, Quirites. E hely fogja egykor értelmezni segítni Heziod Munk.- és Nap. 142. köv. verseinek köris-féle emberét. Ezek egyszersmind a rézemberek.

- És ime Kretától szomorúan messze vetődtek
 Volna, sulyos szomjok s fájdalmaik által epeesztve,
 Hogyha imigy nem szól vala Medea a sietőkhöz:
 „Halljátok szavamat: magam én fogom e csoda embert
 1655. Megzabolázní, akárki legyen, noha teste merő réz:
 Mert hiszen a földön nem örök neki épen az élet.
 Fogjátok csak az Argo hajót a sűrű köveknek
 Sodrán kívül, amíg majd én elbánok a rémmel!“
 Így szólt: a Minyák kivivék sietős evezővel
 1660. Argo hajót a lőtávolból, várva, mi újabb
 Csinra fakad. S a Kolchisi lány, bibor öltönyegének
 Szárnyait arca elé kapván kétoldalón, úgy ment
 Volt fel az Argo hajó fedelére, vezetve kezénél
 Fogvást a padokon végig nemes Ajsonidestől.
 1665. Itten alábüvölé rádallal¹⁾ a Kereket,²⁾ Hades³⁾
 Életőlő fürgenc ebeit, melyek a levegőben
 Szertekoválygnak, az élőknek veszedelmire törvén.
 Rádala mindazokat háromszor idézte le buzgón,
 És háromszor imája; utóbb öt roszakarattal
 1670. Megbabonásván a szemeit megverte szemével.
 Erre mirigyos epét lehelett bele, és elejébe
 Bús ábrándokat ötlesztett boszus ingerüléssel.
 Zeüsz atya vajmi felette megütközik emberi elmén
 Rajta, ha nemcsak a seb s nyavalyák gyötrelmei ölnék
 1675. Már, hanem a távolban is ily bajok érik az élet!
 Így lön imez, noha réztetemű, megigázva jelennen
 Medea bűveitől. Mert amint gyorsan ügyekvék
 Hempergetni a nagy köveket, hogy a révet előttök
 Elzárolja, bokáját egy szirtélbe ütötte;
 1680. És futa vére, miként olvasztott ólom: ezentul
 Meg sem is állhata már huzamost a szikla tetőjén.
 Mert valamint a legmagasabb fenyü a hegyek ormán,
 Amelyet ott hagytak ma bevágva felényire megfent
 Fejszékkel az erdőlők, döngetve az éjnek
 1685. Ostorozó szelitől, elvégre kitorve gyököstül
 Földre terül: ugy imez, darabiglan előbbi helyében
 Rendületlenül állt még lábain; ámde a szirtról
 Végre lehullt lélektelenül és szörnyü zuhajjal.
 S már ezen éjszaka most Kretában háltak az Argo

1) Bűdal. — 2) Párkák. — 3) Pluto, alvilági istenség.

1690. Hősei békével: de az első hajnalon egy szent
 Templomot állítottanak a Minosi Athena
 Tiszteletére; s vizet mervén besiettenek aztán,
 Hogy mielőbb hagynák a Salmon kretai révet.
 De ihol, amint már a kretai tengeren úsztak,
1695. Megrémíté őket az éj, melynek neve *Vakland*:¹⁾
 A komor éjt csillag se szelídítette, sem a hold
 Egy fénysúgára, sűrű homály dőlven le az égről,
 Vagy csodaféle setét támadván a habözönből.
 A daliák, ha Aisban²⁾ eveznek-e, vagy vizek árján,
1700. Nem tudták többé; hanem a tengerre hagyák már
 Önmagokat leverettségekben, amint viszi őket.
 Iason azonban emelt kézzel s fenszóval imádtá
 Phóbos Apollont, sok könye hullván a szomorúnak
 Két szemiből: sok ajándékot fogadott neki, egykor
1705. Pythóban,³⁾ Amykleában⁴⁾ és Ortygiában.⁵⁾
 És te, oh Letoides,⁶⁾ kegyesen füleidbe bocsátván
 Esdésit, sietél a Melant-szirtokra⁷⁾ az égből;
 S a tengerben ülő sziklák egyikére leszállva,
 Jobbodban magasan fölemeléd aranyragyogású
1710. Kézivedet, s mindenféle fény tündökle ki abból.
 A daliáknak imé feltetszett a Sporadák közt
 Egy kisdud sziget a Hippuris-féle szigettel
 Átellenben; ahol kikötöttek. Azonnal előtűnt
 A hajnal: mire ők Leto fia tiszteletére
1715. Némi setét ligeten szentélyt s árnyékain oltárt
 Raktak; Apollionnak feltetszett fénye hirül
 Fényesnek nevezék, s az eléjük tűnt szigetecskét
 Tündének, melyet ott örömeikre kitüntete Phóbos.
 S áldoztak, milyetént rideg országokban az ember
1720. Áldozhat: de imé, mikor őket kandi szemekkel
 Medea hölgyei elnézték, az üzőkre miképen
 Zsengéztek vizet; itt nem birták volt kebelökbe
 Fojtani a nevetést, mint akik olyan sereg ökröt
 Láttanak otthon előbb leöletni az Alkinoosnál.
1725. A daliák ezeket gunyoros szavaikkal enyelgve
 Korholták le kedélyesen; úgy, hogy némi negédes

¹⁾ *Κατουλάς*, vaksetét. — ²⁾ Alvilág. — ³⁾ Delphi. — ⁴⁾ Lakoniában.
 — ⁵⁾ Delosban. — ⁶⁾ Leto v. Latona fia, Apollon. — ⁷⁾ Thera, ma Santorin
 szigete.

- S játszi csatákra került köreikben. Azóta is akként
Ingerkednek ama sziget asszonyi férfaikkal,
A Minyák példája nyomán, mikor áldozatokkal
1730. Tisztelik ottan a Tünde-szigetben a Fényes-Apollont.
Hogy pedig uj derüben már tarcsakat oldtanak itt is,
Euphemosnak eszébe jutott egyik álma, ki Hermet
Maja fiát tisztelte kivált.¹⁾ Mert mintha csecsaljban
A kar alatt, amaz istenies rög az éjszaka folytán
1735. Tiszta fehér tejben volt volna csodára megázva!
S a kicsided rögből hölgy termett volna, hasonló
Egy szüzhöz; melylyel, győzhetlen nagy szerelemtől
Gyujtva, vegyült; azután, mint egy lány, síra,²⁾ hogy azzal
Közlekedett, akit maga táplált tiszta tejével:
1740. De a leány nyájas szózattal fordula hozzá:
„Triton sarja vagyok, fiaid dajkája, barátom,
S nem lányod; Libya s Triton tudnillik atyáim.
Engem Nereus lányainak gondjára maraszsz itt
Hátra a Tünde-sziget közelében; ahonnan utóbb majd
1745. Felmerülök még e nap alá örömeire fajodnak.“
Ez juta néki eszébe; s legott fel is emlegeté azt
Iason előtt: ki, amint egy Apolloni jóslatot ezzel
Összevetett elméjében, felelé neki arra:
„Hah, de felette dicsőséges lesz is a te jövendődd!
1750. Mert ha te e rögot a tengerbe veted ma, szigetté
Fogják azt alakitni az istenek, amelyen egykor
Gyermekeidnek gyermeke bir fejedelmi hatalmat.
Mert vendégdijul azt Libyából önmaga Triton
Adta neked, s nem senki egyéb Halhatlan az égen!“
1755. Monda: nem is hiúsítá meg Iason kihívását
Euphemos, de a jóslattól meghatva, göröngyét
A tengerbe vetette. Utóbb Kallista szigetje,
Euphemos deli gyermekinek birodalma lön abból;
Akik hajdaniban a Sintisi Lemnoson éltek,
1760. Majd onnan kiüzettetvén Tyrsenia népe
Által, Spartában lakozának; e helyt odahagyván,
Autesion lelkes fia Theras által idővel
Kallistába vezettettek: ki családi nevérol
Therának hivatá. S ez mind Euphemos után lön.
1765. Innen a nagy tengert sebesen odahagyva, ezentul

¹⁾ Hermes v. Merkúr az álom nemtője is. — ²⁾ Euphemos.

Ajginát¹⁾ érték; és partjain a víz ügyében
 Egymással szaporán nyájas versenyre kelének,
 Hogy ki merít hamarább s hoz először az Argo hajóra;
 Mert az erős szél és szükség urasága parancsolt.
 1770. Innen a Myrmidonok siheder fiataljai, vaskos
 Vállaikon tele korsókat hurcolva, maiglan
 Könnyed lábaikon diadalra vitázni szeretnek.

Oh üdvöz legyetek, daliák, istenfia hősök
 Magvai; és édesb ez az ének rólatok évről
 1775. Évre az ember előtt! Ime, már végére jutottam
 A ti dicső küzdésteknek; mert semmi vitátok
 Sem vala már Ajginától eleveztetek óta,
 Sem viharos szélvész nem zaklata: sőt de nyugodtan
 Mellőzvéen el Kekropiát,²⁾ s Aulést Euböa
 1780. Közt, valamint el Opust is együtt a Lokrisi földön,
 A Pagasaj kikötőbe bejártatok édes örömmel.

---

¹⁾ Aegina, a Myrmidonok, H a n g y a-nép őshazája. Az A j g i n a vagy Aegina majd úgy hangzik, mint a magyar H a n g y a; kivált amazt visszaolvasva.
 — ²⁾ Kekropia, Attika.